

2014

**STRATEGIA DE
DEZVOLTARE LOCALĂ
A MUNICIPIULUI
ORĂȘTIE
2014 - 2020**

CUPRINS

I. CADRU DE REFERINȚĂ	4
CAPITOLUL I - PREZENTAREA GENERALĂ A MUNICIPIULUI ORĂȘTIE	4
Secțiunea 1.1. Așezare, populație, suprafață	4
Secțiunea 1.2. Unități administrativ – teritoriale.....	13
Secțiunea 1.3 Cadrul natural	14
CAPITOLUL 2 - ECONOMIA JUDEȚULUI	16
Secțiunea 2.1. Resursele naturale	16
Secțiunea 2.2. Industria	18
Secțiunea 2.3. Agricultură și silvicultură.....	18
Secțiunea 2.4. Comerțul.....	19
Secțiunea 2.5. Serviciile	19
Secțiunea 2.6. Economia locală.....	19
CAPITOLUL 3 - DEZVOLTARE TERITORIALĂ.....	21
CAPITOLUL 4 - POTENȚIAL TURISTIC	28
CAPITOLUL 5 - CAPITAL UMAN, INFRASTRUCTURĂ SOCIALĂ, EDUCAȚIE ȘI SĂNĂTATE.....	34
CAPITOLUL 6 - INFRASTRUCTURĂ ȘI ECHIPAREA TERITORIULUI.....	43
CAPITOLUL 7 - MEDIUL ȘI INFRASTRUCTURA DE MEDIU	48
CAPITOLUL 8 - CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ.....	53
CAPITOLUL 9 - ANALIZA SWOT INTEGRATĂ A MUNICIPIULUI ORĂȘTIE	56

II. STRATEGIA DE DEZVOLTARE A MUNICIPIULUI ORĂȘTIE.....	64
CAPITOLUL 1 - CONTEXT REGIONAL, NAȚIONAL ȘI EUROPEAN.....	64
CAPITOLUL 2 - VIZIUNE: DIRECȚII STRATEGICE.....	167
CAPITOLUL 3 - OBIECTIVELE STRATEGICE, OBIECTIVELE SPECIFICE, PRIORITĂȚI, MĂSURI, DIRECȚII DE ACȚIUNE	169
CAPITOLUL 4. COERENȚA ȘI CONFORMITATEA CU POLITICILE NAȚIONALE ȘI EUROPENE	196
III. PORTOFOLIUL DE PROIECTE PRIORITIZATE	197
IV. CRITERII DE EVALUARE ȘI MONITORIZARE A IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI..	200
V. MODALITĂȚILE DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI – PLAN DE ACȚIUNE.....	201
VI. PARTENERIAT ȘI CONSULTARE PUBLICĂ	211
BIBLIOGRAFIE.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

I. CADRU DE REFERINȚĂ

CAPITOLUL I - PREZENTAREA GENERALĂ A MUNICIPIULUI ORĂȘTIE

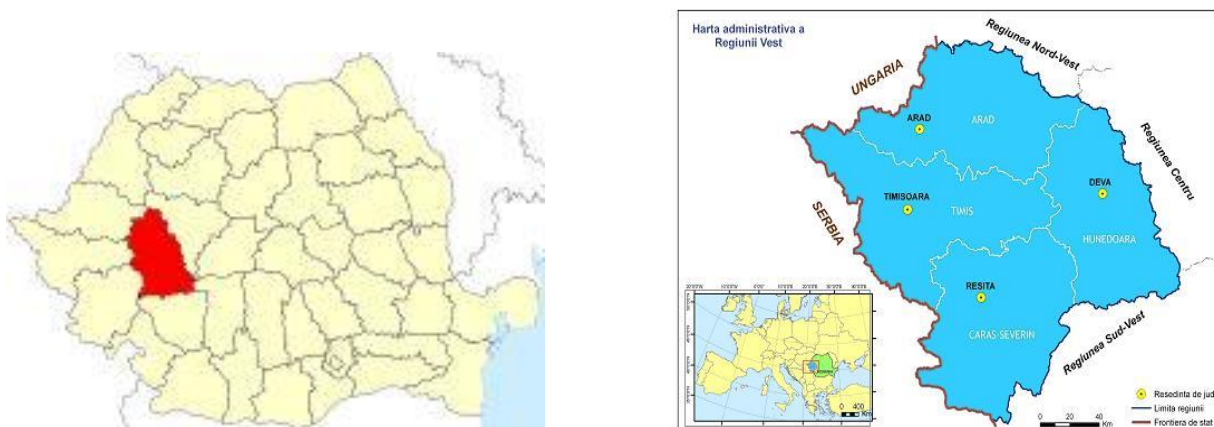
Secțiunea 1.1. Așezare, populație, suprafață

Municipiul Orăștie este situat la 27 km distanță de reședința județului Hunedoara, orașul Deva, în Culoarul Muresului, fiind încadrat de comunele Turdaș (înspre Vest), al cărei centru se află la 7 km, Martinești (Vest) - 9 km, Geoagiu (Nord) - 13 km, Romos (Est) - 9 km și Beriu (Sud) - 7 km. Orașele cele mai apropiate sunt: Simeria - 18 km și Cugir - 25 km. Coordonatele geografice sunt: 45°47'30" - latitudine nordică și 23°11'30" - longitudine estică.

Căile de comunicație rutieră sunt: **DN 7 (E68)** (București - Râmnicu-Vâlcea - Sibiu - Sebeș - Orăștie - Deva - Arad – Nădlac), **DJ 705** (Orăștie – Costești), **DC 40** (Orăștie – Pricaz), **DC 42** (Orăștie - Gelmar – Geoagiu), iar feroviar se regăsește pe Linia SNCFR 200 Arad- Teiuș- Sibiu.

Din punct de vedere administrativ și teritorial, municipiul Orăștie este situat în partea dinspre est a județului Hunedoara, iar din punct de vedere regional, județul este parte a Regiunii de dezvoltare Vest.

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

Județul Hunedoara este situat în partea central-vestică a României, este intersectat de paralela 460 latitudine sudică și meridianul 230 longitudine estică și se învecinează cu județele: Arad, Alba, Vâlcea, Gorj, Caraș-Severin și Timiș. Județul are 7 municipii (Deva, Hunedoara, Petroșani, Vulcan, Lupeni, Brad, Orăștie), 7 orașe (Călan, Hațeg, Petrila, Uricani, Aninoasa, Simeria, Geoagiu) și 55 comune.

Relieful județului Hunedoara este predominant muntos (68% din suprafața județului), fiind reprezentat prin unități ale Carpaților Meridionali, ce depășesc frecvent 2.000 m altitudine (Munții Șureanu cu vârful Șureanu – 2.059 m, Munții Parâng cu vârful Parângul Mare – 2.519 m, punctul cel mai înalt al județului, Munții Retezat cu vârful Peleaga – 2.509 m, Vîlcan, Godeanu, Țarcu) și ale Carpaților Occidentali (Munții Poiana Ruscă, Munții Metaliferi și Munții Bihor - ale căror înălțimi depășesc rareori 1.400 m, vârful Găina din Munții Apuseni ce atinge 1.486 m altitudine -).

Depresiunile intramontane (Depresiunea Petroșani, Depresiunea Hațegului, Depresiunea Strei - Cerna (a Hunedoarei sau a Streiului Superior), Culoarul Orăștiei, Defileul Mureșului între Deva și Zam, Depresiunea Brad) formează treapta de relief cea mai joasă din județ, iar teritoriul este străbătut de următoarele râuri: Mureșul cu afluenții săi, Streiul și Cerna, în partea de sud a județului, Jiul, rezultat al unirii Jiului de Est cu Jiul de Vest și Crișul Alb, ce străbate partea nordică a județului.

Din punct de vedere al comunicațiilor și al sistemului de transport, județul Hunedoara este străbătut de Culoarul 4 pan-european (drumul european E68 – DN7 și calea ferată) ce face legătura între vestul României și București. La Simeria (lângă Deva - reședința județului) există cel mai important nod de cale ferată din zonă, iar rețeaua de drumuri însumează un total de 1.798 km, din care 383 km - drumuri naționale, 1.415 km - drumuri județene (*cea mai lungă rețea de drumuri județene din România*), cele mai apropiate aeroporturi internaționale fiind Timișoara (180 km) și Sibiu (95 km).

Suprafața totală a județului este de 7 063 km², iar populația este de 418.565 locuitori (*conform datelor finale ale recensământului din 2011*), principalele naționalități fiind români - 87,93%, maghiari - 3,79%, rromi 1,78 %, germani 0,23 % s.a.

Județul Hunedoara face parte din Regiunea de dezvoltare Vest, regiune situată în partea de vest a României, la granița cu Ungaria și Serbia, fiind alcătuită din punct de vedere administrativ-teritorial din patru județe: Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș.

Din punct de vedere cultural, regiunea este compusă din 3 zone istorice, Banat (județul Timiș, județul Arad - până la sud de Mureș - și județul Caraș-Severin), Crișana (județul Arad - la nord de Mureș și nordul județului Hunedoara -) și Transilvania (în principal, Hunedoara), adică o zonă multiculturală cu diversitate etnică și cu deschideri spre valorile occidentale.

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

Economia Regiunii de dezvoltare Vest cuprinde atât areale cu avânt economic ce sunt concentrate în jurul orașelor Arad și Timișoara, cât și zone cu declin economic sau cu o creștere economică slabă, în principal județele Caraș - Severin și Hunedoara, acestea fiind zone în care activitatea, predominant miniera, a fost restructurată, iar nivelul de șomaj a crescut mai mult decât în județele Arad și Timiș.

Regiunea de dezvoltare Vest are o suprafață totală de 32.034 km², reprezentând 13,4% din suprafața țării și cea mai puțină populație raportat la celelalte regiuni (*singura regiune cu o populație mai mică de două milioane de locuitori*), iar datorită caracterului multietnic al populației, a rezultat o caracteristică specifică a regiunii, respectiv multe școli primare, secundare și chiar, licee în care se utilizează limbile minorităților etnice sau o limbi de circulație internațională.

Din punct de vedere administrativ, la nivelul Regiunii de dezvoltare Vest există 323 unități administrativ - teritoriale, respectiv 12 municipii, 30 orașe și 281 comune. Cu mici excepții, localitățile urbane din regiune sunt orașe relativ vechi ce au cunoscut o dezvoltare constantă pe parcursul timpului.

Regiunea de dezvoltare Vest este considerată a fi o regiune în creștere, cu rezultate economice superioare mediei naționale, adesea pe locul doi, după Regiunea București-Ilfov.

Municipiul Orăștie are o populație stabilă însumând 18.227 persoane, din care bărbați - 8816 și femei – 9411, repartitia pe grupe de vârstă prezentându – se după cum urmează:

Nr.crt.	Grupa de vârstă	Ambele sexe	Masculin	Feminin
1	Sub 5	817	413	404
2	5 - 9	890	467	423
3	10 - 14	994	518	476
4	15 - 19	871	467	404
5	20 - 24	1049	572	477
6	25 - 29	1084	586	498
7	30 - 34	1279	638	641
8	35 - 39	1382	711	671

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

9	40 - 44	1825	844	981
10	45 - 49	1105	550	555
11	50 - 54	1504	672	832
12	55 - 59	1629	803	826
13	60 - 64	1215	566	649
14	65 - 69	768	350	418
15	70 - 74	679	268	411
16	75 - 79	580	212	368
17	80 - 84	364	116	248
18	peste 85 ani	192	63	129
19	TOTAL	18.227	8.816	9.411

Statistic, raportat la perioadele anterioare, așa cum rezultă din strategiile de dezvoltare elaborate la nivel local, populația stabilă a municipiului este în scădere, respectiv la nivelul anului 2002, populația era de 21.213 locuitori, din care 10.979 femei și 10.234 bărbați, iar în anul 2007, se înregistrau 21.794 locuitori din care 10.503 bărbați și 11291 femei.

Nr.	An de raportare	Total locuitori	Femei	barbati
1.	2002	21.213	10.979	10.234
2.	2007	21.794	11.291	10.503
3.	2011	18.227	9411	8816

Prin urmare, este evident că, din punct de vedere dimensional, populația municipiului Orăștie înregistrează o scădere substanțială raportat la perioadele anterioare, aspect ce va trebui considerat în procesul de planificare a dezvoltării economico - sociale.

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

Însă, din analiza datelor disponibile la nivel național și regional, se poate concluziona că evoluția populației municipiului Orăștie se înscrie într-o tendință generală europeană, națională și regională de scădere a populației stabile.

Din datele statistice, rezultă că, în continuare, se menține un raport echilibrat între bărbați și femei (*femeile fiind totuși majoritare*) ceea ce presupune atenție în sensul inițierii și susținerii la nivel local, a unor inițiative, respectiv promovarea unor programe/proiecte de dezvoltare prin care să se faciliteze implicarea femeilor în activități cu caracter economico - social.

Raportat la grupele de vârstă, în contextul scăderii populației per ansamblu, 2002 - 20.213 persoane și 2011 -18.227 persoane, se poate constata că, dacă, în anul 2002, pentru categoria 0 – 19 ani, se înregistrau 5.585 locuitori, iar la nivelul anului 2011, categoria înregistra 3.572 locuitori, pe când la categoria 19 – 64, în anul 2002 erau 13.414 locuitori, iar în anul 2011, figurează 12.072 locuitori, ceea ce înseamnă că, la categoria peste 65 de ani, în anul 2002 erau 2.214 locuitori, iar în anul 2011 sunt înregistrați 2.583 locuitori.

Prin urmare, se poate concluziona că se înregistrează un proces lent, dar vizibil de îmbătrânire a populației municipiului, însă și această tendință, ca și cea de scădere a numărului de locuitori, se înscrie în evoluția populației la nivel național și european, aspect consemnat și considerat în documentele de programare a fondurilor europene, pentru perioada 2014 – 2020.

Din perspectiva limbii materne, la nivelul anului 2011, situația populației se prezintă după cum urmează:

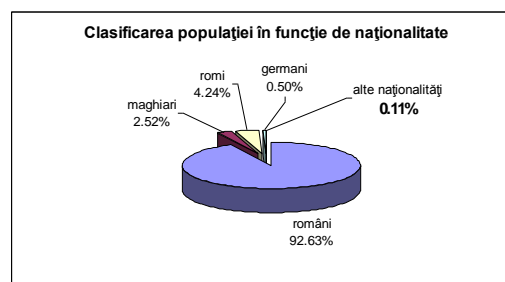
Nr.crt.	Limba maternă	Populație
1	Romana	16.775
2	Maghiara	258
3	Romani	29
4	Germana	56
5	Italiana	8
6	Chineza	11
7	Alta limba materna	6
8	Informatie nedisponibila	1083
9	TOTAL	18.227

După naționalitate, populația stabilă a municipiului , la nivelul anului 2008, era structurată astfel:

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

- români – 20.188
- maghiari – 549
- rromi – 923
- germani – 109
- alte naționalități – 25

La nivelul anului 2002, populația stabilă a municipiului, era structurată astfel: români – 19.696, maghiari – 523, rromi – 865, germani – 100, alte naționalități – 29.

Din analiza comparativă a acestor date, se poate constata scăderea drastică a populației de etnie maghiară și germană, precum și apariția unor locuitori de naționalitate italiană și chineză (*ca urmare a noilor investiții străine din zonă*).

Totodată, din datele analizate, desi scriptic, la nivelul populației de etnie rromă se înregistrează o scădere drastică, la nivel statistic, recensământul din 2011, diferit de cele anterioare, aduce ca element de noutate o nouă categorie de date respectiv *informație nedisponibilă*, categorie în care sunt incluși locuitori de diverse etnii.

În concluzie, deși populația municipiului Orăștie este formată în majoritate din români, iar celelalte etnii nu au o prezență care să genereze o o problemă semnificativă în raport cu un proces de dezvoltare economico-socială cu caracter durabil, în realitate, inexistența datelor despre 1083 locuitori, corelată cu datele referitoare la etnia rromă ce înregistrează o scădere drastică, trebuie luată în calcul la dezvoltarea socială, deoarece situația poate reflecta existența unui grup defavorizat a cărui situație poate fi îmbunătățită prin intervențiile financiare europene.

Prin urmare, situația comparativă a datelor disponibile se prezintă după cum urmează:

Anul de raportare	2002	2007	2011
total	21.213	21.794	18 227
români	19.696	20.188	16.775
maghiari	523	549	258
germani	100	109	56
romani	865	923	29

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

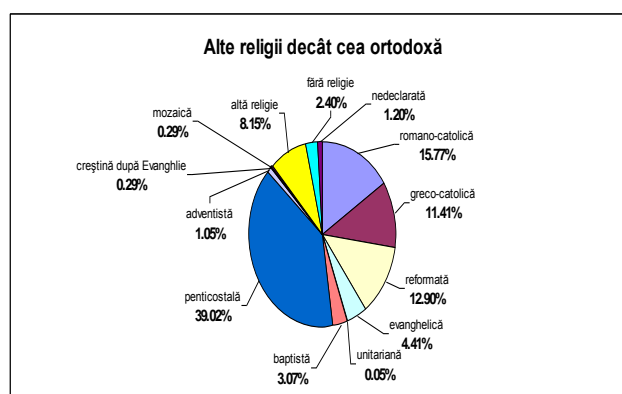
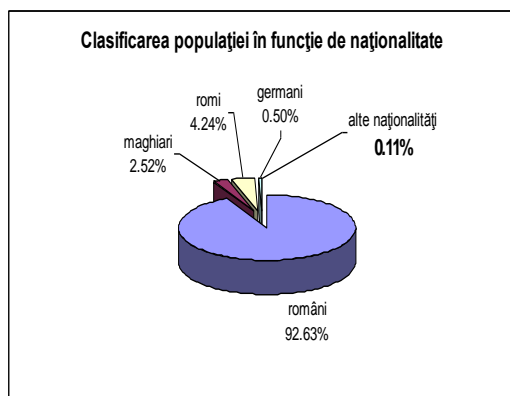
altele	29	25	6
italiana	-	-	8
chineza	-	-	11
informație nedisponibila	-	-	1083

Din perspectiva religiilor și/sau a confesiunilor, structura populației, la nivelul anului 2002, se prezenta după cum urmează:

Nr.	Religia/confesiunea	Populația
1	ortodocși	19.708
2	pentecostali	814
3	romano - catolici	329
4	reformați	269
5	greco catolici	238
6	bapțiști	64
7	advențiști	22
8	evanghelici	92
9	unitarieni	1
10	creștini după evanghelie	6
11	mozaică	6
12	altă religie	170
13	Fără	50
14	nedeclarată	25

**Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020**

La nivelul anului 2011, structura populației se prezintă după cum urmează:

Nr.crt.	Religia	Populația
1	Ortodoxa	15.477
2	Romano-catolica	187
3	Reformata	167
4	Penticostala - Biserica lui Dumnezeu Apostolica	686
5	Greco-catolica - Biserica Romana Unita cu Roma	232
6	Baptista	72
7	Adventista de ziua a saptea	31
8	Musulmana	Număr mai mic de 3
9	Unitariana	Număr mai mic de 3
10	Martorii lui Iehova	99
11	Crestina dupa Evanghelie	11
12	Crestina de rit vechi	4

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

13	Evangelica lutherana - <i>Biserica Evangelica Lutherana din Romania</i>	18
14	Ortodoxa sarba	<i>Număr mai mic de 3</i>
15	Evangelica - <i>Biserica Evangelica Romana</i>	23
16	Evangelica de confesiune augustana	28
17	Mozaica	3
18	Armeana	-
19	Alta religie	21
20	Fara religie	25
21	Atei	11
22	Informatie nedisponibila	1128
23	POPULATIA STABILA - TOTAL	18.227

În ceea ce privește evoluția populației din perspectiva religiei/confesiunii, se poate concluziona că religia ortodoxă a fost și este majoritară raportat la totalul populației, iar în ceea ce privește celelalte religii, numărul adeptilor a scăzut în cea mai mare parte, așa cum rezultă din comparația de mai jos:

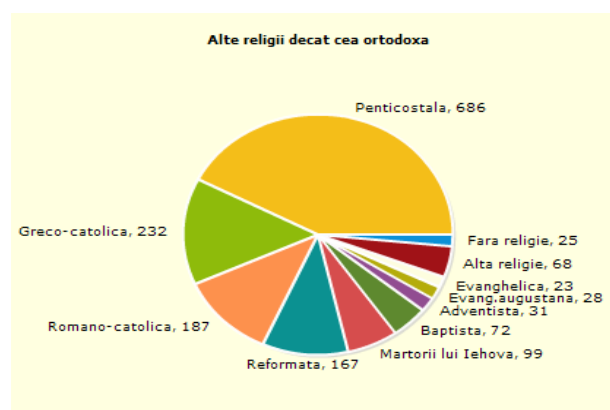
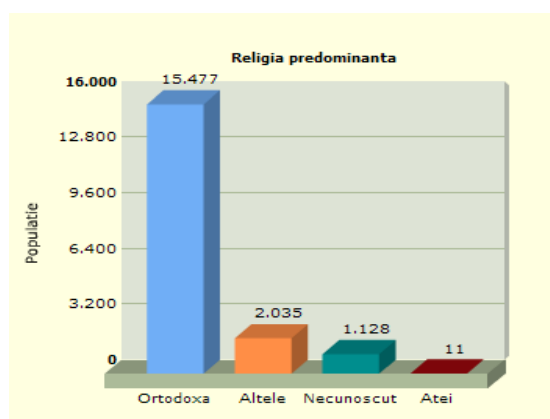
Religia	Anul 2007	Anul 2011
ortodoxă	19.708 din 21.794	15.477 din 18.227
pentecostali	814	686
romano - catolici	329	187
reformați	269	167
greco - catolici	238	232
bapțiști	64	72
advențiști	22	31
evangelică		
martorii lui Iehova	-	99

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

informatie nedisponibila	25	1128

Prin urmare, grafic, situația prezentă a populației din persepectiva religiei/confesiunii se prezintă astfel:

În ceea ce privește teritoriul municipiului, suprafața totală a acestuia este de 3.852 ha, însemnând 0,55 % din suprafața județului, respectiv 1355,76 ha teren intravilan și 2.102 ha suprafață agricolă, în contextul în care restul terenului, 394,24 ha reprezintă alte tipuri de suprafețe (drumuri, ape etc.).

Secțiunea 1.2. Unități administrativ – teritoriale

Istoric, municipiul Orăștie are 790 de ani de la prima atestare documentară, însă toți acești ani reprezintă numai o parte a trecutului îndelungat al localității, deoarece, așa cum au dovedit ultimele cercetări arheologice, în localitate, există numeroase dovezi materiale aparținând culturii neolitice "Turdaș", dar și ale epocilor ulterioare, în special, dovezi că, pe teritoriul localității, a existat o civilizație romană înfloritoare, însă, în perioada secolelor III-X, comunitățile daco-romane au fost obligate să adopte un nou mod de existență, retrăgându-se în zone mai puțin accesibile, din fața valurilor de popoare migratoare.

Primul act oficial ce atestă existența Orăștiei este diploma privilegiată, emisă în anul 1224, de regele Andrei al II-lea – așa-zisa Diplomă andreană (*Andreanum*). Prin aceasta, s-au acordat sașilor locuitori pe fâșia dintre Orăștie și Baraolt, o serie de privilegii, între care și folosința "*pădurii românilor și*

pecenegilor". Având la îndemână mărturia acestui document, unii dintre istorici s-au grăbit să decreteze că anul 1224 este prima atestare documentară a sașilor în părțile Orăștiei.

Însă, anul 1224 nu a coincis și cu începuturile evoluției administrative ale Orăștiei, toponimul Waras, dovedind faptul că, la acea dată așezarea se afla în plin proces de dezvoltare economică și de cristalizare a unor structuri administrative stabile.

Primele și cele mai importate dovezi despre evoluția administrativă ale localității sunt din anul 1334, an în care, Orăștia a primit statutul de oraș (*civitas Woras nominata*), a cărei conducere era asigurată de un sfat, numit ulterior - magistratură, ce avea în fruntea sa un jude regal, amintit pentru prima dată în anul 1367, în persoana unui oarecare Cristian.

Ulterior, pe parcursul timpului, localitatea Orăștie a oscilat între statutul de oraș și cel de târg și s-a dezvoltat în continuare, astfel încât, abia în anul 1995, a devenit municipiu.

Din perspectivă administrativă, municipiul Orăștie cuprinde o singură localitate – Orăștie, fără a avea sate sau comune aprținătoare.

Secțiunea 1.3. Cadrul natural

Municipiul Orăștie se situează în Culoarul Mureșului, ce este încadrat de Munții Șureanu (Munții Orăștiei), parte a Carpaților Meridionali și de ramura sudică a Munților Apuseni (Munții Metaliferi).

Relieful municipiului Orăștie are un aspect deluros pe circa o treime din suprafață, iar restul este compus dintr-o asociere de câmpuri și șesuri aluvionare dispuse în terase. Partea cea mai înaltă este spre sud și constituie o prelungire a culmilor piemontane ce coboară din munții Șureanului (Carpații Meridionali), remarcându-se la sud-vest, dealul Holumbului, iar la sud-est, dealurile Pemilor și Romosului (343 m). Partea cea mai joasă este o luncă largă de 2-5 km, cu 6-7 nivele de terase, de-a lungul Mureșului.

Spre nord, de partea cealaltă a Culoarului, se ridică Munții Metaliferi din Carpații Occidentali.

Localitatea este străbătută de două cursuri de apă principale: Grădiștea (Orăștia sau Apa Orașului) și afluentul său Sibișelul. Acestora li se adaugă Canalul Morii ce provine din râul Grădiște și se varsă apoi, tot în acesta. Toate vin dinspre sud, urmând a se vărsa în Mureș, la 2 km nord, de Orăștie.

În zonă, sunt prezente depozite fluviale: nisipuri, pietrișuri, argile din zonele de luncă, acumulări deluviale: argile; acumulări coluviale, iar pe lângă acestea, există și formațiuni antropice (mai recente).

La nord de oraș, se găsește un mic lac natural tipic de luncă - Șumuștau, alimentat din pânza freatică și înconjurat de vegetație hidrofilă, iar la ieșirea spre Sebeș (Est), în vecinătatea râului Grădiște, se găsesc două lacuri artificiale, denumite de localnici "*Băltuțe*".

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

Clima orașului se caracterizează printr-o temperatură medie multianuală de +9,8°C, luna iulie înregistrând temperaturi medii de +20°C, iar luna ianuarie de -3°C. Precipitațiile atmosferice au regim redus, cu un maxim de 80 mm, în luna iulie și un minim de 30 mm, în luna februarie.

Ca resurse naturale, se pot enumera solurile bune pentru agricultură, pădurile de foioase, vegetația ozonală dezvoltată pe lângă cursurile de apă, fauna, flora spontană utilitară, dar și fondul piscicol.

În cea ce privește solurile, trebuie precizat că acestea sunt de mai multe categorii, după cum urmează: soluri automorfe și hidromorfe, soluri silvestre podzolice brune și brune-gălbui, soluri litomorfe secundare roșii-brune, dispuse sub formă de petice, soluri hidromorfe și halomorfe (derdernogleice și dernoamfigleice) și soluri aluvionare de luncă ce se caracterizează printr-o textură fină și mijlocie-fină, drenaj bun, reacție slab acidă, conținut de humus și potențial de fertilitate bun care se pretează culturii plantelor, pășunilor și fânețelor.

Pădurile de foioase sunt alcătuite din stejar pedunculat, cedrul, gorunul, carpenul și arbuști precum alunul, măceșul și păducelul. Aceștia li se adaugă pajiștile stepizate secundare și derivate, cu elemente de silvostepă.

Vegetația zonală este bine dezvoltată pe lângă cursurile de apă și este formată din specii hidrofile lemnoase - salcia, plopul, răchita și arinul -, ierboase - rogoz și grăminee mezofile, precum coada vulpii, iarba câmpului și pirul -. Pe pajiști există floră ierboasă, iar la marginea orașului, se întâlnesc livezi cu pomi fructiferi și viță de vie.

Pădurile de foioase cuprind diferite tipuri de arbori (stejar, carpen, corn), iar la margini, și mai ales în tăieturile acestor păduri, se regăsesc specii precum alunul, rugul de mure, rugul de zmeură, socul, măceșul și păducelul.

Flora spontană utilitară este reprezentată de ciuperci (bureți, gălbiori, ghebe etc.) și de fructe de pădure (măceșe, mure, alune, coarne, zmeură etc.), precum și de plante medicinale (mentă, mușetel, sunătoare, scai vânat, cimbrișor, pătlagină, păpădie, soc etc.).

Fauna din pădurile de la marginea orașului cuprinde diverse specii sălbatice: mistreț, lup, vulpe, veveriță, dar și căprioara și iepurele, iar dintre păsări, pot fi amintite potârnichea și mierla, precum și rațele sălbatice și fazanii din în luncile râurilor. Trebuie menționată explicit prezența melcului cu cochilie.

Dintre apele curgătoare, Mureșul este cel mai bogat în pește (somon, mreană, scobar, crap, clean) iar cursul superior al râurilor Grădiște și Sibîșel este populat cu păstrăvi.

CAPITOLUL 2 - ECONOMIA JUDEȚULUI

Secțiunea 2.1. Resursele naturale

Județul Hunedoara este situat în partea central-vestică a României, este intersectat de paralela 460 latitudine sudică și meridianul 230 longitudine estică și se învecinează cu județele: Arad, Alba, Vâlcea, Gorj, Caraș-Severin și Timiș.

Relieful județului este accidentat și variat, predominant muntos, cu înălțimi ce coboară de la 2.500 m în sud (Munții Retezat – Parâng), la 200 m în valea Mureșului. Între masivele din sud ale Munților Retezat, Parâng și Surianu și cele din nord ale Munților Poiana Rusca și Munților Metalici se găsesc depresiuni cu șesuri și terase înalte, iar de-a lungul Mureșului, o zonă depresionară mai largă. Rețeaua hidrografică a județului este vastă și complexă. Mureșul străbate județul și are ca principali afluenți Streiul, Rau Mare și Cerna. Partea de sud a județului este drenată de Jiul de Est și de Vest, iar partea de nord, de apele Crisului Alb. Lacurile numeroase sunt mai ales, de origine glaciară, anume în Retezat - Tau Mare, Tau Mic, Tau Portii, Bucura, Zanoaga, Tau Negru, Judete, Slaveiul, Stanisoara, Tapului, Galesul -, în Parâng - Galcescu, Rosiile, Zavoaiile, Mandra, Denes - și din Surianu - Iezerul Mare și Iezerul Mic, lacuri ce contribuie la pitorescul alpin al județului. Importante sunt și lacurile antropice respective Cincis și Valea de Pesti.

Din fondul funciar al regiunii, fac parte solurile aluvionare, gleice și pseudogleice, cernoziomuri pe văile râurilor, în luncile mari și largi (Mureș, Strei, Cris etc). În depresiuni, pe terasa și pe dealurile piemontane se întâlnesc cernoziomuri, soluri brune smolnite brun-roscate de pădure și podzolurile. În regiunea munților scunzi, până la 1000 - 1200 m, se afla soluri brune tipice podzolice și acide de munte.

Fondul pedologic al luncilor, depresiunilor și dealurilor este fertil și utilizat cu bun randament în agricultură. În afară de vegetația alpină și subalpină de pe culmile înalte ale munților, există o bogată vegetație forestieră, păduri de conifere, fag, păduri amestecate de fag și gorun, de cer, garnită, precum și zăvoaie, în pâlcuri întrerupte cu sălcii, răchite, arin, plop etc.

Fauna cuprinde principalele specii existente pe teritoriul României, de mare interes cinegetic fiind: capra neagră, cerbul, ursul carpatin, mistrețul, vulpea, lupul, iepurele și toată gama păsărilor cântătoare.

În lacuri și râuri, abundă numeroase specii de pești (scobari, pastravi, cleni, mreze, știuci, somoni și alte specii).

Resursele de apă cuprind râuri, lacuri alpine, bălți, precum și variate și importante zăcăminte subterane acvifere.

Resursele naturale de care dispune județul sunt după cum urmează:

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

- zăcăminte de carbuni : huilă - în bazinul Petroșani (la Lupeni, Uricani, Vulcan, Aninoasa, Petrila, Lonea, Paroseni, Dilja, Barbateni, Livezeni);
- cărbune brut în bazinul Țebea;
- zăcăminte de fier: Munții Poiana Rusca (Ghelari, Teliuc și Vadu Dobrii) și Munții Zarand (Ciungani - Cazanesti);
- minereuri auro-argintifere: Munții Metalici (Musariu, Gura Barza, Brad, Certej, Sacaramb);
- pirite cuprifere: Deva
- minereuri complexe neferoase: Munții Metaliferi (Baita, Sacaramb, Hondol, Magura-Toplita), Munții Poiana Ruscai (Muncelu Mic) și Munții Zarand (Ciungani, Cazanesti, Almas Saliste);
- bauxita: Ohaba-Ponor;
- bentonita talc: Lelese, Cerisor
- dolomita: Teliuc, Zlati
- gips: Calanu Mic
- nisipuri cuarțoase: Baru, Uricani
- calcar: Craciunesti, Ardeu, Roscani, Lapugiu, Zlasti, Banita Travertin Carpinis, Bampotoc, Geoagiu
- marmură: Alunis si Luncani
- bioxid de carbon: Ocolisu Mare
- ape minerale și termale: Boholt, Bacaia, Geoagiu, Vata si Calan
- andezit și andezite dacice

Prin urmare, sub aspectul resurselor naturale se considera a fi de interes pentru viitoare activitati investiționale din județ, produsele de cariera (marmura, granit, bazalt, balast), lemnul, apele minerale, CO2 natural și valorificarea cadrului natural prin dezvoltarea turismului.

Prioritatile stabilite la nivel județean sunt următoarele:

- îmbunătățirea infrastructurii în privința căilor de comunicație;
- gospodărirea complexă a apelor;
- echiparea energetică și termică;
- amenajarea și dezvoltarea zonei "Munții Apuseni";
- conservarea și dezvoltarea fondului funciar;
- stimularea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii;

- promovarea de noi centre urbane din cadrul comunelor;
- construirea de noi unitati în domeniul sanitar și unitățile specifice vârstei a treia;
- ameliorarea factorilor de mediu pentru îmbunătățirea stării de sănătate a populației;
- diversificarea și eficientizarea activităților economice prin re tehnologizare și management performant.

Secțiunea 2.2. Industria

În economia județului, ponderea cea mai mare o deține industria, în care predominante (peste 62%) sunt ramurile industriei miniere și metalurgice, însă o pondere importantă o dețin și domeniile energiei electrice, exploatarea și prelucrării lemnului, al materialelor de construcții, al industriei ușoare, al chimiei alimentare sau al artizanatului etc.

Principalele produse ale industriei sunt: cărbunele, fonta, oțelul, laminatele, energia electrică, varul, cimentul, prefabricatele din beton armat, minereul de fier, țesăturile de mătase, confecțiile și tricotajele, berea, mașinile și utilajele pentru lucrări miniere.

Activitatea industrială se realizează de către 99 agenți economici cu capital integral de stat sau majoritar de stat, între care două regii autonome și de către 7176 agenți economici cu capital privat.

Pe teritoriul județului, funcționează 6 regii autonome producătoare și distribuitoare de energie electrică și termică.

Situația agenților economici cu capital de stat pe principalele ramuri de activitate se prezintă, astfel: industria minieră - 6, metalurgie - 2, energie electrică - 4, exploatarea și prelucrarea lemnului - 2, industria textilă - 4, industria alimentară și a băuturilor - 10, industria de încălțăminte - 1, confecții din textile, piele și blanuri - 16, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice - 5, industria de mașini și echipamente - 5 și alte ramuri.

Secțiunea 2.3. Agricultura și silvicultura

Fondul funciar al județului are o suprafață de 706.267 hectare din care suprafața agricolă este de 280.685 ha. Suprafața agricolă, în funcție de calitatea solului și forma de relief, se împarte pe categorii de folosință astfel: 79.209 ha teren arabil, 117.657 ha pășuni naturale, 82.771 ha fânețe naturale și 1.048 ha livezi de pomi fructiferi. Suprafața agricolă irigată este de 1.818 ha.

Datorită condițiilor specifice de sol și climă, agricultura este orientată spre obținerea producției de cereale și a bazei furajere. Principalele produse agricole sunt: cereale boabe (grâu, secară, ovăz, orzoaică), porumb boabe, cartofi, sfeclă de zahar, legume și fructe.

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

În cadrul efectivelor de animale, ponderea cea mai importantă o reprezintă bovinele, porcinele, ovinele, caprinele și păsările.

Pădurile și alte terenuri cu vegetație forestieră ocupă o suprafață de 312.382 ha din totalul fondului funciar: păduri rașinoase: 86.801 ha, păduri de foioase: 205.152 ha - din acest punct de vedere județul Hunedoara deținând locul 3 pe țară.

Annual, se realizează o masă lemnoasă de circa 500 - 600 mii mc, prin tăieri de regenerare și tăieri de îngrijire a arboretelor tinere, ce se valorifică către populație și către agenți economici. De asemenea, se valorifică și importante cantități de fructe de pădure, plante medicinale, ciuperci comestibile, furaje, semințe și carne de vanat (vânatul principal îl constituie cerbul carpatin și cocosul de munte).

Secțiunea 2.4. Comerțul

Activitatea de comerț în județ se desfășoară în 5.629 unități comerciale, din care: de stat - 787 unități (14,0%), cooperatiste - 519 unități (9,2%) și 4.323 unități private (78,7%).

Cele 519 unități cooperatiste se afla în subordinea unui număr de 22 cooperative de consum răspândite pe întreg teritoriul județului, exclusiv Valea Jiului unde funcționează doar comerțul de stat și cel particular.

În ceea ce privește profilul unităților comerciale, ponderea o dețin: magazinele alimentare - 1.461 (25,9%), unitățile de alimentație publică, în număr de 1.408 (25,0%), magazinele mixte - 1.013 (17,9%), magazinele nealimentare 764 (13,5%), chioscurile - 729 (12,9%) și consignațiile - 249 (4,4%)

Secțiunea 2.5. Serviciile

În județ, serviciile sunt asigurate prin 2.107 unități, din care: cu caracter industrial – 550 unități, prestări servicii în construcții - 126 unități, P.T.T.R. - 122 unități, servicii de gospodărie comunală și locativă – 337 unități, alte servicii - 972 unități (dintre acestea amintim serviciile de învățământ, sănătate, artă, cultură).

La aceste unități prestatoare de servicii, se adaugă: unități de proiectare și cercetare în domeniul mineritului, siderurgiei, agriculturii și construcțiilor. De asemenea, funcționează 176 unități în domeniul informaticii.

Secțiunea 2.6. Economia locală

În municipiul Orăștie, întreprinderile mici și mijlocii, precum și industria, în general, sunt în dificultate. Cu toate acestea, există câteva societăți mici și mijlocii, care și-au lansat producția, pe baze economice solide, cu ar fi de exemplu: S.C. SEWS ROMANIA S.R.L. - societate cu capital japonez,

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

specializată în producerea de cabluri electrice, S.C. SOGECO ROMANIA S.R.L.- societate cu capital mixt româno-italian având ca obiect de activitate producția de aparate electrocasnice, S.C. Besser S.R.L. - societate cu capital italian, S.C. Nuovi Orizzonti S.R.L. – societate cu capital italian, specializată în producția de articole de marochinărie, S.C. Geronimo S.R.L. - societate cu capital românesc și obiect de activitate în domeniul producerii confecțiilor piele naturală, precum și S.C. LABORATOARELE FARES BIO VITAL S.R.L – societate ce s-a impus ca lider de piață în domeniul cultivării plantelor medicinale și al prelucrării lor sub formă de: ceaiuri, siropuri, uleiuri esențiale, tincturi, unguente, suplimente nutritive, S.C. Chimica S.A., S.C. Chimsport S.A., S.C. Chimica Automotive S.R.L., S.C. Chimica Navete & Blc S.R.L. – societăți cu capital românesc în domeniul chimiei industriale, S.C. Zedce Product S.R.L. – societate c capital francez, S.C. Filplast S.R.L. etc.

Principalele dificultăți ale industriei și ale întreprinderilor locale sunt:

- Existența unei industrii în curs de restructurare ce poate genera probleme sociale
- Ponderea mică a unei industrii utilizatoare a unei tehnologii de vârf.
- Șomaj ridicat
- Lipsa unei baze de date specializată pe meserii privind cererea și oferta forței de muncă
- Lipsa unor strategii viabile de restructurare a întreprinderilor de stat
- Existența unor spații de producție și capacități de producție nefolosite.
- Regresul pieței interne, tradiționale
- Investiții scăzute în formarea și dezvoltarea resurselor umane ale întreprinderilor locale.

Macrostabilizarea economică a zonei și a regiunii va conduce la scăderea inflației în limite acceptabile și va crește atractivitatea creării de noi investiții în producție și servicii.

La nivel local, direcțiile strategice de acțiune pentru mediul de afaceri au inclus încurajarea activităților economice în domeniul conservării mediului, respectiv acordarea de asistență tehnică și financiară, întreprinderilor ce activează în domeniu, ecologizarea zonelor industriale în unitățile productive, ajunse în stare de faliment, întărirea capacității instituționale în domeniul mediului, prin promovarea acțiunilor de schimbare a mentalității și a comportamentului populației față de mediu/ crearea de programe regionale și locale de educație privind mediul. Totodată, suportul oferit în domeniu a urmărit atenuarea efectelor ecologice negative, determinate de exploatarea industrială nerațională, prin introducerea de tehnologii ecologice pentru revalorificarea maselor plastice, a deșeurilor metalice, a celor menajere, a ceramicii și a sticlăriei, prin reconstituirea potențialului ecologic al zonelor afectate de industrializare sau reintegrarea urbanistică a spațiilor de producție afectate de restructurare.

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

De asemenea, un alt obiectiv a constat în sprijinirea de către administrația publică locală, județeană și regională a dezvoltării sectorului microîntreprinderilor, a IMM-urilor și a întreprinderilor mari, prin atragerea investițiilor de capital în zona, prin reorganizarea și diversificarea sectoarelor industriale, prin scutirea de taxe și impozite pentru IMM-urile ce promovează turismul sau pentru cele ce au ca domeniu de activitate, reciclarea și re folosirea deșeurilor, prin reeșalonarea datoriilor și a penalităților în cazul IMM-urilor aflate în dificultate, dar care au demonstrat că activitatea lor este viabilă, prin concesionarea de terenuri, dar și prin organizarea de manifestări expoziționale și prin participarea la misiuni economice în străinătate.

La nivelul municipiului Orăștie, așa cum rezultă din baza de date a Oficiului Național al Registrului Comerțului, în luna februarie 2014, figura un număr total de 1535 societăți comerciale din care: 12 – societăți pe acțiuni, 1011 – societăți cu răspundere limitată, 2- societăți cooperatiste, 2 – regii autonome și 256 – persoane fizice autorizate.

Totodată trebuie precizat că, în anul 2013, au fost înființate 119 societăți comerciale, iar 89 din cele existente au fost radiate. Astfel, se constată o creștere a numărului total de societăți comerciale comparativ cu anul 2007, când erau înregistrate la Oficiului Național al Registrului Comerțului, 1089 societăți. Din totalul de 831 de societăți autorizate de către Primăria municipiului Orăștie, 549 au fost autorizatii și 282 au fost vize pentru autorizatii.

CAPITOLUL 3 - DEZVOLTARE TERITORIALĂ

Dacă ar fi enumerate pe scurt, investițiile locale realizate sau în curs de derulare în ultima perioadă, lista ar fi următoarea:

- Regularizare canalul Morii municipiul Orăștie - finalizată
- Reabilitare centrul vechi al municipiului Orăștie - finalizată
- Extindere și echilibrare rețele apă prin programul SAMTID - finalizată
- Extidere rețele de canalizare zona între râuri din municipiul Orăștie - finalizată
- Modernizare străzi din municipiul Orăștie - finalizată
- Construcție centru pentru vârstnici - finalizată
- Construcția a 3 blocuri ANL cu 80 apartamente - finalizată
- Modernizarea și echiparea Ambulatoriului Integrat al Spitalului Municipal Orăștie - finalizată
- Modernizare străzi – în derulare

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

- Construcții locuințe de necesitate – în derulare
- Ranforsare Drum comunal DC42 Oraștie – Gelmar – în derulare.
- Reabilitare termică clădire laboratoare și ateliere școală - Grup Școlar *Nicolaus Olahus* – finalizată.
- Reabilitare termică clădiri aferente la 2 unități de învățământ preuniversitar – *Scoli Generale* – finalizată.

În detaliu, activitatea autorităților publice în acest domeniu, a fost prezentată în *Raportul primarului pentru anul 2013*, document în care au fost menționate atât investițiile noi, dar și celelalte activități suport derulate pentru susținerea investițiilor, după cum urmează: supravegherea cantitativă și calitativă a lucrărilor de reparații și investiții - turnare covor din beton asfaltic la carosabil, trotuare, parcuri, pe o suprafață totală de 9600 mp - pe străzile: Muresul zona bloc 16; bloc 9; Pricazului - zona ambulatoriu - spital Municipal, zona bloc 60; bloc 28; bloc 32, executare reparații cu plombe din beton asfaltic pe o suprafața de 180 mp, lucrări de modernizare cu dale din beton (*la carosabil și la trotuare*) pe străzile: Fundatură, Vânătorilor, Popa Sapcă, Petru Maior, Cojocarilor, Cîmpul Nou, Mihai Viteazul, N. Titulescu (fundatura), Pricazului zona bloc 60; bloc 37, zona spital municipal, pe o suprafață totală de 23.624 mp și executarea lucrărilor de amenajări parcuri cu pavele din beton în suprafață totală de 1786 mp, pe strada Pricazului bloc 28, bloc 32, bloc 124, zona spital municipal.

În aceeași categorie de lucrări, intră și lucrările de reparații ale trotuarului cu pavaj piatră /Klinker pe o suprafață de 52 mp, în P-ța Victoriei, dar și lucrările de ranforsare a sistemului rutier la Drumul Comunal DC42 Oraștie – Gelmar, precum și lucrările la sistemul de canalizare, în lungime totală de 688 m pe străzile: G. Lazăr; N. Titulescu (fundatura) ; Cîmpul Nou; M.Viteazul; Pricazului zona bloc 9.

Dezvoltare locală a însemnat și reabilitarea Canalului Morii - pe tronsonul cuprins între podetul str. Goga și podetul str. G. Lazăr -, dar și extinderea rețelei de apă pe o lungime de 690 m - strada Stelian Ivascu, precum și lucrările de înlocuire a rețelei de apă și a bransamentelor aferente, în lungime totală de 880 m, pe străzile N. Titulescu, Cîmpul Nou, Popa Sapcă, Cojocarilor, Muresului zona bloc 16.

Totodată, a fost realizat și primul pas pentru dezvoltarea capacităților instituționale pentru situații de urgență, prin organizarea și derularea licitației publice pentru achiziționarea serviciilor pentru proiectare și execuție construcții de necesitate.

Tot din categoria investițiilor pentru dezvoltare locală, fac parte și lucrările de reparații a acoperișurilor (*șarpantă și învelitoare din țigla*) imobilelor nr. 7 (P-ța Victoriei) și nr. 16 (strada Nicolae Bălcescu) sau a sălii Astra, dar și lucrările la noul corp de clădire al sediului Primăriei - *prin executarea*

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

de lucrări de finisaje interioare, instalații electrice, instalații sanitare și instalații termice la subsol, lucrările de iluminat ornamental de la catedrala Sfintii Mihail și Gavril, lucrările de modernizare a piețelor publice constând în lucrări de reparație a hidroizolațiilor la terase, reparații interioare, reparații la instalațiile grupurilor sanitare și înlocuirea tâmplăriei din lemn.

Una dintre cele mai importante realizări ale autorităților locale a fost finalizarea lucrărilor de modernizare a unui ambulatoriu integrat pentru Spitalul municipal, prin proiect finanțat din fonduri europene. Lucrările realizate au presupus modernizarea spațiilor existente din cadrul clădirii ambulatoriului și aducerea spațiilor la noile norme europene de igienă și de confort, inclusiv reabilitare termică, refacerea acoperișului în varianta acoperiș mansardat, amplasarea unui lift acces la niveluri superioare (inclusiv mansardă).

Pentru investiții viitoare, au fost realizate servicii de proiectare (studii de fezabilitate, documentații tehnice de execuție, planuri urbanistice zonale) pentru modernizarea străzilor Cîmpul Nou- M. Eminescu, pentru modernizarea străzilor Cojocarilor- Petru Maior, pentru șarpanta și învelitoarea Sălii Astra, pentru extinderea canalizării în zona Nord și Nord-Est, pentru extinderea Creșei sau planul urbanistic zonal - Romfruct.

Investiții au fost derulate și la instituțiile de învățământ, respectiv la Colegiul National Aurel Vlaicu unde au fost executate lucrări de reparații - zugrăveli interioare, reparații pardoseli din parchet, au fost achiziționate pentru sala festivă și scenă, scaune, draperii, rampă destinată persoanelor cu handicap.

La Liceul Tehnologic Nicolaus Olahus, au fost finalizate lucrările de reabilitare și modernizare a clădirii, inclusiv laboratoare și ateliere școlare, au fost realizate reparațiile la învelitoarea și streășiniile corpului B de clădire și au fost realizate reparații la centrala termică.

La Școala Generală Dr. A. Vlad, s-au executat lucrări de reparații la conducta de încălzire de la parter, a fost montat interfon și camere de supraveghere, a fost zugrăvită sala de sport și a fost achiziționat mobilier nou pentru cancelarie.

La Școala Generală *Dominic Stanca*, au fost înlocuite ușile de intrare de la sala de sport din corpul 1, au fost realizate zugrăveli, au fost reparate pardoselile din 3 săli de clasă și au fost realizate reparații la instalația de încălzire, iar la grădiniță s-au executat lucrări de înlocuire a tâmplăriei vechi.

Printre cele mai mari lucrări autorizate la nivel local, pot fi amintite cele cuprinse în proiectul „*Cresterea calității serviciilor turistice în cadrul ARSENAL PARK pentru crearea unei infrastructuri de agreement specifice*” beneficiar S.C. Timco S.A.Timisoara.

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

Obiectivele autorizării se referă la realizarea unui Centru SPA și a unei sali de sport multifuncționale. Alte obiective destinate, de asemenea, dezvoltării infrastructurii turistice au fost realizarea unui loc de joacă pentru copii, amenajarea unui traseu de cățărare în copaci, realizarea unor piste de biciclete și plimbare, amenajarea unui turn și a unui patinoar sintetic, skate park, realizarea unui centru de călărie pentru agrement.

Un obiectiv important autorizat pentru Parohia Ortodoxă - Orăștie este construirea locașului de cult – Biserica Ortodoxă „*Învierea Domnului și Sfântul Mare Mucenic Gheorghe*” .

Totodată, în domeniul economic, a fost autorizată extinderea unui spațiu de producție pentru S.C. Sews Romania S.R.L. și refucționalizarea unor clădiri pentru S.C. Enel Distribuție Banat S.A. și S.C.Fares.S.R.L.

Însă, cel mai important proiect de infrastructură autorizat a fost cel pentru reabilitarea căilor de comunicație din strada Cojocarilor, strada Petru Maior, strada Câmpul Nou, strada Mihai Viteazu, strada Fundătură și strada Vânătorilor, deoarece pe lângă beneficiile legate de fluența circulației pot fi remarcate și efectele pozitive asupra mediului prin crearea de noi zone verzi și folosirea îmbrăcăminții rutiere de tip dală prefabricată.

De remarcat faptul că, în scopul asigurării necesarului de locuințe pentru tineri, Consiliul Local a aprobat transmiterea unui teren în folosința Agenția Națională de Locuințe, pentru realizarea unui nou bloc de 40 apartamente, în strada Nicolae Titulescu nr. 86.

O altă hotărâre importantă a Consiliului Local a fost cea prin care s-a aprobat prelungirea valabilității Planului Urbanistic General și a Regulamentului Local de Urbanism, aceste documente reprezentând baza legală pentru realizarea proiectelor, programelor și acțiunilor de dezvoltare cu rol bine determinat în stabilirea obiectivelor și măsurilor necesare dezvoltării locale.

De asemenea, trebuie menționat că au fost aprobate planuri urbanistice zonale și regulamente de urbanism pentru amplasarea de construcții de necesitate - tip container - în zona ROMFRUCT, pentru realizarea unui depozit de materiale de construcție și împrejmuire, în strada Luncii și pentru construirea unui teren de minifotbal și a vestiarelor aferente în zona Drumului comunal 48 Orăștie - Romos.

Totodată, în acest context, trebuie amintit și plan urbanistic de detaliu aprobat pentru un hotel și pentru extinderea unor spații de alimentație publică în strada Codrului, dar și inițierea spre aprobarea consiliului local a unei hotărâri pentru stabilirea unui „*Regulament pentru păstrarea specificului arhitectural local*” având drept scop definirea și perpetuarea identității orasului. Scopul regulamentului a

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

fost păstrarea specificul arhitecturii tradiționale locale și se dorește a fi un instrument util în practica de proiectare și un ghid pentru cetățeni privind posibilitatea de acțiune asupra arhitecturii imobilelor.

Au fost demarate acțiuni în vederea includerii localității în programul „*Promovarea diversității în cultură și artă în cadrul patrimoniului cultural european*”. O primă lucrare în acest sens, are ca obiect consolidarea, restaurarea și refuncționalizarea unui imobil - monument istoric - din zona centrală și transformarea acestuia în muzeu de carte veche. Refacerea fațadei imobilului este integrată în cea de-a doua lucrare, ce vizează conservarea întregului patrimoniu arhitectural din Piața Victoriei alături de clădiri, monumente de for public, mobilier și spații verzi. Necesitatea lucrărilor pentru reabilitarea centrului istoric este justificată de creșterea atractivității localității din perspectivă turistică și pentru dezvoltarea serviciilor conexe turismului.

În ceea ce privește aceste două obiective, au fost elaborate două documente, respectiv memoriul privind necesitatea consolidării, restaurării și refuncționalizării imobilului în muzeu de carte veche și memoriul privind necesitatea conservării patrimoniului din ansamblul urban Piața Victoriei, fiind pregătite și în așteptarea deschiderii unor linii de finanțare pentru care sunt eligibile.

O altă realizare remarcabilă din perspectiva imaginii localității este finalizarea investiției în iluminatul festiv, prin iluminatul grupului statuar „*Palia de la Orăștie*” și prin iluminatul exterior ambiental arhitectural al Catedralei Ortodoxe „*Sf. Arhangheli Mihail și Gavril*” din Piața Victoriei.

Pentru perioada de programare 2014 – 2020, la nivelul localității se impune promovarea unei dezvoltări urbane integrate, cu scopul precis de a dezvolta municipiul astfel încât acesta să ofere toate facilitățile necesare pentru a asigura condiții superioare de viață locuitorilor săi.

Noțiunea de dezvoltare urbană integrată presupune acțiuni de modernizare a centrelor istorice, modernizarea ansamblurilor/clădirilor arhitecturale de patrimoniu, conversia funcțională a clădirilor abandonate și punerea în valoare a arealelor urbane părăsite, înlocuirea mobilierului urban învechit, construcția de noi cartiere rezidențiale pentru grupurile dezavantajate sau pentru tineri, îmbunătățirea condițiilor de trai prin reabilitare și modernizarea fondului locativ și al utilităților, modernizarea /extinderea spațiilor verzi și a parcurilor vechi, precum și amenajarea de parcuri și spații verzi noi, introducerea de noi obiective de atracție urbană, modernizarea străzilor, creșterea calității serviciilor aferente transportului în comun, achiziționarea de material rulant nou, ecologic, precum și retehnologizarea / modernizarea materialului rulant vechi, accesibilizarea mediului fizic pentru persoanele cu dizabilități, realizarea/ modernizarea/ extinderea rețelei de piste de biciclete, construirea unor noi spații de parcare, precum și crearea/ reabilitarea/ extinderea zonelor pietonale.

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

În acest scop, sunt necesare acțiuni comune cu specialiști în domeniul arhitecturii urbane și planificarea spațiului teritorial, derularea unor ateliere de lucru/ simpozioane în domeniul urbanistic și al peisajului rural, consultări publice cu cetățenii despre cum vor să fie definită imaginea localității, actualizarea Planului Urbanistic General, inventarierea clădirilor istorice în scopul restaurării acestora, sprijinirea proprietarilor pentru reabilitarea monumentelor istorice/ansamblurilor urbane de mare valoare, promovarea transportului ecologic prin oferirea de facilități și realizarea de studii în domeniu.

Pe parcursul timpului, la nivel local, au fost derulate mai multe proiecte, ce au condus la soluționarea unor probleme de interes public, după cum urmează:

Proiectul *Energie verde pentru apă caldă la Spitalul municipal Orăștie* (2011) a fost realizat în parteneriat cu *Spitalul municipal Orăștie* și a avut ca obiectiv modernizarea sistemului de producere a apei calde prin montarea de panouri solare în scopul reducerii cheltuielilor privind utilitățile și realocarea resurselor financiare economisite pentru medicamente și materiale sanitare, precum și reducerea noxelor degajate în atmosferă. Valoarea proiectului a fost de 45.000 lei.

Proiectul *Spații verzi în parcul "Prichindel" din Orăștie* (2011) a fost realizat în parteneriat cu Asociația PRO-ISIS și a avut ca obiectiv înfrumusețarea peisagistică a parcului "Prichindel" prin amenajarea unui spațiu verde și amplasarea unor piese de mobilier urban. Valoarea proiectului a fost de 8.000 lei.

Proiectul *Reabilitarea stației de sterilizare a Spitalului municipal Orăștie* (2010) a fost realizat în parteneriat cu Spitalul municipal din Orăștie și a avut ca obiectiv reabilitarea și modernizarea stației de sterilizare pentru obținerea condițiilor conforme de funcționare în scopul creșterii siguranței serviciilor medicale acordate populației și asistență medico-sanitară gratuită oferită cetățenilor în timpul implementării proiectului. Valoarea proiectului a fost de 48.000 lei.

Proiectul *Modernizarea Serviciului Public Comunitar Local de Evidență a Persoanei din Orăștie* (2008) a avut ca obiectiv modernizarea sistemului de management al serviciilor de stare civilă și evidență a persoanei din Orăștie. Valoarea proiectului a fost de 63.293 euro.

Proiectul *Parteneriate de succes pentru elaborarea și implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală a municipiului Orăștie* (2008) a avut ca obiectiv elaborarea Strategiei de dezvoltare a municipiului Orăștie, modernizarea sălii de ședințe a Primăriei municipiului Orăștie și perfecționarea reprezentanților autorității publice locale pentru accesarea de fonduri europene. Valoarea proiectului a fost de 57.370 euro.

Proiectul *Centru de urgență - servicii integrate pentru recuperare* (2007) a avut ca obiectiv prestarea de servicii integrate de recuperare pentru persoanele vârstnice din Orăștie cu pareze, semipareze, fără

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

posibilitatea accesării unor servicii specializate, beneficiari ai grupurilor dezavantajate. Valoarea proiectului a fost de 54.768 euro.

Proiectul *Centru Social Comunitar - Club de joacă pentru școlari (2007)* a avut ca obiectiv îmbunătățirea serviciilor sociale oferite în centrul de zi, prin amenajarea unui club de joacă cu caracter educațional. Valoarea proiectului a fost de 42.325 euro.

Proiectul *Drum forestier Valea Rea și ramificație, din cadrul Ocolului Silvic Valea Orăștiei (2008)* a avut ca obiectiv crearea unui drum forestier, acces cătun Ciungi și dezvoltarea zonei din punct de vedere turistic și sportiv. Valoarea proiectului a fost de 598.515 euro.

Proiectul *Centru de integrare prin terapie ocupațională – Asociația CONATIV (2005)* a avut ca obiectiv integrarea persoanelor cu handicap fizic în societate prin asigurarea condițiilor de muncă specifice. Valoarea proiectului a fost de 23.000 euro.

Proiectul *Reabilitarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă (2004/2024)* a avut ca obiectiv reabilitarea rețelei de alimentare cu apă. Valoarea proiectului a fost de 900.000 euro.

Proiectul *Centru de urgență în municipiul Orăștie (2004/2005)* a fost derulat în parteneriat cu Asociația *Sprijiniți Copiii* și a avut ca obiectiv crearea unui adăpost temporar și a unui așezământ de solidaritate. Valoarea proiectului a fost de 72.640 euro.

Proiectul *Centru social multifuncțional (2004)* a fost derulat în parteneriat cu Asociația *Sprijiniți Copiii* și a avut ca obiectiv furnizarea de servicii sociale pentru categorii de persoane defavorizate, realizarea unei microcantine și a unui centru de sănătate. Valoarea proiectului a fost de 210.000 euro.

Proiectul *Centru social în municipiul Orăștie (2004)* a fost derulat în parteneriat cu Asociația *Sprijiniți Copiii* și a avut ca obiectiv realizarea unui centru social, asigurarea de servicii pentru refacerea relațiilor în familiile dezorganizate. Valoarea proiectului a fost de 130.200 euro.

Proiectul *Transparență și integritate (2003)* a fost derulat în parteneriat cu organizația ONE EUROPE din Olanda și a avut ca obiectiv elaborarea unui Cod de conduită pentru funcționarii publici. Valoarea proiectului a fost 15.000 euro

Proiectul *Modernizarea gestionării deșeurilor urbane (2001)* a avut ca obiectiv amenajarea unei rampe de colectare și depozitare deșeuri menajere și achiziționarea unui multicar. Valoarea proiectului a fost de 61.455 euro.

Proiectul *Reabilitare cladire principală - Colegiu National "Aurel Vlaicu" din municipiul Orăștie și îmbunătățirea procesului instructiv - educativ prin utilizarea tehnologiei informației și a comunicării* a avut ca obiectiv îmbunătățirea calității infrastructurii de educație pentru asigurarea unui proces

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

educațional la standarde U.E., prin reabilitarea acoperișului și a ultimului nivel, reabilitarea tamplariei, dotarea cu centrală termică proprie, dotarea cu echipamente IT, inclusiv rețea. Valoarea proiectului a fost de 5.894.793,97 lei.

Proiectul *Reabilitare termică a clădirilor aferente a 2 unități de învățământ preuniversitar – școli generale – din municipiul Orăștie și îmbunătățirea procesului instructiv - educativ prin utilizarea tehnologiei informației și a comunicării* a avut ca obiectiv îmbunătățirea calității infrastructurii de educație pentru asigurarea unui proces educațional la standarde U.E., prin anvelopare termică a clădirilor și dotare cu echipamente IT și rețea. Valoarea proiectului a fost de 3.579.807,41 lei.

Proiectul *Reabilitare termică a clădirilor, laboratoare și ateliere școală - Grup Școlar Nicolaus Olahus din municipiul Orăștie și îmbunătățirea procesului instructiv-educativ prin utilizarea tehnologiei informației și a comunicării* a avut ca obiectiv îmbunătățirea calității infrastructurii de educație pentru asigurarea unui proces educațional la standarde U.E., prin anvelopare termică a clădirilor și dotarea cu echipamente IT și rețea. Valoarea proiectului a fost de 2.354.425,42 lei.

Proiectul *Modernizarea și echiparea Ambulatoriului Integrat* al Spitalului municipal Orăștie a avut ca obiectiv îmbunătățirea calității infrastructurii serviciilor de asistență medicală în municipiul Orăștie pentru asigurarea unui acces egal al cetățenilor la serviciile de sănătate. Valoarea proiectului a fost de 4.708.465,19 lei.

CAPITOLUL 4 - POTENȚIAL TURISTIC

Străjuită de cetăți dacice, ziduri medievale și codrii seculari, gazdă a Paliei, **ORĂȘTIA** este un oraș primitiv, multicultural și european, cu spirit dinamic, care-și valorifică potențialul și unde, dacă ai poposit odată, îți dorești să revii.

Orăștia poate fi numită capitala cultural-istorică a județului Hunedoara deoarece nicăieri în județ încărcătura istorică nu este atât de pregnantă ca în municipiul Orăștie.

Vechea cetate a Orăștiei, muzeul de etnografie și artă populară și bisericile monument din secolul al XIII-lea sau cetățile dacice din munții Orăștiei, sunt numai câteva din opțiunile unui turist care caută istorie.

Dar tot pentru turist, în Orăștia de astăzi, există și o alternativă interesantă, deja bine cunoscută și inedită pentru divertisment și relaxare, cum este, de exemplu, **parcul de distracții „Arsenal Park”**- muzeu militar în aer liber, unitate de instrucție militară, teren de airsoft și paintball, de plimbare cu

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

blindatele sau cu ATV- uri, buggy, golfcar, biciclete, segway, jeep offroad, cicloturism, tir cu arcul sau cu arbaleta și cu BB gun, minigolf, minifotbal, handbal și multe alte activități de divertisment și relaxare cum sunt: treasure hunt, drezina, kidspark, piscină, cinema în aer liber, sală de jocuri, foc de tabără, fitness park, centru spa, sat dacic.

Municipiul Orăștie poate oferi turism cultural și istoric, fiind înzestrat de istorie și natură cu numeroase obiective, dintre care amintim:

1. *Centrul istoric al municipiului Orăștie* - Obiectivul este o rezervație arhitecturală, incluzând mai multe ansambluri urbane cu clădiri monumente istorice situate pe străzile Gheorghe Barițiu, Nicolae Bălcescu, George Coșbuc, Ion Creangă, Mihai Eminescu, Octavian Goga, Nicolae Iorga, Gheorghe Lazăr și Luminii.

2. *Cetatea Orăștiei* - În centrul Orăștiei se află ruinele cetății de altădată, cu zidul de apărare ce constituia un sistem de fortificații medievale specific. Cetatea este amintită documentar încă din 1544, de către Sebastian Munster. Fortificația de la Orăștie a avut mult de suferit în timpul invaziilor turcești din anii 1438 și 1479 (*când a avut loc lupta din Câmpul Pâinii*), fiind asediată în anul 1561, dar renovată în anul 1631. În incinta cetății, se afla situate două biserici: biserica reformată, construită în secolul XIV, azi aparținând comunității protestante maghiare și biserica evanghelică, construită în secolul XIX, azi aparținând comunității protestante germane.

3. *Cetățile dacice din muntii Orăștiei* - Cetățile de la Costești (19 km), de la Blidaru (21 km), de la Cetățuie (22 km) și de la Piatra Roșie fac parte din complexul de fortificații ce avea destinația de a apăra capitala Daciei. Adevăratul centru administrativ și religios al dacilor a fost Sarmizegetusa Regia (cca 40 km) fiind așezată pe malul drept al Apei Grădiștei. Ruinele acesteia scot la iveală existența a trei părți componente, respectiv cetatea propriu-zisă, sanctuarele și așezările civile. Cetatea dacică *Sarmizegetusa Regia* a fost inclusă pe lista patrimoniului cultural mondial UNESCO.

4. *Biserica Ortodoxa “Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril ”* – Acest obiectiv reprezintă una dintre cele mai frumoase biserici din țară, reprezentând un punct turistic de mare atracție. Piatra de temelie a fost pusă în anul 1936. Planul bisericii a fost realizat de către arhitectul George Cristinel din București, iar pictura a fost executată de un renumit pictor de biserici al vremii, Dumitru Belisarie. Actul de sfințire a lăcașului a fost în 2 septembrie 1945.

4. *Muzeul de Etnografie și Artă populară Orăștie* - Acesta este situat în Piața Aurel Vlaicu, în inima orașului. Muzeul a fost înființat în anul 1952. Instituția expune vizitatorilor colecții de piese arheologice, istorice, documentare, precum și o valoroasă colecție etnografică cu piese reprezentative ale universului

rural hunedorean, ce dovedește înclinația spre frumos a oamenilor din această zonă. Locația favorizantă a orașului, cea de poartă de acces spre complexul dacic din Munții Orăștiei, a determinat colectivul muzeului ca, începând din anul 2011, să pună la dispoziția publicului o interesantă expoziție denumită „*Cetățile dacilor*”, ce prezintă succint elementele definitorii ale culturii și civilizației strămoșilor noștri, respectiv viața materială, sistemele de fortificații, inventarul casnic și viața spirituală.

5. *Monumentul Paliei* – Monumentul este cioplit în marmură albă de Rușchița și a fost dăltuit de sculptorul Nicolae Adam. “*Palia*” apărută între anii 1581-1582, prin grija lui Șerban Coresi, este prima traducere românească a celor 5 cărți de la începutul Vechiului Testament, iar monumentul reprezintă simbolic, prin cele trei fețe, ideea tipăririi textului.

“*Palia de la Orăștie*” constituie în același timp, un brand local.

4. *Monumentul "Semn Dacic" (Sabia Dacică)* – Acest monument este creația sculptorului Nicolae Adam și reprezintă cea mai reductabilă armă de luptă a strămoșilor noștri. Monumentul anunță intrarea în Orăștie, fiind amplasat pe partea dreaptă, în sensul de mers al DN7, dinspre Simeria spre Orăștie, simbolizând, totodată, poarta de intrare în inima civilizației dacice din Munții Orăștiei. Argumentul decisiv al lucrării l-a constituit simbioza daco-romană realizată în urma celor două războaie (101-102 și 105-106). Semnul dacic a fost dezvelit în vara anului 2007, cu ocazia comemorării celor 1900 de ani de la moartea regelui Decebal.

5. *Monumentul lui Decebal* – Acest monument este situat în Piața Victoriei, iar sculptura a fost realizată de Maximilian Schulmann. Monumentul reprezintă bustul marelui rege dac – Decebal - care a domnit între anii 87-106, fiind renumit pentru abilitățile sale militare și politice și cunoscut ca ultim apărător al Daciei. Dezvelirea obiectivului a avut loc cu prilejul sărbătoririi a 750 de ani de atestare documentară a localității Orăștie.

6. *Monumentul "Izvorul de Aur al Dacilor"* – Acest obiectiv a fost realizat de către sculptorul Nicolae Adam și face parte dintr-un ansamblu arhitectonic de artă ambientală. Partea superioară a ansamblului este dominată de stindardul de luptă al dacilor - *lupul cu trup de șarpe* - unul dintre cele mai de temut însemne militare ale lumii antice. Monumentul se află situat pe strada Unirii, în apropierea Bisericii Ortodoxe “*Adormirea Maicii Domnului*”.

7. *Statuia Regelui Dac Burebista* – Acest monument îl reprezintă pe Burebista, regele geto-dacilor (82 î.Hr. - 44 î.Hr.) și întemeietor al statului dac și a fost creat de către “*Dacia Revival International Society*” din New York, prin contribuția Președintelui Societății, dr. Napoleon Săvescu. Monumentul este realizat în bronz de Ion Bolborea, are o înălțime de 4,20 m și o greutate de 4 tone. Artistul s-a inspirat din

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

statuile unor tarabostes daci ai Arcului lui Costantin de la Roma. Statuia a fost dezvelită la data de 18 august 2001.

8. *Monumentul lui "Aurel Vlaicu"* – Acest monument este situat în Piața Victoriei, iar sculptura aparține lui Nicolae Pascu, monumentul fiind dezvelit la data 28 septembrie 1974 cu ocazia sărbătoririi a 750 de ani de atestare documentară a localității Orăștie. Bustul omagiază un mare român - Aurel Vlaicu - inginer, inventator și pionier al aviației române și mondiale. Acesta a murit la 13 septembrie 1913, într-un accident aviatic în apropiere de Câmpina, în timp ce se îndrepta spre Orăștie pentru a participa la serbările Astei.

9. *Arsenal Park Transilvania* – Parcul este teritoriu nelimitat de aventură, muzeu militar în aer liber, teren de joacă într-un cadru natural dezarmant, tabără de antrenament, baza de expediții turistice și furnizor de adrenalină. Complexul de vacanță are 4 stele pe epoleți, fiind cel mai întins din România (80 de hectare de oportunități) și unul dintre puținele obiective cu temă militară din Europa. *Unitate militară de vacanța* - www.arsenalpark.ro.

10. Sărbătorile și festivalurile locale

"O sărbătoare de suflet și apreciere" - acțiune prin care Primăria și Consiliul Local Orăștie premiază familiile care au împlinit 50 de ani de căsnicie neîntreruptă. Primăria Orăștie este prima instituție din România care a inițiat o astfel de manifestare.

"Maialul" orăștian - inițiat în secolul al XIX-lea, de către Reuniunea Meseriașilor din Orăștie, "maialul" a fost și este o serbare câmpenească, de joc și voie bună, prin care este salutat cel mai frumos anotimp, primăvara. "Maialul" are loc anual, în ultima duminică a lunii mai și adună pe platoul "Poienița", la ieșirea din Orăștie înspre Deva, sute de oameni. Spectacolul în aer liber, organizat de "maial", se întinde până seara, târziu, iar pe scenă evoluează soliști de muzică ușoară și populară, dansatori, ansambluri folclorice, totul culminând cu un foc de artificii ce luminează cerul către orele 22.00. Pentru cei mici, deliciul acestei serbări îl constituie "jocurile maialului", organizate de Consiliul Local al Copiilor Orăștie, fiind concursuri premiate. Organizatorii principali: Primăria, Consiliul Local Orăștie, Casa de Cultură Orăștie, Despărțământul ASTRA Orăștie.

Sărbătoarea Dacilor - manifestare de tradiție la Orăștie, Sărbătoarea Dacilor se desfășoară anual, la sfârșitul lunii septembrie sau începutul lunii octombrie. Ea cuprinde: jocuri sportive (jocurile dacilor), spectacole și concerte de muzică populară și ușoară, foc de artificii. Loc de desfășurare: Piața Cetății. Ca fapt divers, în anul 2006, cu ocazia "Sărbătorii dacilor", municipiul Orăștie a încercat să intre în Cartea Recordurilor prin pregătirea celei mai mari colive din istorie, destinată comemorării regelui Decebal. Un

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

an mai târziu, în același context, a avut loc dezvelirea oficială a monumentului SEMN DACIC, ce poate fi văzut la intrarea în Orăștie dinspre Deva.

Ziua Recoltei - Serbarea constă în organizarea unor expoziții cu diferite obiecte și figurine confecționate de copii din legume și fructe. Ziua se încheie cu un spectacol în aer liber. Loc de desfășurare: Piața Cetății. Organizatori principali: Primăria și Casa de Cultură Orăștie.

Festivalul folcloric "Tudorică Muntean" – acest eveniment este un festival concurs rezervat soliștilor și instrumentiștilor tineri, aflați pe calea afirmării. Loc de desfășurare: sala de spectacole a Casei de Cultură. Concursul își propune, în primul rând, să descopere noi talente ale muzicii populare din zona Orăștiei și se desfășoară pe secțiuni de vârstă, prestația participanților fiind evaluată de un juriu de specialitate, după ce, inițial, candidații au trecut prin preselecție.

"A căzut o frunză-n calea ta !" - acest eveniment este o serată de romanțe la care participă soliști din județul Hunedoara. Locul de desfășurare este Casa de Cultură, "sala oglinzilor", iar organizatorul este Casa de Cultură Orăștie.

Concert extraordinar de colinde – acest eveniment este un spectacol de gală, organizat de Casa de Cultură, în preajma Sfințelor Sărbători de Iarnă, cu participarea unor soliști de muzică populară din țară. Locul de desfășurare este sala de spectacole a Casei de Cultură.

"Personalități și evenimente orăștiene" – este un simpozion dedicat unor personalități locale ale culturii, muzicii, literaturii, artei, tehnicii etc. Organizat de Primărie, Consiliul Local și Biblioteca Municipală Orăștie, în colaborare cu Despărțământul ASTRA și Casa de Cultură Orăștie, simpozionul se desfășoară anual, în toamnă (octombrie), la sala de ședințe a Consiliului Local Orăștie. În cadrul acestui eveniment, sunt prezentate comunicări și referate despre viața și activitatea unor oameni de seamă ai Orăștiei, au loc proiecții de filme documentare și chiar lansări de carte.

Festivalul de Muzică Sacră "Cu noi este Dumnezeu" - anual, acest festival reunește formații corale de valoare din toată țara. Locul de desfășurare este Biserica Ortodoxă "Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril" (Catedrala Ortodoxă), iar organizatorii sunt Primăria, Consiliul Local Orăștie, Protopopiatul Ortodox, D.J.C.C.P.C.N. Hunedoara și Casa de Cultură Orăștie.

Festivalul Interjudețean "Călușerul transilvănean" – acest eveniment este un festival concurs, cu participarea unor cete călușerești din mai multe zone ale țării. Locul de desfășurare este sala de spectacole a Casei de Cultură. Festivalul se desfășoară pe parcursul a două zile. În prima zi, are loc competiția propriu-zisă, desfășurată pe scena unui cămin cultural, a cărui locație se stabilește din timp de către organizatori (în fiecare an, câte o comună hunedoreană este gazda primei zile de festival). A doua zi, pe

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

scena Casei de Cultură din Orăștie (*locație consfințită*), are loc spectacolul de gală al festivalului călușeresc. În anul 2014, Festivalul Interjudețean "*Călușerul transilvănean*" ajunge la ediția cu numărul 46. Organizatori principali: D.J.C.C.P.C.N. Hunedoara, Casa de Cultură Orăștie.

Așa cum se observă din prezentarea evenimentelor culturale ce au loc în municipiu, un rol important în joacă *Casa de Cultură Alexandru Grozuța* – instituție publică, fără personalitate juridică, aflată în subordinea Consiliului Local al municipiului Orăștie. Ca principal așezământ local de cultură, Casa de Cultură organizează, anual, peste 30 de activități și manifestări culturale-artistice, în regie proprie sau în colaborare cu alte instituții.

În cadrul Casei de Cultură, activează câteva formații artistice, compuse din artiști amatori, respectiv *Ansamblul Folcloric "Doina Mureșului"*, constituit în 1966, este compus din tineri soliști vocali, un taraf de instrumentiști și dansatori, *Grupul vocal "Cosânzeana"* este alcătuit din soliști vocali cu vârste cuprinse între 12 – 19 ani (*muzică populară*), *Grupul vocal "Mugurelul"* este compus din copii cu vârste între 6 – 10 ani (*muzică populară*), *Grupul vocal "Dorulețul"* este compus din copii (muzică etno-dance), *Trupa de teatru de păpuși "Voinicelul"* și *Trupă de teatru amatori*.

Tot în cadrul Casei de Cultură, funcționează o Universitate Populară, ce organizează și desfășoară, prin lectori de specialitate, cursuri de calificare și perfecționare în diverse meserii: operatori PC, contabilitate, limbi străine (engleză, italiană, germană), barmani-ospătari, zidari, zugravi, dulgheri etc.

Un alt loc de cultură este Biblioteca Municipală Sebastian Bornemisa – instituție publică fără personalitate juridică, subordonată Consiliului Local al Municipiului Orăștie. Cu un fond de carte de aproximativ 10.000 de volume, biblioteca publică orăștitană este una dintre cele mai frecventate instituții culturale locale. Biblioteca dispune de sală de lectură și are un fond de carte ce acoperă toate domeniile cunoașterii, de la beletristică, la cartea de specialitate. Cea mai importantă acțiune anuală organizată de Biblioteca Municipală *Sebastian Bornemisa* este concursul de creație poetică "Dominic Stanca", rezervat elevilor din ciclurile școlare gimnazial și liceal.

Alte așezăminte de cultură mai sunt: Galeria de Artă "Zdrenghea", Librăria "Colegium", clădirea Sinagogii evreiești (găzduiește galerii de artă și manifestări artistice)

Principalele lăcașuri de cult din municipiu sunt: 3 biserici ortodoxe, respectiv "Biserica *Catedrala Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril*", "Biserica *Adormirea Maicii Domnului*" și "Biserica *Sf. Nicolae*", o biserică evanghelică - „Sf. Nicolae” , o biserică reformată, o biserică romano-catolică „*Mănăstirea Franciscană*” și o biserică greco- catolică „*Sfântul Ilie Tezviteanul*”

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

Municipiul Orăștie dispune de infrastructura turistică și servicii suport, fiind disponibile 385 locuri de cazare dispuse în 2 hoteluri - DACOR și Augusta, un han - Margareta și 4 pensiuni - BROOS JORJA, SURA, La Bariera, respectiv 200 locuri de cazare în Complexul Arsenal Parc.

Pe lângă obiectivele istorice și culturale amintite, municipiul Orăștie oferă și atracții turistice naturale pentru agrement și recreere, respectiv Parcul Municipal, zona de agrement din strada Nicolae Titulescu și zona "Băltuțe".

Parcul Municipal este amplasat într-o pădure din marginea de vest a orașului, de-a lungul șoselei spre Deva. Este dotat cu mobilier de joacă pentru copii, teren de tenis și chioșc pentru fanfară.

Zona "La Băltuțe" este situată în partea de est a localității, de-a lungul râului Grădiște. Obiectivul se întinde pe 3 ha, are două lacuri artificiale, o discotecă și un stadion denumit "Mecanica". Zona este frecventată în special în sezonul estival pentru plajă.

Totodată, în această categorie de obiective, poate fi enumerat și terenul de tenis situat în strada Pricazului, dar și lacul Sumustau, situat în partea de nord a orașului, frecventat de locuitori atât pentru agrement, cât și pentru practicarea pescuitului.

CAPITOLUL 5 - CAPITAL UMAN, INFRASTRUCTURĂ SOCIALĂ, EDUCAȚIE ȘI SĂNĂTATE

În noul context al programării pentru intervențiile financiare ale Uniunii Europene, **capitalul uman** este o noțiune cheie cu implicații directe și impact în soluționarea problemelor sociale, respectiv ocuparea forței de muncă și chiar, incluziunea socială.

Din această perspectivă, datele statistice privind situația populației stabile de peste 10 ani, după nivelul de educație este o clasificare relevantă pentru dezvoltarea economico - socială a localității.

La nivelul municipiului, conform ultimului recensământ din anul 2011, prin raportare la numărul total al populației stabile cu vârsta de peste 10 ani, respectiv 16.520 persoane, numărul persoanelor cu studii superioare este de 2.761, al celor ce au studii postliceale și de maiștrii este de 876, iar al celor cu studii liceale este de 4.698 locuitori, ceea ce înseamnă că 6.484 locuitori nu aveau studii medii, dar în proporție de 2.382 persoane, aveau studii profesionale sau de ucenice.

De asemenea, un aspect important ce trebuie avut în vedere se referă la situația persoanelor ce nu au absolvit nicio formă de învățământ, iar, din această perspectivă, la nivelul municipiului Orăștie, în anul

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

2011, existau 409 persoane, din care 249 persoane erau analfabete, cele mai multe fiind de sex feminin, respectiv 148 de persoane.

Situația educațională a populației se prezintă după cum urmează:

POPULATIA STABILA DE 10 ANI SI PESTE TOTAL	NIVELUL INSTITUTIEI DE INVATAMANT ABSOLVITE									
	Superior		Post- liceal si de maistri	Secundar				Primar	Fara scoala absolvita	
	Total ¹	din care:		Total	Superior		Inferior (gimnazial)		Total	din care:
		Universitar de licenta	Liceal		Profesional si de ucenici	Persoane analfabete				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Total 16520	2761	2463	876	10676	4698	2382	3596	1798	409	245
Masculin - 7936	1378	1247	428	5185	2201	1507	1477	757	188	97
Feminin - 8584	1383	1216	448	5491	2497	875	2119	1041	221	148

1) Inklusiv masterat și doctorat

Prin urmare, sintetizând, după nivelul educației, populația stabilă a municipiului este structurată astfel:

Nr .	Tipul de studii	Nr. persoane
1	Populația stabilită de 10 ani si peste 10 ani	16.520
2	Studii superioare	2.761 din care universitare 2463
3	Studii postliceale	876
4	Studii liceale	10.676
5	Studii profesionale si de ucenicie	2.382
6	Studii gimnaziale	3.596
7	Primar	1.798
8	Fără scoală	409
9	Analfabeți	245

În anul 2013, la Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă - Hunedoara au fost înregistrate în baza de date, un număr de 1.839 persoane, din care 546 persoane - șomeri indemnizați - și 1.293 persoane – șomeri neindemnizați.

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

În ceea ce privește **infrastructura socială**, menționăm că, în baza principiului autonomiei locale și a celui al descentralizării, autorităților administrației publice locale le revin, prin lege, o serie de competențe și obligații privind organizarea serviciilor publice locale.

Serviciile publice – educația, serviciile sociale pentru protecția copilului, a persoanelor cu handicap, a persoanelor vârstnice, a familiei și a altor persoane sau grupuri aflate în nevoie socială, sănătatea, cultura, tineretul, sportul, ordinea publică, situațiile de urgență, protecția și refacerea mediului înconjurător, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și de arhitectură, a parcurilor, grădinilor publice și rezervațiilor naturale, dezvoltarea urbană, evidența persoanelor, podurile și drumurile publice, serviciile comunitare de utilitate publică, respectiv alimentarea cu apă, cu gaz natural, canalizarea, salubritatea, energia termică, iluminatul public și transportul public local, după caz, serviciile de urgență de tip salvamont, salvamar și de prim ajutor, activitățile de administrație social-comunitară, locuințele sociale și celelalte unități locative aflate în proprietatea unității administrativ-teritoriale sau în administrarea sa, punerea în valoare, în interesul comunității locale, a resurselor naturale de pe raza unității administrativ - teritoriale etc., prevăzute în art. 36 alin. (6) din *Legea administrației publice locale nr. 215/2001, cu modificările și completările ulterioare*, sunt organizate în scopul satisfacerii unor nevoi sociale la nivel local, chiar și în acele situații când acestea sunt nerentabile.

În mod specific, aceste domenii pot fi operaționalizate din perspectiva modului în care cetățenii pot fi implicați în procesul politicilor publice de organizare și furnizare a serviciilor publice de interes local, precum educația formală și informală, serviciile sociale pentru protecția copilului, a persoanelor cu handicap, a persoanelor vârstnice, a familiei și a altor persoane sau grupuri aflate în nevoie socială, serviciile de sănătate, cultură, problemele de tineret, sportul, ordinea publică, situațiile de urgență, protecția și refacerea mediului înconjurător, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și de arhitectură, a parcurilor, a grădinilor publice și a rezervațiilor naturale, dezvoltarea urbană, activitățile de administrație social-comunitară, administrarea locuințelor sociale și celelalte unități locative aflate în proprietatea unității administrativ-teritoriale sau în administrarea sa.

De asemenea, prin activități de informare continuă, autoritățile publice pot asigura transparența proceselor decizionale privind organizarea și furnizarea serviciilor comunitare de utilitate publică în următoarele domenii: alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate, colectare, canalizare și evacuare a apelor pluviale, salubritate a localității, iluminat public, administrare a domeniului public și privat al municipiului, transport public local.

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

Astfel, caracteristicile specifice comunității locale și ale unității administrativ-teritoriale stau la baza organizării serviciilor publice locale.

La nivelul municipiului Orăștie, funcționează Serviciul Public de Asistență Socială, structură ce își desfășoară activitatea, începând cu data de 01 decembrie 2004, urmare implementării a două proiecte Phare, respectiv – Centrul de Urgență și Centrul Social Comunitar (H.C.L. nr.154 /2004).

Principalul obiectiv al structurii este dezvoltarea capacității Primăriei Orăștie de a furniza servicii pliate pe nevoile grupurilor vulnerabile și a unui sistem local de asistență socială.

Printre activitățile și atribuțiile acestei structuri se numără realizarea de anchete sociale pentru fundamentarea cererilor de asistență și protecție socială, depuse de cetățeni, întocmirea referatelor de soluționare, asigurarea de servicii medicale și de recuperare, de servicii sociale și educaționale, monitorizarea activității altor furnizori de servicii sociale din municipiu, monitorizarea dosarelor privind acordarea venitului minim garantat, a alocațiilor complementare și de susținere, precum și a altor forme de sprijin material, realizarea studiilor sociologice asupra tuturor acțiunilor sociale și participarea la procedurilor de atribuire a contractelor finanțate din fonduri europene nerambursabile, asigurarea de hrană caldă, în medie 5 zile / săptămână.

Proiectele implementate la nivel local, în acest domeniu, se prezintă, după cum urmează:

	Titlul	Obiectivul	Valoarea	Perioada
1	Creșa municipală	<i>Îmbunătățirea calității serviciilor de zi, pentru o mai bună organizare și funcționare a creșei municipiului Orăștie, formă de educație timpurie.</i>	113.788 mii lei	2013
2	Complexul de Servicii pentru Vârstnici	<i>Îmbunătățirea sistemului de protecție a persoanelor vârstnice.</i>	3.468.563 lei	2010 - 2012
3	Centrul de urgență-servicii integrate de recuperare	<i>Dezvoltarea serviciilor sociale de la nivelul municipiului Orăștie, orientate spre promovarea autonomiei persoanelor vulnerabile și creșterea capacității acestora de integrare socială.</i>	71.368 Euro	2007-2009
4	Centrul social comunitar – club de joacă pentru preșcolari	<i>Dezvoltarea serviciilor sociale de la nivelul municipiului Orăștie, orientate spre promovarea autonomiei persoanelor vulnerabile și creșterea capacității acestora de integrare socială.</i>	48.975 Euro	2007-2008

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

5	Centrul social comunitar	<i>Trecerea de la prestațiile egalitariste în bani la furnizarea de servicii sociale care să asigure dezvoltarea de capacități fizice, psihice și comportamentale în vederea integrării sociale a grupurilor vulnerabile.</i>	117.196 Euro	2003-2004
6	Centrul de urgență	<i>Înființarea de servicii sociale pentru prevenirea marginalizării sociale a grupurilor vulnerabile din comunitate.</i>	65.378 Euro	2003-2004

La nivelul administrației publice locale, la inițiativa acestei structuri, a fost elaborată o *strategie locală de combatere a marginalizării sociale și de implementare a măsurilor de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap sau oricăror altor persoane aflate în nevoie, în perioada 2013 – 2016.*

Serviciul Public de Asistență Socială administrează un centru rezidențial pentru persoane vârstnice - „*Complex de Servicii pentru Vârstnici*”. În anul 2013, în cadrul acestui centru au fost deserviți, în total, 38 de beneficiari, media anuală fiind de 33 de beneficiari. În cadrul acestei instituții, se asigură și servicii de recuperare (fizioterapie, kinetoterapie, masoterapie) atât pentru beneficiarii din complex, cât și pentru persoane din afara acestuia.

Pentru servicii destinate ajutorării orfanilor, în municipiul Orăștie, funcționează, în administrarea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului - Hunedoara, un centru de plasament cu o capacitate de 100 locuri. Acest centru are în componere un complex rezidențial format din 3 case familiale, cu o capacitate de 36 locuri.

Serviciul Public de Asistență Socială administrează, în baza *Legii nr. 208/1997*, o cantină de ajutor social, prin care se asigură gratuit, servicii sociale: evaluare socială, consiliere, informare, acordarea de hrană caldă. În anul 2013, 69 de familii și persoane singure au beneficiat de hrană de la cantina de ajutor social.

Serviciul Public de Asistență Socială monitorizează pe raza teritorială a municipiului, cazurile copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate. Datele cu privire la aceste cazuri sunt obținute atât din declarațiile părinților (7 cazuri - în anul 2013), cât și din informațiile furnizate de către unitățile de învățământ de pe raza localității. Numărul total de copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate este 108 (*18 copii – cu ambii părinți plecați, 78 copii – cu un singur părinte plecat și 12 copii, cu părinte unic susținător al familiei monoparentale plecat*).

Serviciul Public de Asistență Socială asigură și următoarele forme de asistență:

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

În ceea ce privește venitul minim garantat a cărei plată se efectuează de către Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială - Hunedoara, la sfârșitul anului 2013, erau înregistrate 225 dosare, (92 persoane singure și 133 familii), cu un total de 562 persoane.

În referire la ajutorul pentru încălzirea locuinței cu combustibili solizi sau petrolieri, a cărui plată se efectuează din fondurile de la bugetul local, pentru beneficiarii de venit minim garantat, menționăm că au fost acordate 172 de astfel de ajutoare conform *O.U.G. nr. 70/2011 privind măsurile de protecție socială în perioada sezonului rece, cu modificările și completările ulterioare*.

Cu privire la ajutoarele de urgență și ajutoarele de înmormântare, ce se acordă în baza *Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat, cu modificările și completările ulterioare*, precizăm că, în anul 2013, au fost acordate 21 de ajutoare de urgență.

În referire la alocația de susținere familială, ce se acordă în baza *Legii nr. 277/2010*, pentru familiile ce au în creștere și îngrijire copii în vârstă de până la 18 ani, menționăm că aceasta se plătește de la bugetul de stat, prin Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială - Hunedoara, iar în anul 2013, au fost acordate 81 alocații familiale complementare și 42 alocații familiale monoparentale.

Pentru acordarea gratuită de lapte praf, copiilor cu vârste cuprinse între 0-12 luni care nu beneficiază de lapte matern, în perioada ianuarie – decembrie 2013, în baza *Legii nr. 321/2001*, au fost preluate, centralizate, monitorizate și distribuite 223 rețete.

În conformitate cu prevederile *O.U.G. 70/2011 privind măsurile de protecție socială în perioada sezonului rece, cu modificările și completările ulterioare*, ajutorul pentru încălzirea locuinței se plătește din fonduri de la bugetul de stat, iar, în perioada noiembrie 2013 - martie 2014, la nivel local au fost acordate un număr de 360 ajutoare pentru încălzirea locuinței cu gaze naturale, 5 ajutoare pentru încălzirea locuinței cu energie electrică și un număr de 188 ajutoare pentru încălzirea locuinței cu combustibili solizi sau petrolieri.

În conformitate cu prevederile *Legii nr. 488/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu modificările și completările ulterioare*, la nivel local, se acordă legitimații de parcare pentru persoanele cu handicap, iar în anul 2013, au fost acordate 7 astfel de documente.

În baza *Legii nr. 488/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu modificările și completările ulterioare*, a *Legii nr. 189/2000 privind aprobarea O.U.G. nr. 105/1999 pentru modificarea și completarea Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și*

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

completările ulterioare și a H.C.L. nr. 77/2006, cu modificările și completările ulterioare, la nivelul municipiului Orăștie, în anul 2013, au fost acordate bilete de transport gratuit pentru un număr de 29 de persoane (cu handicap, persoane persecutate din motive politice, deportate în străinătate, constituite în prizonieri, veterani de război sau persoanelor vârstnice) care au peste 65 de ani și un venit lunar până la 400 lei.

Organizarea și funcționarea creșei municipale este un obiectiv important pentru autoritățile publice locale, motiv pentru care, între prioritățile locale de investiții aprobate, se numără modernizarea și extinderea acestei instituții.

În anul 2013, în creșă au fost deserviți 56 de copii și au fost prestate servicii de îngrijire, protecție și nutriție a copiilor, servicii de supraveghere a stării de sănătate și complementare pentru copil, respectiv servicii de consiliere și informare pentru copii cu vârsta cuprinsă între un an și 4 ani.

Prin Compartimentul servicii medicale comunitare, (*structură ce administrează cabinetele medicale școlare de medicină generală*), se asigură servicii medicale pentru toți școlarii și preșcolarii din municipiul Orăștie. Serviciile sunt asigurate de personal medical, respectiv un medic și 5 asistente medicale, din care 2 asistente medicale comunitare. Activitatea acestora este reglementată prin Ordinul ministrului sănătății nr. 653/2001 și prin Ordinul comun al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului și al ministrului sănătății nr. 5298/ 1668/2011.

Activitatea asistentelor medicale comunitare se desfășoară pe raza municipiului Orăștie, în cadrul comunităților cu risc ridicat de îmbolnăvire și presupune identificarea persoanelor care nu sunt înscrise la medicul de familie și demararea procesului de înscriere, organizarea de campanii de educație sanitară, asigurarea serviciilor de planificare familială, organizarea de acțiuni de informare, educare, comunicare pe teme de planificare familială, distribuirea de materiale educative pe teme de planificare familială, însoțirea femeilor care acceptă metodele de planificare familială la serviciile medicale de specialitate, cartografierea populației infantile, întocmirea bazei de date cu ocazia vizitelor în familiile de romei, evaluarea situației vaccinărilor.

Spitalul municipal este o unitate medicală cu paturi ce se adresează unei populații de peste 40.000 locuitori, atât din municipiul Orăștie, cât și din localitățile învecinate din județ. Spitalul este deservit de personal medical specializat pentru fiecare din cele 5 specialități (*chirurgie generală și A.T.I., pediatrie, interne și gastroenterologie, psihiatrie și obstetrică*) și dispune de 123 paturi. De asemenea, spitalul are în structura sa, o unitate de primiri urgențe ce asigură permanența la nivelul spitalului, precum și o unitate T.B.C. fără paturi.

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

Începând cu luna februarie, specialitățile medicale ale spitalului au fost completate, prin crearea unui cabinet de oncologie cu 6 paturi, în sistem de spitalizare de zi, iar asistența medicală ambulatorie este asigurată prin Ambulatoriul Integrat.

În cadrul Ambulatoriului Integrat, cabinetele de specialitate desfășoară consultații în specialitățile existente și acordă tratament ce nu necesită spitalizare mai mare de 12 ore - spitalizare de zi.

Specialitățile Ambulatoriului sunt: radiologie, laborator de analize medicale, recuperare medicală, medicină internă, cardiologie, gastroenterologie, pediatrie, neurologie, ORL, chirurgie, obstetrică – ginecologie, ortopedie, psihiatrie, dermatovenerologie, stomatologie și oftalmologie.

Sursele principale de finanțare ale spitalului sunt bugetul de stat ce asigură programele de sănătate, bugetul Casei Naționale de Sănătate, prin structura județeană, și bugetul Consiliului Local Orăștie.

La aceste surse de finanțare se adaugă și veniturile proprii realizate din serviciile contra-cost ale Ambulatoriului, co-plata de 10 lei plătită de fiecare persoană internată cu excepția pensionarilor cu venituri mai mici de 850 lei, a copiilor, a femeilor gravide și a persoanelor cu handicap.

De asemenea, în jurisdicția municipiului Orăștie, au fost autorizate, în anul 2013, 26 cabinete medicale de specialitate, 11 farmacii, 10 cabinete stomatologice, 2 cabinete oftalmologice, 2 laboratoare de analize medicale, 4 laboratoare de tehnică dentară, 1 cabinet psihologie, iar, începând cu trimestrul IV al anului 2014, va funcționa pe raza municipiului, într-un spațiu pus la dispoziție în cadrul spitalului, un serviciu de imagistică medicală asigurat de un computer tomograf.

În aceste unități medicale, își desfășoară activitatea 12 medici de familie, 14 medici stomatologi, un medic neurolog, un medic cardiolog, un medic interne, un medic fizioterapeut, 2 medici ginecologi, 2 medici oftalmologi și 5 tehnicieni dentari.

Sistemul educațional și de învățământ din municipiul Orăștie cuprinde învățământ preșcolar, primar, gimnazial și liceal, astfel:

Învățământul preșcolar este asigurat prin Grădinița cu program normal nr.1 și prin Grădinițele cu program prelungit nr.1 și nr.2, grădinițe care deservește, în total, 419 preșcolari.

Situația grădinițelor pe structuri și locații se prezintă după cum urmează:

- Grădinița cu Program Normal Nr.1 – strada Luminii nr. 6 – 52 copii
- Grădinița cu Program Normal Nr.1 – strada Octavian Goga nr. 6 – 74 copii
- Grădinița cu Program Normal Nr.1 – strada Erou Ovidiu Munteanu nr.11 – 21 copii
- Grădinița cu Program Normal Nr.1 – strada Pricazului nr.4 – 84 copii
- Grădinița cu Program Normal Nr.1 – strada Viilor nr. 6 – 38 copii

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

- Grădinița cu Program Prelungit Nr.1 – structură strada Luncii nr.8 – 25 copii
- Grădinița cu Program Prelungit Nr.2 – structură strada Pricazului nr. 6 – 125 copii

Învățământul primar și gimnazial se asigură prin 2 școli generale, după cum urmează:

Școala Gimnazială „Dr.Aurel Vlad” deservește 999 de elevi, din care 547 în învățământul primar și 452 în cel gimnazial și dispune de 46 cadre didactice titulare și 28 cadre didactice suplinitoare.

Logistic, instituția dispune de laboratoare de fizică, chimie, biologie, informatică, AEL, de sistem de supraveghere prin BGS și a fost dotată cu echipamentul I.T. nou (61 calculatoare, 3 table interactivă Smart Board, 17 video proiectoare, 13 imprimante, 15 televizoare, 14 laptopuri). La nivelul acestei școli, este organizat un program *step by step* și învățământ în limbi ale minorităților naționale.

Școala Gimnazială „Dominic Stanca” a fost înființată în anul 1977 și, în prezent, deservește 705 de elevi, din care 351 în învățământul primar și 354 în învățământul gimnazial, dispunând de 29 săli de clasă, laboratoare de fizică, chimie și informatică, 2 săli de sport și un cabinet medical. Școala este asigurată cu personal de specialitate, format din 38 cadre didactice, din care 35 titulare și 3 suplinitoare, 6 cadre personal didactic auxiliar și 10 personal nedidactic.

Învățământul postliceal, liceal, dar și gimnazial se asigură și prin 2 colegii, după cum urmează:

Colegiul Național „Aurel Vlaicu” deservește 705 elevi, din care 664 elevi în învățământul liceal și 41 în învățământul gimnazial. Unitatea este asigurată cu 36 cadre didactice titulare, 14 cadre didactice suplinitoare, 7 personal didactic auxiliar și 12 cadre nedidactice.

Procesul de învățământ se desfășoară în 25 de săli de clasă (*19 săli în clădirea CNAV și 5 în clădirea sălii de sport*), 11 laboratoare (*1 psihologie, 4 informatică, 2 fizică, 2 chimie și 2 biologie*), iar activitatea sportivă a elevilor se desfășoară în sala sport a colegiului sau pe terenurile de baschet, volei sau fotbal existente în curtea instituției. De asemenea, Colegiul dispune de o bibliotecă al cărei volum de carte însumează 21.114 volume.

Liceul Tehnologic „Nicolaus Olahus” deservește 483 elevi, repartizați pe următoarele specialități protecția mediului, mecanică, chimie industrială, tehnician chimist de laborator, tehnician ecolog și protecția mediului, tehnician mecatronist și tehnician instalații electrice.

De asemenea, instituția asigură și învățământ postliceal cu specialitățile mecanică - tehnician operator mașini cu comandă numerică, estetică și igiena corpului uman - tehnician maseur, comerț - agent comercial, informatică - tehnician în echipamente periferice și birotică, mecanică -mastru mecanic și estetică și igiena corpului uman - cosmetician.

În unitatea școlară menționată, funcționează 5 clase în programul “*A doua șansă*”, o clasă primară și 4 clase învățământ secundar inferior, cu un număr de 76 elevi. Acestea au fost formate la începutul semestrului al doilea al anului școlar 2013-2014.

Unitatea este asigurată cu 35 cadre didactice, din care 30 titulare și 5 suplینitori, 9 personal nedidactic și 5 personal didactic auxiliar și dispune de 26 cabinete, o sală de sport, 3 ateliere, un cabinet medical, 3 cabinete documentare, un cabinet de masaj, o bibliotecă, o sală de festivități și spații de depozitare a materialelor didactice.

CAPITOLUL 6 - INFRASTRUCTURĂ ȘI ECHIPAREA TERITORIULUI

Accesul în municipiul Orăștie se face prin DN 7-E 68, drum ce traversează localitatea pe axa vest - est, iar, pe raza localității, se întâlnesc următoarele categorii de drumuri:

- drumuri naționale: D.N. 7-E 68, Arad-Sibiu;
- drumuri județene: D.J. 705, Orăștie-Costești (face legătura cu vestigiile arheologice ale cetăților dacice din Munții Orăștiei);
- drumuri comunale: D.C. 40, Orăștie-Pricaz, D.C. 47, Orăștie-Romos;

Municipiul Orăștie este legat la rețeaua feroviară națională prin magistrala Vințu de Jos-Simeria (linia 200), cu linie normală dublă electrificată. Stația C.F.R. Orăștie deservește atât traficul de persoane, cât și pe cel de mărfuri.

Infrastructura de transport locală specifică municipiului Orăștie este compusă din străzi, zone pietonale, parcuri, intersecții și trotuare, existând 77 străzi cu trotuare dintre care au fost modernizate 62 și mai necesită modernizare încă 15. Parcurile existente sunt în număr de 40, iar 10 dintre acestea au nevoie de reabilitare. Referitor la semnalizarea traficului, în municipiul Orăștie, există 3 sisteme de dirijare a traficului (semafoare).

Lungimea totală a rețelei stradale a localității este de 52,185 km, dintre care 27,59 km au fost modernizate (*asfalt, beton rutier, pavaj*).

Structura străzilor, în funcție de îmbrăcăminte, este următoarea:

- străzi asfaltate 20,35 km;
- străzi betonate 18,4 km;
- străzi pavate cu dale prefabricate din beton 6,99 km;

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

- străzi pavate cu piatra cubică 2,33 km;
- străzi nemodernizate (balast) 10,13 km;

Structura străzilor, în funcție de starea infrastructurii, este următoarea:

- infrastructura și suprastructura terminată (apa, canal) – 50 străzi (44,4 km);
- infrastructura terminată și suprastructura neterminată – 20 străzi (10,2 km);
- infrastructura neterminată și suprastructura neterminată – 4 străzi (3,6 km).

Situația trotuarelor se prezintă astfel :

- trotuare asfaltate 28,74 km;
- trotuare betonate 22,38 km;
- trotuare cu dale prefabricate 10.215 mp;
- trotuare nemodernizate (pământ) 7,94 km.

În municipiul Orăștie, există 7.967 locuințe convenționale, dintre care 7.806 sunt în proprietate privată, 140 sunt în proprietate publică, iar 21 în altă formă (*asociativă, cooperatistă sau culte religioase*). Din totalul locuințelor, 3.000 sunt case, iar 4.600 sunt apartamente.

La nivel local, nu există locuințe de intervenție sau de urgență, fiind înregistrate un număr de 194 cereri de locuințe.

Rețeaua de transport a gazelor naturale

- Lungimea conductelor de transport a gazelor naturale este de 61,3 km, dintre care:
 - 25,3 km conductă îngropată;
 - 36,0 km conductă aeriană;
- diametru conducte bransamente este de la 1 țol până la 14 țoli;
- presiunea este:
 - 0,7 bar presiune redusă
 - 3,0 bar presiune medie
- numărul de abonați este 7.540;
- numărul centralelor de apartament este de 2.840;
- vechimea conductelor este din 1976 și pot fi considerate în stare bună;
- posturile de reglare sunt în număr de 2.451;
- stațiile de reglare sunt în număr de 4;

Rețelele edilitare

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

Un rol foarte important în existența oricărei comunități, îl au serviciile comunitare de utilitate publică, mai precis, alimentarea cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate, colectarea, canalizarea și evacuarea apelor pluviale, salubritatea localității, iluminatul public, transportul public local etc.

Istoric vorbind, acestea erau serviciile de gospodărie comunală, iar, în municipiul Orăștie, acest tip de activități au primit suport administrativ încă din anul 1950, prin înființarea unei secții de gospodărie comunală în cadrul Consiliului Popular Oraștie.

Această secție s-a dezvoltat, iar, în anul 1956, a luat ființă Întreprinderea de Gospodărire Orăștinească (IGO) cu activități în următoarele domenii: zone verzi, coșerit, vidanjarie, măturat stradal și întreținere imobile.

Introducerea apei potabile și creșterea cererilor pentru lucrări de construcții au condus la structurarea în cadrul societății, în anul 1965, a următoarelor activități: gospodărie comunală, întreținere fond locativ, lucrări de construcții, transport urban și de marfă, iar, din anul 1970, a început producerea și distribuția energiei termice pentru blocurile de locuințe din oraș.

Ulterior, unitatea a preluată de Grupul de Întreprinderi de Gospodărire Comunală și Locativă ale județului, cu sediul în municipiul Deva, sub denumirea de Exploatarea de Gospodărire Comunală și locativă Orăștie și dispunea de puternică bază materială, fiind structurată astfel: Secția de Gospodărire Comunală, Secția de Construcții și Secția de Transport Local, Întreținere Fond Locativ.

În anul 1979, a fost finalizată construcția stației de tratare a apei și barajele de pe râul Sibişel, iar, în anul 1980, a fost dată în folosință stația de epurare a apelor uzate.

Din anul 1991, întreprinderea se desprinde din Grupul de Întreprinderi de Gospodărire Comunală și Locativă ale județului și funcționează ca regie autonomă de gospodărie comunala și locativa, iar, în anul 1998, din regie autonomă se transformă în societate comercială, având ca activitate principală – captarea, tratarea și distribuția apei.

În prezent, la nivelul localității, gestiunea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare din municipiul Orăștie a fost delegată întreprinderii S.C. Activitatea Goscom S.A., pe bază de contract, aprobat prin Hotărârea Consiliului Local Orăștie nr.49/2009.

Potrivit reglementărilor în vigoare, desfășurarea activităților specifice acestui tip de servicii comunitare de utilități publice se face pe baza unui regulament și a unui caiet de sarcini elaborat de autoritatea locală.

S.C. Activitatea Goscom S.A. funcționează în conformitate cu prevederile *Ordonanței de Urgență nr. 109/2011 privind guvernarea corporativă* și are ca principal obiect de activitate gestionarea resurselor

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

de apa, tratarea și distribuția apei către consumatori, evacuarea apelor uzate și a apelor meteorice de pe teritoriul municipiului Orăștie.

Sistemul public de alimentare cu apă potabilă reprezintă ansamblul construcțiilor și terenurilor, instalațiilor tehnologice, echipamentelor funcționale și dotărilor specifice, prin care se realizează serviciul public de alimentare cu apă potabilă și este format din următoarele componente: captări, aducțiuni, stații de tratare a apei brute, stații de pompare, rezervoare pentru înmagazinarea apei potabile, rețele de distribuție, branșamente până la punctul de delimitare, iar serviciul de canalizare asigură colectarea apei utilizate înainte de a ajunge, din nou, în mediul înconjurător. Stația de tratare a apelor reziduale din localitate este deservită de același operator economic.

Accesul la apă potabilă în municipiul Orăștie, administrat de către S.C. Activitatea Goscom S.A., se asigură din sursele de apă de suprafață - captare râu Sibișel și captare pârâu Râușor. Apa este transportată din munte, 15 km, prin rețeaua de aducțiune de 400-500 mm, în stația de tratare a municipiului Orăștie, apoi, în rețeaua de distribuție, pentru consum.

Municipiul Orăștie este alimentat în totalitate, cu apă potabilă, nu mai există nicio stradă fără rețea de apă potabilă, toate gospodăriile sunt racordate la rețea, iar apa corespunde din punct de vedere sanitar.

Rețeaua de apă

Sursa de apă și volumul: captarea este asigurată din râul Sibișel, debitul zilnic maxim este $Q_{Zmax} = 19008 \text{ m}^3/\text{zi} = 220 \text{ l/s}$, iar volumul captat anual este $V_{\text{anual}} = 6937920 \text{ m}^3$.

Capacitatea înmagazinare apă prelucrată: două rezervoare de $2500 \text{ m}^3/\text{buc} = 5000 \text{ m}^3$

Capacitate înmagazinare apă brută: două decantoare cu capacități de decontare de 100 l/s la un timp de staționare de 90m/s.

Necesarul de apă potabilă este în medie, de $1.837.000 \text{ m}^3/\text{an}$.

Lungimea rețelei de transport apă brută este de 15 km.

Lungimea rețelei de transport apă tratată este de 58,6 km.

Procedeele de tratare a apei utilizate sunt: coagulare, decantare, filtrare și dezinfecție.

Analiza calitativă a apei are în vedere următoarele componente: orar-turbiditate, nitriți, amoniac, substanțe organice, clor rezidual, culoare, gust, miros, colici fecal, streptococi fecali.

Consumatori sunt în proporție de 98 % din populația racordată la rețeaua de alimentare cu apă, iar volumul de apă furnizat populației este de $813.000 \text{ m}^3/\text{an}$, pe când volumul de apă furnizat în industrie este de $477.000 \text{ m}^3/\text{an}$

Rețeaua de distribuție a apei potabile, reabilitată are 32 km și este alimentată gravitațional din

rezervoarele existente la stația de tratare a apei, fiind realizată din conducte de oțel, fontă de presiune și polietilenă de înaltă densitate, cu un diametrul cuprins între 80-400 mm.

Cea mai mare parte din rețea este veche și într-o stare avansată de uzură, prezentând importante pierderi de apă. Dotarea actuală a rețelei cu armături de secționare (vane de linie la noduri) este total necorespunzătoare ceea ce aduce mari dificultăți în exploatare, fiind necesară pentru intervenții, în caz de avarii, oprirea distribuției apei în zone extinse sau cartiere întregi.

Rețeaua de canalizare

Stația de tratare a apelor uzate din localitate este din anul 1978, iar tehnologia folosită este de tip mecano-biologică: decantare primară, decantare secundară, stabilizare.

Rețeaua de canalizare datează din anul 1965 și are o lungime de 58,921 km, având un diametru de 800 pe 200 mm. Lungimea rețelei de canalizare – cea menajeră este de 41,461 km, iar cea pluvială este de 17,460 km. Canalizarea menajeră și cea pluvială este rezolvată în sistem divisor.

Numărul de gospodării branșate la rețeaua de canalizare este în proporție 80% din gospodăriile existente, iar număr de utilizatori a rețelei este 21.250 locuitori

De menționat că sunt multe străzi, unele chiar importante, (de exemplu stăzile *Unirii, Libertății etc.*) neracordate la rețea. Evacuarea apelor reziduale din localitate se realizează în râul Orăștie, după trecerea prin stația de epurare mecanică și biologică. Apele pluviale sunt conduse pe drumul cel mai scurt spre Canalul Morii, Râul Gradiște și Râul Sibiușel.

În prezent, la nivel local, este necesară extinderea rețelei de alimentare cu apă cu 3 km, și a celei de canalizare cu 6 km.

Rețeaua de energie electrică

Municipiul Orăștie dispune de următoarele instalații electrice: linie electrică aeriană (LEA) de joasă tensiune – lungime 47 km, linie electrică subterană (LES) de joasă tensiune – lungime 34 km, linie electrică de medie tensiune 20 kV - 18 ieșiri, linie electrică de înaltă tensiune 110 kV – 3 ieșiri. De asemenea, menționăm că rețeaua mai are posturile de transformare 20 kV / 0,4 KV – 57 bucăți, din care și cu iluminat public 23 bucăți și stații electrice de transformare 110 kV / 20 kV – Orăștie I cu 25 MVA și IM Orăștie cu 40 MVA, puterea maximă simultan absorbită fiind 10 MVA.

Transportul urban

În municipiul Orăștie, nu există transport în comun.

Iluminatul public

În general, acest serviciu este destinat îmbunătățirii confortului și calității vieții comunității, creșterii gradului de siguranță individuală și colectivă a locuitorilor, asigurării siguranței circulației rutiere și pietonale, punerii în valoare a zestrei arhitectonice și peisagistice, precum și pentru realizarea unei infrastructuri edilitare moderne, motiv pentru care obiectivele autorităților locale sunt funcționarea și exploatarea în condiții de siguranță, rentabilitate și eficiență economică a infrastructurii aferente serviciului de iluminat public.

Sistemul de iluminat public (SIP) al municipiului se asigură pentru iluminatul public stradal, iluminatul căilor de circulație publică: străzi, trotuare, piețe, intersecții, treceri de pietoni și pentru iluminatul festiv, peisagistic și architectural.

La nivel local, sistemul de iluminat a fost modernizat în anul 2007, iar, în prezent, asigurarea și întreținerea iluminatului public a fost concesionat societății comerciale ROMLUX Târgoviște.

În anul 2013, consumul de energie electrică pentru iluminatul public a fost de 837.644,37 kw, reprezentând 551.874,63 lei, iar pentru îmbunătățirea iluminatului festiv au fost achiziționate și montate: - 26 bucăți ornamente festive pentru stâlpi, 3 bucăți bannere cu „*La mulți ani!*”, 120 bucăți șiruri luminoase a 20 ml/buc, 20 bucăți țurțuri luminoși și 5 bucăți traversări de 16 m pentru a se completa decorațiunile existente, cu încă 5 traversări pe Drumul Național.

Totodată, au fost completate figurinele de pe strada Unirii între străzile Nicolae Titulescu și Libertății, precum și îmbrăcarea tuturor străzilor din Piața Victoriei cu șiruri luminoase.

CAPITOLUL 7 - MEDIUL ȘI INFRASTRUCTURA DE MEDIU

Cei mai importanți factori ce sunt luați în calcul la analiza mediului înconjurător sunt aerul, apa și solul. Păstrarea acestor elemente în parametri acceptabili, fără a fi poluați sau afectați de dezvoltarea umană și, mai ales, de cea urbană înseamnă dezvoltare durabilă.

Aerul atmosferic natural, nepoluat, are o compoziție diferită de cel pe care îl inspirăm noi astăzi, mai ales, cei care locuim în orașe dotate cu diverse întreprinderi de produs fum, praf și alte gaze nocive.

Compoziția chimică a aerului natural este următoarea: azot – 78,084%, oxigen – 20,946%, argon – 0,934%, bioxid de carbon – 0,0331%. În aer mai pot fi detectate și următoarele elemente: neon, hidrogen, krypton, heliu, ozon, xenon, precum și metan, oxid de azot și vapori de apă.

Agenții poluanți evacuați în atmosferă pot fi transportați pe zone mai mari datorită acțiunii factorilor meteorologici. Principalii factori meteorologici ce intervin în modificarea gradului de poluare sunt viteza vântului și stabilitatea aerului. Datorită curenților de aer, poluanții sunt răspândiți pe o suprafață mare în

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

zonele învecinate activității poluatoare. Surse naturale de poluare sunt: eroziunea eoliană, incendiile, reziduurile de natură vegetală și animală și/sau fenomenele vulcanice, iar surse artificiale de poluare sunt: centrale termoelectrice, industria siderurgică, industria metalurgică, industria chimică, întreprinderile de materiale de construcții și transporturile.

Consecințele aerului poluat asupra sănătății oamenilor pot acute (imEDIATE) sau cronice, produse de concentrații mai reduse de poluanți atmosferici, dar care, în timp, pot conduce la modificări patologice (ex. bronhopneumonii cronice, emfizem pulmonar, astm bronsic, pneumonie, bronșită cronică, conjunctivite, rahitism, îmbolnăviri ale aparatului nervos central, cancer pulmonar etc.).

Consecințele aerului poluat asupra construcțiilor sunt: eroziune de degradare, eroziune de corodare, schimbarea culorii.

Monitorizarea calității aerului se realizează la nivel național, printr-o rețea națională de monitorizare, iar, la nivel județean, prin 4 stații automate de monitorizare a calității aerului, gestionate de Agenția pentru Protecția Mediului Hunedoara și două panouri de informare a publicului, ambele amplasate în Deva: un panou exterior, în Piața Victoriei și un panou interior, la sediul Agenției. Stațiile sunt amplasate astfel: două la Deva, una la Hunedoara și una la Călan, iar, din luna martie 2010, au fost puse în funcțiune atât o stație automată în municipiul Vulcan, cât și un nou panou interior de informare a publicului, amplasat în incinta Primăriei municipiului Vulcan.

În baza *Legii nr.104/2011*, Agenția pentru Protecția Mediului Hunedoara are responsabilitatea elaborării planurilor de acțiune pe termen scurt, împreună cu titularul de activitate și cu autoritățile implicate, precum și responsabilitatea monitorizării aplicării acestora împreună cu *Comisariatul Județean Hunedoara al Gărzii Naționale de Mediu*. Planurile de acțiune pe termen scurt pot conține, de la caz la caz, măsuri eficiente de control și, unde este necesar, măsuri de suspendare a activităților ce contribuie la riscul depășirii valorilor limită, a valorilor țintă ori a pragurilor de alertă corespunzătoare poluanților monitorizați.

Conform *Legii nr.104/2011*, Consiliul județean, prin aparatul propriu de specialitate, are responsabilitatea elaborării planurilor de menținere a calității aerului pentru unitățile administrativ-teritoriale aparținând județului și le aprobă prin hotărâre, după avizarea lor de către *Agenția pentru Protecția Mediului*. Planul de menținere a calității aerului conține măsuri pentru păstrarea nivelului poluanților sub valorile limită, respectiv sub valorile țintă și pentru asigurarea celei mai bune calități a aerului, în condițiile unei dezvoltări durabile.

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

De asemenea, Consiliul județean are responsabilitatea realizării măsurilor din planurile de menținere a calității aerului și din planurile de calitate a aerului și/sau a măsurilor și acțiunilor din planurile pe termen scurt, asigurând fondurile financiare necesare în acest scop.

În județul Hunedoara, nu au fost elaborate planuri de acțiune pe termen scurt, deoarece nu a existat riscul de depășire a pragurilor de alertă, adică nu au fost semnalate situații în care concentrațiile măsurate pentru trei ore consecutiv, să fie egale sau mai mari decât 90% din valoarea pragurilor de alertă ale următorilor poluanți: dioxid de sulf, dioxid de azot și ozon.

Primăriile au responsabilitatea de a asigura elaborarea planurilor de calitate a aerului și de a le supune aprobării Consiliului local, cu avizul *Agenției pentru Protecția Mediului*, numai în cazul apariției unor depășiri ale valorilor limită stabilite.

Solul reprezintă stratul superior afânat al litosferei ce posedă ca însușire esențială fertilitatea, însușire dezvoltată în cursul formării și evoluției sale, caracteristică ce îl diferențiază net de rocă, aceasta fiind sterilă. Solul și atmosfera constituie mediul de dezvoltare al plantelor, mediu ce se formează ca rezultat al interacțiunii factorilor de mediu.

În conformitate cu reglementările legale în materia protecției mediului, investigarea și evaluarea poluării solului și subsolului reprezintă obligația și responsabilitatea deținătorilor de terenuri care au desfășurat ori desfășoară activități poluatoare sau potențial poluatoare pentru mediul geologic.

Din datele publice ale Agenției pentru Protecția Mediului Hunedoara nu rezultă că există afectări ale stării și calității solului pe areale semnificative în perimetrul municipiului Orăștie. Fenomenele legate de poluarea solului se manifestă în general punctual, în jurul surselor de contaminare.

Având în vedere că poluarea solului nu este luată în observație sistematică prin măsurători periodice, datele disponibile se referă exclusiv la aspecte privind activitatea de salubritate a localității, în special, la depozitarea deșeurilor urbane, menajere sau industriale.

În municipiul Orăștie, calitatea solului se înscrie în limitele normale privind poluarea solului.

Apa reprezintă o resursă naturală regenerabilă, vulnerabilă și limitată, de aceea este tratată ca un patrimoniu natural ce trebuie protejat și apărut. Apele de suprafață joacă un rol important în evoluția umană, râurile asigurând necesarul de apă pentru agricultură, industrie și consum, fluviile, mările și oceanele fiind căi de transport fluvial și maritime, dar și sursă de hrană, în același timp.

Monitorizarea calității apelor reprezintă activitatea de observare și măsurare standardizată continuă și pe termen lung, pentru cunoașterea și evaluarea parametrilor caracteristici ai apelor în vederea

gospodăririi și definirii stării și tendinței de evoluție a calității, precum și pentru evidențierea permanentă a stării resurselor de apă.

În municipiul Orăștie, calitatea apei se înscrie în limitele normale privind poluarea apelor.

Managementul deșeurilor

În România, managementul deșeurilor este derulat în conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 78/2000. Odată cu aderarea țării noastre la Uniunea Europeană, la 1 ianuarie 2007, industria deșeurilor a trebuit să adopte reglementările impuse prin directivele Uniunii Europene, iar acestea au ca prim obiectiv, reciclarea deșeurilor. Astfel, se descurajează utilizarea gropilor de gunoi și se acordă o mare importanță activității de reciclare.

În anul 2004, a fost elaborat Planul Național de Gestionare a Deșeurilor, după care s-a elaborat Planul Regional de Gestionare a Deșeurilor, plan derivat din așezarea demografică și granițele geografice naturale. Scopul acestui plan a fost stabilirea a opt regiuni naționale privind gestionarea corectă a deșeurilor.

În județul Hunedoara, există nouă gropi de gunoi cu activitate sistată și încă două, la Orăștie și la Deva, ce vor mai fi utilizate până în 2015, respectiv 2016. Apoi, deșeurile vor fi depozitate în deponoul ecologic ce va fi construit în județul Hunedoara, cu ajutorul unei finanțări de la U.E., în valoare de peste 50 de milioane de euro.

Înainte de a ajunge la deponoul ecologic, deșeurile trebuie să treacă printr-un centru de sortare, pentru a fi recuperate materialele ce se pot recicla. Acest centru a fost construit în municipiul Orăștie.

În prezent, pentru soluționarea problemelor existente la nivel județean în acest domeniu, Consiliul Județean Hunedoara a primit prin Decizia Comisiei Europene nr. 28 din 01.2014, o finanțare de 255.711.147 lei, prin Programul Operațional Sectorial Mediu, pentru crearea unui sistem de management integrat al deșeurilor în județ.

La nivel local, principala activitate cu impact pentru mediul înconjurător este salubritizarea localității și managementul deșeurilor municipale - urbane.

Deșeurile municipale cuprind următoarele categorii: deșeuri menajere de la populație, deșeuri asimilabile cu cele menajere de la agenții economici și instituții, deșeuri din servicii municipale, deșeuri din construcții și demolări și nămolurile de la stațiile de epurare a apelor menajere orășenești.

Depozitul de deșeuri al municipiului Orăștie este amplasat lângă drumul comunal DC 47 Orăștie-Romos, la circa 500 m de limita localității și are o suprafața de aproximativ 3 ha.

În condițiile în care limita minimă legală de amplasare a rampelor de gunoi este de 1000 m față de limita localităților (Ordinul Ministrului Sănătății nr. 536/23.06.1997), acest depozit are autorizație de mediu de a fi în funcțiune numai până în anul 2015.

Serviciul de salubritate a localității este externalizat, deci, nu este administrat de autoritatea publică locală. Prin contract, aprobat prin Hotărârea Consiliului Local Orăștie nr.100/2005, a fost delegată gestiunea serviciului public de salubritate a municipiului Orăștie, respectiv activitățile de precolectare, colectare, transport și depozitare deșeurilor solide urbane societății comerciale S.C. Activitatea GASCOM S.A.

La nivel local, autoritățile publice locale au întreprins măsuri în vederea colectării selective a deșeurilor, încă din anul 2006, prin deschiderea punctului de colectare *deșeurilor de echipamente electrice și electronice*. Acest punct de colectare se află pe strada Plantelor, nr.2 și este administrat de Serviciul Public de Gospodărire Comunală Orăștie.

Un alt pas important în această direcție a fost, în septembrie 2007, prin montarea a 5 puncte de colectare selectivă, respectiv 5 platforme cu containere pentru sticlă și PET, pentru populația de la blocuri.

Activitățile autorităților locale în domeniu sunt susținute de o structură specială din cadrul aparatului de lucru al primarului, ce are ca atribuții principale verificarea și asigurarea salubrității străzilor, căilor de acces, a zonelor verzi, igienizarea surselor de apă, a malurilor și albiilor acestora, precum și verificarea modului de ridicare, transport și depozitare a deșeurilor menajere și industriale.

Printre activitățile derulate de autoritățile locale se numără și verificarea administrării facilităților de mediu municipale (stație de tratare apă – rețea de distribuție, rețele canalizare – stație epurare, colectarea și transportul deșeurilor menajere și stradale);

Un alt aspect important referitor la mediu este și situația spațiilor verzi, ori din acest punct de vedere localitatea nu corespunde legislației în vigoare, respectiv nu se asigură la 26 m² spații verzi/locuitor, media fiind de 14,83m² spații verzi/locuitor, însă autoritățile locale sunt preocupate de acest aspect, sens în care, în anul 2013, activitatea a beneficiat de un buget de 150.000 lei, buget ce a fost folosit în activitățile de întreținere a spațiilor verzi, curățarea manuală a resturilor vegetale și a corpurilor străine din parcuri, a zonelor verzi aferente străzilor, a fost achiziționat material săditor, au fost refăcute zone verzi, precum și diverse alte lucrări necesare pentru îmbunătățirea aspectului spațiilor verzi din municipiul Orăștie.

Totodată, în domeniul mediului se impun a fi tratate și eventuale **riscuri naturale sau atropice** ce pot da naștere unor situații de urgență. În acest scop, la nivel municipal, există elaborat și aprobat un plan de analiză și acoperire a riscurilor din municipiul Orăștie, document în care au fost incluse riscurile

potențiale identificate la nivelul municipiului, dar și măsurile, acțiunile și resursele necesare pentru managementul riscurilor respective.

Astfel, la nivelul localității, au fost identificate riscuri naturale: furtuni, inundații, secetă și îngheț, precum și un risc tehnologic - transportul și depozitarea de produse periculoase.

Nu există terenuri afectate de activități antropice sau de fenomene naturale în municipiul Orăștie.

Măsurile identificate pentru diminuarea efectelor acestor riscuri în cazul în care se produc, se referă la informarea populației, a agenților economici și a instituțiilor publice cu privire la aceste riscuri potențiale, precum și cu privire la comportamentul ce trebuie adoptat pe timpul producerii sau ulterior acestui moment, se referă la realizarea de către structurile competente a controalelor pentru respectarea normelor legale, la elaborarea și aprobarea planurilor anuale și de perspectivă pentru asigurarea cu resurse umane, materiale și financiare destinate gestionării situațiilor de urgență, la elaborarea planurilor urbanistice generale, în corelare cu hărțile de risc și la respectarea acestor documentații, la determinarea necesităților comunității locale privind resursele mobilizabile, materiale, utilaje și financiare în caz de dezastre, la asigurarea, planificarea și instruirea grupurilor de voluntari în vederea participării la acțiunile de salvare-evacuare a populației afectate de dezastre, precum și la modul de mobilizare a populației la acțiuni de apărare împotriva situațiilor de urgență, sens în care se organizează exerciții și aplicații, sub conducerea organelor abilitate în vederea pregătirii intervenției operative.

Pentru suportul necesar acestui domeniu, în cadrul autorităților locale, funcționează o structură cu atribuții în domeniul protecției civile având ca obiectiv general protejarea populației, a bunurilor materiale, a mediului, în situații de conflict armat și în situații de urgență.

La nivel local, există și un serviciu voluntar pentru situații de urgență, structură ce intervine în cazul producerii unor astfel de situații pe raza municipiului.

În decursul anului 2013, a fost elaborat Planul de apărare împotriva inundațiilor, ghețurilor și poluărilor accidentale pentru perioada 2014 -2017, au fost realizate și afisate hărțile de risc la inundații, a fost actualizat Planul de evacuare în situații de urgență, a fost desfășurat un exercițiu de protecție civilă, au fost elaborate planuri de organizare a activității în domeniul situațiilor de urgență la instituțiile de învățământ, în piețe agroalimentare, la instituțiile publice, etc

CAPITOLUL 8 - CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

Din perspectiva capacității administrative, autoritățile publice locale funcționează în conformitate cu prevederile *Legii nr.215/2001 privind administrația publică locală, cu modificările și completările ulterioare* și ale propriului Regulament de organizare și funcționare, aprobat prin Hotărârea Consiliului Local nr. 56/2014.

Primarul, viceprimarul, secretarul municipiului și aparatul de specialitate al primarului constituie o structură funcțională cu activitate permanentă, denumită Primăria municipiului Orăștie, prin care se aduc la îndeplinire hotărârile Consiliului Local și dispozițiile Primarului, soluționându-se astfel problemele curente ale colectivităților locale.

Sediul Primăriei este în municipiului Orăștie, Piața Aurel Vlaicu, nr.3, iar finanțarea instituției se asigură din bugetul local, constituit din impozitele și taxele locale, instituite potrivit legii, și din alte venituri proprii/alte surse.

Primarul este șeful administrației publice locale și al aparatului de specialitate pe care îl conduce și îl controlează, acesta răspunde de buna funcționare a administrației publice locale, în condițiile legii și reprezintă municipiul Orăștie în relațiile cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române sau străine, precum și în justiție.

Viceprimarul este subordonat primarului, fiind primul colaborator și înlocuitorul de drept al acestuia pentru realizarea obiectivelor și sarcinilor administrației publice locale.

Secretarul municipiului Orăștie este funcționar public de conducere cu studii superioare juridice, fiind salarizat din bugetul local.

Aparatul de specialitate al primarului municipiului Orăștie este alcătuit din direcții, servicii și compartimente de specialitate prevăzute în organigrama instituției, după cum urmează:

Direcția economică asigură, în principal, finanțarea activităților Primăriei, a instituțiilor publice aflate sub autoritatea Consiliului Local, a lucrărilor de investiții publice, precum și valorificarea, în condițiile legii, a patrimoniului public și privat al municipiului și întocmirea și execuția bugetului local.

Activitatea Direcției economice se realizează prin următoarele servicii și compartimente între care există raporturi de colaborare: Serviciul Impozite și Taxe Locale, Compartimentul Buget, Contabilitate, Financiar și Compartimentul Administrativ Gospodăresc.

Direcția administrație publică locală – activitatea acestei structuri se realizează prin următoarele compartimente: Compartimentul Autoritate Tutelară, Compartimentul Fond Funciar și Registru Agricol, Compartimentul Juridic Contencios, Compartimentul Administrație Publică Locală, Secretariat, Arhivă, Protocol, Compartimentul Informații pentru Cetățeni și Relații Publice și Compartimentul Resurse umane.

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

Direcția arhitect șef este formată din Direcția Tehnică și Compartimentul Urbanism, Amenajarea Teritoriului și Cadastru Imobiliar.

Atribuțiile Direcției Tehnice se realizează prin Serviciul Administrarea Domeniului Public și Privat (*ce are în componență Compartimentul Fond Locativ și Relația cu Asociațiile de Proprietari, Compartimentul Tehnic- investiții, Compartimentul Achiziții Publice, Contracte, Concesiuni și Închirieri și Compartimentul Infrastructură Urbană, Compartimentul Autorizări și Acorduri și Compartimentul Relația cu școlile, liceele și spitalul*), Compartimentul Informatică și Compartimentul Integrare Europeană.

La nivelul instituției, funcționează în subordinea directă a primarului, Compartimentul Audit Intern, structură ce exercită o funcție distinctă, obiectivă și independentă, menită să dea asigurări și consiliere pentru buna administrare a veniturilor și cheltuielilor publice și să perfecționeze activitățile din cadrul Primăriei.

Auditul Public Intern se exercită asupra tuturor activităților desfășurate în Primărie, inclusiv asupra activităților instituțiilor subordonate, cu privire la formarea și utilizarea fondurilor publice, precum și la evaluarea sistemului de control intern/managerial.

Tot în subordinea primarului, la nivel instituțional mai funcționează Compartimentul Cabinetul Primarului – *prin care se asigură consilierea Primarului privind probleme punctuale, misiuni determinate, evaluări și sinteze* - , Compartimentul Protecție Civilă și Serviciul Poliția Locală.

Serviciul Poliția Locală a fost înființat la data de 01.01.2011, în conformitate cu prevederile Legii 155/2010, în baza Hotărârii Consiliului Local Orăștie nr.17/2011, cu scopul executării atribuțiilor privind apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, a proprietății publice și private, prevenirea și descoperirea infracțiunilor pe raza localității. Activitatea acestei structuri vizează, prin Biroul ordine publică și pază bunuri, în primul rând, menținerea unui climat de ordine și liniște publică în zonele și locurile publice, în conformitate cu planul de ordine și siguranță publică, participarea alături de forțele ce compun sistemul integrat de ordine și siguranță publică (*Poliția Română și Jandarmeria Română*) și prevenirea și combaterea fenomenului infracțional stradal și contravențional, prin măsuri de patrulare pe întregul teritoriu al municipiului Orăștie.

Prin Compartimentul circulația pe drumurile publice, se asigură fluența și siguranța circulației pe drumurile publice din localitate independent și, în colaborare, cu structurile specializate ale Poliției Române sau cu Administrația Drumurilor, pentru înlăturarea efectelor fenomenelor naturale, precum și pentru prevenirea sau încălcarea normelor rutiere de către pietoni, bicicliști, conducători de moped și

vehicule cu tracțiune animală, pe raza localității. Un alt aspect luat în considerare de acest compartiment, se referă la prevenirea și sancționarea contravențională a încălcării normelor legale privind oprirea, staționarea, accesul și parcarea autovehiculelor, în aceste cazuri, fiind acordat dreptul de a se dispune măsuri de ridicare a autovehiculelor staționate neregulamentar.

Prin Compartimentul disciplină în construcții și afisaj stradal, Poliția Locală desfășoară activități de control pentru identificarea lucrărilor de construcții sau de demolări executate fără autorizație de construire sau de desființare, inclusiv a construcțiilor cu caracter provizoriu, precum și verificarea modului de respectare a normelor legale privind afisajul publicitar.

Prin Compartimentul de activitate comercială, Poliția Locală derulează controlul agenților economici de pe raza localității, indiferent de forma de proprietate și forma de organizare și asigură aplicare/respectarea dispozițiilor legale din actele normative ce reglementează aceste domenii, în vederea desfășurării ordonate și civilizate a comerțului și a prestărilor de servicii.

Totodată, potrivit organigramei, la nivel local funcționează și Serviciul Public de Asistență Socială, Serviciul Public de Gospodărire Municipală, Asistenții Personali (*persoane cu handicap*), Casa de Cultură, Biblioteca, Clubul Sportiv Municipal Dacia, Consilierul Juridic, Administrarea Piețelor și Serviciul Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor, structură care asigură serviciile de evidență a persoanelor și pe cele de stare civilă. (*În cursul anului 2013, au fost eliberate un număr total de 4.640 acte de identitate, 123 cărți de identitate provizorii, au fost declarate 238 nașteri și atribuiri de CNP, au fost 120 înregistrări de căsătorie și 231 de înregistrări acte de deces*).

Per ansamblu, numărul angajaților din cadrul aparatului de specialitate al primarului și al instituțiilor și serviciilor publice locale este de 213 angajați, din care 138 persoane au statut de personal contractual, iar 75 sunt funcționari publici. Dintre toți angajații, 68 persoane au studii superioare și 145 persoane au studii medii.

CAPITOLUL 9 - ANALIZA SWOT INTEGRATĂ A MUNICIPIULUI ORĂȘTIE

Având în vedere descrierea situației existente prezentată în capitolele anterioare, ca prim pas în revizuirea strategiei de dezvoltare, cu scopul de a evalua și actualiza obiectivele strategice ale municipiului Orăștie din perioada 2007 – 2003 și explicitarea direcțiilor de dezvoltare pentru perioada 2014 – 2020, realizarea analizei S.W.O.T. raportat la domeniile demografie, sănătate, asistență socială, educație,

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

cultură, economie, agricultură, turism, infrastructură, mediu va permite identificarea obiectivelor specifice de dezvoltare viitoare a municipiului Orăștie.

Experiența internațională a arătat că proiectele și programele în general, funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru coerent și când există o coordonare la nivel strategic, iar procesul de planificare strategică vizează definirea reperelor strategice de dezvoltare a unei comunități pe o perioadă de 7 ani.

Teoretic etapele metodologice principale ale procesului sunt realizarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității, analiza sectorială a domeniilor strategice principale și articularea documentului strategic.

Pentru a avea certitudinea că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare a municipiului Orăștie în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile, pentru accesarea fondurilor prin care Uniunea Europeană susține politica de dezvoltare regională, s-a impus elaborarea strategiei de dezvoltare locală pentru perioada 2014 - 2020.

Problemele cheie au fost identificate pe baza concluziilor evaluării premergătoare și sunt prezentate în cadrul unei matrici, sub forma punctelor slabe, a punctelor tari, a oportunităților și a amenințărilor.

Punctele tari se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile de care comunitatea dispune și care sunt superioare celor deținute de alte comunități similare.

Punctele slabe se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile insuficiente sau de o calitate inferioară celor deținute de alte comunități similare.

Oportunitățile se referă la mediul extern și reprezintă suma evoluțiilor favorabile ale mediului de ansamblu al țării, ce poate îmbrăca forme extrem de diferite, plecând de la schimbările legislative, armonizarea europeană și posibilitatea oferită comunității de a se dezvolta într-o formă superioară per ansamblu sau pe domenii de interes.

Amenințările se referă la mediul extern și reprezintă evoluțiile defavorabile ale acestuia privite în ansamblu, ce pot îmbrăca forme extrem de diferite, plecând de la schimbările de mentalitate, lacunele legislative și evoluțiile economice negative sau instabile ce afectează capacitatea comunității de a atinge obiectivele strategice pe care și le-a propus.

Pe baza priorităților locale stabilite pentru perioada 2007 – 2013 și a profilului economico – social al municipiului (*infrastructură - fizică și servicii - , competitivitate economică, capital uman, ocupare și incluziune socială, capacitate administrativă și turism, mediu și calitatea vieții*), a fost realizată o analiză S.W.O.T., după cum urmează:

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Localitatea aparține Regiunii de dezvoltare Vest și are o poziția geografică favorabilă, prin situarea lui pe Drumul național nr. 7 și pe calea ferată Arad-Brașov. Este o zonă cu puternică tradiție folclorică și etnografie valoroasă. Este o zonă istorică și are numeroase obiective turistice, deci există un potențial turistic ridicat. Este o zonă cu puternice tradiții meșteșugărești – în special, în domeniul pielăriei și blănăriei, precum și în domeniul prelucrării plantelor. Este o zonă cu resursele naturale disponibile și există tradiție în valorificarea unor resurse naturale (<i>plante medicinale, fructe de pădure și piei de animale</i>) Este o zona în care apa, aerul și solul sunt de bună calitate, deci puțin poluată. Există sistem educațional variat – creșe, grădinițe, școli, licee și școli postliceale cu dotări și personal calificat. Există un spital municipal și serviciu SMURD cu compartiment de primire și gestionare a urgențelor. Sistemul de taxe și impozite este corelat cu veniturile populației, respectiv taxele și impozitele sunt stabilite prin raportare la un număr mare de persoane cu venituri medii și mici. Există zone de recreere cu posibilitatea de scăldat, stadion, zone de pescuit (parcul Tineretului, Șumuștău, Băltuțe, etc.) Există o cantină socială	Infrastructura rutieră și stradală are nevoie de investiții în reabilitare și modernizare. Nu există transport public în comun sau piste pentru biciclete. Rețele edilitare mai au nevoie de investiții de reabilitare, modernizare și extindere. Gestionarea deșeurilor nu se realizează la stadardele minime stabilite la nivelul U.E. Există un număr mare de câini comunitari. Infrastructura sportivă și de agrement este insuficientă, iar starea celei existente este precară. Există multe solicitări ale tinerilor pentru locuințe. Veniturile salariale ale populației sunt medii și mici, iar puterea de cumpărare este mică. Prețul locuințelor și al terenurilor este mare raportat la veniturile populației. Oferta școlară nu este corelată cu cerințele de pe piața forței de muncă. Potențialul natural al zonei nu este valorificat. Nu există personal calificat în servicii și turism și un centru de informare turistică. Nu există elemente privind orientarea către zonele turistice – indicatoare, puncte de informare turistice, pancarte. Oferta de locuri de muncă este limitată. Nu există cinematograful. Nu există toalete publice. Există familii de etnie rromă care nu se integrază în comunitate.

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

Există O.N.G.-uri ce au preocupări în domeniul social – copii, persoane cu handicap, vârnici Există unele clădiri și terenuri neutilizate – Unitatea Militară. Există o zonă industrială cu infrastructură completă – zona I.M.Orăștie. Există rețele de comunicații – C.F.R., drumuri, telefonie, TV, radio, etc Existența rețele edilitare de alimentare cu apă, curent electric, gaz, canalizare – cca. 80% din locuitori au acces la aceste rețele. Există preocupări ale administrației locale pentru soluționarea modului de gestionare a deșeurilor și pentru întreținerea/ modernizare/extinderea spațiilor verzi. Există Serviciu de Poliție Locală și este asigurat un climat de siguranță și ordine publică a cetățenilor – număr relativ mic de fapte antisociale Există facilități culturale, bibliotecă și casă de cultură. Există sală de spectacole și activitate culturală. Pentru spațiile comerciale și de producție, nivelul chiriilor este mic. Există producători locali și produse agricole de calitate și proaspete. Există unui număr mare de locuințe proprietate personală. Raportul dintre cei care locuiesc la case și cei care locuiesc la bloc este aproximativ egal. Raportul preț/calitate a apei potabile este corect. Există sistem de iluminat public.	Prețul – coșului zilnic – este ridicat în comparație cu localitățile învecinate. Nu există facilități pentru atragerea de investiții și investitori. Nu există suficient personal medical specializat, iar infrastructura medicală dispune de dotări minime. Nu există o coagulare/ asociere bine pusă la punct a producătorilor agricoli, iar terenurile arabile nu sunt valorificate la capacitate maximă. Nu există facilități pentru producătorii agricoli Potențialul turistic nu este valorificat suficient. Există un proces de diminuare și îmbătrânire a populației, iar tinerii migrază spre alte orașe sau emigrază în alte state U.E. Restructurarea industriei din zonă și disponibilizarea unui număr mare de salariați fără a fi recalificați și încadrați în alte locuri de muncă. Asociațiile patronale nu sunt active. Nu există un centru de consultanță și informare pentru forța de muncă sau de reorientare profesională. Nu există amenajări și infrastructură pentru persoanele cu dizabilități. Există încă, străzi neracordate la rețeaua de canalizare. Nu există parcări suficiente în zona centrală sau de de reședință. Există zone cu risc de inundații în caz de precipitații puternice. Nu există suficiente locuri în creșă și grădinițe.

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

Există o unitate de intervenție pentru situații de urgență, bine dotată, cu personal specializat și instruit. Există sursă de captare pentru alimentarea cu apă. Există serviciu public de asistență socială și personal perfecționat pentru scrierea și implementare de proiecte. Există forță de muncă calificată în diverse domenii. Există asociații patronale (blănari). Există formatori de forță de muncă. Există A.L.O.F.M. în localitate. Există investiții cu capital străin și autohton Există asociații de pensionarii și implicare activă în viața comunității. Există înfrățiri și cooperări în domeniul economic, cultural, sportiv, educativ cu diverse alte comunități din Europa. Există preocupări pentru atragerea de fonduri externe pentru dezvoltarea localității. Există personal competent și instruit în Primărie. Există patrimoniu arhitectural și monumente. Există muzeul de etnografie și artă populară. Există zone/obiective turistice și se organizează sărbători locale Există posibilități de cazare pentru turiști și pentru participanții/invitații de la evenimentele locale. Există biserici fortificate. Este o zonă cu obiective turistice naturale - Parcului Național Grădiștea Muncelului Cioclovina.	Nu există suficientă implicare a comunității/societății civile/a altor persoane pentru atingerea obiectivelor strategice ale localității. Infrastructura de comunicații și tehnologie a informației este insuficientă și slab dezvoltată. Nu există un proiect pentru soluționarea problemei preluării/ colectării apelor pluviale torențiale de pe versanți. Depozitul de deșeuri nu corespunde standardelor europene. Stația de epurare nu este modernizată. Clădirile nu sunt anvelopate și eficiente energetic. Există multe clădiri ale căror subsoluri și/ sau fațade au nevoie de reabilitare și modernizare. Există multe persoane cu nivel scăzut de pregătire – sub 8 clase –, în special populația de etnie rromă. Programe de învățământ sunt orientate spre teorie și mai puțin, spre dobândirea de competențe practice. Forța de muncă necalificată și insuficientă pentru unele meserii căutate pe piața forței de muncă, electricieni, mecanici, zidari, tâmplari. Posibilități de petrecere a timpului liber sunt limitate. Nu există implicare a societății civile sau voluntariat pentru soluționarea unor problemele sociale. Nu există implicare a comunității în cadrul consultărilor publice și parteneriat cu autoritățile administrației publice locale.

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Există posibilitatea realizării unei mediateci, a unor parcuri, a unor locuri de agrement și/sau piscine acoperite/în aer liber pentru a oferi alternative de petrecere a timpului liber și pentru a diversifica oferta de turism a zonei. Există posibilitatea dezvoltării unor parteneriate și/sau a unor colaborări socio-economice cu alte localități vecine. Există deja legături cu alte comunități din UE – orașele înfățișate. Există fondurile structurale și de investiții nerabursabile ale UE, dar și fonduri dedicate puse la dispoziție de alți finanțatori. Există o diversitate etnică/religioasă/confesională la nivelul comunității. Există autonomie locală la nivelul administrației publice. Există posibilitatea de a promova economia locală prin revigorarea și sprijinirea meșteșugurilor locale tradiționale: artizanat și mică manufactură (pielărie). Există posibilitatea de a se diversifica și dezvolta noi servicii în turism. Există posibilitatea de a fi creat un parc, incubator de afaceri.	Promovarea produselor specifice zonei și a bradurilor locale este insuficientă. Mediatizarea evenimentelor și a tradițiilor locale cu impact asupra turismului este insuficientă. Nu este susținut și promovat agro-turismul. Nu există un sistem educațional/școlar corelat cu cerințele mediului de afaceri și ale pieței muncii. Legislație este stufoasă, greu aplicabilă și lipsită de predictibilitate. Mentalitatea și comportamentul populației sunt neadaptate la noile cerințe și standarde europene. Crearea unor poli de dezvoltare economică și socială în zonele învecinate. Fiscalitatea națională este mare raportat la veniturile populației din zonă și este lipsită de predictibilitate. Forța de muncă, mai ales cea tânără și calificată, este atrasă de orașe mai mari și mai dezvoltate din vecinătate – Timișoara, Deva, Alba Iulia, Sibiu – unde salariile sunt mai mari.

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

Există posibilitatea creării și dezvoltării la nivel local a unui sistem de utilizare a biomasei (abundentă în Orăștie) ca sursă de energie neconvențională. Există posibilitatea utilizării energiei apei din coloana de aducțiune. Există infrastructură rutieră regională, acces la aeroportul de la Sibiu și la viitoarea autostradă, prin situarea localității pe culoarul IV transport european și pe magistrala CFR – Brașov - Arad Există legislație națională corelată cu cea europeană. Există posibilitatea atragerii și dezvoltării de noi investiții în zonă. Există posibilitatea dezvoltării de servicii integrate de turism (pentru 1 sau 2 săptămâni), respectiv turism balnear și montan, vizitarea siturilor istorice, a muzeului de etnografie și folclor, prezentarea tradițiilor populare acasă la cei ce le păstrază. Există posibilitatea atragerea sașilor plecați în Germania, prin organizarea unor evenimente/serbări dedicate. Există posibilitatea de a se pune în valoare patrimoniului cultural și istoric din munții Orăștiei, prin darea în folosință a unei – mocănițe – tren cu ecartament mic pentru turiști sau a unei linii speciale de transport auto. Există posibilitatea dezvoltării/extinderii zonelor de agrement și a altor zone de atracție turistică.	

*Strategia de dezvoltare a Municipiului Orăștie
2014 – 2020*

II. STRATEGIA DE DEZVOLTARE A MUNICIPIULUI ORĂȘTIE

CAPITOLUL 1 - CONTEXT REGIONAL, NAȚIONAL ȘI EUROPEAN

"Într-o lume aflată în permanentă schimbare, Uniunea Europeană dorește să devină o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Aceste trei priorități se sprijină reciproc și sunt în măsură să ajute UE și statele membre să obțină un nivel ridicat de ocupare a forței de muncă, de productivitate și de coeziune socială. În practică, Uniunea a stabilit cinci obiective majore – privind ocuparea forței de muncă, inovarea, educația, incluziunea socială și mediul/energia - care urmează să fie îndeplinite până în 2020. Statele membre au adoptat propriile lor obiective naționale în aceste domenii. Diverse acțiuni la nivel european și național vin în sprijinul Strategiei", spunea, pe scurt, domnul José Manuel Barroso, Președintele Comisiei Europene.

Adoptată în anul 2010, strategia intitulată generic **Europa 2020** cuprinde obiectivele comune ale statelor membre pentru o dezvoltare și creștere inteligentă, sustenabilă și incluzivă.

Deși lansată într-o epocă de criză economică, scopul strategiei a fost și este acela de a contribui la îmbunătățirea poziției competitive a Uniunii Europene în orizontul anilor 2020, menținând modelul economiei sociale de piață în paralel cu eficientizarea utilizării resurselor.

Europa 2020 nu urmărește o creștere a PIB-ului ca scop în sine, ci schimbarea paradigmei dezvoltării pentru statele membre care să conducă la consolidarea coeziunii în interiorul frontierei UE, atenuarea disparităților regionale de dezvoltare socio-economică, creșterea gradului de independență energetică concomitent cu reducerea poluării prin valorificarea resurselor regenerabile, sporirea eficienței energetice și introducerea de noi tehnologii care să conducă la diminuarea emisiilor de carbon și implicit la construirea unor economii integrate, durabile în ansamblul european.

În acest context, cercetarea, dezvoltarea și inovarea dețin un rol primordial, ponderea în P.I.B. a fondurilor alocate către acest sector fiind primul indicator de monitorizare a progresului ce se va înregistra în perioada 2014-2020.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Țintele valorice stabilite pentru cei opt indicatori cheie ai strategiei sunt de natură politică, existând și două excepții notabile respectiv, reducerea emisiilor GES și utilizarea surselor de energie regenerabilă (*sunt incluse în directive europene, iar neîndeplinirea lor ar putea genera sancțiuni*).

Toate statele membre s-au angajat să depună eforturi consistente în scopul atingerii obiectivelor asumate în funcție de circumstanțele economice specifice fiecărei țări.

Astfel se poate concluziona că **Europa 2020** reprezintă strategia Uniunii Europene de creștere economică pentru următorii zece ani, al cărei scop trece dincolo de depășirea crizei ce continuă să afecteze multe dintre economiile europene.

Strategia își propune să elimine deficiențele modelului nostru de dezvoltare și să creeze condiții favorabile pentru o creștere economică mai inteligentă, mai durabilă și mai favorabilă incluziunii.

Strategia Europa 2020 își propune să asigure o creștere economică: inteligentă, prin investiții mai eficiente în educație, cercetare și inovare; durabilă, prin orientarea decisivă către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon; și favorabilă incluziunii, prin punerea accentului pe crearea de locuri de muncă și pe reducerea sărăciei.

Strategia se concentrează pe cinci obiective ambițioase, respectiv ocuparea forței de muncă, inovarea, educația, reducerea sărăciei și energia/clima.

Uniunea Europeană face eforturi mari pentru a depăși criza economică și pentru a crea condițiile necesare dezvoltării unei economii mai competitive, cu un grad mai ridicat de ocupare a forței de muncă.

Pentru ca Strategia Europa 2020 să dea roade, a fost instituit un sistem de guvernare economică menit să coordoneze acțiunile politice derulate la nivelul U.E. și la nivel național.

Așa cum a subliniat oficialul citat anterior, pentru ca acest lucru să fie posibil, Uniunea Europeană și-a fixat 5 obiective esențiale pe care intenționează să le atingă în următorul deceniu. Ele acoperă domenii precum ocuparea forței de muncă, educația, cercetarea și inovarea, incluziunea socială, reducerea sărăciei și energia/clima.

Cele 5 obiective europene stabilite pentru anul 2020 sunt următoarele:

Ocuparea forței de muncă presupune atingerea unei rate de ocupare a forței de muncă de 75 % în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani.

Cercetarea și dezvoltarea se referă la alocarea a 3% din P.I.B.-ul U.E. pentru acest domeniu.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Schimbările climatice și utilizarea durabilă a energiei presupune la reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990, creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la 20% și creșterea cu 20% a eficienței energetice.

Educația presupune reducerea sub 10% a ratei de părăsire timpurie a școlii și creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani.

Lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale se referă la reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale.

Aceste obiective definesc, pe de o parte, poziția pe care ar trebui să o ocupe Uniunea Europeană în anul 2020, din perspectiva unor parametri majori, iar, pe de altă parte, acestea sunt interdependente și se susțin reciproc, în sensul că progresele în plan educațional contribuie la îmbunătățirea perspectivelor profesionale și la reducerea sărăciei, mai multă cercetare și inovare și o utilizare mai eficientă a resurselor ne vor ajuta să devenim mai competitivi și oferim condiții favorabile creării de noi locuri de muncă, iar investițiile în tehnologii ecologice vor contribui la combaterea schimbărilor climatice și vor crea noi oportunități de afaceri și locuri de muncă.

Pe de altă parte, obiectivele amintite, transpuse în obiective naționale, (*pentru ca fiecare stat membru să-și poată urmări evoluția*) sunt comune și nu presupun repartizarea sarcinilor, urmând a fi realizate prin acțiuni la nivel național și european.

Pentru atingerea acestor obiective, Uniunea Europeană a identificat noi domenii (*inovarea, economia digitală, ocuparea forței de muncă, tineretul, politica industrială, combaterea sărăciei și eficiența energetică*) ce ar putea impulsiona creșterea economică și crearea de noi locuri de muncă, iar aceste domenii au stat la baza definirii a 7 inițiative majore de lucru, după cum urmează:

„O Uniune a inovării” implică îmbunătățirea condițiilor-cadru și accesul la finanțările pentru cercetare și inovare, astfel încât să se garanteze posibilitatea transformării ideilor inovatoare în produse și servicii care să creeze creștere și locuri de muncă;

„Tineretul în mișcare” presupune consolidarea performanței sistemelor de educație și facilitarea intrării tinerilor pe piața muncii;

„O agendă digitală pentru Europa” sprijină accelerarea dezvoltării serviciilor de internet de mare viteză și valorificarea beneficiilor pe care le oferă o piață digitală unică gospodăriilor și întreprinderilor;

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

„O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor” urmărește decuplarea creșterii economice de utilizare a resurselor, sprijinirea trecerii la o economie cu emisii scăzute de carbon, creșterea utilizării surselor regenerabile de energie, modernizarea sectorului transporturilor și promovarea eficienței energetice;

„O politică industrială adaptată erei globalizării” sprijină îmbunătățirea mediului de afaceri, în special pentru IMM-uri, precum și dezvoltarea unei baze industriale solide și durabile în măsură să facă față concurenței la nivel mondial;

„O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă” presupune modernizarea pieței muncii și acordarea autonomiei cetățenilor, prin dezvoltarea competențelor acestora pe tot parcursul vieții în vederea creșterii ratei de participare pe piața muncii și a unei mai bune corelări a cererii și a ofertei în materie de forță de muncă, inclusiv prin mobilitatea profesională;

„Platforma europeană de combatere a sărăciei” – implică garantarea coeziunii sociale și teritoriale, astfel încât beneficiile creșterii economice și locurile de muncă să fie distribuite echitabil, iar persoanelor care se confruntă cu sărăcia și excluziunea socială să li se acorde posibilitatea de a duce o viață demnă și de a juca un rol activ în societate.

Toate aceste obiective și inițiative se regăsesc transpuse în Regulamentele europene pentru perioada 2014 – 2020, respectiv:

1. Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării;
2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor, informațiilor și comunicării;
3. Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii;
4. Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele;
5. Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor;
6. Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;
7. Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie;
8. Promovare ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă;
9. Investiții în abilități, educație și învățare continuă;
10. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
11. Îmbunătățirea capacității instituționale și eficienței în administrația publică;

În acest context european, țintele Strategiei Europa 2020, asumate de România se prezintă astfel:

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani - 70%;

Nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare - 2% din PIB-ul României;

Obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice:

- emisiile de gaze cu efect de seră - cu 20% sub nivelul înregistrat în anul 1900;
- 24% din energia produsă să provină din surse regenerabile;
- creșterea cu 19% a eficienței energetice;

Rata de părăsire timpurie a școlii - sub 11,3%;

Ponderea tinerilor cu vârsta între 30-34 ani care să fi absolvit o formă de învățământ terțiar - de cel puțin 26,7%;

Scăderea numărului de persoane expuse sărăciei - cu 580.000.

În România, începând cu anul 2008, odată cu formularea și adoptarea prin hotărâre a Guvernului, a Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă, prin încorporarea atât a obiectivelor UE în acest domeniu, cât și a celor derivate din specificul național, în special în ceea ce privește recuperarea deficitului istoric de dezvoltare economică, conceptul de dezvoltare durabilă a început să devină o componentă fundamentală a politicilor naționale din domeniile economic, social și de mediu promovate de către Guvern și de Parlament.

Temele majore de dezvoltare durabilă la nivel național, se adresează, pe de o parte, obiectivelor strategice ale Uniunii Europene stabilite prin agenda Europa 2020 și, pe de altă parte, problemelor specifice situației din România, precum decalajul istoric de dezvoltare economică în raport cu vestul Europei, adâncirea disparităților dintre estul și vestul țării, productivitatea scăzută a resurselor, absența infrastructurii de bază, mai ales în mediul rural și accesibilitatea redusă spre toate regiunile țării.

Obiectivele identificate vizează, în principal, asigurarea stabilității macroeconomice, creșterea eficienței consumului de resurse naturale și de energie, îmbunătățirea politicii fiscale, construirea unei infrastructuri de transport conectată la axele europene, concomitent cu îmbunătățirea accesibilității tuturor regiunilor țării, atragerea și utilizarea eficientă a fondurilor europene nerambursabile, continuarea reformelor structurale, îmbunătățirea calității și infrastructurii serviciilor de sănătate, educație, formare profesională, cercetare și dezvoltare, asigurarea sustenabilității finanțelor publice, reforma administrației publice, dar nu în ultimul rând, îmbunătățirea mediului de afaceri.

O primă reconsiderare a unora din obiectivele asumate prin Strategia națională, s-a realizat, în special, în ceea ce privește termenele de realizare după declanșarea crizei economico-financiare în anul 2008.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Astfel, prin adoptarea Programului Național de Reformă 2011 – 2013, Guvernul României a stabilit și noile ținte pentru indicatorii monitorizați la nivelul Uniunii Europene în perspectiva anului 2020, aceștia constituind baza de plecare în negocierea documentului de poziție pentru noua perioadă de programare europeană.

Prin Acordul de Parteneriat 2014-2020 cu Uniunea Europeană, România a identificat un set de cinci provocări cu privire la dezvoltarea socio-economică națională ce vor fi relevante pentru alocarea, în perioada de intervenție financiară europeană, de fonduri publice semnificative, în scopul valorificării potențialului real de creștere, precum și pentru realizarea contribuției țării la coeziunea economică, socială și teritorială a Uniunii.

Prin atingerea aspirațiilor de creștere economică reflectate în obiectivul global al Acordului de Parteneriat, România se poate transforma într-o economie modernă și competitivă, abordând următoarele cinci provocări în materie de dezvoltare: competitivitatea, oamenii și societatea, infrastructura, resursele, administrația și guvernarea.

În ceea ce privește provocarea referitoare la **competitivitate**, la nivel național, se poate constata faptul că acesta este redusă și este orientată, în mod special către activități cu valoare adăugată redusă, ori dependența excesivă a ocupării forței de muncă de o agricultură de subzistență, precum și dezvoltarea precară a sectorului C&D&I reprezintă evident puncte slabe în procesul de dezvoltare;

Provocarea **oamenii și societatea** are ca punct de plecare discrepanțe sociale majore, grad scăzut de ocupare al forței de muncă, dar și un sistem educațional slăbit în contextul unei cereri foarte scăzute de forță de muncă;

Infrastructura este un domeniu inadecvat și subminează eforturile naționale de creștere economică, accesibilitatea rămânând o barieră majoră și pentru dezvoltarea regională;

Resursele reprezintă singurul domeniu în care România dispune de potențial semnificativ deoarece are capacitate de extindere în sectorul surselor regenerabile, însă eficiența utilizării energiei rămâne un factor care necesită îmbunătățiri semnificative.

În strânsă conexiune cu resursele, dar cu impact major asupra ameliorării standardelor de viață a populației, este necesitatea extinderii și modernizării infrastructurii de apă și apă uzată, iar acest domeniu continuă să fie una dintre cele mai importante priorități.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

În domeniul gestionării deșeurilor, România se află încă departe de standardele europene, deoarece înregistrează niveluri reduse de reutilizare, reciclare și valorificare energetică.

În plus, România se confruntă cu o serie de riscuri de mediu naturale sau datorate intervenției antropice, iar acestea reprezintă o amenințare pentru cetățeni, infrastructură și resursele naturale deoarece inundațiile, incendiile de pădure și seceta recurentă a determinat pierderi semnificative în ultimul deceniu.

Provocarea *administrația și guvernarea* este un domeniu este dominat de o slabă capacitate administrativă a instituțiilor publice și de o predispoziție către birocrăție și reglementări exagerate ce au un impact negativ vădit în ceea ce privește competitivitatea și mediul de afaceri.

Plecând de la aceste provocări, Acordul de parteneriat dintre Romania și Comisia Europeană vizează reglementarea modului în care vor fi utilizate fondurile europene în perioada 2014-2020.

În viitoarea perspectivă financiară, Romania va investi € 39.34 miliarde alocate din fonduri structurale europene (FSE), plus co-finanțarea aferentă, în conformitate cu obiectivele tematice ale UE 2020 și prioritățile naționale ale României.

Acordul de parteneriat stabilește modul în care aceste investiții vor fi concentrate pentru a promova competitivitatea, convergența și cooperarea, în scopul încurajării creșterii inteligente, durabile și favorabile incluziunii, prin stabilirea unor priorități naționale de investiții specifice.

În contextul în care *Fondul Social European* este unul dintre cele mai importante instrumente destinate pentru a face față provocărilor principale de dezvoltare ale României, (identificate în programul de creditare al UE/FMI și angajamentele UE 2020), *Acordul de parteneriat* stabilește modul în care va fi optimizată utilizarea acestui fond pentru a realiza valoarea adăugată a cheltuielilor publice, prin integrarea principiilor de parteneriat, egalitatea între femei și bărbați, incluziunea socială și dezvoltarea durabilă.

Acordul de parteneriat este elaborat într-o manieră ce oferă un cadru flexibil pentru Romania de a reacționa și de a reorienta resursele europene, naționale și locale, pentru crearea condițiilor de creștere economică și ocupare a forței de muncă în scopul maximizării rezultatelor obținute.

Prin acest document de programare Romania vizează exploatarea sinergiilor potențiale dintre Fondul Social European și alte surse de finanțare ale U.E., printr-o abordare strategică și integrată.

Raportat la **obiectivul global** - reducerea disparităților de dezvoltare economică și socială între Romania și celelalte statele membre UE (*expresie a procesului de convergență economică și socială și continuare firească a obiectivului Cadrelui de Referință Strategic Național 2007-2013*), ținând de politicile

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

macroeconomice și având în vedere blocajele creșterii la nivel național, Guvernul României a stabilit prioritățile de finanțare pentru utilizarea Fondurilor Europene Structurale și de Investiții, în Acordul de Parteneriat 2014 - 2020.

Pentru a pune în aplicare prioritățile de investiții, prin Ministerul Fondurilor Europene și în strânsă colaborare cu administrația publică centrală, pe baza experienței anterioare, au fost proiectate noile programele operaționale pentru următorul exercițiu financiar european.

În contextul experienței anterioare, a fost creionat un **Program Operațional Asistență Tehnică** necesar perioadei 2014-2020 (PO AT), iar acest program se va baza pe următorii piloni:

- pro-activitate prin anticiparea, analiza și cuantificarea nevoilor de sprijin ale sistemului de coordonare, gestiune și control al Fondurilor Europene Structurale și de Investiții (ESI);
- abordare participativă pe întregul proces de planificare pentru cunoașterea nevoilor specifice de sprijin (direct și orizontal) și a conținutului axelor prioritare de intervenție și investiții din celelalte programe operaționale;
- complementaritate și coordonare cu documentele strategice ale UE, cu strategiile de dezvoltare sectoriale naționale, precum și cu celelalte programe operaționale, cu accent special pe Programul Operațional pentru Capacitatea Administrativă (P.O. C.A.) 2014-2020;
- pe lecțiile învățate din perioada de programare 2007-2013, prin sinteza și examinarea învățămintelor și a bunelor practici.

În ceea ce privește sintetizarea lecțiilor învățate, aceasta rezumă următoarele:

1) Capacitate limitată de management de proiect la nivelul beneficiarilor de finanțare atât privați, cât și din instituțiile publice eligibile.

Mai exact, deficitul de capacitate la nivelul beneficiarilor s-a manifestat prin:

- capacitate redusă de a identifica și a pregăti propuneri de proiecte, precum și deficiențe de implementare a proiectelor, corespunzător cu prevederile contractelor de finanțare atribuite;
- competențe reduse în organizarea și conducerea proceselor de achiziție publică pentru atribuirea de lucrări și servicii, în mare parte justificate chiar de neclaritatea reglementărilor și absența unor îndrumări specifice lipsite de echivoc;
- capabilități organizatorice scăzute în ceea ce privește integrarea funcției de management de proiect în structura organizatorică și funcțională de ansamblu, absența unor sisteme de management și

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

control pentru integrarea activităților proiectului cu celelalte activități la nivelul beneficiarului și cu procesul de luare a deciziilor;

- deficit în gestionarea resurselor umane din echipele de proiect ale beneficiarilor sau/și deficit de consultanți cu specializări tehnice, economice reflectat în incapacitatea de a pregăti documentația tehnico-economică impusă de investițiile și activitățile din proiect, etc.

Toate aceste lecții s-au înregistrat în contextul unor mari provocări pentru beneficiari având în vedere diferențele considerabile între regulile aplicate fondurilor postaderare comparativ cu cele de pre-aderare, precum: dimensiunile mai mari ale proiectelor și, în unele cazuri, implicarea aceleiași entități într-un număr mare de proiecte, cu efecte asupra calității managementului de proiect.

2) Resurse umane insuficiente, grad de pregătire redus și nemotivate

Sistemul de management al fondurilor s-a confruntat cu multiple probleme cantitative și calitative în ceea ce privește necesarul și structura de personal, inclusiv sub aspectul gradului de profesionalizare cerut de managementul fondurilor structurale, remunerarea și motivarea personalului din sistem, precum și cu deficiențe atât ale cadrului propriu de reglementare, cât și ale celui procedural de operare.

3) Capacitatea slabă a sistemului de coordonare, gestiune și control a fondurilor de a menține ritmul planificat în selecția de proiecte, contractarea finanțării, monitorizarea și controlul implementării, verificarea cererilor de rambursare și efectuarea plăților.

Deficiențele semnalate în cadrul sistemului de implementare (format din beneficiari și din sistemul de gestiune și control), la care s-a adăugat acțiunea exercitată de o serie de factori externi, asupra cărora sistemul de coordonare, gestiune și control a fondurilor nu a avut instrumente de acțiune (*cum ar fi măsurile de austeritate impuse de acțiunea crizei financiar-economice, suprareglementarea sau neclaritățile din zona conformității cu legislația internă privind organizarea achizițiilor publice, costurile antrenate de sarcini administrative de conformare privind legislația națională etc*) au condus, de o manieră cumulativă și coroborată, la deficitul de performanță între cel planificat și, respectiv cel efectiv realizat.

Prin urmare, lecția consolidării instituționale, la nivelul tuturor actorilor implicați în sistem, este esențială pentru implementarea eficientă a fondurilor.

4) Cultură partenerială deficitară

O altă lecție desprinsă din perioada de programare parcursă pune în evidență faptul că deși informarea și publicitatea fondurilor a însoțit întreg ciclul de implementare 2007-2013, confruntarea cu un

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

punct de inflexiune (*de la interes major în primele etape ale ciclului de implementare a PO, către un oarecare dezinteres față de domeniul fondurilor europene, în ultima parte a perioadei*) poate fi interpretată ca o lipsă de performanță în a construi sentimentul de proprietate asupra proceselor și rezultatelor intervențiilor planificate a se realiza din fondurile puse la dispoziția României de către UE.

În consecință, pe fondul lecțiilor învățate, POAT 2014-2020 își propune să vină în întâmpinarea deficiențelor constatate, prin forme de sprijin adecvate, adresate atât beneficiarilor de finanțare din fondurile ESI, în limitele complementarității cu sprijinul de pe axele proprii de asistență tehnică ale programelor operaționale, cât și asupra sistemului de coordonare, gestiune și control al fondurilor, pe latura consolidării capacității administrative și a stabilității și profesionalizării resursei umane din acest sistem.

Perioada de programare 2007-2013 a fost caracterizată (*cu puține excepții ale unor operațiuni ce impuneau prezentarea de proiecte în parteneriat*) de promovarea proiectelor individuale, indiferent de scara de complexitate a acestora.

Creșterea eficienței alocării fondurilor este o necesitate ce conduce la preocuparea pentru creșterea ponderii proiectelor ce propun o abordare complementară sau/și integrată a rezolvării nevoilor adresate.

Integrarea sectorială și teritorială este de natură a crea premise suplimentare pentru asigurarea unei coordonări și complementarități sporite în planul alocărilor fondurilor europene structurale și de investiții.

Pe de altă parte, această nouă abordare ridică în fața beneficiarilor potențiali, provocări suplimentare ce țin de promovarea și instrumentarea culturii parteneriale în pregătirea și implementarea proiectelor.

Pentru a răspunde acestor provocări și constrângeri, Regulamentul general 1303/2013 propune noi instrumente, respectiv ”*dezvoltare locală condusă de comunitate*” (CLLD), ”*plan comun de acțiune*” (joint action plan), ”*investiții teritoriale integrate* (ITI-uri) ”.

În noul context de programare, bazat pe o întărire a coordonării în scopul unei eficiențe crescute a investițiilor din fondurile europene, funcția de sprijin prin asistență tehnică, și îndeosebi POAT 2014-2020 are sarcina de a restabili implicarea activă, a tuturor factorilor interesați în procesele de implementare, cât și responsabilizarea în ceea ce privește rezultatele așteptate.

Sistemul instituțional de coordonare, gestionare și control al Instrumentelor Structurale din perioada 2007-2013 a fost proiectat cu autorități de management (AM) și organisme intermediare (OI) în ministerele de resort și la nivelul Agențiilor de Dezvoltare Regională (ADR).

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Structura de coordonare și Autoritatea de certificare și plată (ACP) au fost stabilite, la începutul perioadei, în cadrul Ministerului Finanțelor Publice (MFP).

Pe parcursul implementării însă, având în vedere necesitatea de a întări coordonarea autorităților de management și a organismelor intermediare, structura responsabilă de coordonarea sistemului a fost preluată în aprilie 2011, ca departament în subordinea directă a Primului Ministru.

Ulterior, în septembrie 2011, a fost înființat Ministerul Afacerilor Europene, prin preluarea structurii de coordonare și a Departamentului de Afaceri Europene.

La sfârșitul anului 2012, a fost creat Ministerul Fondurilor Europene (MFE), instituție care a preluat nu numai rolul de coordonare, dar și de gestionare a patru dintre programele operaționale din portofoliul total de programe, pentru perioada de programare 2014 - 2020, respectiv Programul Operațional Competitivitate (PO COMP), Programul Operațional Competitivitate Capital Uman (PO CU), Programul Operațional Competitivitate Infrastructură Mare și Programul Operațional Competitivitate Asistență Tehnică.

Prin urmare, atât în perioada de programare 2007-2013, cât și în cea pentru care se proiectează viitoarele programe operaționale, sistemul de coordonare, gestionare și control al fondurilor ESI, în cea mai mare parte a acestuia, este re-configurat și se va clădi în cadrul sistemului administrației publice.

Sistemul de coordonare, gestionare și control al fondurilor ESI nu este doar un subsistem al sistemului administrației publice centrale ce lucrează separat și independent de întregul din care face parte.

Prin mecanismele de coordonare și cele operaționale, de participare la luarea deciziilor care privesc fiecare etapă a ciclului de implementare a fondurilor ESI, sistemul de management al fondurilor ESI este proiectat să continue să primească sprijin și să conlucreze cu o serie de direcții de specialitate din ministerele de linie și/sau autorități de resort specializate.

În acest context, se estimează că bunele practici obținute la nivelul proiectelor se vor găsi, ulterior, reflectate, prin preluarea modelelor în politici publice și reglementări specifice sistemului administrației publice centrale, regionale și locale.

Finalitatea prezumată constă în transferarea performanțelor sistemului de coordonare, gestionare și control al fondurilor ESI către întreg sistemul administrației publice centrale ca o externalitate așteptată.

În consecință, se estimează că performanța sistemului de management al fondurilor ESI va contribui la transferarea abordărilor programatice, a principiilor, regulilor și procedurilor de lucru către întregul

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

sistem al administrației publice centrale și locale, de natură a uniformiza procesele organizatorice spre o eficiență mai ridicată a consumării resurselor și furnizării de servicii publice de calitate pentru cetățeni.

În acest context, este important de precizat că acest program va fi corelat și coordonat cu Programul Operațional Capacitate Administrativă, în sensul că elaborarea unei Strategii pentru consolidarea administrației publice 2013-2020 reprezintă o condiționalitate ex-ante pentru unul din obiectivele tematice ale programului amintit, în speță „Obiectivul tematic nr. 11: Creșterea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă”.

Strategia pentru consolidarea capacității administrației publice își propune eficientizarea unităților administrativ-teritoriale și reducerea decalajelor de dezvoltare, consolidarea capacității autorităților publice centrale și locale, consolidarea procesului decizional și creșterea calității reglementărilor și, ca obiectiv final, creșterea calității serviciilor publice și a accesului la acestea.

Strategia își propune patru direcții de acțiune, printre care *“dezvoltarea de concepte, instrumente și mecanisme de natură să genereze valoare adăugată în administrația publică, programele multianuale de modernizare (PMM), cadrul comun de autoevaluare a modului de funcționare a instituțiilor publice (CAF) și instrumente moderne de monitorizare și evaluare”*.

Asistența tehnică (AT) este prevăzută de reglementările europene pentru a sprijini acțiuni de pregătire, gestionare, monitorizare, evaluare, informare și comunicare, lucru în rețea, soluționare a reclamațiilor, de control și audit, precum acțiunile de reducere a sarcinii administrative pentru beneficiarii proiectelor finanțate din IS/FESI, inclusiv sistemele electronice de schimb de date, cât și acțiuni de consolidare a capacității autorităților statelor membre și a beneficiarilor de a administra și utiliza fondurile Europene Structurale și de Investiții (ESI).

În acest context, este evident că obiectivul POAT 2014-2020 constă în sprijinul necesar implementării eficiente și transparente a fondurilor ESI alocate României în cadrul Politicii de Coeziune a UE, precum și pregătirii următoarei perioade de programare.

POAT 2014-2020 urmărește îndeaproape principiile complementarității, subsidiarității și coerenței interne a portofoliului de programe la nivel de țară și este proiectat ținând cont de noua arhitectură a sistemului de management și implementare a fondurilor ESI.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Totodată, POAT 2014-2020 își propune să sprijine cu asistență tehnică aspecte orizontale pentru toate Programele Operaționale, iar pentru programele finanțate din FEDR/FC să acorde asistență tehnică pentru aspecte specifice implementării acestor programe.

Astfel, Strategia POAT 2014-2020 cuprinde două direcții principale de acțiune:

1) Sprijin pentru beneficiari în implementarea proiectelor finanțate din fondurile ESI, precum și pentru promovarea utilizării fondurilor și a rolului politicii de coeziune către beneficiari și publicul larg.

Capacitatea de absorbție a fondurilor europene nerambursabile depinde de menținerea ritmului planificat în procesul de programare, de capacitatea beneficiarilor de a genera proiecte de calitate, precum și de capacitatea de management și implementare a contractelor de finanțare.

Prin această direcție de acțiune se urmărește intensificarea activităților de sprijin real pentru beneficiarii proiectelor.

Sprijinul acordat beneficiarilor va fi diversificat, pe lângă îndrumarea de tip help-desk fiind necesară și consilierea și identificarea de alte forme de sprijin, atât pentru pregătirea proiectelor, cât și în perioada de implementare a acestora.

Totodată, se are în vedere intervenții speciale pentru pregătirea și implementarea proiectelor de importanță strategică, considerate prioritare pentru dezvoltarea la nivel național și/sau regional, precum și pentru abordarea teritorială și integrată a nevoilor identificate.

Astfel, prin POAT se are în vedere suportul orizontal pentru beneficiarii fondurilor ESI și suport specific pentru beneficiarii POAT, PO IM, PO Competitivitate și POR.

Sprijinul specific pentru beneficiarii PO Capacitate Administrativă și PO CU vor fi acordate prin asistența tehnică cuprinsă în aceste programe operaționale.

În plus, această direcție de acțiune are în vedere și acțiunile de comunicare privind fondurile ESI, ce se vor multiplica în mod considerabil față de perioada anterioară de programare, în scopul de a promova oportunitățile oferite, regulile ce guvernează utilizarea fondurilor, rolul UE și al politicii de coeziune și impactul acestor fonduri asupra dezvoltării economice și sociale a țării.

Această direcție de acțiune va fi pusă în practică prin intermediul Axei prioritare 1 "Capacitatea beneficiarilor de a pregăti și implementa proiecte finanțate din fondurile ESI și diseminarea informațiilor privind aceste fonduri".

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

2) Sprijin pentru sistemul de coordonare, gestionare și control al fondurilor ESI prin asigurarea resurselor umane, a cadrului adecvat și a instrumentelor necesare

Consolidarea capacității administrative și asigurarea instrumentelor necesare pentru coordonarea, gestionarea și controlul fondurilor ESI este o necesitate deja exprimată pentru absorbția eficientă a fondurilor ESI.

Având în vedere rolul său de asigurare a sprijinului necesar pentru programe și intervenții finanțate din fondurile ESI, asistența tehnică trebuie să fie cât mai flexibilă și să răspundă, printr-o manieră eficientă, nevoilor identificate.

În acest context, sunt avute în vedere acțiuni orizontale care vizează capacitatea administrativă a tuturor programelor operaționale și acțiuni specifice pentru POAT, POIM și PO Competitivitate.

Totodată, se are în vedere un sprijin pro-activ și substanțial pentru activarea și funcționarea comitetelor de monitorizare, comitetelor, sub-comitetelor, grupurilor de lucru și rețelelor, astfel încât acestea să fie de un real folos pentru buna implementare și monitorizare a programelor operaționale.

Resursa umană din cadrul sistemului de coordonare, management și control constituie un factor esențial în implementarea programelor operaționale.

Lecțiile învățate în perioada 2007-2013 conduc la concluzia că este nevoie de o politică orizontală pentru resursele umane implicate în administrarea fondurilor europene și sprijin în favoarea introducerii de practici de resurse umane eficiente.

Se are astfel în vedere, sprijinirea unei politici reînnoite în materie de resurse umane ce va remedia principalele deficiențe din domeniul resurselor umane implicate în gestionarea și controlul fondurilor ESI și va asigura o planificare corespunzătoare a acestora, utilizarea eficientă a instrumentelor specifice, îmbunătățirea procesului de recrutare și implementarea unui sistem de gestionare a performanței bazat pe rezultate corelate cu un sistem de recompense adecvate.

În ceea ce privește politica de resursă umană pentru acest sistem, din POAT vor fi sprijinite acțiunile orizontale de îmbunătățire și implementare a acestei politici, iar în ceea ce privește salarizarea personalului, POAT va finanța cheltuielile structurilor din administrația publică responsabile de coordonarea, gestionare și controlul fondurilor ESI și de gestionarea programelor operaționale finanțate din FEDR și FC (POAT, PO IM, POR și POC).

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Această direcție de acțiune va fi implementată prin intermediul Axei prioritare 2 "Sprijin pentru coordonarea, gestionarea și controlul fondurilor ESI" și a Axei prioritare 3 "Resursele umane implicate în sistemul de coordonare, gestionare și control al fondurilor ESI în România".

Având în vedere obiectivul general și direcțiile de acțiune deja exprimate, au fost create premisele pentru a contribui de o manieră durabilă și sinergică cu celelalte programe operaționale la consolidarea capacității administrative a întregului sistem ce guvernează sistemul de management al fondurilor ESI.

Astfel, POAT 2014-2020 va contribui la buna implementare a direcției de acțiune din cadrul Strategiei pentru consolidarea administrației publice 2013-2020, respectiv direcția de acțiune privitoare la "dezvoltarea de concepte, instrumente și mecanisme de natură să genereze valoare adăugată în administrația publică: programele multianuale de modernizare (PMM), cadrul comun de autoevaluare a modului de funcționare a instituțiilor publice (CAF), instrumente moderne de monitorizare și evaluare".

Într-o lume aflată în permanentă schimbare, Uniunea Europeană urmărește să atingă o creștere inteligentă ca urmare a dezvoltării unei economii bazate pe cunoaștere și inovare.

În același timp, Uniunea Europeană se focalizează pe creșterea durabilă prin promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologică și mai competitivă și favorabilă incluziunii care să asigure coeziunea socială și teritorială.

Aceste trei priorități se sprijină reciproc și sunt în măsură să ajute UE și Statele Membre (SM) să obțină un nivel ridicat de ocupare a forței de muncă, de productivitate și de coeziune socială.

În practică, UE a stabilit cinci obiective majore privind: (i) ocuparea forței de muncă, (ii) inovarea, (iii) educația, (iv) incluziunea socială și (v) mediul/energia - care urmează să fie abordate până în 2020.

În acest scop, Comisia Europeană (CE) a propus Statelor Membre ținte comensurabile pentru a trasa obiectivele principale pentru UE.

Prin intermediul direcțiilor de acțiune, POAT 2014-2020 contribuie într-un mod sinergic cu celelalte PO, pe care le sprijină, la realizarea de progrese în cadrul fiecărui obiectiv prioritar din Strategia Europa 2020.

Astfel, în primul rând, prin faptul că POAT 2014-2020 urmărește să acorde la nivel național sprijin pentru asistarea consistentă și pro-activă a beneficiarilor de finanțare, pentru o comunicare coordonată a mesajelor generale privind fondurile ESI, a instrumentelor și sprijinului necesar coordonării și managementului fondurilor ESI și pentru asigurarea resurselor umane necesare pentru un management

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

performant al fondurilor ESI, se poate concluziona că indirect, **va contribui la crearea agendei pentru noi competențe.**

În al doilea rând, obiectivul prioritar referitor la creșterea inteligentă înseamnă consolidarea cunoașterii și inovării ca elemente motrice ale viitoarei dezvoltări economico-sociale a UE și, respectiv a României. POAT 2014-2020 se focalizează pe domenii de intervenție prioritară ce vizează dezvoltarea competențelor la nivelul beneficiarilor și a resurselor umane din sistemul de coordonare, management și control al fondurilor ESI prin proiecte de tip *soft care urmăresc formarea și învățarea de-a lungul întregii vieți.*

Deși intervenția POAT 2014-2020 se va materializa la o scară mică comparabil cu ansamblul nevoilor de țară, totuși, prin natura intervențiilor preconizate, obiectivul general al POAT este nu numai consistent cu obiectivele strategiei Europa 2020, ci se poate estima că programul va contribui parțial la atingerea obiectivelor de țară la capitolul creștere inteligentă și inovare în sfera metodelor și standardelor de formare continuă.

Strategia POAT 2014-2020 este în concordanță cu principiile și direcțiile de acțiune strategice ale UE, reiterate în Strategia 2020 de creștere economică și dezvoltare inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, precum și cu documentele strategice naționale, fiind concepută să contribuie la obiectivul tematic “*Consolidarea capacității instituționale și asigurarea unei administrații publice eficiente*”, prin întărirea capacității instituționale și a eficienței administrației publice legate de gestionarea și implementarea fondurilor ESI.

Este de subliniat faptul că această contribuție are un caracter complementar și nu de suprapunere cu alte intervenții, POAT având drept grup țintă personalul din administrația publică implicat în sistemului de coordonare, gestionare și control al fondurilor ESI, beneficiarii în ceea ce privește managementul și implementarea proiectelor și potențialii beneficiari și publicul larg în ceea ce privește diseminarea informațiilor.

În concluzie, strategia privind contribuția POAT 2014-2020 prin obiectivele proprii stabilite ilustrează coordonare cu Strategia pentru consolidarea capacității administrației publice din România 2014-2020 și oferă premisele pentru realizarea direcției nr. 4 de acțiune din acest document strategic.

Totodată, strategia POAT 2014-2020 prin obiectivele specifice ilustrează consistența cu obiectivele strategice din Europa 2020, iar prin domeniile prioritare de intervenție și acțiunile vizate scoate în evidență

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

contribuția parțială și indirect (*prin natura funcției de sprijin atribuite*) pentru atingerea obiectivelor de creștere inteligentă, durabilă și incluzivă la orizontul anului 2020.

În continuarea firească a acestui program operațional, se impune prezentarea **Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, (POCA)**, program ce își propune să consolideze capacitatea administrativă a autorităților și instituțiilor publice, contribuind astfel la susținerea creșterii durabile în România.

Capacitatea administrației publice din România a fost evaluată în contextul mai multor analize și rapoarte, realizate atât la nivel național cât și la nivel european.

În *Analiza anuală a creșterii pentru 20143* (AAC), elaborată de Comisia Europeană (CE) se mențin cinci priorități pe termen mediu, ca și în anul precedent (2012), PO CA adresând prioritatea nr. 5, respectiv modernizarea administrației publice, prin:

- suport pentru implementarea, pe scară mai largă, a serviciilor de e-guvernare și intensificarea utilizării TIC de către administrațiile publice, inclusiv pentru sistemele de colectare a impozitelor și pentru ghișeele unice;
- simplificarea și reducerea birocrăției atât pentru cetățeni, cât și pentru mediul de afaceri, prin introducerea unor procese și a unor regimuri de reglementare mai puțin stricte.

Așa cum reiese și din capitolul 1.1 din cadrul *Acordului de Parteneriat al României pentru perioada 2014 – 2020*, precum și din alte studii și analize (*The Global Competitiveness Report 2013 – 2014, Doing Business 2014 data for Romania, Industrial Performance Scoreboard and Member States' Competitiveness Performance and Implementation of EU Industrial Policy, Country Fact Sheet –Romania, Worldwide Governance Indicators*) problemele privind calitatea administrației publice au un impact major asupra colaborării intra și interinstituțională pe de o parte, precum și asupra interacțiunii autorităților și instituțiilor publice cu cetățenii și mediul de afaceri.

Astfel, din documentele menționate mai sus, indicele de competitivitate globală plasează România în a 76-a poziție în perioada 2013-2014 (din 148 de economii), în comparație cu poziția a 78 –a în perioada 2012-2013, a 77-a în perioada 2011-2012, a 67-a în 2010-2011 și a 64-a în perioada 2009-2010.

Performanța țării este chiar și mai slabă în ceea ce privește anumiți piloni, cum ar fi instituțiile (locul 114), gradul de sofisticare a mediului de afaceri (locul 101) și infrastructura (locul 100).

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

În același timp, în clasificarea realizată de Banca Mondială, cu privire la indicatorul ”**ușurința de a face afaceri**”, România s-a menținut la poziția 73 în 2014 (din 189 de țări), la un nivel mai scăzut decât poziția 72 obținută în 2012 sau poziția 65 din 2011.

Performanța statului român în clasamentul Băncii Mondiale privind ”*eficiența guvernamentală*” (2012) este cea mai slabă dintre toate țările membre, deteriorându-se în ultimii 3 ani, de la 46, în 2010, la 43,5 în anul 2012.

Totodată, în completarea tabloului privind nevoile identificate la nivelul României și prioritizarea intervențiilor susținute din POCA, în perioada 2014-2020, au fost luate în considerare elemente din cadrul *analizelor socio-economice* pentru mai multe domenii, inclusiv cea pentru administrația publică și sistemul judiciar, elaborată la nivelul Comitetului Consultativ Tematic Administrație și Bună Guvernanță.

De asemenea, fundamentarea intervențiilor au la bază aspecte ce derivă și din *Analiza cauzelor structurale ale capacității reduse a administrației publice din România*, document realizat sub coordonarea Cancelariei Primului Ministru.

Astfel, printre deficiențele din administrația publică se numără capacitatea redusă pentru planificare strategică și financiară, alocare deficitară a resurselor financiare, lipsa de eficacitate în punerea în aplicare a politicilor și furnizarea de servicii, o cooperare și o coordonare insuficiente între diferitele niveluri de guvernanță și între ministere, sistemele slabe de gestionare și control, lipsa gestionării integrate a serviciilor publice pentru mediul de afaceri și cetățeni, precum și absența unei gestionări strategice și eficiente a resurselor umane, fragmentarea excesivă.

Deși s-au realizat unele progrese privind măsurarea costurilor administrative, aplicarea procedurii de evaluare a impactului este limitată, aproape inexistentă.

În contextul celor prezentate rămân, în continuare, o serie de provocări foarte importante pentru entitățile publice, iar pentru soluționarea acestora, măsurile finanțate din exercițiul financiar 2014 – 2020, prin PO CA, vor putea juca un rol major.

Așa cum a fost subliniat anterior, pentru concretizarea măsurilor și demersurile întreprinse cu privire la reforma administrației publice, se elaborează *Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014 – 2020*, condiționalitate ex-ante pentru *existența unui cadru strategic pentru consolidarea eficienței administrative a statelor membre, inclusiv o reformă a administrației publice*.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Strategia va fi elaborată în corelare cu *Strategia pentru o Reglementare Mai Bună*, care vizează consolidarea sistemului de formulare a politicilor publice.

Așa cum se menționează în documentul *Poziția serviciilor Comisiei cu privire la dezvoltarea unui Acord de parteneriat și a unor programe în România în perioada 2014-2020*, cele mai presante provocări sunt legate de participarea redusă pe piața forței de muncă, infrastructura subdezvoltată, sistemul precar de cercetare și inovare și competitivitatea scăzută, utilizarea ineficientă a resurselor, precum și administrația și guvernanta publică precară.

Pornind de la aceste considerente, POCA adresează *provocarea 5* privind *administrația și guvernarea* și Obiectivul tematic 11 *Creșterea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă*, având caracter orizontal prin relevanța pentru obiectivele celorlalte provocări, concentrându-se pe intervenții privind:

- gestionarea eficientă a politicilor publice și o mai mare responsabilitate a autorităților și instituțiilor publice;
- îmbunătățirea capacității de planificare strategică și bugetară la nivelul autorităților și instituțiilor publice;
- creșterea calității reglementărilor, prin utilizarea evaluărilor de impact și a evaluărilor sistematice;
- simplificarea procedurilor și reducerea birocrăției, atât pentru cetățeni, cât și pentru mediul de afaceri;
- consolidarea cadrului unitar de gestionare a resurselor umane;
- creșterea profesionalismului și integrității personalului din autoritățile și instituțiile publice, precum și a personalului din sistemul judiciar;
- consolidarea capacității de gestionare a serviciilor publice;
- consolidarea mecanismelor de coordonare și colaborare între diferitele paliere administrative,
- îmbunătățirea calității și independenței sistemului judiciar.

Aceste intervenții sunt în concordanță cu recomandările specifice de țară cuprinse în documentul *Recomandare a Consiliului privind Programul național de reformă al României pentru 2013 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de convergență al României pentru perioada 2012-2016*.

POCA 2014 – 2020 va fi structurat pe trei axe prioritare și va avea rolul de a contribui la crearea unei administrații publice moderne capabilă să faciliteze dezvoltarea socio-economică a țării, prin intermediul

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

unor servicii publice, investiții și reglementări de calitate, contribuind la atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020.

Pentru a putea îndeplini acest rol, o administrație modernă are nevoie de resurse umane competente și bine gestionate, un management eficient și transparent al cheltuielilor publice, o structură instituțional-administrativă adecvată, precum și de proceduri clare, simple și predictibile de funcționare.

O astfel de administrație trebuie să fie capabilă să ofere decidenților politici instrumentele necesare fundamentării și implementării unor politici publice în interesul cetățenilor.

Obiectivele principale ale strategiei Europa 2020 necesită eforturi coordonate și de cooperare la nivel central și local, ceea ce face necesară abordarea capacității administrative într-o manieră integrată.

Prin urmare, existența unor sisteme de planificare strategică și financiară inadecvate și a lipsei de coordonare în cadrul autorităților și instituțiilor publice conduce la prioritizări necorespunzătoare, decizii luate ad-hoc, insuficient fundamentate, politici incoerente, nearmonizate, alocare necorespunzătoare a resurselor financiare și se reflectă într-un cadru juridic suprareglementat, proceduri lacunare și cheltuirea ineficientă a banilor publici.

În acest fel, concentrarea autorităților și instituțiilor publice este mai puțin pe realizarea de performanțe, și mai mult pe a ține pasul cu permanentele modificări legislative.

Pentru nivelul local, deși există numeroase unități administrativ-teritoriale ce au strategii de dezvoltare generale sau sectoriale (*elaborate individual sau în parteneriat*), nu există informații centralizate cu privire la corelarea acestora cu strategiile de nivel superior și la modul de implementare și monitorizare a măsurilor prevăzute în conținutul acestora.

Lipsa unor asemenea informații creează impedimente autorităților de la nivel central atât în fundamentarea planificărilor strategice ulterioare, cât și în identificarea unor elemente de bună practică care ar putea fi promovate ulterior.

Pentru a remedia problemele identificate, POCA prevede operațiuni legate de creștere a calității politicilor publice și a strategiilor elaborate la nivelul autorităților și instituțiilor publice, sistematizare și creștere a calității reglementărilor în vederea reducerii birocrăției pentru mediul de afaceri și cetățeni, precum și identificare, dezvoltare și implementare de măsuri pentru îmbunătățirea managementului financiar la nivelul autorităților și instituțiilor publice.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Intervențiile prevăzute a fi finanțate prin PO CA, în domeniul administrației publice, sunt direct legate de recomandarea specifică nr. 6 a Consiliului, respectiv *să consolideze guvernanta și calitatea instituțiilor și a administrației publice, în special prin îmbunătățirea capacității de planificare strategică și bugetară, să îmbunătățească semnificativ calitatea actelor legislative, prin utilizarea evaluărilor impactului și a evaluărilor sistematice.*

În ceea ce privește sarcinile administrative existente pe teritoriul României sunt considerate împovărătoare atât pentru cetățeni, cât și pentru mediul de afaceri, iar reducerea/flexibilizarea cadrului de reglementare al acestora ar avea un efect benefic atât în ceea ce privește dezvoltarea economică a unităților administrativ-teritoriale, cât și implicit nivelul de trai al cetățenilor.

Proiectele ce vizează simplificarea legislației, reducerea costurilor administrative pentru mediul de afaceri și pentru cetățeni își propun, în acest sens, să înlăture excesul de proceduri, obligații de informare și alte tipuri de raportări.

Deși au existat investiții în programe de e-guvernare, acestea nu au fost implementate eficient. În acest context, se impune crearea unui cadru comun de lucru pentru administrația publică centrală, prin realizarea unui mecanism de colaborare inter-instituțională, care să permită standardizarea informațiilor și fluxul acestora către toate instituțiile administrației centrale.

Domeniul resurselor umane rămâne în continuare unul sensibil.

Analiza funcțională a administrației publice din România realizată de Banca Mondială în perioada 2010 – 2012 concluzionează faptul că Guvernul României nu a reușit să rezolve de-a lungul anilor anumite probleme profund înrădăcinate cu privire la structura și managementul administrației publice.

Astfel, în prezent, viziunea unitară privind managementul resurselor umane în funcția publică lipsește, cadrul legal existent nu se bazează pe soluții identificate în urma unor analize de impact și de politici publice, abordarea integrată de implementare și promovare a valorilor etice și integrității profesionale este limitată, iar cultură organizațională este bazată pe metode procedurale/birocratice, neorientate către obținerea de performanțe bazate pe obiective și ținte clare, implementarea parțială a planului de perfecționare profesională a funcționarilor publici.

De asemenea, există curențe de cooperare și comunicare între actorii cu atribuții în domeniul managementului resurselor umane.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Toate aceste aspecte conduc la un ciclu de management neunitar al resurselor umane, de la recrutare și selecție la dezvoltarea carierei, remunerarea și menținerea în sistem a personalului din autoritățile și instituțiile publice, creând decalaje între toate nivelele administrative.

Operațiunile vizate de POCA se vor concentra pe crearea și implementarea unui sistem de politici publice (inclusiv legal, procedural și informatic), instruirea/profesionalizarea personalului din autoritățile și instituțiile publice și creșterea atractivității pentru administrația publică.

Intervențiile prevăzute a fi finanțate prin PO CA, în domeniul administrației publice, sunt direct legate de recomandarea specifică nr. 6 a Consiliului respectiv *sporirea profesionalismului funcționarilor publici printr-o mai bună gestionare a resurselor umane*.

Așa cum am menționat mai sus, gradul de percepție privind transparența și nivelul corupției înregistrat de România este unul ridicat, peste media Uniunii Europene. În pofida eforturilor depuse, menționate și în rapoartele *Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare*, România încă întâmpină dificultăți asigurarea transparenței acțiunilor întreprinse de către autoritățile și instituțiile publice, inclusiv de către sistemul judiciar.

Chiar dacă legislația privind liberul acces la informațiile de interes public (Legea nr. 544/2001) și transparența decizională în administrația publică (Legea nr. 52/2003) înregistrează un deceniu de funcționare, iar regimul declarării averilor și conflictelor de interese de către funcționarii publici este, de asemenea, bine delimitat, în aplicarea acestora se înregistrează deficiențe ce țin de comunicarea incompletă a unor informații, reticenta de a transmite informații cu privire la unele domenii precum cel al achizițiilor publice și o cultură organizațională orientată pe transmiterea răspunsului în termenul maxim prevăzut de lege.

Cu toate că există preocupări constante cu privire la prevenirea și combaterea corupției, dimensiunea reală a fenomenului de corupție din administrația publică, este încă insuficient cunoscută și reprezintă una dintre principalele vulnerabilități identificate atât în analizele și evaluările externe la adresa României, cât și în cele realizate din zona societății civile. Aceste aspecte se reflectă în calitatea scăzută a actului de guvernare și în reticenta oamenilor de afaceri de a investi în economia românească.

Programul Operațional Capacitate Administrativă va susține intervenții legate de identificarea, dezvoltarea și implementarea de măsuri pentru creșterea transparenței, eticii și integrității în autoritățile și

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

instituțiile publice, precum și continuarea dezvoltării și implementării de măsuri privind reducerea corupției în autoritățile și instituțiile publice.

De asemenea, PO CA susține corelarea eforturilor administrației publice cu cele ale societății civile în dezvoltarea de mecanisme care să ajute la identificarea de date și la monitorizarea indicatorilor privind fenomenul corupției, cu scopul implementării de măsuri de reducere și combatere a acestuia.

Operațiunile co-finanțate prin POCA vor reprezenta un element esențial atât pentru asigurarea creșterea integrității în administrația publică din România, cât și pentru a îmbunătăți imaginea acesteia în ansamblu.

Pornind de la rolul principal al administrației de a furniza servicii publice de calitate către cetățeni este relevant să se țină cont de analiza cauzelor structurale ce stau la baza unei capacități administrative deficitare la nivelul instituțiilor administrației publice locale, o parte dintre acestea fiind similare administrației centrale (ex.: *calitatea scăzută a procesului decizional, birocrația, slaba corelare a politicilor cu bugetul sau capacitatea slabă de utilizare a informațiilor în format electronic, slaba capacitate de gestionare, etc.*), iar altele ținând de relația dintre palierul central și cel local al administrației.

În completare, din analizele efectuate, se constată că există atât o standardizare insuficientă a costurilor și calității serviciilor publice, cât și o abordare neunitară la nivel sectorial în definirea, în introducerea și în monitorizarea standardelor de cost și calitate deja elaborate.

Standarde de cost au fost dezvoltate doar pentru domeniul educație preuniversitară, servicii sociale, sănătate și obiective de investiții finanțate din fonduri publice.

Lipsa acestor standarde (în termeni de proceduri, documentații și termene, costuri) duce la practici diferite ce conduc la împiedicarea dezvoltării mediului de afaceri și la creșterea semnificativă a poverii administrative.

Referitor la gestionarea serviciilor publice de către autoritățile administrației publice putem afirma că procesele de reformă a administrației publice din România au încorporat de-a lungul timpului, într-un fel sau altul, ideea calității serviciilor publice și a creșterii accesibilității beneficiarilor la acestea, numai că realizarea practică a acestora nu s-a implementat în totalitate. Din păcate, până în prezent nu s-a realizat la scară națională o evaluare riguroasă a serviciilor publice din perspectiva calității și a accesului beneficiarilor la acestea.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Dezvoltarea și utilizarea standardelor de cost și calitate reprezintă garanția asigurării costului minim de funcționare a serviciilor publice din domeniile respective, susținerea dezvoltării mediului de afaceri, precum și posibilitatea participării unităților administrativ-teritoriale la îmbunătățirea calității serviciilor prestate.

Slaba gestionare a serviciilor publice se reflectată în calitatea acestora și este determinată și de interesul scăzut de asociere al unităților administrativ teritoriale.

Asociațiile de dezvoltare intercomunitară reprezintă un instrument la îndemâna autorităților administrației publice locale prin care acestea pot furniza în comun servicii publice aflate în propria responsabilitate.

Împreună, asociațiile pot asigura un anumit standard de calitate a serviciilor publice furnizate cetățenilor din colectivitățile locale membre.

Modul în care serviciile publice sunt oferite cetățenilor este un indicator relevant ce măsoară performanța proceselor de reformă, în general, și în special a procesului de descentralizare, din perspectiva alocării competențelor între autoritățile administrației publice centrale și locale.

Principalele probleme cu privire la alocarea competențelor sunt: suprapuneri ale acestora între diferite autorități ale administrației publice centrale și locale, transferul lor fără asigurarea surselor de finanțare corespunzătoare sau capacitatea administrativă redusă, în special a unităților administrativ-teritoriale mici de a exercita competențele transferate, de a implementa politicile sectoriale și actele normative elaborate, autonomia financiară redusă a acestora.

Mai mult, sistemul de monitorizare și evaluare a modului de gestionare a serviciilor publice este neadecvat sau chiar inexistent, iar instrumentele destinate eficientizării gestionării serviciilor publice sunt utilizate la scară mică.

Îmbunătățirea gestionării serviciilor publice și a creșterii calității și accesului la acestea este, de asemenea, direct legată de utilizarea sistemelor de management al calității, instrumente moderne de management, de monitorizare, de evaluare și control.

În acest context, intervențiile POCA vor susține: introducerea de sisteme de indicatori de evaluare a modului de funcționare a tuturor instituțiilor din administrația publică, atât de la nivel central cât și local, prin utilizarea standardelor de calitate și de cost a tuturor serviciilor publice, încurajarea asocierii unităților administrativ-teritoriale, în vederea furnizării de servicii publice mai eficiente, dezvoltarea culturii

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

manageriale în instituțiile și autoritățile ce furnizează servicii publice, dezvoltarea de sisteme și baze de date în vederea monitorizării și evaluării serviciilor publice, utilizarea tehnologiilor informaționale moderne în optimizării furnizării serviciilor publice, creșterea gradului de utilizare a sistemelor și instrumentelor de management al calității în administrație, a modelelor de evaluare și auto-evaluare, în scopul îmbunătățirii accesibilității și calității serviciilor prestate de către aceasta, precum și promovarea bunelor practici și inovării în domeniul furnizării serviciilor publice și încurajarea schimbului de experiență/networking-ului între instituțiile/organismele prestatoare de servicii publice.

Aceste intervenții sunt absolut necesare pentru a îmbunătăți eficiența internă a autorităților și instituțiilor publice, să sporească motivarea angajaților să dezvolte o administrație transparentă și eficientă capabilă să susțină dezvoltarea economică.

În ceea ce privește aspectele instituționale, se remarcă existența unor relații defectuoase între ministere și entitățile pe care le coordonează: suprapunerea de responsabilități intra-sectoriale, centralizarea excesivă, utilizarea ineficientă a resurselor, coordonarea slabă, suprapunerea de atribuții, în unele cazuri, ale structurilor deconcentrate ale autorităților și instituțiilor publice centrale cu cele ale autorităților și instituțiilor publice locale, dificultăți în gestionarea aspectelor inter-sectoriale la nivel teritorial.

La aceste deficiențe se adaugă problemele legate de fragmentarea administrativ – teritorială excesivă care antrenează costuri de funcționare a autorităților administrației publice locale nejustificate în raport cu eficiența îndeplinirii atribuțiilor și dificultăți de a implementa eficient pe plan local politicile elaborate la nivel central, aspect sesizat și de Comisie în documentul *Poziția serviciilor Comisiei cu privire la dezvoltarea unui Acord de parteneriat și a unor programe în ROMÂNIA în perioada 2014-2020*, respectiv capacitatea scăzută de a proiecta și de a sprijini punerea în aplicare a strategiilor sectoriale și a investițiilor aferente și de a promova dezvoltarea întreprinderilor, precum și de recomandarea specifică nr. 6 a Consiliului respectiv și prin întărirea mecanismelor de coordonare între diferitele niveluri de guvernare; în special prin consolidarea sistemelor de gestiune și de control.

La remedierea acestor dificultăți contribuie și Programul Operațional Capacitate Administrativă prin susținerea intervențiilor legate de dezvoltarea și implementarea de mecanisme de gestionare a furnizării serviciilor publice în parteneriat, implementarea de măsuri pentru creșterea complementarității între instituțiile publice și eliminarea suprapunerilor de competențe, identificarea și implementarea de măsuri de

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

simplificare și îmbunătățire a proceselor interne și a procedurilor de lucru pentru eficientizarea gestionării furnizării serviciilor publice.

Toate aceste probleme reclamă soluții urgente menite să asigure un nivel ridicat de performanță al administrației publice românești și reducerea costurilor administrative în vederea rezolvării problemelor cu care se confruntă pe de o parte, autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor și județelor și, pe de altă parte, autoritățile administrației publice centrale și serviciile deconcentrate ale acestora, cu impact final asupra întregii societăți civile: organizații non-guvernamentale, mediul de afaceri și cetățenii.

Pentru a răspunde cerințelor tot mai mari ale cetățenilor și mediului de afaceri, pe termen mediu și lung, este necesară o abordare strategică la nivel național în ceea ce privește creșterea calității și a accesibilității serviciilor publice prin implementarea unor programe integrate care vizează: încurajarea cooperării la nivel local, simplificarea procedurilor birocratice și administrative, creșterea gradului de utilizare a sistemelor și instrumentelor de management al calității în administrație, dezvoltarea și implementarea de instrumente electronice, implementarea standardelor de calitate orientate spre rezultat, introducerea procedurilor de monitorizare, control și evaluare a gestionării serviciilor publice.

Intervențiile prevăzute în PO CA vin să susțină și aspectele menționate în documentul *Poziția serviciilor Comisiei cu privire la dezvoltarea unui Acord de parteneriat și a unor programe în ROMÂNIA în perioada 2014-2020*, respectiv sprijinirea eforturilor guvernamentale de reformare a serviciilor publice în vederea unei mai bune reglementări, supravegheri și a unei bune guvernante generale.

Programarea și punerea în aplicare a măsurilor legate atingerea obiectivelor prevăzute în PO CA ține cont de necesitatea integrării politicilor de mediu și de schimbări climatice. În conformitate cu tendințele în materie de utilizare eficientă a resurselor, atenuare a efectelor schimbărilor climatice și adaptare la acestea, precum și prevenirea și gestionarea riscurilor, acțiunile vizate de Program vor include și sesiuni de conștientizare și de training pentru prevenirea și gestionarea riscurilor, complementar cu măsuri susținute prin Programul Operațional Capital Uman. Prin introducerea de instrumente de management modern și utilizarea tehnologiei IT&C va fi redus numărul documentelor pe suport de hârtie, ceea ce contribuie la susținerea dezvoltării durabile și respectarea principiilor de protecție a mediului.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

În concluzie, PO CA va oferi sprijin constant și substanțial autorităților și instituțiilor publice care sunt responsabile cu elaborarea și punerea în aplicare a politicilor publice referitoare la obiectivele Strategiei Europa 2020.

Programul Operațional Competitivitate (POC) se încadrează în prevederile Regulamentului (CE) nr.1303/2013 privind dispozițiile comune și Regulamentele specifice ale Fondurilor Europene Structurale și de Investiții (FESI) 2014-2020, adoptate în decembrie 2013.

La proiectarea programului au fost avute în vedere și Recomandările specifice de țară 2013 (CSR), adoptate de Consiliu și, de asemenea, Documentul de poziție (CPP) pentru utilizarea FESI 2014-2020 în România al serviciilor Comisiei Europene. Programului se bazează pe Acordul de parteneriat, în timp ce analiza de nevoi și provocări, precum abordarea strategică sunt corelate cu documentele strategice relevante la nivel național.

Astfel, POC a fost elaborat pentru a răspunde recomandărilor în ceea ce privește aplicarea măsurilor structurale pentru promovarea creșterii economice și a competitivității, având în vedere că România se confruntă cu o serie de provocări în ceea ce privește competitivitatea economică, având o productivitate scăzută în industrie și servicii.

Provocările majore includ infrastructura subdezvoltată de transport și TIC, un mediu de afaceri fragil și sprijin redus pentru cercetare, dezvoltare și inovare (CDI), iar POC își propune să sprijine intervenții în domeniile TIC și CDI.

În același timp, programul este menit să fie unul dintre factorii-cheie care să răspundă nevoilor de intervenție în ceea ce privește îmbunătățirea accesului și utilizării de tehnologii informaționale și de comunicare de calitate, precum și consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării, cu scopul de promovare a competitivității economice și dezvoltării locale.

În cadrul Acordului de Parteneriat, POC răspunde, în primul rând, provocării de dezvoltare *competitivitate și dezvoltare locală*.

Complementar, acesta va contribui, la atingerea obiectivelor în ceea ce privește provocările de dezvoltare *oamenii și societatea, infrastructură și administrație și guvernare*, poziționându-se astfel ca un factor care să permită intervenții orizontale în economie și societate și care să acționeze prin intermediul a doi vectori - CDI și TIC - în scopul de a diminua sau elimina problemele și, implicit, pentru a atinge

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

obiectivele asumate de România în ceea ce privește *Strategia Europa 2020: o strategie europeană pentru creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii*.

În ceea ce privește **competitivitatea**, aceasta a fost identificată în Acordul de Parteneriat ca fiind una din cele cinci provocări privind dezvoltarea, menționând că, pentru a crea noi locuri de muncă, este necesară îmbunătățirea capacității de inovare și cercetare pentru dezvoltarea de produse, servicii, afaceri, procese și modele sociale, precum și pentru îmbunătățirea mediului de afaceri prin punerea în aplicare a lanțurilor valorice pe o scară largă și, prin urmare, prin crearea de legături în interiorul și în afara țării.

De asemenea, Acordul de Parteneriat menționează că, pe lângă potențialul de creștere ca sector, intervențiile orizontale TIC în sectorul privat și în procesele de guvernare, vor fi un factor din ce în ce mai important pentru asigurarea competitivității României.

În acest sens, administrația publică va avea un rol important, asigurându-se că infrastructura TIC necesară este furnizată într-un mediu digital eficient reglementat astfel încât întreprinderile și cetățenii să îl utilizeze cu încredere și să poată interacționa într-o manieră efektivă și eficientă cu administrația publică.

Alăturarea TIC și CDI în cadrul aceluiași program operațional este justificată strategic de rolul multiplicator al acestor domenii și de sprijinul direct prin care acestea contribuie la obiectivele de specializare inteligentă, prin combinarea inovării la nivel industrial și promovarea de noi oportunități de creștere, în special într-un număr limitat de domenii prioritare identificate și selectate pentru investițiile bazate pe cunoaștere și concentrate pe avantajelor comparative ale României.

Pe de o parte, orice activitate economică și o cotă importantă la nivel societal include elemente TIC într-un fel sau altul, iar sectorul TIC contribuie în mod decisiv la creșterea competitivității întreprinderilor sporind eficiența și productivitatea, la îmbunătățirea calității vieții, la mobilizarea potențialului de dezvoltare în ansamblu. În același timp, TIC a fost identificat ca sector prioritar pentru România, având potențial competitiv pentru dezvoltare inteligentă.

Pe de alta parte, în toată economia, creșterea investițiilor și stimularea activităților CDI, poate genera competitivitate crescută, specializare și valoare adăugată ridicată, creștere a performanței la export.

Mai mult, inovarea, văzută ca “*transformare*”, poate fi și ar trebui aplicată în toate sectoarele de activitate economică, pentru a obține rezultate remarcabile în termeni de eficiență și calitate.

"Intensitatea CD este extrem de redusă (0,48% în 2011), ceea ce face ca atingerea țintei de 2% până în 2020 să fie mai degrabă nerealistă. Guvernul și sectorul privat continuă să investească prea puțin,

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

cu un risc major de a ajunge sub o masă critică necesară pentru menținerea unui prag viabil pentru economia bazată pe cunoaștere. Având în vedere constrângerile bugetare naționale, strategia națională CDI ar trebui să vizeze cât mai mult posibil fondurile europene structurale și de investiții, atât în prezent cât și în următoarea perioadă de programare. Dacă este susținută de o capacitate administrativă adecvată, această strategie ar permite României, dacă nu atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020, cel puțin îmbunătățirea în mod semnificativ a poziției sale".

O altă provocare pentru CDI este necesitatea de a acorda prioritate acelor activități de cercetare și dezvoltare ce au potențialul de a atrage investiții private și de a consolida cadrul privind drepturile de proprietate intelectuală, în vederea creșterii nivelului de comercializare a rezultatelor cercetării.

Cheltuielile private destinate CD sunt extrem de reduse (0,17 % din PIB în 2011, una dintre cele mai mici valori din UE), și nu există aproape nici o activitate de brevetare.

Mai mult decât atât, companiile nu exploatează rezultatele cercetării și există puține legături între educație, cercetare și mediul de afaceri.

O altă recomandare importantă a Consiliului se referă la necesitatea de a crește sinergia între cercetare, inovare și industrie, în special prin prioritizarea activităților de cercetare - dezvoltare ce au potențialul de a atrage investiții private.

Economia României este caracterizată prin prevalența sectoarelor cu joasă și medie tehnologie, cu o cerere slabă pentru cunoaștere și o cultură a inovării subdezvoltată.

Politicile industriale de cercetare, inovare nu sunt suficient de integrate, din cauza lipsei unei strategii naționale pentru politică industrială și a unei cooperări insuficiente între instituțiile responsabile pentru proiectarea și implementarea politicilor publice.

Pentru a încuraja schimbările structurale, România ar trebui să urmărească în continuare modul în care cunoștințele sunt transferate în industrie.

Documentul de poziție al CE impune recomandările Consiliului, considerând eficiența politicii și a instrumentelor de CDI ca și condiție pentru competitivitate pe termen lung și pentru capacitatea de a atrage investiții durabile cu o valoare adăugată mai mare, care să promoveze la rândul lor creștere economică structurală și creare de locuri de muncă.

Sprrijinirea inovării și a competitivității operatorilor economici și îmbunătățirea mediului de afaceri trebuie să fie vectori de succes, în timp ce un mediu favorabil inovării private trebuie să fie susținut, ca și

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

promovarea transferului de cunoștințe și a inovării, dezvoltarea de clustere și cooperarea cu instituții de cercetare, inclusiv la nivel transfrontalier.

Furnizarea de facilități de acces de înaltă calitate și un pachet complet de servicii adaptate nevoilor companiilor inovatoare este esențială.

Stimularea dezvoltării capacităților și infrastructurii CDI (publice și private) determinată de cererea de cercetare este, de asemenea, văzută ca o necesitate. Cercetarea publică trebuie susținută în baza cererii, potrivit strategiei naționale, concentrându-se pe câteva sectoare identificate ca având potențial ridicat și avantaje comparative.

Sprijinul public ar trebui să se concentreze către centre de excelență, bazate pe viitoare clustere de competitivitate sau pe centre de dezvoltare în cadrul unor poli de creștere conectați la resursele CDI existente.

Promovarea cercetării private ar trebui să fie prioritară, abordarea obstacolelor actuale vizând în special revizuirea cadrului juridic care reglementează drepturile de proprietate intelectuală, cu scopul de a crește comercializarea cercetării.

Capacitatea de CDI a instituțiilor din România de a se integra în mod eficient în rețelele europene și internaționale trebuie să fie consolidată.

Eforturi paralele sunt necesare pentru a crește capacitatea administrativă și pentru a eficientiza guvernarea sectorială.

În acest sens, este nevoie de cooperare cu universitățile pentru a orienta cercetători calificați către sectoarele prioritare și instituțiile de CDI.

Trei direcții principale de investiții în CDI sunt menționate în Documentul de poziție al CE, toate fiind reflectate în Acordul de parteneriat și în acest program operațional:

- Creșterea cercetării CDI private, cu scopul de a stimula inovarea la nivelul operatorilor economici.
- Sprijinirea infrastructurilor de CD și a capacității de a dezvolta centre de excelență, bazate pe clustere de competitivitate existente sau viitoare și conectate cu centre de CDI în cadrul unor poli de creștere.
- Promovarea unui mediu favorabil inovării în mediul de afaceri, prin dezvoltarea de produse și servicii, transfer tehnologic, crearea de rețele și clustere.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

După cum este prevăzut prin *Strategia Națională Cercetare Dezvoltare Inovare*, principalele condiții pentru obținerea rezultatelor așteptate în ceea ce privește stimularea și îmbunătățirea capacității de ansamblu pentru cercetare, dezvoltare și inovare necesită un angajament pe termen lung privind o abordare coordonată și integrată a sistemului național de CDI, după cum urmează:

- asigurarea de resurse, presupunând - la nivel național - un set de priorități strategice,
- menținerea predictibilității,
- promovarea unui parteneriat public-privat credibil și care să permită crearea unei mase critice de cercetători.

Prin investițiile în CDI, POC contribuie la soluționarea provocărilor noului ciclu strategic stabilit prin Acordul de parteneriat :

➤ Sprijin pentru dezvoltarea de noi tehnologii, produse și procese care rezultă din activitățile de CDI, stimularea activităților economice care sprijină inovarea, atragerea și menținerea specialiștilor CDI în întreprinderi, precum și stimularea parteneriatelor dintre actorii din sectorul privat și furnizorii de CDI în vederea creșterii prin inovare a competitivității economiei românești.

➤ Activarea sectorul privat prin instrumente de susținere a antreprenorialului și prin comercializarea rezultatelor CDI, precum și promovarea unor instrumente financiare specifice domeniului (fonduri de risc, loans, etc);

➤ Sprijinirea și consolidarea inițiativelor integrate, cum ar fi clustere, poli de competitivitate, zone de inovare și de dezvoltare tehnologică.

➤ Consolidarea capacității de cercetare și creșterea a excelenței în sinergie cu acțiunile programului UE Orizont 2020, în scopul de a spori contribuția românească la progresul cunoașterii și de a intensificarea participarea României la activitățile/proiectele europene și internaționale;

➤ Asigurarea creșterii rapide și durabile a resurselor umane, numeric și calitativ, în domeniile de cercetare, dezvoltare și inovare, inclusiv prin atragerea de specialiști din străinătate.

➤ Concentrarea resurselor în domenii economice relevante, cu potențial de cercetare și dezvoltare demonstrat, precum și în zonele care se află pe ordinea de zi a priorităților publice.

În conformitate cu obiectivele Strategiei Europa 2020, performanța asumată de România este o țintă de 2% din PIB pentru finanțarea CDI (1% din PIB cheltuieli publice și 1% din PIB cheltuieli din surse private).

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

În anul 2011, România a investit în CDI doar 0,48% din PIB, 80% din investiții fiind realizate de către sectorul public.

În scopul de a atinge obiectivul Strategiei Europa 2020 (2% din PIB până în 2020), este necesară o schimbare de comportament.

O serie de studii indică, totuși, un nivel relativ ridicat de inovare în rândul actorilor economici din România, sugerând astfel o nevoie de a privi dincolo de cifrele oficiale privind cheltuielile CDI pentru a înțelege pe deplin situația.

În privința distribuției în teritoriu, cheltuielile și forța de muncă angajate în domeniul CD specifice agenților economici (36 %) și statului (41 %) sunt puternic concentrate în zona București Ilfov; doar cheltuielile și forța de muncă angajate în domeniul CD în instituțiile de învățământ superior (22 %) au o distribuție teritorială mai amplă.

În 2011, sectorul privat din România a investit numai 825 de milioane lei în CD, 17,1 % din totalul investițiilor.

Între 2007 și 2011, creșterea cheltuielilor pentru CD în sectorul privat a fost de numai 11,8 %, puțin peste o treime din procentul total de creștere a cheltuielilor pentru CD. Această evoluție poate fi atribuită factorilor structurali, cum ar fi lipsa culturii inovării în sectorul privat, lipsa de stimulente publice pentru CDI, lipsa de colaborare și încredere între instituțiile publice de CDI (institute, universități) și sectorul privat, lipsa totală a resurselor, pe fondul scăderii activității economice continue după 1989 etc., precum și altor factori (criza economică).

Dincolo de factorii structurali ce sugerează că o proporție foarte modestă de firme reprezintă o țintă realistă pentru sprijin în materie de inovare, s-au identificat și factori suplimentari ce limitează investițiile private în cercetare și inovare :

- impactul negativ al crizei economice internaționale - a determinat creșterea aversiunii față de risc, a redus lichiditatea și a avut un impact semnificativ asupra accesului IMM-urilor la finanțare, inclusiv la fondurile pentru CD ;
- lipsa capitalului de risc în general, dar în mod special absența capitalului de risc sub formă de fonduri dedicate inovațiilor tehnologice rezultate din activități de CD;

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- întreruperea sprijinului public național acordat activităților de CDI începând din 2009 (invitațiile pentru propunerea de proiecte în cadrul Programului Național au devenit neregulate, iar bugetele acordate invitațiilor au scăzut drastic);
- complexitatea regulilor privind accesul la finanțare și implementarea proiectelor de CDI cu sprijin public;
 - scăderea numărului de angajați în domeniul CD în sectorul privat;
 - multe din companiile cu capital străin (inclusiv foste companii de stat) nu include activități de cercetare printre operațiunile lor din România;
 - legăturile slabe existente între învățământul superior și CD din sectorul privat din România, ca și slaba aplicabilitate practică a rezultatelor cercetării generate de sectorul public;
 - costul ridicat al înregistrării brevetelor la nivel european, instituțiile românești fiind astfel obligate să le înregistreze la nivel național.

Potențialul de inovare al agenților economici este strâns legat de structura economică a României:

- companiile mari reprezintă doar 0,4 % din totalul companiilor, dar contribuie cu 47,3 % la VAB ce poate fi atribuită companiilor; conform evaluărilor, 56,4 % dintre companiile mari sunt active din punctul de vedere al inovării;
- companiile mijlocii reprezintă 1,9 % din totalul companiilor și generează 20,5 % din VAB din sectorul privat; se apreciază că 38,7 % din companiile mijlocii sunt active din punctul de vedere al inovării;
- companiile mici reprezintă 10,6 % din total și 17,8 % din VAB din companii;
- conform estimărilor, 27,5 % din companiile mici sunt active din punctul de vedere al inovării;
- microîntreprinderile reprezintă 87,1 % din totalul companiilor și generează 14,4 % din VAB din acest sector. Se consideră că doar o mică fracțiune din acestea au capacitate sau orientare către inovare.

Potențialul de inovare se reflectă, de asemenea, în obiectul de activitate. Marea majoritate a companiilor din România desfășoară activități caracterizate de valoare adăugată redusă. Aproape jumătate dintre acestea sunt active în comerțul cu amănuntul sau în domenii apropiate.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Mediul în CD și în instituțiile de învățământ superior din România este caracterizat prin fragmentare, calitate neunitară, standardizare excesivă, utilizare ineficientă a resurselor, precum și prin lipsa unei strategii de dezvoltare intensivă a instituțiilor de cercetare.

Cu toate acestea, în timp ce o mare parte a cercetării desfășurate în România este impresionantă, aceasta este în mare măsură impulsionată de curiozitatea scolastică, mai degrabă decât de considerente comerciale.

Legăturile dintre învățământ, cercetare și sectorul economic rămân slabe, rezultatul fiind că puține idei sunt transferate și comercializate.

Activitatea de colaborare, atâta cât există, tinde să se realizeze între instituțiile de CD și marile companii.

Participarea IMM-urilor este limitată, deși acest lucru reflectă într-o oarecare măsură și structura sectorială a bazei de IMM-uri.

Dintre toate statele UE, România are procentul cel mai mic de personal de C-D raportat la procentul total de angajați (0,4 % în 2010), ceea ce reprezintă un sfert din media UE.

În privința distribuției în teritoriu, doar regiunea București-Ilfov se apropie de media de 1,7 % din UE.

În 2011, doar 25,8% din populația activă din grupa de vârstă 25-64 de ani a absolvit cu succes învățământul superior în domeniul științei și tehnologiei, sau a avut un loc de muncă care necesită în mod normal, astfel de calificări, în comparație cu media UE-27, care a fost de 42,3%.

În ceea ce privește distribuția teritorială, există variații semnificative regionale, zona București-Ilfov (46,7%) excede media UE-27, iar restul regiunilor se situează între 17,7% (Nord-Est) și 25,1% (Vest).

România a asumat pentru finanțarea investițiilor în domeniul CDI o țintă de 2%, din PIB.

Acest lucru se va realiza inclusiv prin programele CDI naționale, care trebuie să acopere în principal cercetarea fundamentală și finanțarea de bază pentru instituțiile publice de cercetare cum ar fi Academia Română.

Pe de o parte, POC urmărește să sprijine CDI privat și să facă legătura între CDI public și piață. Ca atare, sunt avuți în vedere trei piloni principali, în conformitate cu recomandările UE și cadrul strategic național:

1. Întreprinderile – actori cheie pentru inovare,
2. Sectorul CDI ca spațiu de oportunitate pentru performanță în domeniu,
3. Sprijin pentru domeniile prioritare, în conformitate cu principiul de concentrare tematică și opțiunile strategice stabilite în strategia națională.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Una din lecțiile cele mai relevante desprinse din perioada 2007-2013 a fost că, în contextul resurselor limitate acordate sectorului CDI și sub-finanțării actorilor din piață, este necesară prioritizarea și concentrarea tematică, pornind de la cerere, în scopul de a consolida și de a genera excelență în CDI, în domeniile prioritare economice și sociale, în care România are cea mai mare nevoie/cerere de astfel de activități.

Concentrarea tematică este, în principal, orientată spre eficientizarea cercetării în sectorul public, unde concurența este acerbă, dar rezultatele trebuie să demonstreze apropierea de piață.

În sectorul cercetării private, POC are o abordare deschisă tuturor, în scopul de a încuraja inovația și de a face posibilă cheltuirea privată a echivalentului de 1% din PIB.

În ceea ce privește perioada 2007-2013, în lipsa concentrării tematice/sectoriale, acțiunile pentru întreprinderile din POS CCE, Axa Prioritară 2 "*Competitivitate prin CDI*" au avut un start lent, dar au înregistrat o rată de creștere anuală continuă a contractării, realizându-se contractarea totală a alocării în 2013.

În prezent, există puține rezultate de evaluare disponibile, care să ofere o imagine de perspectivă asupra eficacității relative ale tipurilor specifice de intervenție. Cu toate acestea, în perioada 2007-2013 au fost învățate lecții importante, inclusive referitoare la:

- deficitul major al cererii în regiunile în curs de dezvoltare ale României, ce împiedică dezvoltarea întreprinderilor și a economiei de piață;
- instrumentele financiare mai puțin adaptate nevoilor IMM-urilor și regulilor privind ajutorul de stat / de minimis;
- fragmentarea sprijinului afacerilor între Programul Operațional Competitivitate și Programul Operațional Regional, care a îngreunat obținerea eficacității;
- fragmentarea mediului de cercetare și inadecvarea legăturii sale cu nevoile de creștere în afaceri și cu provocările sociale;
- absența instrumentelor financiare potrivite pentru nevoile sectorului C-D și legătura sa cu sectorul productiv/transferul tehnologic;
- importanța regulilor simplificate referitoare la acces și la implementarea proiectelor.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Pornind de la lecțiile învățate, în perspectiva anului 2020, POC va dezvolta toate intervențiile (competențe științifice, inițiative antreprenoriale și oportunități financiare) în jurul domeniilor de specializare inteligentă relevante pentru România, așa cum acestea au fost identificate în cadrul SNCDI.

Prioritățile legate de specializarea inteligentă pentru România au fost stabilite luând în considerare potențialul local de a genera valoare economică adăugată la rezultatele cercetării (generarea de creștere economică), precum și existența unei mase critice de resurse umane și resurse materiale, ca premise pentru a spori dezvoltarea viitoare.

Programul Operațional Capital Uman (POCU)

Proiectarea POCU s-a bazat pe analiza nevoilor și a provocărilor, precum și pe prioritățile propuse pentru finanțare, stabilite la nivelul Acordului de Parteneriat, în conformitate cu prevederile Cadrului Strategic Comun și cu Documentul de Poziție al serviciilor Comisiei Europene, fiind în strânsă corelare cu documentele strategice relevante la nivel european și național.

Intervențiile din cadrul Programului Operațional Capital Uman vor contribui la atingerea obiectivului general al Acordului de Parteneriat - implicit al fondurilor ESI din România -, și anume *de a reduce disparitățile de dezvoltare economică și socială dintre România și Statele Membre ale UE*.

Cu intervenții integrate planificate în domeniul ocupării forței de muncă, al educației și incluziunii sociale, POCU va funcționa ca un mijloc de stimulare a creșterii economice și a coeziunii și, de asemenea, va susține atingerea obiectivelor stabilite în cadrul altor provocări de dezvoltare - competitivitate, infrastructură, administrare și guvernare - contribuind astfel la îndeplinirea obiectivelor asumate de România în contextul Strategiei Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

Ca abordare strategică, asocierea acestor tipuri de intervenții este justificată, având în vedere caracterul lor interconectat și contribuția comună la dezvoltarea unei societăți favorabile incluziunii și asigurarea unei forțe de muncă calificate, adaptate nevoilor în schimbare ale pieței.

După cum se evidențiază și la nivelul Acordului de Parteneriat, *România se confruntă cu disparități importante în ceea ce privește bunăstarea, oportunitățile, educația, competențele și sănătatea.*

În plus, *disparitățile au un caracter profund teritorial, cu variații mari între regiuni și între zonele urbane și cele rurale.*

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Prin promovarea programelor integrate se pot obține sinergii importante care să combine intervențiile în domeniul ocupării forței de muncă, al educației și incluziunii sociale, în special în ceea ce privește abordarea nevoilor grupurilor și comunităților vulnerabile.

Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă la nivelul tuturor regiunilor României, cu un accent deosebit pe promovarea ocupării forței de muncă în rândul tinerilor, este un factor important în vederea obținerii unei creșteri economice și promovării unei dezvoltări echilibrate.

Aceste obiective au fost, de asemenea, recunoscute ca priorități importante în documentele strategice naționale, cum ar fi *Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă în perspectiva anului 2020* și *Planul național pentru ocuparea tinerilor*.

Asigurarea unei forțe de lucru calificate, cu un nivel de educație îmbunătățit și capabilă de a răspunde nevoilor unei economii în curs de dezvoltare, este esențială pentru obținerea competitivității și a creșterii economice, în special în sectoarele emergente și care reclamă un grad ridicat de cunoștințe, identificate în cadrul *Strategiei Naționale privind Competitivitatea 2014-2020*.

În plus, îmbunătățirea nivelului general de educație a populației va asigura durabilitatea creșterii economice și va contribui la realizarea coeziunii sociale.

Crearea și valorificarea sinergiilor cu ajutorul altor măsuri, cum ar fi îmbunătățirea accesului la servicii de calitate sociale și de sănătate și dezvoltarea economiei sociale, vor fi urmărite la nivel de program, în vederea promovării incluziunii sociale și combaterii sărăciei, în conformitate cu prevederile strategiilor naționale relevante și contribuind la obiectivele asumate în acest domeniu.

Ocuparea forței de muncă

Creșterea gradului de participare pe piața muncii a populației și reducerea disparităților în ocupare în funcție de vârstă, sex și regiune sunt obiective importante pe care România trebuie să le aibă în vedere pentru obținerea creșterii economice și a coeziunii sociale.

În conformitate cu obiectivul Strategiei Europa 2020 de a obține o rată de ocupare de 75% până în 2020, România și-a asumat obiectivul național de a atinge o rată de ocupare de 70% (pentru categoria de vârstă 20-64 de ani) până în 2020.

Realizarea acestui obiectiv ambițios ar necesita o combinație complexă de politici ce ar avea ca scop atât creșterea cererii de forță de muncă (alături de intervențiile prevăzute pentru provocările în materie de

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

competitivitate și infrastructură), cât și îmbunătățirea nivelului de calificare a populației și extinderea oportunităților pentru categoriile vulnerabile și defavorizate, care au șanse mici de angajare.

Intervențiile POCU în domeniul ocupării forței de muncă vor viza atât îmbunătățirea situației actuale de pe piața muncii, cât și crearea condițiilor necesare pentru a obține creștere economică.

POCU va contribui la atingerea obiectivului stabilit la nivelul Acordului de Parteneriat prin:

- Îmbunătățirea răspunsului pieței forței de muncă la nevoile în schimbare și provocările unei economii în creștere
- Încurajarea antreprenorialului și crearea de întreprinderi, cu un accent special pe sectoarele emergente și de creștere, astfel cum sunt identificate în Strategia Națională privind Competitivitatea 2014-2020
- Creșterea participării tinerilor pe piața forței de muncă, cu un accent pe tinerii din categoria NEET (care nu au un loc de muncă, nu urmează un program educațional sau de formare)
- Îmbunătățirea participării pe piața forței de muncă a categoriilor defavorizate și reducerea ratei șomajului pentru toate categoriile de lucrători.

Rata scăzută de ocupare a forței de muncă la nivel național (63,8% în 2012, comparativ cu 68,5% pentru UE-27) reflectă atât deficitul de oportunități de angajare, precum și structura economică actuală (aproximativ 2,1 milioane de persoane desfășoară o activitate independentă, iar 1,4 milioane desfășoară o activitate neremunerată, în cadrul familiei).

Nivelul ridicat al economiei informale (estimat la aproximativ 29,6% din PIB în 2012), deși constă în mare parte din venituri neraportate, contribuie la situația actuală.

Distribuția inegală a ocupării forței de muncă este, de asemenea, o provocare importantă, cu disparități însemnate între ratele regionale de ocupare (diferență de 11,5% între cea mai mare rată de ocupare a forței de muncă, înregistrată în regiunea de Nord - Est, și cea mai mică rată, în regiunea Centru, de doar 53,4% în 2012).

Disparități importante pot fi observate, de asemenea, între zonele urbane și cele rurale, unde rata de ocupare a forței de muncă în mediul rural - deși a rămas mai ridicată decât în mediul urban (rata de ocupare de 65,7% în 2012, comparativ cu 62,5 % în mediul urban) - a înregistrat o scădere semnificativă în timpul recesiunii, de asemenea, în contextul migrației de la o activitate salariată către o activitate neremunerată în cadrul familiei.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Distribuția locurilor de muncă reflectă în mare parte modelul activității economice sectoriale. Agricultură rămâne în toate regiunile o activitate extinsă (deși productivitatea și contribuția la PIB sunt destul de mici), cu excepția zonei București-Ilfov, care reprezintă doar 1,5% din forța de muncă din sectorul agricol la nivel național.

Analiza coeficientului de localizare, care indică specializarea în activitatea economică, arată o dependență puternică de agricultură pentru regiunile Nord - Est, Sud Muntenia și Sud - Vest Oltenia.

Pe de altă parte, în timp ce toate regiunile au o componentă industrială semnificativă, regiunile Vest și Centru prezintă cel mai intens grad de industrializare.

Regiunea București-Ilfov are un rol dominant în serviciile cu o valoare adăugată mai mare, ce reprezintă punctul central al creșterii economice la nivel european.

Sectorul public, din punctul de vedere al angajatorului (cu aproximativ 11% din totalul ocupării forței de muncă) și al consumatorului, are o distribuție relativă uniformă în toate regiunile, cu excepția regiunii Nord - Est – în ceea ce privește educația, sănătatea și asistența socială – ceea ce poate reflecta existența unei mari disparități socio-economice.

Ponderea ridicată a ocupării forței de muncă în agricultura de subzistență și semi-subzistență este un alt aspect important care trebuie abordat, prin îmbunătățirea abilităților fermierilor, în vederea creșterii nivelului de productivitate și transformării agriculturii într-un motor durabil al creșterii economice, dar, de asemenea, prin promovarea trecerii la activități nonagricole, ca surse alternative de venit.

Schimbările din activitatea sectorială, inclusiv în contextul crizei economice, și migrația populației sunt, de asemenea, importante. Intervențiile vor fi adaptate astfel încât să exploateze la maximum avantajele comparative potențiale și cele existente la nivel regional. Va fi încurajat accentul către zonele cu avantaj competitiv și sectoarele cu valoare adăugată mai mare.

Îmbunătățirea nivelului de aptitudini și competențe ale forței de muncă și ale altor categorii de populație (*cum ar fi șomerii sau persoanele inactive*) este esențială pentru promovarea adaptabilității și susținerea creșterii.

Analiza efectuată a evidențiat tendințe diferite în ceea ce privește creșterea sectorială, așteptându-se o pierdere a locurilor de muncă pe termen mediu în agricultură și pescuit, sectorul de manufactură cu o valoare adăugată scăzută, în contextul procesului prezent de restructurare, în timp ce se preconizează o

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

creșterea a gradului de ocupare a forței de muncă în activități cu valoare adăugată mai mare și în sectoarele emergente.

De asemenea, este de așteptat ca redresarea economică să aducă o creștere a cererii de competențe pentru sectoare precum cel energetic, al construcțiilor sau al hotelurilor și restaurantelor și cel al comerțului cu amănuntul.

Sectorul public poate fi considerat, de asemenea, drept un motor important de creștere economică și ar putea fi necesare competențe specifice, în funcție de tipurile de investiții ce vor fi promovate.

De asemenea, ar trebui să se încurajeze antreprenoriatul, inclusiv ocuparea pe cont propriu, ca mijloc de îmbunătățire a competitivității și din perspective contribuției la creșterea gradului de ocupare a forței de muncă.

Cu o rată de 15% în ceea ce privește crearea de noi afaceri înainte de recesiune, România ar putea fi văzută ca o piață dinamică.

Pe de altă parte, în contextul crizei economice, rata de închidere a afacerilor a atins niveluri semnificative (18% în 2009, apoi a coborât la 14,2% în 2010).

Astfel, în perioada 2007-2011, s-a înregistrat o reducere a numărului de afaceri de aproximativ 68.000 (-13,1%), ca urmare a pierderilor nete și a consolidărilor.

În acest context și, de asemenea, având în vedere variațiile semnificative ale densității activităților economice (regiunile Nord-Est, Sud-Muntenia și Sud-Vest Oltenia prezintă densități semnificativ mai mici, fiind de aproximativ 62-70% din media națională), ar trebui să se asigure sprijin specializat pentru a promova crearea de afaceri și aplicarea de idei noi, ținând seama de potențialul de dezvoltare a regiunilor, inclusiv prin formare și consiliere de specialitate, implicarea structurilor eficiente de sprijinire a afacerilor și furnizarea de stimulente financiare.

Rata scăzută de încadrare în muncă a tinerilor (15-24 de ani) rămâne un obstacol important pentru creșterea ratei de ocupare, cât și pentru o integrare social adecvată a tinerilor.

În 2012, rata de ocupare a forței de muncă în rândul tinerilor din România a fost cu 9% mai mică decât media UE (23,9 % în România, față de 32,9% în UE-27), în timp ce pentru femeile tinere, diferența a fost chiar mai mare (10,7%).

În timpul crizei economice, situația de pe piața forței de muncă s-a deteriorat pentru tineri și a condus la o creștere a ratei șomajului cu 4,1% între 2008 și 2012, ajungând la 22,7%.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Disparități importante pot fi observate la nivel regional, trei regiuni având rate ale șomajului de peste 25% (Centru, Sud-Est și Sud-Muntenia), ceea ce le face eligibile pentru Inițiativa ”Locuri de muncă pentru tineri”.

Pentru a răspunde acestei situații, trebuie puse în aplicare măsuri specifice, inclusiv acțiuni de îmbunătățire a nivelului de calificare a tinerilor, furnizarea de consiliere, orientare și formare personalizată – inclusiv consiliere antreprenorială – precum și prin stimulente financiare și prime de mobilitate, pentru a încuraja adaptarea la nevoile pieței forței de muncă.

De asemenea, se va încuraja încheierea de parteneriate între sectorul de educație și cel antreprenorial, în vederea creării unor sisteme funcționale de ucenicie și stagii, împreună cu proiectarea și implementarea unor sisteme informatice și rețele eficiente.

Accesul și participarea pe piața forței de muncă a femeilor, a lucrătorilor în vârstă, a șomerilor pe termen lung, a persoanelor cu nivel scăzut de educație și de calificare și a persoanelor aparținând unor categorii vulnerabile sunt mult mai dificile și se confruntă cu disparități regionale și teritoriale semnificative.

În 2012, rata de ocupare a forței de muncă în rândul bărbaților, pentru categoria de vârstă 20-64 de ani, a fost de 71,4%, comparativ cu 56,3%, pentru femei.

Pot fi observate disparități teritoriale importante, cu o diferență de 16,2% între rata de ocupare a forței de muncă în rândul femeilor în diferite regiuni (65,5% în Nord-Est, comparativ cu doar 49,3% în regiunea Centru).

În plus, diferențele de venituri în funcție de sex sunt mai mari decât media europeană, indicând faptul că femeile ocupă locuri de muncă plătite mai slab.

De asemenea, participarea pe piața forței de muncă se deteriorează odată cu vârsta.

Rata de ocupare a forței de muncă în rândul persoanelor cu vârste cuprinse între 55-64 de ani a fost de doar 41,4% în 2012, cu 5,7% mai mică decât în UE-27 și mult mai scăzută decât media națională pentru categoria de vârstă 20-64 de ani.

Cu diferențe teritoriale importante (cele mai mici rate se înregistrează pentru București-Ilfov și regiunea Centru), care pot fi, de asemenea, explicate printr-o rată mai mare a activităților independente în sectorul agricol în unele regiuni, nivelul scăzut al ocupării forței de muncă în rândul lucrătorilor în vârstă

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

ridică probleme importante în contextul unui risc crescut de sărăcie și excluziune socială pentru această categorie, dar și al presiunii pe care o exercită asupra sistemului de pensii.

Șomajul pe termen lung este, de asemenea, o problemă semnificativă, a cărei dimensiune poate fi subestimată, având în vedere că doar o proporție relativă scăzută a șomajului pe termen lung este, într-adevăr, înregistrată oficial, în contextul primirii ajutorului de șomaj pe durată scurtă.

Rata de inactivitate rămâne ridicată la nivel de țară (35,8% în 2012, cu 7,5% mai mare decât în UE-27), în strânsă legătură cu dimensiunea economiei informale.

Toate aceste fenomene conduc la o degradare a competențelor, precum și la lipsa de încredere și la scăderea motivației de a participa pe piața forței de muncă.

Conducând la inegalități privind venitul și poziția socială, aceste discrepanțe sunt de multe ori cauze ale sărăciei și ale excluziunii sociale a categoriilor afectate.

Este nevoie de o combinație de acțiuni specifice și abordări integratoare pentru îmbunătățirea accesului la piața forței de muncă pentru aceste categorii, cum ar fi consilierea și sprijinul individualizat înainte de angajare, formarea, precum și măsuri de stimulare a motivației pentru participare la piața forței de muncă.

De asemenea, se va sprijini crearea de instrumente de informare și dezvoltarea de mecanisme eficiente de căutare a locurilor de muncă, pentru a permite îmbunătățirea cunoștințelor cu privire la oportunitățile profesionale și la consolidarea legăturii cu piața forței de muncă.

Categoriile vulnerabile, precum persoanele de etnie romă, persoanele cu un nivel scăzut de educație și persoanele cu dizabilități, se confruntă, de asemenea, cu dificultăți în ceea ce privește accesul și participarea la piața forței de muncă.

În 2011, rata de ocupare a forței de muncă în rândul romilor a fost de doar 36%¹, doar unul din zece romi având în ultimii doi ani un loc de muncă stabil. Majoritatea romilor au ocupații necalificate.

În mod similar, doar 12,7% din totalul raportat al persoanelor cu dizabilități (1,4 milioane), erau angajate în iunie 2013, iar 56% dintre acestea au raportat că nu au lucrat niciodată.

Această situație este agravată de nivelul scăzut de educație a acestor persoane, rata acestora de participare și nivelul de instruire fiind cu mult sub media populației generale.

Gradul scăzut de alfabetizare, nivelul insuficient de educație și nivelul scăzut de competențe, precum și discriminarea pe piața forței de muncă sunt doar o parte a problemei.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

De asemenea, trebuie luat în considerare eșecul sistemelor de asistență socială și de educație în a răspunde nevoilor acestor categorii specifice.

Este necesară o combinație complexă de acțiuni în domeniul ocupării forței de muncă, al educației și al incluziunii sociale pentru a răspunde nevoilor acestor categorii și pentru a îmbunătăți situația lor precară.

În acest scop, și, ori de câte ori se consideră adecvat, vor fi concepute și implementate programe integrate dedicate și se va acorda prioritate persoanelor care aparțin categoriilor vulnerabile în contextul programelor orizontale sau a celor cadru.

Furnizarea de servicii de calitate, flexibile pentru piața muncii este esențială pentru a implementa cu succes măsurile planificate în domeniul ocupării forței de muncă.

Pentru a fi eficace, serviciile vor trebui să fie atent adaptate, în conformitate cu nevoile clienților și ale beneficiarilor. Poate fi necesară o schimbare radicală de perspectivă și abordare, împreună cu un parteneriat strâns cu sectorul privat și mediul academic, pentru a se asigura flexibilitatea necesară și pentru a îmbunătăți calitatea serviciilor furnizate.

Integrarea de soluții moderne TIC și asigurarea unui grad ridicat de disponibilitate și transparență a tuturor serviciilor prestate sunt esențiale.

Incluziunea socială

Incluziunea socială și combaterea sărăciei sunt parte integrantă a politicilor UE ce urmăresc promovarea unei dezvoltări echilibrate și coeziunea socială la nivelul întregului teritoriu european.

Reducerea discrepanțelor existente în ceea ce privește dezvoltarea economică și socială necesită un efort susținut și o combinație complexă de intervenții care trebuie să vizeze însăși esența problemelor, în loc de soluții de suprafață.

Cu 41,7% din populație expusă riscului de sărăcie și de excluziune socială în 2012, România are cea mai mare rată a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială (ARPE) în UE-27.

Conform obiectivelor stabilite în baza Programului Național de Reformă, în conformitate cu obiectivele Strategiei Europa 2020, România își propune să reducă populația ARPE cu 518.000 până în 2020.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Pentru atingerea acestui obiectiv este nevoie de un răspuns integrat, prin promovarea incluziunii sociale și îmbunătățirea condițiilor de locuit, accesul la piața forței de muncă și la servicii sociale, educaționale și medicale de calitate.

Intervențiile propuse în cadrul POCU vor contribui la atingerea obiectivului Acordului de Parteneriat și celor ale Strategiei naționale pentru incluziune socială și combaterea sărăciei, Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor pentru perioada 2012-2020 și Strategiei Naționale de Sănătate, prin:

- Promovarea (integrată a) incluziunii și reducerea incidenței sărăciei pentru minoritatea romă și alte comunități defavorizate din mediul urban și rural
- Dezvoltarea unei culturi pro-active, a participării, responsabilității și prin combaterea stereotipurilor și a discriminării
- Promovarea antreprenorialului social și dezvoltarea economiei sociale
- Îmbunătățirea accesului la servicii de sănătate, sociale și alte servicii de bază accesibile și de calitate.

Sărăcia este strâns legată de rata redusă a ocupării forței de muncă și de un nivel de educație scăzut.

Astfel, șomajul continuă să fie una dintre principalele cauze ale sărăciei în rândul populației active, riscul de sărăcie fiind de șase ori mai mare pentru șomeri decât pentru persoanele care au un loc de muncă.

Cu toate acestea, statutul de angajat nu garantează întotdeauna un venit decent.

Persoanele implicate în agricultura de subzistență și care desfășoară activități de ocupare pe cont propriu se confruntă cu un risc de sărăcie chiar mai mare decât șomerii.

Riscul global pentru persoanele care desfășoară activități de ocupare pe cont propriu, inclusiv fermieri, a fost de 38,4% în anul 2011.

Pentru categoriile active, riscul de sărăcie este strâns legat de nivelul de educație.

Un nivel scăzut de educație conduce la apariția unor dificultăți în ceea ce privește participarea pe piața forței de muncă și, de multe ori, la ocuparea unor locuri de muncă necalificate sau chiar în economia informală.

Sărăcia în România are un caracter profund localizat, regiunile Nord-Est și Sud-Est fiind cele mai afectate (*în aceste regiuni, sărăcia este de două ori mai răspândită decât în regiunea București-Ilfov, unde sărăcia are incidența cea mai mică*).

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

În plus, proporții semnificativ mai mari ale persoanelor expuse riscului de sărăcie și excluziune socială pot fi găsite în zonele rurale și în orașele mici, riscul de sărăcie absolută în mediul rural fiind de patru ori mai mare decât în mediul urban (8,8% risc de sărăcie în mediul rural, comparativ cu 2,2%, în mediul urban în 20106).

Aici, sărăcia este asociată cu lipsa de modernizare și cu o viață economică dominată de agricultură. Îmbătrânirea demografică este, de asemenea, mai pronunțată în zonele rurale.

Creșterea ratei populației în vârstă va exercita o presiune semnificativă asupra pieței forței de muncă, precum și asupra serviciilor de asistență socială și de sănătate.

Zonele urbane concentrează, de asemenea, așa-numitele zone de sărăcie, mai ales în contextul unei infrastructuri și al unor servicii slab dezvoltate.

Aceste zone includ comunitățile cu acces limitat sau fără acces la piața forței de muncă, cu acces redus la servicii (de educație, sociale și de sănătate) și utilități.

Deși multe dintre aceste zone sunt caracterizate mai degrabă de sărăcie decât de etnicitate, în aceste teritorii, populația romă pare să fie supusă unei excluziuni mai mari decât alți rezidenți. Copiii sunt printre cele mai afectate categorii, reprezentând mai mult de jumătate din populația acestor zone.

În plus față de caracterul localizat, sărăcia și excluziunea socială sunt, de asemenea, mai acute pentru anumite categorii vulnerabile, cum ar fi copiii, șomerii sau persoanele cu venituri foarte mici, persoanele de etnie romă, persoanele în vârstă sau persoanele cu dizabilități.

Persoanele care suferă de dependențe, cele afectate de violența în familie, cele supuse traficului de ființe umane și persoanele private de libertate sau eliberate condiționat sunt, de asemenea, categorii vulnerabile care necesită o atenție specială.

Pentru promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei, pentru aceste categorii, vor fi concepute și implementate intervenții dedicate cu ajutorul unor măsuri integrate în domeniul educației, al ocupării forței de muncă și care vizează îmbunătățirea accesului acestor categorii la servicii sociale, de sănătate și alte servicii de bază de calitate.

Populația de etnie romă este o categorie aparte în rândul categoriilor vulnerabile.

Deși la nivel național, la recensământul din 2011, doar aproximativ 3,2% din populație s-au declarat a fi de etnie romă (619.000 persoane), studiile întreprinse sugerează că numărul real al romilor este mult mai mare. Studiile arată că, în 2011, 90% dintre familiile de romi trăiau în condiții de sărăcie gravă

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

(comparativ cu 54% pentru familiile de alte etnii). Starea de sărăcie este însoțită de condiții de trai inadecvate și un acces limitat la utilități și la servicii de bază.

Având în vedere că 2 din 10 copii de etnie romă nu frecventează nicio școală, că există o rată ridicată de abandon școlar timpuriu – în special în rândul fetelor de etnie romă care se căsătoresc și au copii foarte timpuriu (10% din fetele de etnie romă au primul lor copil la vârsta de 12-15 ani, iar 48%, la vârsta de 16-18 ani) – și o participare foarte scăzută pe piața forței de muncă (o rată de ocupare de doar 36% în 2011, pentru persoanele de peste 16 ani), situația romilor necesită o atenție specială și trebuie concepute măsuri adecvate pentru a răspunde nevoilor specifice ale acestei categorii vulnerabile.

Alte grupuri vulnerabile includ copiii (cum ar fi copiii și tinerii care provin din familii sărace, copiii din centre de plasament de tip rezidențial sau de tip familial sau copiii cu părinți plecați la muncă în străinătate), gospodăriile monoparentale și gospodăriile cu trei sau mai mulți copii, șomerii sau persoanele cu venituri foarte scăzute, persoanele în vârstă, precum și persoanele cu handicap și persoanele care suferă de dependențe, persoanele afectate de violența în familie, persoanele supuse traficului de ființe umane și persoanele private de libertate sau eliberate condiționat.

Măsurile menite să răspundă nevoilor acestora vor fi clasificate în funcție de priorități, de scara relativă a problemelor și de dispersarea lor teritorială, precum și în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul Programului Național de Reformă și al Strategiei Europa 2020.

În plus, în cadrul intervențiilor sectoriale, sunt prevăzute măsuri specifice care vizează aceste categorii cum ar fi cele din domeniul ocupării forței de muncă și educației.

De asemenea, pentru a răspunde nevoilor complexe ale romilor și ale altor comunități defavorizate din zonele rurale și urbane, sunt necesare acțiuni integrate, care să promoveze o integrare durabilă pe piața muncii și incluziunea socială, precum și îmbunătățirea accesului la educație, sănătate, alte servicii sociale de bază.

Strategia va ține seama de caracterul localizat al sărăciei la nivelul comunităților defavorizate, iar intervențiile vor fi clasificate în funcție de priorități, ținând seama de rezultatele diferitelor analize și exerciții de cartografiere a sărăciei întreprinse de Banca Mondială și de alte instituții publice.

În contextul capacității reduse de a elabora și implementa proiecte (pentru cea mai mare parte a comunităților dezavantajate), va fi dezvoltat un mecanism de sprijin special, cu scopul de a ajuta comunitățile afectate în domeniul accesării și utilizării fondurilor UE.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Incluziunea socială și progresul nu sunt posibile fără asigurarea accesului la sisteme de calitate de protecție socială, de sănătate și educație pentru întreaga populație. Măsurile ar trebui să vizeze dezvoltarea în aceste domenii, pentru a asigura durabilitatea altor tipuri de intervenții și a progreselor înregistrate. Studii recente arată că sistemul de protecție socială se confruntă la rândul său cu multe lacune și incoerențe, fiind subdezvoltat în special în zonele rurale.

Serviciile sociale la nivel de comunitate sunt slab dezvoltate sau lipsesc.

Având un asistent social la 1.732 beneficiari (date pentru anul 2011), sistemul este total subdimensionat, iar calitatea sa este de multe ori nesatisfăcătoare.

Dezvoltarea în acest domeniu este strâns legată de capacitatea de a răspunde nevoilor comunităților vulnerabile.

Măsurile ar trebui să includă activități de formare menite să dezvolte abilitățile și competențele profesioniștilor din acest domeniu, dar, de asemenea, și acțiuni pentru îmbunătățirea accesului la astfel de servicii, în special în zonele rurale.

În acest scop, va fi încurajată trecerea la servicii bazate pe comunitate pentru copii, persoane cu dizabilități, persoane cu probleme psihice și persoane în vârstă prin furnizarea de sprijin (financiar) adecvat și prin identificarea și implementarea de soluții flexibile și inovatoare.

În prezent, cea mai mare parte a serviciilor la nivel de comunitate sunt furnizate sub responsabilitatea autorităților locale, implicarea sectorului neguvernamental fiind inegală la nivel teritorial (58% din ONG-urile care activează în domeniul social sunt concentrate în 3 regiuni - București-Ilfov, Centru și Nord - Vest), doar 20% din ONG-uri fiind prezente în zonele rurale, atât în ceea ce privește serviciile primare, cât și cele specializate.

Se va încuraja o implicare mai activă a sectorului ONG-urilor, împreună cu valorificarea cunoștințelor de specialitate existente, precum și aplicarea unor soluții inovatoare, unor forme flexibile de ocupare a forței de muncă și parteneriate.

În contextul resurselor limitate, disponibile pentru domeniul social, dezvoltarea economiei sociale este esențială, deoarece asigură valorificarea capacității societății de a găsi soluții inovatoare pentru provocările sociale și de mediu, de a promova și implementa activități care să vizeze incluziunea socială și să îmbunătățească calitatea serviciilor furnizate la nivel local.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Economia socială este un instrument important în asigurarea succesului intervențiilor dedicate grupurilor vulnerabile și comunităților defavorizate și pentru promovarea incluziunii.

În acest sens, se va exploata potențialul economiei sociale de sprijinire a integrării pe piața muncii a categoriilor vulnerabile și a trecerii la modele de afaceri, împreună cu rolul său în crearea de locuri de muncă și dezvoltarea serviciilor locale acolo unde piața sau mecanismele publice nu au succes.

Va exista susținere în ceea ce privește constituirea și dezvoltarea de entități sociale, precum și pentru instruirea personalului și consilierea oferită întreprinderilor, pentru a asigura durabilitatea operațiunilor și a rezultatelor.

De asemenea, legislația aplicabilă în acest domeniu va fi revizuită și adaptată, pentru a permite dezvoltarea acestui sector.

Combaterea stereotipurilor, a discriminării și a abuzurilor de toate tipurile este esențială pentru realizarea coeziunii sociale. Categoriile vulnerabile se confruntă cu un grad semnificativ de discriminare și stereotipuri, și, pentru a combate toate tipurile de abuzuri, este nevoie să fie puse în aplicare măsuri specifice, cum ar fi campanii de conștientizare, evenimente de tip informativ cu privire la aspectele sociale și de sănătate, diseminarea de bune practici și formare pentru dezvoltarea de proiecte de succes în acest domeniu. Ori de câte ori este necesar, se vor implementa structuri și sisteme de sprijin pentru creșterea flexibilității și promovarea adaptabilității.

Dezvoltarea unei culturi pro-active, a participării și a responsabilității în rândul populației este esențială pentru atingerea obiectivelor stabilite în ceea ce privește incluziunea socială și combaterea sărăciei.

În acest sens, vor fi încurajate parteneriatele și implicarea cetățenilor în toate inițiativele în domeniul incluziunii sociale.

Educație și competențe

Creșterea nivelului general de educație a populației este o condiție importantă pentru asigurarea creșterii economice durabile și a coeziunii sociale.

Având rezultate sub mediile europene în învățământul obligatoriu, cu o rată ridicată de nefrecvență a învățământului obligatoriu și o rată ridicată de abandon școlar timpuriu, în special în rândul categoriilor

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

vulnerabile, o participare scăzută la învățământul terțiar și la învățarea pe tot parcursul vieții, performanțele României în domeniul educației rămân nesatisfăcătoare.

În conformitate cu obiectivele Strategiei Europa 2020 în domeniul educației și reflectând reformele educaționale și prioritățile stabilite prin legea învățământului, România și-a asumat prin Programul Național de Reformă următoarele obiective naționale până în 2020: o rată de 11,3% a abandonului școlar timpuriu, o rată de 26,7% a populației cu studii terțiare și un obiectiv de 10% în ceea ce privește participarea la activități de învățare pe tot parcursul vieții (pentru populația cu vârste cuprinse între 25-64 de ani).

Intervențiile propuse în cadrul POCU vor contribui la îndeplinirea obiectivului Acordului de Parteneriat și a celor ale Strategiei naționale de reducere a abandonului școlar timpuriu, ale Strategiei naționale pentru învățământ terțiar și ale Strategiei naționale pentru învățarea pe tot parcursul vieții, prin:

- Creșterea ratelor de retenție în sistemele de educație și formare profesională inițială
- Îmbunătățirea ratei de participare la educație pentru categoriile vulnerabile expuse riscului de excluziune
- Îmbunătățirea accesului la învățământul terțiar, a calității și eficacității acestuia
- Îmbunătățirea relevanței formării pentru piața forței de muncă Creșterea relevanței și accesului la educație și formare profesională pe tot parcursul vieții.

Disparitățile privind accesul și participarea la educație pot fi observate începând cu învățământul preșcolar.

Astfel, în 2011, doar 2% dintre copiii cu vârste cuprinse între 0-3 ani au fost înscriși în creșe, în contextul unei disponibilități reduse a unor astfel de servicii, în special în zonele rurale.

Rata crește semnificativ pentru copiii cu vârste de peste 4 ani și până la vârsta școlară, însă rămâne încă sub media UE.

Rata de frecvență a învățământului primar și secundar, deși mai mare (94,2% în 2011/2012), înregistrează în prezent o tendință de scădere.

Se pot observa disparități teritoriale și etnice importante, cu o participare mai redusă pentru zonele rurale și semnificativ mai redusă în cazul romilor.

În pofida eforturilor depuse în acest domeniu, abandonul școlar timpuriu rămâne ridicat, în special în rândul copiilor din comunitățile dezavantajate, al elevilor din mediul rural și al copiilor de etnie romă, cu o tendință de creștere pentru 2010/2011 în contextul crizei economice.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

În ceea ce privește familiile sărace din comunitățile dezavantajate, 1 din 4 copii abandonează școala înainte de a termina cursurile învățământului primar și doar jumătate dintre copiii înscriși în clasa a 5-a reușesc să termine cursurile învățământului secundar.

Această tendință este mai acută pentru băieții din categoria de vârstă 11-14 ani, indiferent de localizarea sau etnia acestora.

Neînscrierea în sistemul de educație este, de asemenea, o problemă.

Un raport UNICEF 2012 arată că, în perioada 2005-2009, numărul copiilor cu vârste cuprinse între 7-10 ani aflați în afara sistemului de învățământ a crescut de 2,5 ori, ajungând la aproape 8% din populația cu vârstă școlară primară.

Aproximativ 5% dintre copiii din categoria de vârstă 11-14 ani se află în aceeași situație.

O altă provocare importantă este reprezentată de creșterea ratelor de abandon școlar timpuriu pentru învățământul liceal în ultimii ani, ca urmare a închiderii școlilor profesionale.

Creșterea atractivității formării profesionale, împreună cu crearea unor sisteme adecvate de consiliere și orientare și îmbunătățirea flexibilității și a accesului la sistemul de formare profesională sunt esențiale pentru a reduce rata abandonului școlar timpuriu pentru acest nivel de educație.

Îmbunătățirea calității educației este o prioritate pentru perioada următoare.

Evaluările la nivel național și internațional indică deficiențe considerabile în domeniul științelor, al matematicii, precum și al citirii și înțelegerii, raportat la nivelul UE.

În 2009, între 40% și 47% dintre elevii români au fost clasificați ca având un nivel scăzut al acestor competențe-cheie - mai mult de două ori decât media UE și foarte departe de criteriul de referință Europa 2020 - de 15%.

Discrepanțele constatate în funcție de zona de reședință (urbană/rurală) și de resursele existente în școli reprezintă provocări importante pentru implementarea de măsuri inteligente și eficiente de îmbunătățire a calității programelor pentru perioada următoare.

Se va sprijini punerea în aplicare a unor metode de predare inovatoare și de evaluare a competențelor-cheie.

Formarea personalului, împreună cu dezvoltarea curriculei (inclusiv prin integrarea TIC) ar trebui să fie, de asemenea, sprijinite pentru îmbunătățirea calității educației.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

În 2011, 20,4% dintre persoanele cu vârste cuprinse între 30-34 ani aveau studii terțiare, înregistrând o creștere semnificativă din 2007, cu 13,9%.

Pe de altă parte, participarea la învățământul terțiar a scăzut brusc, cu aproape 20% în perioada 2007-2012, ajungând la 33%, pentru anul universitar 2011/2012.

Aceasta este cea mai mică valoare din 2003 și indică probleme grave în ceea ce privește accesul la învățământul terțiar și, pe mai departe, în ceea ce privește asigurarea unei calități durabile a forței de muncă.

Dificultățile privind accesul sunt strâns legate de zona de reședință, doar 19% dintre tinerii cu vârste cuprinse între 19-23 ani din zonele rurale participând la învățământul terțiar, în comparație cu 43,8%, din mediul urban.

Rata scăzută de absolvire la examenul de bacalaureat este un motiv important pentru lipsa de participare la învățământul terțiar.

Participarea populației la programele de învățare pe tot parcursul vieții este, de asemenea, scăzută (1,6% în 2011, înregistrând o îmbunătățire de doar 0,3% față de 2007) și nu compensează participarea scăzută la educația formală.

Participarea la programele de învățare pe tot parcursul vieții este deosebit de scăzută în rândul persoanelor cu un nivel scăzut de educație și calificare profesională, precum și pentru persoanele din zonele rurale.

În plus, învățarea în rândul adulților este, de obicei, asociată locului de muncă și nu are ca rezultat o recunoaștere formală a competențelor.

Sunt necesare îmbunătățiri semnificative în acest domeniu în ceea ce privește crearea de oportunități pentru îmbunătățirea abilităților și competențelor persoanelor în funcție de nevoile pieței muncii.

Vor fi sprijinite activitățile de orientare și consiliere, precum și acțiunile care vizează consolidarea capacităților pentru furnizorii de formare profesională continuă (*continuous professional development* - CVT), cu accent pe zonele slab reprezentate.

Se vor încuraja parteneriatele cu mediul de afaceri - inclusiv pentru crearea și implementarea unor programe eficiente de ucenicie și stagii - în vederea creșterii relevanței pentru piața muncii a programelor dezvoltate. Intervențiile vor fi adaptate astfel încât să permită exploatarea la maximum a avantajelor comparative potențiale și regionale existente ale regiunilor.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

De asemenea, se va încuraja orientarea către zonele de avantaj competitiv și sectoarele cu valoare adăugată mare.

Sănătatea

Promovarea unei stări bune de sănătate este o parte integrantă a Strategiei Europa 2020.

Mai precis, politica de sănătate este importantă pentru obiectivele strategiei Europa 2020 pentru o creștere inteligentă și favorabilă incluziunii, deoarece:

- menținerea unei populații sănătoase și active pentru mai mult timp are un impact pozitiv asupra productivității și competitivității
- inovarea poate ajuta la crearea unui sector al sănătății mai sustenabil și la găsirea de noi tratamente medicale
- sectorul sănătății joacă un rol important în îmbunătățirea competențelor și crearea de locuri de muncă, deoarece include 1 din 10 lucrători cu cea mai mare calificare din UE cu o creștere preconizată de 45% a numărului de persoane cu vârste mai mari sau egale cu 65 de ani în următorii 20 de ani, în centrul dezbaterii politice se va afla finanțarea costurilor în creștere de asistență medicală și accesul la o viață demnă și independentă pentru persoanele în vârstă.

Dintre cele 7 inițiative emblematice ale Strategiei Europa 2020, cele mai relevante pentru sănătatea publică sunt: o Uniune a inovării, o agendă digitală pentru Europa, o agendă pentru noi competențe și locuri de muncă și platforma europeană de combatere a sărăciei.

Dintre cele patru inițiative, FSE și PO Capital Uman se concentrează în principal pe ultimele două.

În conformitate cu Strategia Europa 2020, Strategia Națională privind Sănătatea 2014-2020 prevede: *„O națiune de oameni sănătoși și productivi, prin accesul la servicii de calitate de prevenire, curative și de reabilitare, prin utilizarea eficientă și eficace a resurselor disponibile și promovarea standardelor ridicate și a celor mai bune practici”*.

Sectorul sănătății reprezintă, de asemenea, un pilon important în abordarea multidimensională privind reducerea sărăciei și a excluziunii sociale, cu un efect de pârghie asupra categoriilor vulnerabile și a comunităților defavorizate.

În ceea ce privește provocările cu care se confruntă România în prezent, în pofida progresului înregistrat pe parcursul ultimelor două decenii, acestea se referă la calitatea scăzută a serviciilor de sănătate și accesul inegal la acestea.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

În plus, serviciile de sănătate au un caracter profund teritorial și se află într-o strânsă corelație cu factorii de sărăcie.

Rezultatele privind starea de sănătate sunt, în general, mult mai bune în București-Ilfov decât în orice altă regiune și foarte slabe în cele mai sărace regiuni, Nord - Est și Sud - Est.

Rezultatele privind starea de sănătate sunt substanțial mai slabe în zonele rurale decât în zonele urbane din aceeași regiune, categoriile de persoane sărace sau în vârstă fiind cele mai vulnerabile.

România se numără printre țările cu cele mai mari procente ale populației care consideră că nevoile sale de sănătate nu sunt satisfăcute (11,9% din populație în 2011, comparativ cu 3,4% la nivelul UE).

Percepția nevoilor nesatisfăcute crește odată cu vârsta și este mai acută în cazul persoanelor sărace.

Aproape jumătate din persoanele sărace nu apelează la serviciile de sănătate, chiar dacă au avut o nevoie urgentă.

Populația rurală este cea mai vulnerabilă din punctul de vedere al accesului la serviciile de sănătate, atât din cauza izolării geografice (*infrastructura medicală este concentrată în zonele urbane: în mediul rural se află doar 11% din spitale, 8% din cabinetele medicale specializate și 20,5% din total farmaciilor*), precum și din cauza lipsei unei informări adecvate.

Dificultăți specifice pot fi observate pentru anumite categorii vulnerabile, cum ar fi romii, care se confruntă atât cu excluderea formală, cât și cu cea informală, având ca rezultat rate mai mici de vaccinare pentru copiii romi, o incidență mai mare a bolilor cronice și chiar o speranță de viață mai mică (studiile arată că speranța de viață pentru populația de etnie romă este cu 8-10 ani sub nivelurile înregistrate pentru populația generală).

Pentru majoritatea indicatorilor de sănătate, România prezintă disparități substanțiale față de media UE și înregistrează performanța cea mai slabă sau aproape cea mai slabă.

Una dintre principalele deficiențe constă în *servicii de sănătate subdezvoltate și rezultatele privind starea de sănătate*.

Dintre cele patru nevoi de dezvoltare identificate în Acordul de Parteneriat, direct legate de sectorul de sănătate, POCU își propune să contribuie la:

➤ Îmbunătățirea accesibilității și calității serviciilor de sănătate în special în zonele rurale și în zonele urbane defavorizate, prin intervenții integrate susținute privind incluziunea și reducerea sărăciei în comunități, dezvoltarea și sprijinirea resurselor umane, măsuri de conștientizare și de educare.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

➤ Îmbunătățirea capacității de cercetare, cu scopul de a crește calitatea serviciilor care se reflectă în rezultatele cercetării în domenii specifice de sănătate, prin acțiuni specifice care să vizeze îmbunătățirea competențelor și a calificărilor resurselor umane și încurajarea carierelor în domeniul cercetării.

➤ Îmbunătățirea rezultatelor în domeniul sănătății, în special în ceea ce privește sănătatea maternă și neonatală și cele cinci patologii care reprezintă majoritatea cazurilor de morbiditate adultă, prin acțiuni care să vizeze dezvoltarea și sprijinirea resurselor umane, sensibilizarea și educarea, sprijinirea grupurilor vulnerabile/țintă.

Prioritățile propuse pentru finanțare în sectorul de sănătate se referă la:

➤ Acțiuni integrate pentru a răspunde nevoilor persoanelor, categoriilor și comunităților vulnerabile, inclusiv acțiuni de îmbunătățire a participării la educație, a integrării pe piața forței de muncă, a accesului la locuințe, la servicii sociale, de sănătate și culturale, precum și acțiuni de combatere a discriminării.

➤ Îmbunătățirea accesului la asistență medicală și la tratamente de calitate, inclusiv la asistență medicală de urgență, asistență medicală primară, dezvoltarea de servicii medicale și de asistență socială integrate, inclusiv la nivel de comunitate, cu accent pe serviciile oferite în ambulatoriu și prin dezvoltarea unor servicii integrate de asistență medicală primară cu sprijinul telemedicinii.

➤ Sensibilizarea opiniei publice, îmbunătățirea informării și educării în ceea ce privește problemele de sănătate și sociale, inclusiv discriminarea romilor, prevenirea violenței în familie, a abuzului de substanțe și a traficului de persoane.

➤ Îmbunătățirea cunoștințelor și a competențelor în rândul specialiștilor din domeniul sănătății, ca o condiție prealabilă pentru creșterea calității serviciilor.

➤ Promovarea responsabilității sociale prin sensibilizarea opiniei publice, diseminarea informațiilor și a bunelor practici.

În conformitate cu Recomandările specifice de țară, România își propune să continue reformele din sectorul sănătății pentru a crește eficiența, calitatea și accesibilitatea acestuia, în special pentru persoanele defavorizate și comunitățile din zone îndepărtate și izolate, și, de asemenea, pentru a reduce gradul de utilizare excesivă a asistenței medicale spitalicești, inclusiv prin consolidarea îngrijirii în ambulatoriu.

Astfel cum prevedea Programul Național de Reformă 2011-2013, România urmărește *îmbunătățirea accesului persoanelor vulnerabile la serviciile de sănătate* prin dezvoltarea unei infrastructuri adecvate de asistență medicală și prin creșterea calității serviciilor medicale.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

România va îmbunătăți asistența medicală în zonele îndepărtate și/sau în zonele economice defavorizate, iar infrastructura de care dispun furnizorii de servicii medicale va fi modernizată.

Un prim pas pentru a atinge acest obiectiv este acela de a *pune în aplicare programe naționale de sănătate, cu scopul de a aborda principalele probleme de sănătate publică și nevoile persoanelor care aparțin categoriilor vulnerabile.*

O altă prioritate este aceea de a oferi și garanta accesul tuturor cetățenilor la servicii de sănătate de înaltă calitate, prin asigurarea unor resurse umane calificate.

Eforturile vor fi orientate, de asemenea, spre îmbunătățirea nivelului de competențe și cunoștințe ale profesioniștilor din domeniul sănătății, cu scopul de a îmbunătăți nivelul serviciilor.

În acest sens, vor fi concepute activități specifice de instruire și consiliere.

Dezvoltarea sistemului de asistență primară și ambulatorie, cu scopul de a găsi formule viabile pentru a oferi asistență medicală primară permanentă, inclusiv în zonele rurale, este, de asemenea, avută în vedere ca mijloc de a atinge obiectivul de reformare a sistemului național de sănătate.

În ceea ce privește asistența medicală, gândirea strategică a fost în principal influențată de nevoile populației, principalele probleme de sănătate ce au fost definite ca fiind prioritare sunt cele pentru care indicatorii de sănătate pentru România se situează sub media europeană, cum ar fi mortalitatea maternă și infantilă, screening-ul pentru cancerul de col uterin etc.

Un alt motiv care a stat la baza deciziilor a fost acela de a se oferi servicii adecvate (servicii de calitate), care să răspundă în mod eficient nevoii prioritare de sănătate.

Măsurile din cadrul POCU vor avea ca scop îmbunătățirea accesului la îngrijire medical primară și tratamente, inclusiv îngrijirea medicală de urgență și primară.

Se va încuraja dezvoltarea unor servicii de sănătate și asistență socială integrate, în special la nivel de comunitate (de asemenea, cu implicarea sectorului ONG).

Eforturile vor avea ca scop reducerea presiunii la nivelul asistenței medicale terțiare prin dezvoltarea serviciilor la nivel de comunitate și a celor prevăzute în ambulatoriu, de asemenea, prin promovarea utilizării telemedicinii și a altor tipuri de sisteme electronice.

Măsurile din acest domeniu vor fi corelate cu intervenții planificate în cadrul Programului Operațional Regional și Programului Național de Dezvoltare Rurală (pentru dezvoltarea infrastructurii medicale și sociale) și a PO Competitivitate (în raport cu soluțiile electronice și bazate pe TIC).

Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM 2014-2020)

Plecând de la experiența perioadei de programare 2007-2013, în scopul asigurării unei mai bune coordonări a procesului de gestionare a fondurilor europene, a unei abordări integrate a proiectelor majore de investiții vizând îndeplinirea obligațiilor asumate de România prin Tratatul de Aderare precum și prin alte directive europene a căror perioadă de implementare se încheie la orizontul anilor 2020, Guvernul a stabilit necesitatea grupării priorităților de investiții aferente sectoarelor infrastructurii majore de transport, mediu și energie într-un singur program operațional.

POIM 2014-2020 adresează două din provocările stabilite, respective domeniile Infrastructură și respectiv Resurse - în relație directă cu patru din temele prioritare europene stabilite prin Strategia Europa 2020:

- Promovarea transportului sustenabil și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore;
- Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;
- Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și managementul riscurilor și
- Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele.

POIM 2014-2020 va cuprinde șapte axe prioritare, după cum urmează:

Transport:

- Dezvoltarea rețelei TEN-T pe teritoriul României
- Creșterea accesibilității regionale prin conectarea la TEN-T
- Dezvoltarea unui sistem de transport sigur și prietenos cu mediul

Mediu:

- Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
- Protejarea și refacerea biodiversității, remedierea solurilor contaminate și monitorizarea calității aerului
- Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
- Energie curată și Eficiență Energetică:
- Energie sigură și curată pentru o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon.

Programul Operațional Regional 2014- 2020

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Strategia Programului Operațional Regional 2014- 2020 se fundamentează pe analize socio-economice detaliate și pe analiză SWOT, ce evidențiază actualitatea celor mai multe priorități de dezvoltare regională identificate pentru actuala perioadă de programare 2007 – 2013, dar și priorități noi, menite să conducă la creșterea capacității inovative la nivel regional și local.

Sunt încă valabile prioritățile referitoare la diferite tipuri de infrastructuri – de transport, educațională, de sănătate - completate cu priorități noi impuse de necesitatea modernizării economiei românești, în concordanță cu politica de coeziune a UE și cu țintele de atins în contextul Strategiei UE 2020, privind investițiile în tehnologii moderne, servicii și creșterea competitivității.

De aceea, POR 2014 – 2020 nu vizează doar regiunile sau zonele cele mai sărace ale țării în scopul recuperării decalajelor de dezvoltare, ci se adresează și regiunilor mai dezvoltate, pentru a le valorifica potențialul competitiv, într-o măsură cât mai mare.

Acest document strategic își propune să completeze și să dezvolte direcțiile și prioritățile de dezvoltare regională conținute în Planul Național de Dezvoltare (PND) și Cadrul Național Strategic de Referință (CNSR) 2007 – 2013, implementate prin Programul Operațional Regional 2007 – 2013, precum și prin alte programe naționale. De altfel, asigurarea continuității viziunii strategice privind dezvoltarea regională în România reprezintă una dintre principalele recomandări ale Raportului de evaluare ex-ante POR 2007 – 2013, în care se afirmă că, pe termen lung, obiectivul global al politicii de dezvoltare regională va putea fi atins dacă se urmăresc în continuare prioritățile majore de dezvoltare stabilite în perioada 2007 - 2013 .

Ca urmare a acestor considerații, prin POR sunt propuse atât investiții în diferitele tipuri de infrastructuri, cât și în servicii, diferențiate în funcție de gradul de dezvoltare și specificul regiunilor, formulând un set de priorități și măsuri adecvate pentru optimizarea raportului nevoi - resurse și identificarea mijloacelor necesare realizării obiectivelor propuse.

Programul Operațional Regional abordează dezvoltarea regională ținând seama și de necesitatea asigurării unei stabilități macroeconomice. Ea este completată de politicile sectoriale orizontale, menite să asigure un mediu propice mediului de afaceri, creării de locuri de muncă, inclusiv pentru persoane dezavantajate și creșterii bunăstării generale a populației.

În acest sens, POR ia în considerare contextul economic general al țării, caracterizat de următorii factori:

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- criza economică și financiară mondială cu impact asupra economiei românești;
- gradul scăzut de accesibilitate al anumitor zone ale țării, care are drept consecință o atractivitate scăzută și prin urmare investiții extrem de reduse;
- disparitățile socio-economice importante (la nivel interregional, interjudețean și urban/rural) și în creștere în ultimii ani;
- productivitatea muncii scăzută în majoritatea regiunilor;
- nivelul redus și în scădere al investițiilor străine directe, și concentrarea lor în cea mai dezvoltată Regiune a țării, București – Ilfov, care include capitala;
- rata de ocupare a populației sub media europeană și mult în urma ținutelor stabilite și asumate de România, coroborat cu scăderea constantă a numărului de salariați;
- nivel scăzut al salariilor, și în general al veniturilor populației, ceea ce limitează accesul populației la servicii de educație, sănătate, etc. și crește gradul de dependență al populației de servicii de ajutor social;
- ponderea mare a populației ocupate în agricultură și grad ridicat de dependență a populației din mediul rural de agricultura de subsistență;
- ritmurile scăzute de creștere a economiei din ultimii ani, care nu susțin convergența nivelului de trai cu media europeană;
- ponderea redusă a cheltuielilor CDI în PIB (0,47%), comparativ cu media UE (2%);
- transferul tehnologic scăzut între mediul academic și cel de afaceri;
- infrastructura de afaceri distribuită inegal pe teritoriul țării, cu grad de ocupare scăzut, neatractivă ca locație și servicii oferite;
- grad scăzut de atractivitate a zonelor rurale și orașelor mici și mijlocii, din cauza condițiilor precare de locuire, a infrastructurii de transport, educaționale și de sănătate insuficient dezvoltate și a resurselor umane insuficiente sau slab calificate;
- nivel scăzut de educație terțiară a populației, comparativ cu media europeană;
- grad ridicat de abandon școlar timpuriu;
- potențial turistic ridicat, dar nevalorificat, din cauza infrastructurii de transport și turistice deficitare;
- pondere ridicată a clădirilor cu risc seismic ridicat, atât în mediul urban cât și rural.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

În acest sens POR 2014 – 2020 își propune ca obiectiv general creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

Acest obiectiv se corelează cu obiectivul european privind *creșterea competitivității regiunilor și promovarea echității sociale*.

Conform obiectivului general, promovarea unei participări echilibrate a tuturor regiunilor la procesul de dezvoltare socio-economică, concomitent cu valorificarea potențialului local/regional constituie în continuare componente esențiale ale dezvoltării regionale în România.

Este necesar ca diferitele probleme specifice fiecărei regiuni să fie abordate în mod diferențiat, iar procesul de luare a deciziilor la nivel național să reflecte acest lucru.

Dezvoltarea regională viitoare trebuie să se construiască pe experiența și cunoștințele existente la nivel local/regional, precum și pe înțelegerea nevoilor și a priorităților locale, în funcție de potențialul și resursele proprii fiecărei regiuni (în sensul valorificării experienței acumulate deja).

Obiectivul general al POR va fi realizat prin obiectivele specifice formulate:

- Crearea și dezvoltarea entităților de inovare și transfer tehnologic în vederea creșterii capacității acestora de a realiza servicii tehnologice specifice pentru a stimula inițiativa inovative, susținerea și dezvoltarea întreprinderilor inovative
- Sprijinirea dezvoltării firmelor în vederea creșterii competitivității economiilor regionale și creării de locuri de muncă
- Îmbunătățirea eficienței energetice în clădirile publice
- Creșterea rolului economic și social al orașelor
- Valorificarea economică durabilă a potențialului turistic cultural și natural al regiunilor
- Creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T
- Dezvoltarea accesibilității și calității serviciilor sociale și medicale acordate și stimularea trecerii de serviciile instituționalizate la serviciile acordate în cadrul comunității
- Reducerea concentrării spațiale a sărăciei, prin asigurarea unor condiții proprii de locuit pentru

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

comunitățile defavorizate, precum și prin asigurarea acestora cu servicii de bază - medicale, educaționale, sociale în vederea creșterii gradului de ocupare și incluziune socială a acestora

➤ Îmbunătățirea condițiilor infrastructurii educaționale pentru asigurarea premiselor materiale necesare unui proces educațional la nivel european

➤ Dezvoltarea gradului de acoperire geografică și incluziune a înregistrării proprietăților în Sistemul Integrat de Cadastru și Carte Funciară

Prin aceste obiective specifice, POR își propune să orienteze dezvoltarea și integrarea economiilor regionale stimulând și încurajând toate inițiativele de dezvoltare.

Aceste obiective specifice vor fi implementate prin măsuri planificate și promovate de autoritățile administrației publice locale și centrale, în parteneriat cu diverși actori (privați sau publici), în scopul asigurării unei dezvoltări economice și sociale sustenabile și dinamice, prin utilizarea eficientă a resurselor locale și regionale, pentru atingerea obiectivului general al programului.

În contextul globalizării, dar și al restricțiilor impuse de Uniunea Monetară Europeană asupra cheltuielilor publice, **stimularea dezvoltării urbane** a devenit la fel de importantă ca și sprijinirea zonelor defavorizate.

Concentrarea investițiilor publice în orașe ar putea permite României să mențină rețeaua sa de centre urbane și să sprijine transformarea acestora de la stadiul de centre de consum, în centre capabile să creeze, să dezvolte și absoarbă produse și servicii inovative și viabile.

În România, clădirile și blocurile de locuințe au fost construite la standarde scăzute în timpul regimului comunist, iar renovarea și îndeosebi îmbunătățirea eficienței energetice a fondului existent a fost neglijată.

Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor reprezintă un obiectiv primordial în toată Uniunea Europeană și în special, în economiile aflate în tranziție din Europa, unde sunt necesare îmbunătățiri semnificative ale stocului existent de clădiri, inclusiv a sistemelor de furnizare a energiei termice pentru a asigura confortul și bunăstarea locuitorilor.

Condițiile minime infrastructurale reprezintă o premisă esențială pentru calitatea vieții.

Investițiile destinate infrastructurii de transport au ca scop, în primul rând, îmbunătățirea accesibilității înspre și dinspre regiuni și creșterea mobilității regionale, pentru a se putea valorifica cât mai

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

bine oportunitățile oferite de rețelele trans - europene de transport și sporirea contribuției acestor regiuni la creșterea comerțului internațional.

Măsurile de îmbunătățire a infrastructurii educaționale, de sănătate și de asistență socială reprezintă o altă componentă a calității vieții.

Dimensiunea regională a acestor măsuri va permite luarea în considerare a nevoilor specifice ale anumitor zone și comunități care să justifice menținerea investițiilor în cele trei tipuri de infrastructură la un nivel rezonabil și echilibrat, în toată țara, astfel încât să se diminueze diferențele dintre regiuni și din acest punct de vedere și să se păstreze actualele niveluri, relativ apropiate de calificare a populației. și de pregătire, în general, a capitalului uman în regiuni.

Totodată, având în vedere clasarea României pe locul al doilea în topul statelor membre ai căror locuitori sunt expuși riscului de sărăcie, abordarea problematicii sărăciei într-o manieră concertată și coordonată este un imperativ pentru România.

Data fiind complexitatea problemei sărăciei și a excluziunii, soluționarea acesteia sau reducerea magnitudinii ei nu se pot realiza prin aplicarea de intervenții izolate ce vizează doar un aspect al sărăciei, cum ar fi, de exemplu, lipsa locuirii decente.

Fără a se ignora importanța asigurării unei locuințe, experiența și cercetările în domeniu au evidențiat necesitatea abordării, în paralel cu aspectul locuirii, și a celorlalte probleme, respectiv îmbunătățirea statusului de sănătate, alfabetizarea/creșterea nivelului de educație, obținerea unei calificări necesare dobândirii unui loc de muncă etc.. Toate aceste măsuri complementare sunt menite a asigura sustenabilitatea întregului proces de creștere a incluziunii sociale a persoanelor defavorizate.

Îmbunătățirea generală a mediului de afaceri, prin încurajarea măsurilor de inovare și competitivitate se va realiza, conform orientărilor strategice, prin concentrarea investițiilor în acele domenii care pot contribui la atingerea obiectivului general.

Stimularea competitivității IMM-urilor reprezintă condiții esențiale la nivel regional, astfel încât aceste entități economice să acționeze ca adevărate motoare ale creșterii economice.

Turismul oferă cele mai bune și în multe cazuri, cele mai realiste perspective de creștere economică în zonele periferice și subdezvoltate.

De aceea, pentru a exploata acest potențial, sunt necesare investiții publice, care să sporească atractivitatea și accesibilitatea acestor zone, ca o precondiție pentru stimularea investițiilor private.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Abordarea problematicii mediului este necesară atât pentru a beneficia de avantajele pe care creșterea bazată pe protecția mediului le poate aduce unei societăți, cât și pentru a stimula promovarea dezvoltării durabile în România.

Totodată, s-a asigurat corelarea și cu politica de coeziune a UE, fiind luate în considerare obiectivele promovate prin Strategia Europa 2020, precum și cu obiectivele tematice și prioritățile de investiții stabilite în regulamentele aprobate pentru perioada 2014 – 2020.

POR s-a construit pe o abordare de jos în sus și de sus în jos, în largi parteneriate, pentru asigurarea corelării cu strategiile regiunilor de dezvoltare conținute în Planurile de Dezvoltare Regională, precum și cu strategiile naționale sectoriale.

Având în vedere acest aspect, relevant pentru dezvoltarea/actualizarea unei strategii de dezvoltare a municipiului Orăștie este contextul regional și strategia de dezvoltare a regiunii Vest.

Municipiul Orăștie este plasat din punct de vedere administrativ în județul Hunedoara, județ ce face parte din Regiunea de dezvoltare Vest. Regiunea este situată în partea de vest a României, la granița cu Ungaria și Serbia, fiind alcătuită din punct de vedere administrativ-teritorial din patru județe: Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș. Regiunea Vest are o suprafață de 32.034 km², reprezentând 13,4% din suprafața țării.

Din punct de vedere cultural, regiunea este compusa din 3 zone istorice și anume Banat (*județul Timiș incluzând și județul Arad până la sud de Mureș și Caraș-Severin*), Crișana (*la nord de Mureș în județul Arad și nordul județului Hunedoara*) cat și Transilvania (*în principal, Hunedoara*), adică o zona multiculturală cu diversitate etnica și cu deschideri spre valorile occidentale.

Economic, Regiunea de dezvoltare Vest cuprinde areale cu puternic avânt economic ce sunt concentrate in jurul orașelor Arad și Timișoara și zone cu declin economic sau o creștere economica slaba fiind in principal județele Caraș - Severin și Hunedoara, acestea fiind zone in care activitatea predominant miniera se restructurează, nivelul de șomaj fiind mai ridicat decât in județele Arad și Timiș.

Pentru perioada 2014-2020, Regiunea de dezvoltare Vest are deja o strategie pentru dezvoltarea regionala, document ce conține viziunea de ansamblu cu privire la dezvoltarea regionala și baza strategică pentru fundamentarea programelor cu finanțare din fonduri externe /europene, naționale, regionale și / sau locale.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Premisele ce au stat la baza elaborării Strategiei pentru Dezvoltare Regionala sunt următoarele:

În ciuda multor progrese și a unei poziții relativ bune la nivel național la majoritatea indicatorilor relevanți, cu excepția celor sociali, Regiunea de dezvoltare Vest rămâne o regiune mai puțin dezvoltată în contextul Uniunii Europene. Ca atare, regiunea continua să necesite o gamă largă de intervenții și politici publice specifice obiectivului convergența, care continuă să acopere principalele domenii de dezvoltare economică, în special competitivitatea întreprinderilor, dezvoltarea economiei rurale, precum și infrastructura cheie și serviciile conexe - de transport, mediu, sănătate, educație și formare.

Regiunea de dezvoltare Vest nu este o regiune omogena. Problemele de coeziune economică și socială sunt datorate disparităților ce există între mediul urban și cel rural, precum și între cele patru județe ale regiunii.

În special două orașe, Timișoara și Arad, fiecare în parte, dar, mai ales, împreună sunt motorul de dezvoltare economică și socială pentru întreaga regiune. Pentru cele două orașe, provocarea este clara: ele trebuie să devină competitive pe plan internațional, comparabil cu regiuni similare din Europa Centrală și nu în cele din urmă, Europa de Vest. Acest deziderat implică o intervenție energetică și bine direcționată în ceea ce privește structura economică, dinamismul și progresul general. În același timp, județele Caras-Severin și Hunedoara urmăresc constant creșterea gradului de competitivitate prin valorificarea potențialului local și diversificarea activităților economice, fiind încă dominate de un caracter industrial intensiv, dar redus în termeni de competitivitate și productivitate.

Activitatea economică din Regiunea Vest este concentrată în câteva sectoare ce reprezintă circa jumătate din cifra de afaceri, forța de munca și productivitatea regiunii. O comparație internațională sugerează ca nivelurile de productivitate din Regiunea Vest sunt încă scăzute față de valorile europene. Deși productivitatea medie din Regiunea Vest (12.799 €) este ușor peste media pentru România (11.507 €), aceasta este semnificativ mai scăzută decât media celor 10 țări membre ale Uniunii Europene începând cu 2004 (19.059 €) și decât media UE 27 (48.428 €).

Schimbările demografice, inclusiv îmbătrânirea populației și migrația, sunt deosebit de importante în regiune. În intervalul 1992-2012, populația Regiunii Vest a scăzut de la 2.111.947 la 1.828.313 persoane conform datelor de la recensăminte. Răspunsul la schimbările demografice și, în special, evoluția structurii demografice a regiunii vor reprezenta adevărate provocări, mai ales pentru furnizarea serviciilor de educație și sănătate, dar și la nivel de impozitare, sistem de pensii, servicii financiare, turism și opțiuni de agrement.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Ofertele de forță de munca și de competențe în multe domenii sunt limitate de dimensiunea demografică.

Realizarea unei dezvoltări regionale echilibrate și a unei competitivități sporite depind încă, în mare măsură, de nivelul național, de calitatea și de stabilitatea mediului juridic și de crearea unui cadru instituțional adecvat, iar pe plan local și regional de capacitatea de mobilizare a tuturor actorilor implicați în susținerea și implementarea unor proiecte de dezvoltare cu impact regional.

Strategia pentru Dezvoltare Regională a Regiunii Vest pentru perioada 2014-2020 oferă recomandări de politici publice la provocările specifice cu care se confruntă Regiunea Vest. Din recomandările identificate unele pot fi abordate la nivel regional, în timp ce altele pot fi abordate ca parte a unei strategii naționale mai largi. Totuși, accentul principal este pus pe prioritățile de investiții ale actorilor publici și industriilor locale dominante și propune acțiuni care pot fi finanțate prin viitorul Program Operațional Regional, fără însă a se limita la acesta.

Ca obiectiv general al Strategiei, Regiunea Vest își propune, ca orientând intervențiile pe nevoile locuitorilor săi, să ajungă la nivelul de calitate a vieții din regiunile puternice, non-capitale ale Europei Centrale.

Pentru a îndeplini acest obiectiv general al Strategiei, Regiunea de dezvoltare Vest trebuie să devină o regiune **productivă** - bazată pe eficiența forței de munca și cu un nivel ridicat de inovare, **dinamică** - pentru a reuși să atragă investiții și să capitalizeze competențe, **conectată la nou** - urmărind creșterea valorii adăugate pe produs și proces, **coezivă** - având ca motor comunitățile locale, instituții și rețele care facilitează dezvoltarea și nu în ultimul rând, **agrabila** - cu acces facil pentru cetățeni la servicii de calitate și oportunități diverse.

Atingerea acestui obiectiv general implică cel puțin revenirea la evoluția PIB și a productivității din perioada 2000-2007 și se bazează pe următoarele obiective specifice:

Accentuarea rolului cercetării-inovării. Intervenții la nivelul modului în care domeniul CDI este configurat și organizat în cadrul regiunii, cu accent pe crearea unei legături mai strânse cu mediul de afaceri, în vederea transferului rezultatelor CDI în mediul privat.

Concentrare mai clară asupra IMM-urilor a investițiilor directe. Trebuie avut în vedere trecerea la asistență, foarte selectivă, practică și financiară a întreprinderilor din sectoarele-cheie, cu precădere la nivelul acelor întreprinderi care au potențial de "creștere-înaltă". De asemenea, asistența pentru mediul

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

privat va avea în vedere pachete de servicii pentru crearea de rețele de furnizori și internaționalizare. Acest lucru înseamnă, de exemplu, atingerea unor niveluri de investiții străine directe similare celor din perioada 2000-2007, dar mai puternic axate pe activitățile de cunoaștere intensiva, și incluzând, unde este posibil, atragerea a cel puțin câtorva funcții de cercetare și dezvoltare tehnologică în special în domeniile identificate ca sectoare „SMART”.

Îmbunătățirea nivelului productivității. Creșterea economiei regionale este dependentă de doi factori critici: rata de ocupare (numărul de persoane ocupate) și nivelul productivității (valoarea generată de fiecare ora lucrată). Pentru a crește productivitatea la nivel regional, intervențiile pot fi grupate la nivelul următorilor factori cheie:

- aptitudini: orientarea asupra categoriilor de persoane fără calificare și îmbunătățirea abilităților persoanelor ocupate;
- inovare: creșterea investițiilor în cercetare și dezvoltare a întreprinderilor, în special IMM-uri și transformarea cât mai multor idei în produse sau servicii noi sau îmbunătățite;
- întreprinderi: creșterea ratei de formare și de supraviețuire a întreprinderilor și crearea unei culturi antreprenoriale începând de la școală;
- investiții: îmbunătățirea nivelului de investiții în sectorul serviciilor.
- creșterea conectivității și mobilității în / și din regiune, indiferent ca vorbim despre transport rutier, feroviar, aerian sau naval. Identificarea și dezvoltarea punctelor multinodale de transport poate contribui la creșterea competitivității regionale. La nivel intern, trebuie încurajată folosirea transportului public în comun în detrimentul mașinii proprii, precum și a mijloacelor alternative de transport.
- identificarea nișelor din turism și formularea unei oferte turistice agregate. Acest lucru presupune o abordare serioasă a unui domeniu în care Regiunea Vest a fost în "standby". Există în Regiune un potențial de a dezvolta și susține produsele de nișă, dintre care unele pot fi organizate și comercializate în mod integrat. Se impune înființarea unei organizații formale și eficiente, regionale de turism, care să-și asume toate sarcinile de sprijin în domeniul turismului, inclusiv activitățile de promovare în țară, cât și în afara. Prin caracterul său economic, turismul creează cererea turistică - clientelă și oferta turistică - produsul turistic. În timp ce oferta are un caracter imobil, unul dintre cei mai importanți clienți pentru care Regiunea Vest poate dezvolta produse turistice este familia, un segment în creștere în termeni de durată a sejurului și a volumului încasărilor.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

➤ îmbunătățirea indicatorilor de participare în special, în învățământul secundar superior și în învățământul terțiar. Regiunea nu este economic sustenabilă cu valorile prezente ale participării în educație. Sunt necesare noi strategii pentru a se asigura ca toate persoanele considerate în deplină sănătate dobândesc până la împlinirea vârstei de 18 ani un set semnificativ de aptitudini profesionale, tehnice sau academice. Un prim pas îl vor reprezenta eforturile pentru a identifica grupurile țintă și chiar teritoriile vulnerabile sub aspectul participării. Inițiativele de tip "*doua șansa*" trebuie încurajate.

➤ creșterea calității și a accesului la asistență medicală eficientă primară și în afara mediului spitalicesc, cu precădere în etapa de diagnosticare pentru toți cetățenii regiunii. Acest lucru nu este posibil în lipsa unui proces continuu de restructurare și reconfigurare a sistemului de sănătate și, în special, al infrastructurii de sănătate.

➤ combaterea sărăciei și a excluziunii sociale în regiune. Acest deziderat trebuie să se bazeze pe creștere economică și ocuparea forței de muncă, dar și pe o protecție socială modernă și eficientă. În plus, intervențiile în protecția socială trebuie să fie inovative și să se combine cu un set extins de politici sociale, inclusiv educație direcționată, asistență socială, asigurarea de locuințe, sănătate, politici orientate către familie.

➤ diminuarea disparităților de dezvoltare. În primul rând vorbim despre disparitățile existente între orașele din Regiunea Vest și relansarea socio-economică a centrelor urbane în declin. Accentul se pune pe creșterea calității spațiului urban prin utilizarea terenurilor degradate, valorificarea potențialului turistic și creșterea calității serviciilor publice. Totodată, există diferențe de dezvoltare între județele regiunii, caz în care trebuie identificat acel optim de dezvoltare bazat pe de-o parte pe tradiție, iar pe de altă parte pe specializare prezenta. Nu în ultimul rând, vorbim despre disparități de dezvoltare pe relația rural-urban. În rural, există încă multe zone cu potențial de dezvoltare redus, caracterizate printre altele de un nivel scăzut de dezvoltare a infrastructurii și a accesului la servicii de calitate și de un nivel mai ridicat de sărăcie.

➤ îmbunătățirea capacității regionale de "dezvoltare" prin crearea și îmbunătățirea constantă a instrumentelor de sprijin a proceselor de dezvoltare în cele mai multe dintre domeniile deja amintite. Un pas poate fi reprezentat de dezvoltarea unor programe de schimburi inter și intra regionale. Un alt pas are în vedere dezvoltarea de capacități, instituții și mecanisme care să sprijine sistemul local, județean și regional în intervenții integrate.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Totodată, prin Strategia și Planul pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest, pentru perioada 2014-2020, se identifica alături de punctele forte ale regiunii și o serie de constrângeri ce trebuie luate în considerare în planificarea orizontului de timp 2014-2020:

- declinul populației - Regiunea Vest a pierdut în intervalul 2002-2012, circa 130.000 de persoane, fiind necesare acțiuni în direcția creșterii atractivității regiunii prin îmbunătățirea calității vieții și crearea de noi locuri de munca;
- accentuarea concurenței la nivelul Europei Centrale și de Est pentru atragerea de investiții și valorificarea resurselor. Regiunea Vest se va promova ca o destinație potrivită/preferată pentru afaceri;
- creșterea costurilor cu energia - Regiunea Vest urmărește la nivelul intervențiilor propuse măsuri de optimizare a consumului de energie, precum și identificarea și valorificarea surselor alternative;
- asigurarea unei accesibilități mai bune - Regiunea Vest trebuie să se implice în stabilirea culoarelor de transport pentru a deveni un hub european de transport.

În definirea elementelor strategiei a fost avută în vedere identificarea raportului optim între nevoi și resurse și a fost considerat un mix de intervenții, de la investiții în infrastructură la măsuri soft, propuse de partenerii regionali.

Aceste intervenții vor fi grupate într-un portofoliu de proiecte regionale strategice identificate, selectate și prioritizate împreună cu partenerii regionali, plecând de la ideea de concentrare teritorială și impact generat asupra calității vieții locuitorilor regiunii.

Întrucât *Planul pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2014-2020* este conceput ca un document cuprinzător pentru dezvoltare la nivel regional, necesitățile de finanțare ale priorităților identificate trebuie să reflecte resursele financiare necesare pentru implementarea acestora. Necesitățile de finanțare reprezintă o cuantificare a nevoilor regionale, indiferent de sursa de finanțare (*buget de stat, buget local, fonduri comunitare, fonduri private, etc*).

Ca urmare a analizei parteneriale realizate la nivel de regiune, pentru perioada 2014 - 2020, au fost identificate priorități de dezvoltare ce pot fi realizate într-un orizont de timp de 8 - 10 ani, prin implementarea de proiecte care să genereze dezvoltare, continuând ciclul de programare 2007 - 2013, dar cu o concentrare majoră a intervențiilor în jurul următoarelor aspecte cheie:

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- diversificarea bazei economice și crearea unei culturi antreprenoriale care să permită echiparea întreg teritoriului regiunii cu companii puternice;
- transpunerea ideilor rezultate din activitatea de cercetare în produse și servicii noi sau îmbunătățite;
- dezvoltarea în permanență a aptitudinilor / competențelor populației ca urmare a schimbării tiparelor legate de progresele tehnologice;
- îmbunătățirea constantă a stării de sănătate a populației și reducerea excluziunii sociale;
- adaptarea la provocările globale privind schimbarea modului în care sunt produse și consumate energia și resursele;
- orientarea și prioritizarea intervențiilor în funcție de impactul asupra îmbunătățirii calității vieții cetățenilor;
- reducerea disparităților regionale.

Prioritățile de dezvoltare stabilite sunt prezentate în Strategie ca și axe prioritare, după cum urmează:

Axa nr. 1 - Creșterea competitivității regionale prin promovarea inovării și specializării inteligente;

Axa nr. 2 - Dezvoltarea unei economii dinamice bazata pe creșterea productivității și antreprenorial;

Axa nr. 3 - Îmbunătățirea accesibilității și mobilității într-o regiune conectata intern și internațional;

Axa nr. 4 - Dezvoltarea capitalului uman și creșterea calității în sectoarele educație, sănătate și servicii sociale;

Axa nr.5 - Promovarea creșterii sustenabile prin sprijinirea tranziției către o economie verde în vederea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor;

Axa nr.6 - Valorificarea specificului local al comunităților urbane și rurale;

Axa nr. 7. - Dezvoltarea durabila a turismului;

Axa nr. 8 - Întărirea capacitații administrative regionale.

Axa prioritara nr. 1. Creșterea competitivității regionale prin promovarea inovării și specializării inteligente

Obiectiv: Crearea unei culturii a inovării și dezvoltarea sectoarelor cheie din Regiunea Vest

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Prioritățile de investiții:

1.1. Consolidarea infrastructurii și capacitaților regionale de cercetare – dezvoltare - inovare și promovarea centrelor de competență;

Obiectiv specific: Creșterea capacității de cercetare și inovare din regiune

Operațiuni / acțiuni:

- Dezvoltarea infrastructurilor specifice activității de cercetare – dezvoltare - inovare, în special consolidarea facilităților existente
- Dezvoltarea și promovarea centrelor de competență
- Dezvoltarea / achiziționarea și utilizarea de tehnologii și echipamente inovative
- Sprijinirea sistemelor inovative (produse, procese, servicii)
- Sprijinirea parteneriatelor firma-universitate/institute de cercetare
- Internaționalizarea activităților de cercetare – dezvoltare - inovare
- Încurajarea protejării proprietarii intelectuale
- Sprijinirea transferului tehnologic
- Promovarea ofertei de CDI accesibile în rândurile IMM-urilor

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinite aceste acțiuni - Programul Operațional Regional /

Programul Operațional Competitivitate - Fondul European pentru Dezvoltare Regională

1.2 Încurajarea investițiilor private în CDI, crearea de clustere și lanțuri de furnizori

Obiectiv specific: Transformarea rezultatelor cercetării în afaceri de succes și creșterea cooperării între actorii locali și regionali responsabili pentru cercetare, dezvoltare tehnologică, inovare și dezvoltarea afacerilor.

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinite acțiunile - Programul Operațional Regional /

Programul Operațional Competitivitate - Fondul European pentru Dezvoltare Regională

Operațiuni orientative / acțiuni

- Modernizarea și extinderea clusterelor existente și dezvoltarea de clustere noi
- Sprijin pentru crearea de lanțuri de furnizori
- Facilitarea legăturilor dintre investitorii străini și economia locală
- Încurajarea activităților de cercetare-dezvoltare desfășurate în interiorul firmelor

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Sprijinirea parteneriatelor firma-firma, firma-universitate/institute de cercetare
- Consolidarea culturii asociative în rândul companiilor din Regiunea Vest
- Susținerea investițiilor intangibile vizând achiziționarea de brevete, mărci, licențe și know-how
- Atragerea de tineri cercetători în centrele de cercetare – dezvoltare - inovare
- Încurajarea inițiativelor inovative din companii și crearea de întreprinderi inovative
- Încurajarea dezvoltării de spin - off-uri
- Mentorat și consultanță în domeniul antreprenorialului pentru cercetători - inovatori
- Sprijinirea proceselor de inovare și incorporarea de valoare adăugată pentru IMM-uri
- Promovarea eco – inovării.

1. 3. Sprijinirea sectoarelor cheie cu potențial de specializare inteligentă din regiune.

Obiectiv specific: Îmbunătățirea accesului la servicii de sprijin specifice pentru întreprinderile din sectoarele cheie, pentru a favoriza dezvoltarea lor

Operațiuni orientative / acțiuni:

- Încurajarea utilizării produselor și soluțiilor TIC în celelalte sectoare cheie și promovarea colaborării inter-business
- Dezvoltarea de servicii suport (educație și training) pentru întreprinderile din sectoarele cheie
- Promovarea complementarității între întreprinderi și incorporarea activităților transversale (ICT, design, eco-inovare) considerate ca vectori de inovare în IMM-uri
- Crearea de parteneriate pentru a introduce pe piața tehnologii operaționale promițătoare, inteligente și ambițioase
- Crearea de centre de excelență în sectoarele cheie
- Înființarea de laboratoare de testare și certificare, precum și consolidarea cercetării fundamentale
- Dezvoltarea de noi clustere și susținerea activității celor existente
- Acordarea de sprijin (inclusiv stimulente fiscale, subvenții, etc.) pentru achiziția de tehnologii și utilaje moderne, inovative
- Sprijin pentru crearea de branduri regionale și a altor inițiative de marketing

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional - Fondul European pentru Dezvoltare Regională

Axa prioritară nr. 2

Dezvoltarea unei economii dinamice bazata pe creșterea productivității și antreprenorial

Obiectiv: Regiunea Vest să devina o regiune digitală, cu afaceri productive și competitive la nivel global

Priorități de investiții:

2.1 Dezvoltarea și diversificarea oportunităților economice în întreaga regiune

Obiectiv specific: crearea unui mediu de afaceri dinamic, cu firme competitive la nivel intern și internațional

Operațiuni orientative / acțiuni:

- Sprijin pentru dezvoltarea competitivității IMM-urilor locale: implementarea standardelor, accesul pe noi piețe și internaționalizare
- Sprijin pentru accesul la consultanța al IMM-urilor
- Susținerea investițiilor în tehnologii, echipamente, mașini, utilaje, capacități de producție pentru întreprinderile din regiune
- Diversificarea activităților economice în zonele ramase în urmă
- Încurajarea spiritului antreprenorial și sprijin pentru start-up-uri
- Sprijin pentru marketingul și branding-ul produselor regionale
- Sprijinirea creării de fonduri de investiții și fonduri de capital de risc regional
- Sprijin pentru diversificarea producției întreprinderilor regionale și orientarea spre produse cu valoare adăugată ridicată
- Promovarea unor politici favorabile accesului la export al firmelor locale
- Continuarea promovării și atragerii de ISD prin asigurarea de facilități logistice (terenuri, spații, infrastructura de telecomunicații, dotări), financiare, servicii și forța de muncă calificată adecvat
- Încurajarea și diversificarea exporturilor prin:
 - inițiative orientate către oferta în vederea creșterii calității și a gradului de complexitate;
 - stimularea legăturii între furnizorii interni și comerțanții cu ridicată/ en gros;
 - exploatarea mai multor oportunități în afara modelelor de export tradiționale;
 - consolidarea serviciilor moderne de afaceri;
 - promovarea politicilor favorabile pieței produselor și afacerilor la nivel național.

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional, Programul Operațional Capital Uman - Fondul European pentru Dezvoltare Regională, Fondul Social European.

2.2 Sprijinirea structurilor și serviciilor suport pentru afaceri

Obiectiv specific: Coordonarea și specializarea structurilor suport pentru afaceri și dezvoltarea portofoliului de servicii pentru întreprinderi

Operațiuni orientative / acțiuni:

- Dezvoltarea de noi infrastructuri de afaceri specializate
- Sprijinirea structurilor suport pentru afaceri în dezvoltarea de noi servicii
- Încurajarea cooperării în rețea și dezvoltarea unor oferte integrate din partea structurilor suport pentru afaceri
- Promovarea locațiilor către firmele, noi sau deja localizate, cu potențial de extindere pe piața regională
- Oferirea unor stimulente de natură financiară pentru localizarea firmelor
- Extinderea serviciilor oferite de incubatoarele și acceleratoarele de afaceri, inclusiv oferirea unor programe de mentorat

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional, Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

2.3 Reabilitarea siturilor industriale poluate și abandonate și a terenurilor nefolosite

Obiectiv specific: Reabilitarea fostelor situri industriale și dezvoltarea de noi structuri economico-sociale

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional, din Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Operațiuni orientative / acțiuni:

- Curățarea suprafețelor site-urilor industriale poluate și neutilizate și îmbunătățirea terenurilor;
- Demolarea clădirilor și planarea terenului;
- Crearea/reabilitarea/extinderea clădirilor pentru activități de producție, prestări servicii și adiacente;
- Crearea/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea infrastructurii de utilități publice (rețele de alimentare cu apă, gaze naturale, electricitate, rețele de canalizare);
- Cablare, rețele internet broadband;
- Alte activități adiacente necesare pentru reabilitarea siturilor industriale și pregătirea pentru noi activități economice;

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Drumuri de acces.

2.4. Îmbunătățirea infrastructurii de telecomunicații și implementarea de aplicații bazate pe tehnologii avansate

Obiectiv specific: Valorificarea la maxim a potențialului TIC existent la nivel regional

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional din Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Operațiuni orientative / acțiuni:

- Susținerea accesului la Internet și serviciile conexe
- Dezvoltarea rețelelor de Internet de banda larga, cu precădere în zonele rurale in zonele greu accesibile
- Dezvoltarea de aplicații de tip: e-guvernare, e-sanatate și e-educatie
- Încurajarea relației cu IMM-urile prin dezvoltarea de aplicații specifice
- Sprijinirea proiectelor de cercetare privind activitățile de standardizare interoperabilității
- Sprijinirea cercetării in domeniul securității serviciilor de tip cloud-computing
- Promovarea parteneriatelor public-privat in domeniul TIC
- Dezvoltarea de noi e-Infrastructuri din domeniul TIC
- Sprijinirea e-comerțului și a e-economiei
- Masuri pentru "alfabetizarea digitala"

Axa prioritară nr. 3 Îmbunătățirea accesibilității și mobilității într-o regiune conectata intern și internațional

Obiectiv: Implementarea unui sistem de transport durabil si eficient care sa conducă la o dezvoltare echilibrata a tuturor modurilor de transport in concordanta cu cerințele economice, sociale si de mediu.

Priorități de investiții:

3.1. Continuarea investițiilor la infrastructura aferenta rețelelor TEN-T

Obiectiv specific: Dezvoltarea si modernizarea infrastructurii de interes național și regional, cu prioritate pe axele TEN-T care sa pună baza unui transfer eficient între modurile de transport.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Infrastructura Mare din Fondul European pentru Dezvoltare Regională și Fondul de Coeziune.

Operațiuni orientative / acțiuni:

Rutier:

- Autostrada Arad- Nadlac (lot 1: 22,2km - Pecica - Nadlac, lot 2: 16,7km Arad-Pecica);
- Autostrada Orastie-Sibiu (lot 1, 24,1km: Orastie - Sebes);
- Autostrada Lugoj-Deva (Lot 1 - 27,4km: Sanovita-Dumbrava) (lot 2- 28,6km: Dumbrava- Cosevita) (lot 3 - 21,2km: Cosevita-Ilia) (lot 4 - 22,1km: Ilia-Șoimus);
- Autostrada Timișoara-Lugoj (lot 2: 25,6km - Izvin-Șanovița);
- Autostrada Timișoara - Belgrad (50-60 de kilometric, care ar asigura legătura dintre Timișoara si granița cu Serbia);
- Autostrada Via Carpatia, tronsonul Lugoj-Drobeta Turnu Severin;
- Construcția centurilor rutiere ocolitoare pentru toate orașele de pe rețeaua rutiera europeana (de baza și extinsa).

Feroviar:

- tronsonul Frontiera - Curtici - Arad - km 614;
- tronsonul Arad - Radna - Simeria;
- tronsonul Simeria - Coslariu;
- Modernizarea si dezvoltarea stațiilor de cale ferata de la Curtici si Simeria, in regim de nod multimodal;
- Tronsonul Arad - Timișoara;
- Tronsonul Timișoara - Caransebeș;
- Modernizarea si dezvoltarea stațiilor de cale ferata Arad si Timișoara;
- Modernizarea liniilor de cale ferata ne-electrificate;
- Tronsoanele nefuncționale: Boutari - Hateg si Brad - Deva;
- Tronsonul Timisoara - Moravita;
- Analizarea construirii unor rute noi (de exemplu Timisoara - Szeged). **Naval:**
- Modernizarea si dezvoltarea portului Moldova Noua ca nod de transport multimodal de pasageri si marfa;

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Introducerea unui sistem performant de monitorizare a parametrilor de navigație, de-a lungul Dunării și de informare asupra situațiilor "speciale".

3.1. Dezvoltarea infrastructurilor de transport cu rol de artere suport pentru rețelele TEN-T

Obiectiv specific: Conectivitate îmbunătățită între localitățile din regiune și principalele coridoare europene de transport

Programul fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional din Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Operațiuni orientative/ acțiuni:

- Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene
- Construcția de drumuri expres
- Construcția variantelor rutiere ocolitoare pentru toate localitățile cu acces la drumuri europene sau de interes județean.

3.2 Realizarea unui sistem integrat de transport la nivel regional

Obiectiv specific: Reducerea semnificativa a timpilor de parcurs, îmbunătățirea siguranței și a calității serviciilor de transport, precum și integrarea Regiunii Vest în coridorul interoperabil „E” de marfa

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional / Programul Operațional Infrastructură Mare din Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Operațiuni orientative / acțiuni:

Rutier:

- Modernizarea unor drumuri județene și / sau comunale pentru asigurarea conectivității în interiorul regiunii și creșterea accesului cetățenilor la serviciile publice
- Reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi urbane
- Adoptarea unor soluții flexibile de transport pentru susținerea unor activități sezoniere (*perioade ale lucrărilor agricole, de construcții, pe șantiere bine definite, ale anilor de învățământ etc*)

Feroviar:

- Modernizarea stației de cale ferată Reșița Sud
- Informatizarea gărilor (înlocuirea sistemelor de centralizare electrodinamice cu unele electronice) Caransebeș și Lugoj
- Revitalizarea rețelelor feroviare secundare și reorientarea lor către domeniile turistic sau marfa

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Adoptarea unor soluții flexibile de transport pentru susținerea unor activități sezoniere (perioade ale lucrărilor agricole, de construcții, pe șantiere bine definite, ale anilor de învățământ etc)

Siguranța:

- Realizarea unor centre de management al traficului
- Existența și menținerea, în conformitate cu standardele și normele în vigoare, a marcajelor, indicatoarelor rutiere și a amenajărilor de infrastructură rutieră, amplasate pe drumurile publice;
- Semnalizarea lucrărilor precum și a obstacolelor aflate pe suprafața carosabilă;
- Refacerea după intervenția la suprafața carosabilă, în cazul lucrărilor la rețelele edilitare (apa, gaz, electricitate, etc.);
- Existența de construcții, accese rutiere, panouri publicitare sau alte activități private în zona drumului public, neautorizate sau care nu respectă prevederile legale și care afectează siguranța rutieră;
- Achiziționarea de sisteme inteligente de transport (ITS).

Axa prioritară nr. 4 - Dezvoltarea capitalului uman și creșterea calității în sectoarele educație, sănătate și servicii sociale

Obiectiv: Dezvoltarea capitalului uman din regiune prin creșterea gradului de ocupare a forței de muncă, incluziune socială și acces crescut la educație și la servicii de sănătate și sociale de calitate.

Priorități de investiții:

4.1. Îmbunătățirea accesului populației la educație și formare profesională, precum și creșterea calității acestora

Obiectiv specific: Creșterea participării populației la educație și asigurarea unui proces educațional modern și de calitate, capabil să asigure resurse umane pregătite pentru piața muncii.

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional - Fondul European pentru Dezvoltare Regională și Programul Operațional Capital Uman - Fondul Social European.

Operațiuni orientative / acțiuni - Hard:

- Crearea/ reabilitarea/ extinderea/ modernizarea grădinițelor
- Reabilitarea/ modernizarea/ extinderea infrastructurii educaționale: învățământul obligatoriu, liceal și a campusurilor pre-universitare, inclusiv dotarea cu echipamente specifice

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Crearea/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea infrastructurii universitare si a campusurilor universitare, inclusiv dotarea cu echipamente specifice
- Crearea/ modernizarea/ reabilitarea/ extinderea centrelor de formare profesionala continua, inclusiv dotarea cu echipamente specifice
- Creșterea nivelului de dotare cu TIC in unitățile de învățământ și asigurarea conexiunii la internet
- Susținerea accesului la educație prin asigurarea facilităților de transport pentru elevi/studenti/profesori, precum si prin masuri specifice pentru elevii, studenții și profesorii cu dizabilități (ex: rampe de acces in instituție, grupuri sanitare adaptate nevoilor specifice, mobilier adecvat, material didactic etc.).

Operațiuni orientative / acțiuni - Soft a) sistemice:

- Crearea unui mecanism pentru o evaluare periodica a stadiului infrastructurii educaționale existente
- Analiza ofertei educaționale in relație directa cu cerințele actuale și viitoare de pe piața muncii si evaluarea diferențelor existente la nivelul deprinderilor și al educației
- Crearea unui mecanism permanent care sa se ocupe de adaptarea curriculei la nevoile existente pe piața muncii
- Reintegrarea in educație a celor care au părăsit timpuriu școala (inclusiv programe de educație de tip "a doua șansa")
- Dezvoltarea de programe integrate pentru creșterea accesului și participării in învățământul primar si secundar pentru persoanele aparținând grupurilor vulnerabile (consiliere, mediere, programe de tip "școala după școala", educație remediata si învățare asistată, etc), inclusiv sprijin financiar pentru familiile acestora
- Masuri de creștere a siguranței în școli (*supraveghere video, paza sporita, testarea psihologica a elevilor*) și campanii de prevenire a violenței in școli
- Încurajarea activităților extracuriculare care utilizează metode de educație non-formala si informala, in sprijinul acumulării de competențe cheie
- Masuri pentru facilitarea accesului la educația preșcolara și creșterea calității educației preșcolare (0-6 ani), îndeosebi a segmentului 0-3 ani
- Stabilirea unor criterii clare și transparente de evaluare a performanței și formularea unor măsuri care să facă posibilă aplicarea lor în regiune și/sau utilizarea unor standarde europene

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Dezvoltarea și adaptarea ofertelor de formare profesională continuă în conformitate cu cerințele de pe piața forței de munca
- Extinderea cursurilor privind învățarea pe parcursul întregii vieții din cadrul universităților
- Atragerea absolvenților cu rezultate bune în sistemul educațional prin stimularea mobilității (*cu posibilitatea de încadrare în sistemul privat*) și posibilitatea dezvoltării unei cariere în cadrul sistemului educațional
- Finanțarea educației în funcție de rezultate
- Punerea accentului pe materiile creative (muzica, arte plastice), sport (inclusiv înot) și competențe lingvistice
- Implementarea unui standard de calitate educațională regională — polul de educație vest.

Operațiuni orientative / acțiuni - Soft - TIC în educație:

- Utilizarea noilor tehnici și tehnologiilor moderne de predare și dezvoltarea de către profesori a abilităților specifice necesare pentru a putea să le pună în aplicare
- Introducerea și extinderea utilizării TIC în activitățile de predare și învățare, management și planificare în învățământul preuniversitar
- Promovarea unor metode moderne de învățare (de exemplu e - learning)
- Dezvoltarea și implementarea soluțiilor/ instrumentelor software pentru îmbunătățirea proceselor și activităților educaționale

Operațiuni orientative / acțiuni - Soft - cadre didactice:

- Asigurarea accesului cadrelor didactice la programe de formare profesională continuă, inclusiv stagii de specializare realizate în cadrul firmelor și evaluarea periodică a competențelor acestora.
- Formarea profesională și creșterea competențelor manageriale ale personalului de conducere a unităților de învățământ
- Oferirea de stimulente/ facilități pentru cadrele didactice, în vederea localizării în comunități izolate/ slab dezvoltate

Operațiuni orientative / acțiuni - Soft - parteneriate:

- Crearea unor programe pentru o pregătire suplimentară în vederea inserției studenților pe piața forței de munca, prin plasarea studenților în companii (stagii de practică, stagii de ucenicie, etc).

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Crearea și promovarea de parteneriate viabile și funcționale între școli și mediul de afaceri, în vederea facilitării stagiilor de practică a elevilor în firme, adaptării curriculei, sprijin didactic...
- Elaborarea și livrarea în parteneriat cu întreprinderile din regiune a unor module de curriculum pentru învățământul profesional și tehnic, care să răspundă nevoilor angajatorilor
- Crearea unor parteneriate între școli, părinți și comunități, care să ducă la diminuarea riscului abandonului școlar

Operațiuni orientative / acțiuni - Soft - e) orientare și consiliere:

- Informarea, orientarea și consilierea elevilor în etapele de trecere de la un nivel educațional la altul, în funcție de aptitudinile și abilitățile acestora, capacitatea de învățare și piața forței de muncă
- Organizarea de campanii de conștientizare, precum și furnizarea serviciilor integrate de orientare și consiliere pentru copiii și părinții copiilor expuși riscului de părăsire timpurie a școlii

4.2. Creșterea ocupării forței de muncă din regiune

Obiectiv specific: Crearea unei piețe a forței de muncă regionale moderne, flexibile și inclusive, precum și pregătirea resurselor umane pentru modificări structurale

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional din Fondul European pentru Dezvoltare Regională și Programul Operațional Capital Uman - Fondul Social European.

Operațiuni orientative / acțiuni - Hard:

- Crearea observatorului regional al forței de muncă
- Crearea unui centru de excelență pentru specializările de top din regiune

Operațiuni orientative / acțiuni - Soft - măsuri active:

- Modernizarea și diversificarea serviciilor oferite de Serviciului Public de Ocupare

Operațiuni orientative / acțiuni – Soft - ocupare:

- Adoptarea unor măsuri de tipul celei „*de-a doua șansa*” pentru cei care au părăsit școala fără să obțină o calificare
- Sprijin pentru deschiderea unei întreprinderi de către tineri și persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă/ șomeri/ persoane inactive (acordarea de servicii juridice, de marketing, financiare, metode și tehnici eficiente de management și alte servicii de consultanță, inclusiv stimulente financiare)

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Dezvoltarea unor tehnici și instrumente pentru îmbunătățirea capacității serviciului public de ocupare și a entităților private care acționează în domeniul formării profesionale și/sau plasării forței de muncă, de a evalua potențialul profesional al șomerilor/ persoanelor inactive aflate în căutarea unui loc de muncă/ persoanelor din grupurile vulnerabile
- Organizarea burselor de locuri de muncă și a job cluburilor pentru șomeri/ persoane inactive aflate în căutarea unui loc de muncă/ persoane din grupurile vulnerabile
- Furnizarea de programe de calificare/ recalificare pentru creșterea și diversificarea competențelor profesionale ale persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și corelarea programelor de calificare / recalificare adresate persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, cu cererea de pe piața muncii
- Crearea unui mecanism organizat pe baza unui program tematic-teritorial pentru finanțarea oportunităților de învățare și formare profesională care au la bază cerințele pieței
- Sprijinirea furnizorilor de formare profesională pentru dezvoltarea și diversificarea ofertelor de formare profesională în conformitate cu cererea de locuri de muncă
- Încurajarea angajatorilor pentru a sprijini participarea la formare profesională continuă a angajaților
- Încurajarea mobilității geografice a forței de muncă prin stimularea și promovarea acceptării unui loc de muncă în altă localitate decât cea de domiciliu prin: sprijin financiar, facilități pentru obținerea unei locuințe, facilități de transport, alte tipuri de măsuri de sprijin.
- Sprijinirea implementării metodelor de organizare flexibilă a muncii
- Încurajarea responsabilității sociale a întreprinderilor, inclusiv angajarea de persoane aparținând grupurilor vulnerabile
- Extinderea și flexibilizarea sistemului de stimulare a angajatorilor în vederea încadrării în muncă a tinerilor
- Crearea unor programe de pregătire suplimentară pentru inserția tinerilor pe piața forței de muncă, prin plasarea tinerilor (elevi, studenți, absolvenți) în firme (stagii de practică, programe de ucenicie, etc).
- Îmbunătățirea condițiilor de muncă
- Dezvoltarea de soluții pentru rezolvarea problemei șomajului neînregistrat

Operațiuni orientative / acțiuni – Soft - mecanisme de monitorizare:

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Crearea unei platforme web regionale cu informații despre piața forței de muncă regionale și realizarea unui forum pentru găzduirea unui dialog eficient între sistemul educațional, mediul de afaceri și agențiile de ocupare/angajare
- Dezvoltarea de soluții electronice integrate (baze de date interactive), pentru monitorizarea situației cererii și ofertei de pe piața forței de muncă, a inserției tinerilor absolvenți pe piața forței de muncă, etc
- Dezvoltarea unor servicii specializate la nivel regional pentru studiul pieței muncii: realizarea unei analize cu privire la cele mai căutate 25 de locuri de muncă din Regiunea Vest și crearea unei « panorame » a competențelor necesare găsirii unui loc de muncă în regiune.

Operațiuni orientative / acțiuni – Soft - grupuri vulnerabile:

- Extinderea unor programe de formare profesională adaptate pentru persoanele din mediul rural și pentru persoanele din grupurile vulnerabile

Operațiuni orientative / acțiuni – Soft - orientare:

- Furnizarea de programe de formare profesională la locul de muncă pentru dezvoltarea competențelor angajaților, creșterii performanțelor și productivității acestora și combaterii riscului de șomaj, în special pentru lucrătorii mai în vârstă care sunt vulnerabili în mod special la restructurarea economică
- Sprijinirea accesului oamenilor la învățarea de-a lungul vieții, pentru a se reorienta către sectoare cu înaltă valoare adăugată
- Campanii de conștientizare și sprijin pentru transformarea muncii nedeclarate în ocupare formală
- Programe personalizate de mediere, consiliere și orientare pentru șomeri/ persoane inactive aflate în căutarea unui loc de muncă/ persoane din grupurile vulnerabile, facilitarea accesului acestora la informații relevante privind piața forței de muncă
- Programe de orientare și consiliere pentru tineri, în vederea asigurării unei tranziții line de la educație la viața activă

Operațiuni orientative / acțiuni – Soft - parteneriate:

- Sprijinirea parteneriatelor la diferite niveluri care reunesc întreprinderi, organizații sindicale, patronate, furnizori de formare profesională continuă, ONG-uri și alți actori relevanți pe piața muncii, pentru corelarea cererii și ofertei de pe piața forței de muncă regională.

4.3 Promovarea incluziunii sociale și combaterea riscului de sărăcie

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Obiectiv specific: Creșterea calității vieții grupurilor vulnerabile și persoanelor din comunitățile defavorizate și asigurarea accesului la servicii sociale de calitate, adaptate nevoilor beneficiarilor

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional din Fondul European pentru Dezvoltare Regională și Programul Operațional Capital Uman - Fondul Social European.
Operațiuni orientative / acțiuni - Hard:

- Crearea/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea și dotarea serviciilor sociale cu cazare pentru toate categoriile de beneficiari de servicii sociale: copii abandonți, copiii străzii, copii cu dizabilități, persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, victime ale violenței domestice, persoane dependente de droguri, persoane fără adăpost, victime ale traficului de persoane, persoane aflate în detenție, etc
- Crearea și dezvoltarea de centre de tip familial pentru copii (pentru maxim 10 copii) și dotarea acestora
- Crearea și dezvoltarea de locuințe protejate pentru persoanele vulnerabile (persoane cu dizabilități, tinerii de 18 ani care părăsesc sistemul de ocrotire a minorului, etc)
- Crearea/ reabilitarea/ modernizarea și dotarea centrelor de zi multifuncționale pentru toate categoriile vulnerabile: copii abandonți, copiii străzii, copii cu dizabilități, persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, victime ale violenței domestice, persoane dependente de droguri, etc
- Dezvoltarea altor tipuri de servicii sociale fără cazare: centre și sau unități de îngrijire la domiciliu, cantine sociale, servicii mobile, grădinițe sociale, creșe etc.
- Sprijinirea dezinstituționalizării prin construcția/modernizarea infrastructurii pentru sprijinirea tranziției de la asistența instituțională la cea de proximitate
- Crearea/ dezvoltarea de locuințe sociale pentru persoanele aflate în risc de sărăcie și excluziune socială
- Crearea/ reabilitarea/ modernizarea și dotarea unităților de asistență medico-socială
- Accesibilizarea mediului fizic pentru persoanele cu dizabilități (crearea de rampe de acces în spațiile publice, clădiri de locuințe, spații de agrement și firme private prestatoare de servicii; achiziționarea de mijloace de transport în comun accesibile; organizarea și semnalizarea spațiilor de parcare; montarea sistemelor de semnalizare sonore și vizuale; folosirea limbajului mimico-gestual în instituțiile publice; accesibilizarea toaletelor; accesibilizarea telefoanelor publice, etc)

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Soft:

- Diversificarea și creșterea calității serviciilor oferite în cadrul centrelor sociale (cu sau fără cazare), inclusiv în mediul rural și în zonele izolate/ dezavantajate prin eficientizarea utilizării resurselor financiare, umane și materiale
- Dezvoltarea unor programe sociale de integrare-incluziune personalizate
- Sprijinirea creării și dezvoltării de întreprinderi sociale și ateliere protejate
- Îmbunătățirea sistemului de selecție și pregătire a asistenților maternali, precum și îmbunătățirea și dezvoltarea sistemului de monitorizare a activității acestora
- Încurajarea adopției ca măsura specială de protecție a copilului aflat în dificultate, prin simplificarea procedurilor precum și prin campanii periodice de informare cu privire la procesul adopției, etapele și metodologia acesteia
- Derularea de programe de consiliere și educație/ formare profesională în vederea facilitării găsirii unui loc de muncă și integrării sociale a tinerilor care urmează să părăsească sau au părăsit sistemul de ocrotire a minorului, a persoanelor cu dizabilități, a persoanelor provenind din comunități defavorizate și a altor categorii defavorizate
- Derularea de programe de consiliere/ mediere pentru familii și tineri, în vederea prevenirii existenței unor situații de abuz/ neglijență în familie/ abandon familial
- Derularea de campanii de informare și conștientizare a publicului cu privire la aspecte ce țin de incluziunea socială și non-discriminarea categoriilor vulnerabile.
- Realizarea și implementarea unui sistem de tip "e-social" la nivel regional - baze de date interactive care să permită monitorizarea situației beneficiarilor (dosarul electronic al beneficiarului), cererea de servicii sociale, precum și serviciile sociale existente
- Dezvoltarea și încurajarea parteneriatelor între furnizorii publici și furnizorii privați de servicii sociale/ ONG -uri din domeniul social
- Sprijinirea dezvoltării activității ONG-urilor din domeniul social, inclusiv prin asigurarea unor spații și dotări pentru desfășurarea activităților.
- Revizuirea și actualizarea standardelor de calitate din sistemul serviciilor sociale
- Creșterea accesului la învățarea pe tot parcursul vieții pentru personalul implicat în furnizarea serviciilor sociale

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Intervenții integrate pentru creșterea accesului la servicii de educație, formare profesională, sănătate, servicii de igienă, cursuri de educație parentală, planificare familială, mese calde, dezvoltarea abilităților (cel puțin pentru adolescenți), campanii de combatere a discriminării, precum și alte activități sociale sau culturale pentru persoanele din comunitățile defavorizate.
- Încurajarea responsabilității sociale a întreprinderilor, în vederea angajării persoanelor din grupurile dezavantajate (tineri șomeri, șomeri pe termen lung, persoane cu dizabilități, persoane de etnie romă, tineri proveniți din centre de plasament, etc)
- Crearea unor structuri regionale (Comitet Regional) pentru politici de îngrijire a sănătății și politici sociale.

4.4 Îmbunătățirea calității serviciilor medicale din Regiunea Vest și a accesului populației la acestea

Obiectiv specific: Crearea la nivelul Regiunii Vest a unui sistem medical eficient, care funcționează în favoarea pacienților, contribuind la îmbunătățirea stării de sănătate a populației.

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional din Fondul European pentru Dezvoltare Regională Programul Operațional Capital Uman din Fondul Social European.

Operațiuni orientative / acțiuni - Hard:

- Construirea / reabilitarea / modernizarea / extinderea spitalelor și ambulatoriilor / centrelor preventorii, altor tipuri de unități medico-sanitare: sanatorii, centre de sănătate, inclusiv dotarea cu echipamente și tehnologii moderne
- Înființarea de noi spitale în regiune, pe specializările considerate importante la nivel regional (spital regional de urgență, spital oncologic, cardio-vascular, etc)
- Construirea unor funcționalități medicale regionale (specializări) la nivelul spitalelor care să răspundă necesităților medicale din regiune
- Crearea unui sistem integrat care să cuprindă unități de servicii "prespital", unități de primire și centre regionale de gestionare a urgențelor, centre specializate pe servicii paliative, recuperare neuromotorie, boli cronice, care vor putea descărca presiunea actuală pe unitățile de servicii de spitalizare
- Crearea unor unități medicale mobile, în vederea asigurării accesului persoanelor din zonele izolate la servicii medicale

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Dezvoltarea și dotarea cu echipamente a bazelor integrate pentru intervenții în situații de urgență, precum și dotarea cu mijloace de transport pentru pacienți (ambulanțe, mini-bus-uri pentru pacienții de zi)
- Crearea de facilități (de cazare) pentru familiile pacienților (în special în cazul copiilor)
- Realizarea unui audit energetic și transformarea spitalelor în unități eficiente din punct de vedere energetic

Soft:

- Crearea unui program care are la bază eficiența (Centru de Eficiență) în ceea ce privește furnizarea serviciilor medicale, schimbul de bune practici și testarea calității /îmbunătățirea timpilor de realizare a intervențiilor
- Crearea unor structuri regionale (Comitet Regional) pentru politici de îngrijire a sănătății și politici sociale
- Creșterea utilizării TIC în sistemul de sănătate, prin implementarea de soluții de tip e- sănătate, utilizarea rețelelor de telemedicină
- Realizarea unui sistem electronic integrat de colectare a datelor privind starea de sănătate a populației (în funcție de venituri, mediu de rezidență, educație), privind cererea de servicii medicale regionale, precum și de monitorizare a indicatorilor de sănătate.
- Măsuri de stimulare și încurajare a medicilor pentru a nu părăsi sistemul medical din regiune, inclusiv stimulente / facilități
- Colaborarea cu institutele de Cercetare Dezvoltare și valorificarea rezultatelor cercetării
- Îmbunătățirea abilităților de management a personalului de conducere din spitale și evaluarea periodică a acestuia
- Crearea unui sistem regional de asigurări, inclusiv un pachet de bază în regiune
- Măsuri de încurajare a dezvoltării sectorului medical privat
- Încurajarea dezvoltării unor asociații profesionale a personalului medical și creșterea rolului acestora
- Creșterea accesului la învățarea pe tot parcursul vieții pentru personalul medical și dezvoltarea unor activități de training în ceea ce privește îngrijirea medicală, utilizarea TIC, inclusiv pentru a pregăti personal specializat pentru a lucra pe unitățile mobile în zonele izolate

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Asigurarea accesului la servicii medicale pentru categoriile defavorizate, inclusiv prin dezvoltarea unor programe gratuite de evaluare și monitorizare a stării de sănătate a acestora.
- Dezvoltarea opțiunilor de îngrijire la domiciliu
- Asigurarea accesului real al tuturor categoriilor de populație la un pachet de baza de servicii medicale gratuite
- Crearea unor programe de prevenire pentru reducerea riscului îmbolnăvirilor (screening, vaccinare, informarea populației)
- Crearea unui program de educație medicală a populației (campanii de conștientizare), prin toate canalele (inclusiv prezentări în școli, locuri publice, la locul de muncă), mai ales în mediul rural și în comunitățile sărace, orientat în special pe metode de prevenție a îmbolnăvirilor, precum și pe informarea pacienților privind posibilitățile de tratament și îngrijire la domiciliu disponibile pentru bolile cronice
- Creșterea rolului medicilor de familie și implicarea activă a acestora în programele de prevenție și educație, în tratamentul precoce al bolilor comune, precum și în promovarea unui stil de viață sănătos
- Facilitarea accesului la finanțările din fondurile structurale ale Uniunii Europene
- Dezvoltarea/ promovarea unor servicii medicale bazate pe o specializare unică
- Dezvoltarea de protocoale terapeutice pentru programe curative și afecțiuni cronice
- Creșterea accesului la expertiza medicală pentru afecțiuni specifice
- Valorificarea resurselor naturale (ex. potențialul balnear) în medicină.

Axa prioritară nr. 5 - Promovarea creșterii sustenabile prin sprijinirea tranziției către o economie verde în vederea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

Obiectiv - Prezervarea resurselor naturale și îmbunătățirea calității factorilor de mediu în Regiunea Vest. Tranziția către o economie cu emisii reduse de carbon.

Domenii de intervenție:

5.1 Dezvoltarea unei infrastructuri de mediu adecvate

Obiectiv specific- Îmbunătățirea accesului populației la servicii publice și edilitare de calitate prin dezvoltarea și extinderea infrastructurii de alimentare cu apă, epurare a apelor uzate, reciclării și valorificării deșeurilor.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Programul/fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional din Programul Operațional Infrastructura Mare din Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Operațiuni / acțiuni - HARD:

- Implementarea de către companii a sistemelor de reținere a emisiilor
- Dezvoltarea de depozite ecologice de deșeuri municipale
- Construcții/ reabilitări de stații de transfer cu facilități de sortare - compactare
- Stații de recuperare și reciclare a deșeurilor din construcții atașate centrelor urbane
- Implementarea de sisteme de colectare selectivă pentru mai multe tipuri de deșeuri
- Dezvoltarea capacităților operatorilor de servicii de a asigura reciclarea de calitate a deșeurilor din gospodării prin adoptarea de tehnologii moderne
- Instalații de valorificare de înaltă calitate a deșeurilor biodegradabile, inclusiv a nămolurilor provenite din epurarea apei
- Închiderea și amenajarea depozitelor de deșeuri neconforme
- Decontaminarea și ecologizarea terenurilor afectate de activitatea industrială
- Construcția / reabilitarea de stații de tratare și alimentare cu apă
- Construcția / reabilitarea de stații de tratare a apelor menajere
- Dezvoltarea de laboratoare de analiză și monitorizare a factorilor de mediu

Operațiuni / acțiuni - SOFT

- Campanii de sensibilizare a opiniei publice pentru reducerea deșeurilor și sporirea ratei de colectare selectivă.
- Implementarea de mecanisme de stimulare a colectării selective prin crearea de parteneriate între administrațiile locale, actori privați și societatea civilă.
- Campanii de sensibilizare a opiniei publice pentru a spori utilizarea rațională a resurselor de apă și energie.
- Acțiuni de identificare și evaluare a terenurilor afectate de activitatea industrială.
- Programe de îmbunătățire a serviciilor edilitare.
- Dezvoltarea de programe bazate pe CDI de asistare a industriei și a operatorilor de servicii în identificarea de soluții tehnice de prevenire a poluării.

5.2. Stimularea creșterii eficienței resurselor în economie

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Obiectiv specific - Eficientizarea utilizării resurselor in economie in vederea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon.

Programul/fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional și Programul Operațional Infrastructura Mare din Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Operațiuni / acțiuni - HARD:

- Investiții pentru adoptarea de tehnologii, instalații, echipamente performante și sisteme cu consum redus de resurse in procesele de producție, încălzire, răcire, iluminat, mentenanța etc.
- Investiții pentru modernizarea sistemelor de producere, distribuție și transport (Smart grid)
- Investiții in implementarea de sisteme inteligente de monitorizare și control al energiei in sectorul privat și al serviciilor publice
- Investiții in dezvoltarea infrastructurilor de afaceri in implementarea simbiozei industriale intre companii sau companii și infrastructura urbana

Operațiuni /acțiuni - SOFT

- Transferul etichetelor verzi europene pentru certificarea produselor și serviciilor
- Sprijin in implementarea și certificarea EMAS acordata organizațiilor și locațiilor
- Sprijin in aplicarea principiilor de Ecodesign in vederea creării unor produse și servicii ecoinovative
- Programe de instruire a instituțiilor publice in domeniul ecoinovarii și al achizițiilor publice verzi
 - Implementare proiecte de tip Ecoprofit adresate companiilor în vederea eficientizării consumului de resurse - crearea cluburilor Ecoprofit în marile orașe¹
 - Sprijinirea companiilor in vederea implementării sistemelor de management energetic
 - Favorizarea creării de Eco parcuri industriale prin consultant tehnica și mediere între companii și/sau instituții bazat pe principiul simbiozei industriale
 - Dezvoltarea de servicii de eficiență a resurselor și producție curata
 - Elaborarea de curricule in domeniul eco-eficienței și adoptarea lor in cadrul programelor educaționale a facultăților tehnice și economice.

5.3 Creșterea eficienței energetice în clădirile publice și rezidențiale

¹ ECOPROFIT este o abordare de cooperare între autorități regionale și companiile locale, cu scopul de a reduce costul de deșeuri, materii prime, apă și energie. Modelul se adresează companiilor de producție, precum și spitale, hoteluri, companii de servicii și comercianți.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Obiectiv specific - Îmbunătățirea confortului termic și scăderea costurilor cu energia (încălzire - răcire iluminat) în clădirile instituțiilor publice (sedii primării, instituții de învățământ, spitale, instituții de cultura etc.) și de locuințe (noi și istorice) prin creșterea eficienței energetice și implementarea de sisteme inteligente de monitorizare și control.

Programul/fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional și/sau Programul Operațional Infrastructura Mare din Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Operațiuni / acțiuni - HARD:

- Reabilitarea-eficientizarea termică și de iluminat inteligent a clădirilor, precum și a sistemelor de alimentare cu căldura și apa caldă menajeră prin acțiuni de: anvelopare - reabilitare, sisteme de izolații, etanșizare, iluminat eficient (ex. LED), introducerea sistemelor de ventilate, contorizare și management al energiei.
- Implementarea de sisteme inteligente de monitorizare și control a energiei consumate, introducerea sistemelor de contorizare individuale.
- Acoperirea cu verdețea a acoperișurilor, teraselor.
- Acțiuni de regenerare urbană punctuală a unor cartiere prin eficientizare energetică.

Operațiuni / acțiuni - SOFT:

- Acțiuni de testare pilor a soluțiilor eficienței energetice pe diferite tipuri de clădiri.
- Campanii de promovare a eficienței energetice și a soluțiilor de succes în rândul asociațiilor de locatari în vederea informării și conștientizării beneficiilor.
- Premiarea directă a soluțiilor și tehnologiilor inovative elaborate la nivel local de eficientizare energetică.
- Programe de finanțare-stimulare a procesului de reabilitare și eficientizare energetică a clădirilor.
- Elaborarea de planuri de regenerare urbană prin eficientizare energetică.
- Elaborarea de curricule în rândul învățământului profesional și universitar axate pe eficiența energetică, eco-design și regenerare urbană.
- Implementarea sistemelor de etichetare ecologică a clădirilor și a sistemelor de evaluare a nivelului de eficiență energetică - sustenabilitate a clădirilor.

5.4 Valorificarea resurselor pentru producerea și utilizare energiei regenerabile

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Obiectiv specific - Valorificarea locala a resurselor regenerabile in vederea creării de energie sau suplimentarii necesarului de energie deja produs din surse convenționale si utilizarea acesteia in vederea reducerii costurilor, creșterii nivelului de trai si stimulării activității economice si turistice.

Programul/fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional, Programul Operațional Infrastructura Mare din Fondul European pentru Dezvoltare Regională și Planul National de Dezvoltare Rurală din Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală.

Operațiuni / acțiuni HARD:

- Implementarea de sisteme de utilizare a energiilor regenerabile în clădiri, de locuințe (noi și istorice), publice (noi și istorice), unități economice-turistice, unități de cultura și loisir.
- Implementarea de sisteme centralizate eficiente de asigurare a energiei electrice si termice prin valorificarea energiilor regenerabile pentru comunități rurale izolate, zone periurbane emergente sau zone rurale situate periurban.
- Implementarea de sisteme de iluminat eficient (ex. LED) si inteligent (de control al luminii) in vederea valorificării estetice prin iluminat public si arhitectural a zonelor de importanța sociala si turistica (piețe, centre istorice, monumente, clădiri simbol sau cu arhitectura deosebita, puncte de informare turistica, culturale), inclusiv prin producerea energiei / autosuținerea sistemelor din resurse regenerabile (ex. panouri fotovoltaice).
- Creșterea eficienței iluminatului public prin extinderea-reabilitarea sistemelor de iluminat eficient (ex. LED) si inteligent (de control al luminii) in domeniile: stradal, arhitectural, de semnalizare rutiera si transport, panouri informative inclusiv prin utilizarea energiilor regenerabile (ex. Panouri solare).

Operațiuni / acțiuni - SOFT:

- Analize, studii de fezabilitate punctuale privind potențialul utilizării energiilor regenerabile.
- Campanii de promovare a energiilor regenerabile si a soluțiilor de succes în rândul asociațiilor de locatari.
- Premiera directa a soluțiilor si tehnologiilor inovative elaborate la nivel local de valorificare a energiilor regenerabile.
- Acțiuni de testare pilot a soluțiilor neconvenționale de producere a energiei pe diferite tipuri de clădiri.
- Elaborarea de planuri de regenerare urbana și valorificare turistica prin utilizarea energiilor regenerabile.
- Elaborarea de curricule in rândul învățământului profesional și universitar axate pe eficiență energetica, folosirea energiilor regenerabile și instalarea sistemelor de utilizarea a energiilor regenerabile.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

5.5 Management previzional și proactiv al situațiilor de risc

Obiectiv specific - Îmbunătățirea capacității de previziune și intervenție în situațiile de risc climatic și de mediu, prin utilizarea de tehnologii moderne de analiza semnalizare, monitorizare, investiții în infrastructura de protecție, acces și tehnică de intervenție.

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Infrastructura Mare din Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Operațiuni orientative / acțiuni - Hard:

- Creare - dotare capacități de previziune climatică și sisteme de comunicare a situațiilor de risc
- Achiziția de echipamente de intervenție în situații de risc
- Combaterea efectelor secetei și eroziunii solurilor prin crearea de perdele verzi în zonele afectate
- Combaterea prafului datorat deșertificării prin crearea de perdele verzi și coridoare de protecție în preajma localităților
- Consolidarea infrastructurii de protecție pentru situații de risc de mediu (inundații, alunecări de teren)
- Fixarea haldelor de steril pentru a evita fenomenele de alunecări de teren și alte evenimente provocate de fenomenele naturale
- Decontaminarea terenurilor cu grad ridicat de risc

Operațiuni orientative / acțiuni - Soft:

- Cartografierea zonelor cu situații de risc și elaborarea de scenarii de risc și intervenție
- Elaborarea de standarde de evaluare a poluării și inventarierea și analiza siturilor contaminate pe baza acestora
- Acțiuni de cercetare a riscurilor climatice
- Pregătirea personalului implicat în gestionarea situațiilor de risc de mediu în vederea intervenției
- Informarea și educarea comunităților vulnerabile la riscuri de mediu cu privire la măsurile de intervenție și tipul de comportament abordat.

Axa prioritară nr. 6

Valorificarea specificului local al comunităților urbane și rurale

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Obiectiv: Diminuarea disparităților regionale prin dezvoltarea integrată și echitabilă a zonelor urbane și rurale, în context transfrontalier

Priorități de investiții:

6.1. Dezvoltare urbană integrată

Obiectiv specific: Creșterea rolului și funcțiilor orașelor din Regiunea Vest, astfel încât să ofere toate facilitățile necesare pentru a asigura condiții superioare de viață locuitorilor

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional din Fondul European de Dezvoltare Regională.

Operațiuni orientative / acțiuni - Hard:

- Modernizarea centrelor istorice ale orașelor
- Modernizarea ansamblurilor / clădirilor arhitecturale de patrimoniu
- Conversia funcțională a clădirilor abandonate și punerea în valoare a arealelor urbane părăsite
- Înlocuirea mobilierului urban învechit
- Construcția de noi cartiere rezidențiale pentru grupurile dezavantajate sau pentru tineri
- Îmbunătățirea condițiilor de trai prin reabilitare și modernizarea fondului locativ și al utilităților
- Modernizarea /extinderea spațiilor verzi și parcurilor vechi, precum și amenajarea de parcuri și spații verzi noi
- Introducerea de noi obiective de atracție urbană
- Modernizare străzi urbane
- Creșterea calității serviciilor aferente transportului în comun
- Achiziționarea de material rulant nou, ecologic, precum și re tehnologizarea / modernizarea materialului rulant vechi
- Modernizarea stațiilor de așteptare pentru toate tipurile de transport în comun
- Introducerea unui sistem performant de informare al călătorilor cu privire la durata, traseul, frecvența și legăturile sistemului de transport public local
- Accesibilizarea mediului fizic pentru persoanele cu dizabilități
- Reducerea timpilor de deplasare prin crearea culoarelor speciale pentru transportul în comun (gradul de confort și siguranța a deplasărilor)

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Dezvoltarea unui sistem de "prioritate" în trafic (semafoare, intersecții, sensuri giratorii etc) în favoarea transportului public
- Crearea unor facilități de tipul park and ride îndeosebi în gări și puncte centrale din orașe
- Modernizarea și extinderea rețelei de piste de biciclete
- Construirea unor spații de parcare
- Crearea/ reabilitarea/ extinderea zonelor pietonale

Soft:

- Instruirea de specialiști pe domeniul arhitecturii urbane și planificarea spațiului teritorial
- Ateliere de lucru regionale pe domeniul urbanistic și al peisajului rural
- Consultări publice cu cetățenii despre cum vor să fie definită imaginea localităților acestora
- Reactualizarea Planurilor Urbanistice Generale
- Inventarierea clădirilor istorice cu scopul restaurării acestora
- Sprijinirea proprietarilor pentru reabilitarea monumentelor istorice/ansamblurilor urbane de mare valoare
- Crearea unor schimburi de experiență între diversele regii de transport în comun din regiune
- Promovarea tipurilor de transport ecologice prin oferirea de anumite facilități
- Introducerea unui sistem de taxare pe baza unui raport de calitate și servicii oferite
- Îmbunătățirea coordonării activității de transport în comun la nivelul fiecărui județ (prin crearea unor centre de coordonare)
- Crearea unui centru regional de urbanism
- Realizarea de studii în domeniu.

6.2 Dezvoltarea spațiului rural și modernizarea agriculturii

Obiectiv specific: Creșterea atractivității zonelor rurale din regiune / îmbunătățirea calității vieții din spațiul rural și reducerea disparităților de dezvoltare economică și socială față de mediul urban

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită: Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală.

Operațiuni orientative / acțiuni - Hard:

- Modernizarea vetrei satului și a zonelor centrale
- Restaurarea, conservarea și consolidarea obiectivelor de patrimoniu cultural și natural

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Conversia funcțională a clădirilor abandonate și punerea în valoare a arealelor rurale părăsite
- Sprijinirea modernizării târgurilor și piețelor comunale
- Înlocuirea/ modernizarea mobilierului public învechit
- Modernizarea și extinderea rețelelor de drumuri din interiorul comunelor și satelor, a drumurilor comunale, vicinale, precum și a drumurilor agricole și forestiere
- Amenajarea de parcuri și spații verzi
- Modernizarea și extinderea rețelei de depozite speciale de colectare, distribuție și valorificare a produselor agricole
- Modernizarea exploatațiilor agricole prin: dotare cu echipamente moderne, introducerea de noi tehnologii, construirea/ modernizarea clădirilor operaționale
- Modernizarea și extinderea rețelei de conducte de irigații și adaptarea acestora la cerințele agriculturii regionale
- Crearea în regiune a unor laboratoare independente de testare și certificare a produselor agricole și agroalimentare
- Sprijinirea dezvoltării mediului antreprenorial prin investiții în dezvoltarea IMM-urilor existente și prin sprijinirea creării de noi IMM-uri
- Introducerea/ extinderea rețelei de utilități (apa, canalizare, gaz, electricitate) și telecomunicații (internet) în mediul rural
- Îmbunătățirea valorificării pădurilor prin: refacerea/ extinderea pădurilor, achiziția de echipamente
- Investiții pentru îmbunătățirea procesării produselor agricole și forestiere și realizarea de produse cu valoare adăugată ridicată
- Modernizarea și/sau re tehnologizarea lucrărilor de desecare și drenaj și de corectare a torențelor situați pe fondul agricol
- Sprijinirea dezvoltării turismului în mediul rural, prin crearea/ modernizarea structurilor de cazare și de agrement
- Achiziționarea de utilaje și echipamente pentru serviciile publice
- Crearea și amenajarea spațiilor publice de recreere pentru populație
- Modernizarea și extinderea infrastructurii existente pentru distribuția și comercializarea produselor agro-alimentare (piefe agroalimentare)

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Modernizarea parcului de utilaje agricole
- Încurajarea efectuării unor lucrări de îmbunătățiri funciare

Operațiuni orientative / acțiuni - Soft

- Îmbunătățirea serviciilor de baza in mediul rural: educație, sănătate, social
- Programe de instruire si conversie profesionala a locuitorilor din mediul rural
- Sprijinirea constituirii formelor asociative in agricultura
- Dezvoltarea si promovarea produselor tradiționale si/ sau ecologice si crearea unor branduri locale si regionale
- Creșterea competitivității produselor agricole si agro-alimentare si implementarea standardelor europene de calitate
- Sprijinirea accesului producătorilor locali in calitate de furnizori pentru marile lanțuri de magazine
- Îmbunătățirea furnizării de informații, prin utilizarea rețelelor existente: administrația publică locala, asociații de producători, grupurile de acțiune locala
- Dezvoltarea unor rețele specifice de consiliere si consultanța in domeniul agricol
- Crearea unui mecanism permanent de informare cu privire la prețurile produselor si mărfurilor, atât din piața regionala cat si din piețele cu care exista relații comerciale
- Sprijin pentru activități de marketing si promovare pe plan național si internațional a produselor agricole/ agro-alimentare locale
- Încurajarea si promovarea meșteșugurilor tradiționale
- Formare profesionala pentru îmbunătățirea managementului exploatațiilor agricole
- Sprijin pentru dezvoltarea tinerilor fermieri (training, consultanță, sprijin financiar, etc)
- Sprijinirea elaborării si implementării strategiilor de dezvoltare locala
- Stimularea cercetării de baza si aplicate in domeniul agro-alimentar
- Încurajarea utilizării sustenabile a terenurilor din regiune
- Încurajarea luării de masuri împotriva secetei si fenomenelor de risc climatic.

6.3. Creșterea gradului de acces la cultură și agrement

Obiectiv specific: Promovarea culturii în toate domeniile din regiune și oferirea unor game largi de facilități de petrecere a timpului liber.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional din Fondul European pentru Dezvoltare Regională și Planul National de Dezvoltare Rurală din Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală.

Operațiuni orientative / acțiuni - Hard:

- Modernizarea, extinderea și dotarea rețelelor de biblioteci din localitățile urbane și rurale
- Modernizarea și extinderea rețelelor de cămine culturale din mediul rural și a caselor de cultură din mediul urban
- Modernizarea și extinderea rețelelor de teatre publice sau private
- Amplasarea unor spații pentru a încuraja expresia liberă (districte creative)
- Modernizarea și re tehnologizarea cinematografelelor vechi
- Modernizarea și construcția infrastructurii adecvate pentru practicarea sporturilor (terenuri sportive, inclusiv bazine de înot, pârtii pentru sporturile de iarnă, amenajări pentru sporturile nautice, etc)
- Modernizarea și amenajarea de parcuri tematice (pentru copii, botanice, grădina zoologică, de distracții, dendrologice, etc)
- Modernizarea și diversificarea activităților palatelor copiilor și amenajarea de noi locații în zone urbane defavorizate
- Înființarea, amenajarea spațiilor publice de recreere pentru populația rurală (parcuri, spații de joacă pentru copii, terenuri de sport, piste de biciclete);
- Reabilitarea, modernizarea și dotarea aferentă a muzeelor și altor așezăminte culturale, în vederea promovării patrimoniului cultural imaterial

Soft:

- Sprijinirea centrelor de cultură
- Sprijinirea ONG-urilor din domeniul cultural
- Sprijinirea manifestațiilor culturale care promovează valorile autentice românești
- Promovarea și sprijinirea evenimentelor culturale locale și regionale
- Sprijinirea municipiilor Arad și Timișoara pentru competiția *Capitala Culturală Europeană*
- Elaborarea de studii și analize privind cultura în Regiunea Vest
- Înființarea unor asociații / clustere la nivel regional pentru promovarea și dezvoltarea culturii și a artei
- Crearea unor districte creative în interiorul orașelor

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Participarea institutelor culturale la schimburi de experiență
- Crearea și promovarea unei agende a evenimentelor pentru fiecare sezon.

6.4. Valorificarea caracterului transfrontalier

Obiectiv specific: Întărirea legăturilor și a cooperării din zona transfrontalieră cu scopul de a genera o dezvoltare social-economică sustenabilă

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul de Cooperare Teritorială România-Ungaria și Programul de Cooperare Teritorială România-Serbia.

Operațiuni orientative / acțiuni Hard:

- Realizarea unor noi puncte de frontieră cu Serbia și Ungaria
- Modernizarea unor drumuri de legătură din zona transfrontalieră
- Achiziționarea unor echipamente pentru unitățile spitalicești
- Construirea unor stații de reciclare / epurare a apelor
- Extinderea rețelelor de acoperire cu internet (broadband, hotspots, etc.)
- Proiecte comune pentru reabilitarea monumentelor cu valoare arhitecturală
- Îmbunătățirea sistemului de apărare cu diguri pe principalele râuri: Mureș, Crisul Alb, Timis, Nera, Cerna, Barzava și Caras.
- Dezvoltarea unor centre comune de cercetare și dezvoltare tehnologică
- Dezvoltarea unor parcuri de afaceri, zone libere, etc.
- Extinderea rețelelor de biciclete în zona transfrontalieră

Soft:

- Schimburi de experiență între partenerii din regiune
- Sesiuni de instruire pentru medici, profesori, mediul antreprenorilor, personalul din administrația publică, etc.
- Realizarea unor programe de instruire - reconversie profesională pentru forța de muncă Promovarea turistică a regiunii de graniță; crearea de circuite turistice în zona transfrontalieră.

Axa prioritară nr. 7

Dezvoltarea durabilă a turismului

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Obiectiv - Îmbunătățirea performanței sectorului de turism prin punerea în valoare a patrimoniului natural și antropic

Priorități de investiții:

7.1 Valorificarea patrimoniului natural și antropic

Obiectiv specific - Punerea în valoare a obiectivelor turistice din Regiunea Vest prin activități de modernizare, promovare și diversificare a ofertei turistice

Programul /fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional din Fondul European pentru Dezvoltare Regională și Planul National de Dezvoltare Rurală din Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală.

Operațiuni / acțiuni: HARD:

- Reabilitarea monumentelor istorice cu valoare turistică și culturală cu scopul (re)introducerii în circuitul turistic
- Restaurarea, protecția și conservarea obiectivelor din patrimoniul cultural UNESCO din regiune (cetățile dacice din Munții Orăștiei)
- Reabilitarea, conservarea și amenajarea fostelor situri industriale în scop turistic
- Reabilitarea drumurilor de acces
- Modernizarea și crearea unor dotări de agrement
- Sprijinirea creării și dezvoltării unor noi obiective turistice
- Implementarea unui sistem de marcaje turistice inscripționate în mai multe limbi pentru fiecare obiectiv turistic
- Crearea și dezvoltarea infrastructurii corespunzătoare obiectivelor de interes turistic, parcurilor naționale și ariilor protejate
- Valorificarea și amenajarea obiectivelor turistice naturale pentru activități turistice: lacuri, peșteri, formațiuni geologice, chei, cascade, saline, mine, etc.
- Înființarea unor centre de informare turistică

Operațiuni / acțiuni - SOFT:

- Promovarea regiunii pe plan național și internațional prin mass-media, internet, broșuri, hărți turistice, ghiduri turistice, etc.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Crearea și promovarea resurselor turistice cu specific regional o Sprijinirea Centrului Național de Promovare și Informare Turistică (sediul regional)
- Sprijinirea Centrelor de Informare Turistică o Inventarierea tuturor resurselor turistice regionale
- Parteneriate între autoritățile locale/regionale și autorități din alte state europene
- Valorificarea apelor termale
- Sprijinirea dezvoltării muzeelor din regiune
- Sprijinirea dezvoltării institutelor culturale
- Sprijinirea evenimentelor culturale
- Realizarea de studii în domeniu.

7.2. Dezvoltarea capacității de cazare și îmbunătățirea serviciilor

Obiectiv specific - Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice de cazare cu scopul îmbunătățirii și diversificării ofertei de servicii turistice propuse.

Programul /fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional din Fondul European pentru Dezvoltare Regională, Programul Operațional Capital Uman din Fondul Social European și Planul Național de Dezvoltare Rurală din Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală.

Operațiuni / acțiuni - HARD:

- Reabilitarea spațiilor de cazare vechi, slab dotate și învechite
- Crearea de spații de cazare noi, la standarde europene
- Amenajarea de spații de parcare și alte facilități aferente spațiilor de cazare
- Inventarierea tuturor spațiilor de cazare din regiune și prezentarea ofertelor prin intermediul internetului
- Implementarea unui sistem de rezervări online

Operațiuni / acțiuni - SOFT:

- Participarea la anumite târguri și conferințe
- Promovarea ofertei turistice de cazare în cadrul unor mari operatori de turism
- Integrarea structurilor de cazare în cadrul unor mari agenți de promovare a ofertei turistice din mediul virtual
- Formarea profesională a resurselor umane din domeniul turismului, prin adaptarea învățământului la exigențele U.E.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Adaptarea curriculei din școlile de meserii dar și din liceele economice cu profil turistic la noile cerințe de pe piața forței de muncă din domeniul turismului
- Sprijinirea firmelor în vederea dezvoltării de noi spații de cazare
- Servicii de consultanță pentru firmele care activează în domeniul turismului
- Sprijinirea firmelor din domeniul turismului în vederea obținerii certificatelor de calitate
- Oferirea unor anumite facilități investitorilor din domeniul turismului

7.3. Dezvoltarea unor nișe turistice cu potențial ridicat

Obiectivul specific - Dezvoltarea unui sector competitiv al turismului prin îmbunătățirea performanțelor unor nișe de turism care prezintă avantaje comparative cu potențial mare de valorificare

Programul /fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Regional din Fondul European pentru Dezvoltare Regională și Programul Operațional Capital Uman din Fondul Social European, prin Planul National de Dezvoltare Rurală din Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală.

Operațiuni / acțiuni - HARD:

- Dezvoltarea / modernizarea infrastructurii de interpretare/ghidare, informații turistice și elaborarea de hărți tematice regionale
- Crearea de facilități turistice și de agrement care să reducă sezonalitatea, de exemplu ștranduri termale acoperite
- Refacerea și modernizarea peisajului antropoc (cai de acces, parcuri, etc.)
- Cai de acces facile cu aeroporturile și gările din apropierea obiectivelor turistice
- Construirea de infrastructuri de sprijin a turismului ecologic: centre de informare, centre de primire, centre de închiriat echipamente și mijloace de transport ecologic.
- Renovarea și reabilitarea unor clădiri tradiționale din mediul rural și introducerea în circuitul economic
- Modernizarea pârtiilor de schi la standarde europene
- Amenajarea de noi domenii schiabile cu infrastructura aferentă
- Amenajarea de posturi salvamont și de refugii montane
- Modernizarea drumurilor de acces spre stațiunile balneare
- Modernizarea bazelor de tratament din stațiunile balneare
- Reabilitarea și introducerea utilităților îndeosebi în stațiunile balneare

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Dezvoltarea peisajului comun și regulamentul de planificare arhitecturală în special pentru stațiunile montane și balneare în Regiunea Vest
- Centre multifuncționale pentru activități sportive, afaceri și evenimente culturale.
- Dezvoltarea infrastructurii de facilitare a desfășurării activității turistice: sisteme de semnalizare a traseelor, panouri de atenționare, popasuri, pavilioane / faleze de observație, refugii animale, refugii pentru turiști, sisteme de alertare a situațiilor de urgență ex. accidente, alunecări de teren, inundații, incendii.

Operațiuni / acțiuni - SOFT:

- Sprijinirea asociațiilor familiale, proprietarilor de pensiuni și microîntreprinderi pentru a oferi diverse produse și servicii care promovează specificul zonei
- Organizarea unor campanii și acțiuni de promovare a agroturismului, a turismului rural și a antreprenorialului rural
- Sprijinirea activităților sportive (piste de ciclism, mountain-bike, etc.)
- Parteneriate interjudețene și internaționale de protejare și promovare turistică a zonelor protejate
- Realizarea de calendare de reglementare și promovare a turismului ecologic pe baza ritmurilor ecosistemului natural.
- Analiza ecosistemelor din zonele protejate și identificarea posibilităților de dezvoltare a turismului ecologic.

Axa prioritară nr. 8

Întărirea capacității administrative regionale

Obiectiv: îmbunătățirea capacității instituționale

Priorități de investiții:

8.1. Modernizarea instituțiilor publice și îmbunătățirea calității serviciilor furnizate de acestea

Obiectivul specific: Creșterea eficienței și transparenței mediului instituțional, pentru a oferi servicii de calitate cetățenilor regiunii.

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Capacitate Administrativă

Operațiuni orientative / acțiuni:

- Reabilitarea/ modernizarea sediilor instituțiilor publice și dotarea acestora (cu echipamente IT)

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Sprijin pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare locală/ sectorială
- Cursuri de formare profesională continuă pentru funcționarii publici și dezvoltarea abilităților specifice ale acestora
- Realizarea de schimburi de experiență și bune practici între personalul instituțiilor similare
- Implementarea unor proceduri și mecanisme de lucru unitare în cadrul instituțiilor similare
- Implementarea unor programe de e-guvernare.

8.2 Mecanisme și instrumente de dezvoltare instituțională pentru completarea cadrului instituțional existent

Obiectivul specific: crearea mecanismelor și a unui cadru instituțional corelat cu realitățile și necesitățile regionale, care să sprijine atingerea obiectivelor regionale de dezvoltare

Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Capacitate Administrativă

Operațiuni orientative / acțiuni:

- Înființarea unor instituții (centre, birouri, agenții) regionale în domenii considerate relevante: inovare, export, turism
- Crearea unor structuri partenoriale / comitete sectoriale în domenii considerate relevante: inovare, resurse umane, sănătate și incluziune socială, dezvoltare economică.
- Crearea unor mecanisme financiare pentru a accelera dezvoltarea economică, inclusiv crearea unui fond regional de dezvoltare.

8.3 Sprijinirea procesului de modernizare a sistemului judiciar și a sistemului penitenciarelor

Obiectiv specific: Modernizarea sistemului judiciar și a sistemului penitenciarelor

Programul/fondul din care urmează să fie sprijinită - Programul Operațional Capacitate Administrativă

Operațiuni orientative / acțiuni - a) justiție:

- Organizarea / desființarea de instanțe
- Dimensionarea personalului în raport cu activitatea instanțelor
- Îmbunătățirea sistemului de recrutare în magistratură
- Dezvoltarea infrastructurii sistemului judiciar
- Informatizarea sistemului judiciar

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Îmbunătățirea imaginii sistemului judiciar
- Dezvoltarea serviciului de probațiune
- Dezvoltarea unor proiecte de asistență externă
- Modernizarea statutului unor profesii juridice sau conexe sistemului juridic

Operațiuni orientative / acțiuni - b) penitenciare:

- Îmbunătățirea condițiilor de detenție
- Dezvoltarea unor programe de instruire pentru personalul din sectorul operativ
- Dotarea corespunzătoare a personalului care desfășoară activități de paza, supraveghere și escortare
- Derularea unor programe de consiliere și formare pentru persoanele private de libertate adaptate profilului (minori, tineri, femei, recidiviști, etc.)
- Încurajarea persoanelor private de libertate să participe la activități lucrative și gospodărești, programe de consiliere și formare
- Dezvoltarea centrelor de producție și a gospodăriilor agrozootehnice în vederea calificării deținuților și furnizării de produse în sistemul penitenciar.

Astfel, în considerarea aspectelor referitoare la strategiile elaborate la nivel național și regional în scopul explicit de a fi accesate fondurile europene alocate României de Uniunea Europeană, în perioada de programare 2014 – 2020, la nivelul Municipiului Orăștie a rezultat necesitatea elaborării unei strategii integrate sinergic cu Strategia “*Europa 2020*”, Strategia de Dezvoltare Durabilă a României și Strategia Regiunii Vest.

Prezenta strategie este elaborată având în vedere documentele anterioare de planificare strategică, considerând opinia cetățenilor exprimată cu ocazia sondajului de opinie realizat, dar și cu respectarea tuturor priorităților și condiționalitățile europene, naționale și regionale, astfel încât, punerea în practică a strategiei și monitorizarea obiectivelor acesteia să constituie fundamentul dezvoltării ulterioare a localității, în special, prin implementarea de proiecte cu finanțare europeană nerambursabilă deoarece, în condițiile de austeritate actuale, intervenția financiară europeană 2014 – 2020, constituie cea mai importantă sursă ce poate fi accesată în vederea creșterii calității vieții cetățenilor municipiului Orăștie.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Pentru autoritățile locale din municipiul Orăștie, planificarea strategică a dezvoltării localității este mai veche, din 2005, an în care a fost elaborată Strategia și Planul de dezvoltare economică și socială a municipiului Orăștie pentru perioada 2005 - 2008.

În anul 2008, a fost elaborată o nouă strategie prin crearea profilului economico-social al localității raportat la următoarele domenii: infrastructură (fizică și servicii), competitivitate economică, capital uman, ocupare și incluziune socială, capacitate administrativă și turism, mediu și calitatea vieții.

La momentul respectiv, obiectivele strategice, direcțiile strategice și strategiile (direcții strategice, programe și proiecte) pentru dezvoltarea locală a municipiului Orăștie au fost grupate în funcție de 5 priorități locale ce corespundeau priorităților naționale evidențiate în Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, după cum urmează:

Prioritatea locală nr. 1. - Creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere, având ca obiectiv strategic atingerea unui nivel al PIB/ locuitor de 40% din media UE 27, până în anul 2013

Prioritatea locală nr. 2. - Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii, având ca obiective strategice modernizarea a 15 km rețea stradală, până în anul 2013 și realizarea a 10 proiecte pentru reabilitarea infrastructurii cu destinație social - culturală, până în anul 2013.

Prioritatea locală nr 3. - Protejarea și îmbunătățirea calității mediului, având ca obiective strategice, Zero depuneri accidentale, până în anul 2013, atingerea pragului de 26 m² spații verzi/ locuitor până în 2013.

Prioritatea locală nr. 4. - Creșterea atractivității turistice a municipiului Orăștie și a zonei sale de influență, având ca obiectiv strategic creșterea numărului de turiști 15000, până în anul 2013.

Prioritatea locală nr. 5. - Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării și a incluziunii sociale și întărirea capacității administrative, iar obiectivele strategice erau creșterea gradului de ocupare a populației active cu 10% față de 2007, până în anul 2013 și creșterea demografică cu 10% față de 2007, până în anul 2013.

CAPITOLUL 2 - Viziune: Direcții strategice

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Având în vedere că, așa cum rezultă din Acordul de Parteneriat, în perioada 2014-2020, România va putea realiza investiții folosind fondurile europene structurale și de investiții alocate în cadrul celor 11 obiective tematice ale Strategiei Europa 2020, pe baza a cinci provocări stabilite de Guvernul României, este firesc ca, și în cazul municipiului Orăștie, direcțiile strategice de dezvoltare să fie în același sens, motiv pentru care, la nivel macro, direcțiile principale de dezvoltare trebuie să se circumscrie direcțiilor stabilite la nivel național și european, dar și în continuarea firească a celor deja stabilite pentru perioada 2007 - 2013.

Prin urmare, pe baza priorităților locale de investiții, stabilite și aprobate la nivel local în perioada anterioară, direcțiile strategice de acțiune subsumate priorităților locale, se prezintă după cum urmează:

Prioritatea locală nr. 1 - Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii

Direcția strategică 1.1. Reabilitarea și dezvoltarea străzilor și drumurilor publice

Direcția strategică 1.2. Dezvoltarea utilităților publice urbane

Direcția strategică 1.3. Reabilitarea și construirea de clădiri de utilitate publică și privată

Prioritatea locală nr. 2 - Protejarea și îmbunătățirea calității mediului

Direcția strategică 2.1. Rezolvarea problemelor actuale din domeniul apei, aerului și solului

Direcția strategică 2.2. Implementarea unui sistem de management integrat al protecției mediului

Prioritatea locală nr. 3 - Creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere

Direcția strategică 3.1. Sprijinirea afacerilor existente și stimularea creării de noi afaceri

Direcția strategică 3.2. Atragerea de investiții străine directe

Direcția strategică 3.3. Sprijinirea cercetării-dezvoltării-inovării cu impact efectiv la nivel local

Prioritatea locală nr. 4 - Creșterea atractivității turistice a municipiului Orăștie și a zonei sale de influență

Direcția strategică 4.1. Diversificarea ofertei turistice și de petrecere a timpului liber în municipiul și în zona de influență a localității

Direcția strategică 4.2. Promovarea oportunităților turistice și dezvoltarea mediului de afaceri în turism

Prioritatea locală nr. 5 - Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării forței de muncă și a incluziunii sociale, precum și întărirea capacității administrative

Direcția strategică 5.1. Dezvoltarea și valorificarea potențialului uman local

Direcția strategică 5.2. Dezvoltarea capacității instituționale a autorităților publice locale

CAPITOLUL 3 - OBIECTIVELE STRATEGICE, OBIECTIVELE SPECIFICE, PRIORITĂȚI, MĂSURI, DIRECȚII DE ACȚIUNE

Prioritatea locală nr. 1 - Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii

Această prioritate locală se înscrie în provocarea națională INFRASTRUCTURĂ, iar acest domeniu corespunde următoarelor obiective tematice europene, 2. - Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informatice și de comunicare, nr. 7 - Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor apărute în infrastructura rețelelor importante și nr. 9. - Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării.

În scopul corelării cu politicile regionale, prioritatea locală se circumscrie axei prioritare nr. 3 - *Îmbunătățirea accesibilității și mobilității într-o regiune conectată intern și internațional*, axei prioritare nr. 6 - *Valorificarea specificului local al comunităților urbane și rurale* și axei prioritare nr. 5 - *promovarea creșterii sustenabile prin sprijinirea tranziției către o economie verde în vederea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor*

Obiectivul strategic al acestei priorități locale este dezvoltarea urbană integrată pentru crearea și modernizarea de capacități și facilități municipale necesare îmbunătățirii condițiilor și calității vieții locuitorilor municipiului Orăștie, îmbunătățirea conectivității între localitate și principalele coridoare regionale, naționale și europene de transport, dar și valorificarea locală a resurselor regenerabile în vederea creării de energie sau suplimentării necesarului de energie deja produs din surse convenționale și utilizarea acestuia în vederea reducerii costurilor, creșterii nivelului de trai și stimulării activității economice și turistice.

Direcția strategică 1.1. Reabilitarea și dezvoltarea străzilor și drumurilor publice

Obiectivul specific este reducerea semnificativa a timpilor de parcurs, îmbunătățirea siguranței de circulație și a condițiilor de circulație și transport, prin reabilitarea și modernizarea străzilor existente, precum și construcția de drumuri publice noi.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Prioritățile locale ca și construcții noi sunt: drumul de legătură cu autostrada A1, centura de ocolire în zona de Est a municipiului Orăștie, str Stelian Ivascu, piste pentru biciclete și continuarea centurii de ocolire de la fosta CT zona pana la str. Gării.

În ceea ce privește reabilitarea străzilor, la nivel local, prioritățile de investiții vizează străzile Pricazului (*canalizare pluviala CEC- Politie, retele apa bl.62 str Pricazului – bl.14 str Muresului, retele apa bl.4 str Muresului – bl.26 str Pricazului -*), Muresului, Viitorului, Crisan, Garii, George Baritiu, Luminii, Nicolae Titulescu.

Pentru modernizare, la nivel local au fost identificate următoarele străzi : Horea, Dealul Mic, Dr I Mihiu, Motilor, Targului , Viilor, Dacilor, Ilarie Chendi, I B Deleanu, Luminii, Luncii, Erou Moraru, Muzicantilor, Plantelor, Nicolae Vaideanu, Octavian Goga (trotuare), Unirii (trotuare), Stelian Ivascu, V Alecsandri, Fundatura – 9 Mai, Codrului, Piata Garii, prelungire Dominic Stanca legatura Viilor și 1Mai

Rutier, **măsurile** vizează modernizarea unor drumuri locale pentru asigurarea conectivității localității cu regiunea, precum și pentru creșterea accesului cetățenilor la serviciile publice, reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi urbane, dar și adoptarea unor soluții flexibile de transport urban.

Din punct de vedere al siguranței, **măsurile** vizează realizarea unor centre de management al traficului, existența și menținerea, în conformitate cu standardele și normele legale în vigoare, a marcajelor, a indicatoarelor rutiere și a amenajărilor de infrastructura rutieră, amplasate pe drumurile publice, semnalizarea lucrărilor, precum și a obstacolelor aflate pe suprafața carosabilă, refacerea după intervenția la suprafața carosabilă, în cazul lucrărilor la rețelele edilitare (apa, gaz, electricitate, etc.), crearea unor facilități de tipul *park and ride* în puncte centrale din orașe, realizarea unei rețele de piste de biciclete, construirea unor spații de parcare, crearea/ reabilitarea/ extinderea zonelor pietonale și accesibilizarea mediului fizic pentru persoanele cu dizabilități.

Directiile de acțiune

Măsurile identificate și prioritățile de investiții stabilite pot fi finanțate, prin accesarea Fondului European pentru Dezvoltare Regională, prin Programul Operațional Regional și/sau prin Programul Operațional Infrastructură Mare, după caz.

Direcția strategică 1.2. Dezvoltarea utilităților publice urbane

Obiectivele specifice sunt:

1.2.1 Modernizarea sistemului de apă și canalizare

Îmbunătățirea accesului populației la servicii de utilitate publică de calitate, prin dezvoltarea și extinderea infrastructurii de alimentare cu apă și a celei de epurare și evacuare a apelor uzate în scopul protejării mediului înconjurător.

Prioritățile locale sunt canalizarea menajeră și minisatitii de epurare în zona N-NE, canalizare menajeră și pluvială pentru străzile Dacilor, Dr Ioan Miha, Digului, Romfruct, Muzicantilor, Dominic Stanca, Dealul Mic, Dr Stelian Ivascu, Horea (*extindere*), precum și canalizarea menajeră pentru strada Unirii în porțiunea strada Pandurilor – strada Libertatii și rețeaua de apă aferentă străzii I B Deleanu.

Directiile de acțiune

Măsurile identificate și prioritățile de investiții identificate pot fi finanțate, prin accesarea Fondului European pentru Dezvoltare Regională, prin Programul Operațional Regional și/sau prin Programul Operațional Infrastructură Mare, după caz.

1.2.2. Modernizarea și eficientizarea iluminatului public

Valorificarea locală a resurselor regenerabile în vederea creării de energie sau suplimentării necesarului de energie deja produs din surse convenționale, și utilizarea acestora în vederea reducerii costurilor, creșterii nivelului de trai și stimulării activității economice și turistice.

Prioritățile locale în acest domeniu, vizează în special, construirea unui parc fotovoltaic și/sau eolian care să completeze sursele de energie electrică, modernizarea și eficientizarea iluminatului public în zonele deficitare, precum și utilizarea de metode neconventionale pentru iluminatul stradal.

Măsurile ce pot fi adoptate în cadrul acestui obiectiv specific se referă și la implementarea de sisteme de utilizare a energiilor regenerabile în clădiri de locuințe (noi și istorice), publice (noi și istorice), unități economice-turistice, unități de cultura și loisir, implementarea de sisteme centralizate eficiente de asigurare a energiei electrice și termice, prin valorificarea energiilor regenerabile pentru comunitate, zone periurbane emergente sau zone rurale situate periurban, implementarea de sisteme de iluminat eficient (ex. LED) și inteligent (de control al luminii) în vederea valorificării estetice, prin iluminat public și arhitectural, a zonelor de importanță socială și turistică (*piețe, centre istorice, monumente, clădiri simbol sau cu arhitectura deosebită, puncte de informare turistică, culturale*), inclusiv prin producerea energiei / autosuținerea sistemelor din surse regenerabile (ex. panouri fotovoltaice), creșterea eficienței iluminatului public prin extinderea-reabilitarea sistemelor de iluminat eficient (ex. LED) și inteligent (de

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

control al luminii) în domeniile: stradal, arhitectural, de semnalizare rutieră și transport, panouri informative, inclusiv, prin utilizarea energiilor regenerabile (ex. panouri solare), analize, studii de fezabilitate punctuale privind potențialul utilizării energiilor regenerabile, campanii de promovare a energiilor regenerabile și a soluțiilor de succes în rândul asociațiilor de locatari, premiera directă a soluțiilor și tehnologiilor inovative elaborate la nivel local, de valorificare a energiilor regenerabile, acțiuni de testare pilot a soluțiilor neconvenționale de producere a energiei pe diferite tipuri de clădiri, elaborarea de planuri de regenerare urbana și valorificare turistică prin utilizarea energiilor regenerabile, elaborarea de curricule în învățământul profesional, axate pe eficiență energetică, folosirea energiilor regenerabile și instalarea sistemelor de utilizarea a energiilor regenerabile.

Direcțiile de acțiune

Măsurile identificate și prioritățile de investiții stabilite pot fi finanțate, prin accesarea Fondului European pentru Dezvoltare Regională, prin Programul Operațional Regional și/sau prin Programul Operațional Infrastructură Mare, după caz.

Direcția strategică 1.3. Reabilitarea și modernizarea clădirilor de utilitate publică și privată

Obiectivele specifice sunt:

1.3.1. Reabilitarea infrastructurii de educație și îmbunătățirea condițiilor de educație existente la nivelul localității

Prioritățile locale indentificate se referă la extinderea/adaptarea unor gradinițe cu program prelungit, reabilitarea fațadei (*inclusiv a streășinei exterioare*), a subsolului și a internatului Colegiului National „Aurel Vlaicu”, reabilitarea fațadei și a subsolului cladirii vechi a Liceului Tehnologic „Nicolaus Olahus”, instalarea de microcentrale pentru fiecare corp de cladire, reabilitarea termică și amenajarea interioară a sălii festive a cladirii internatului Liceului Tehnologic „Nicolaus Olahus” și amenajarea unei minibaze sportive în curtea liceului, extinderea spațiilor de învățământ la Școala Generala „Dominc Stanca”, preluarea și reabilitarea cantinei din strada Viitorului pentru utilizarea ca șcantină scolară, reabilitarea Localului de Centru și reabilitari parțiale a locațiilor Școlii Generale „Dr.Aurel Vlad”, completari ale construcțiilor existente și amenajarea de săli de clasa la Școala Generală „Dr.Aurel Vlad”, reabilitarea și modernizarea interioarelor și curților instituțiilor de învățământ, precum și reabilitarea și modernizarea gradinițelor existente.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Măsurile în acest domeniu se referă la crearea/ reabilitarea/ extinderea/ modernizarea grădinițelor, reabilitarea/ modernizarea/ extinderea infrastructurii educaționale: învățământul obligatoriu și liceal, inclusiv dotarea cu echipamente specifice, crearea/ modernizarea/ reabilitarea/ extinderea centrelor de formare profesională continuă, inclusiv dotarea cu echipamente specifice, creșterea nivelului de dotare cu T.I.C. în unitățile de învățământ și asigurarea conexiunii la internet, măsuri specifice pentru elevii, studenții și profesorii cu dizabilități (ex: *rampe de acces în instituție, grupuri sanitare adaptate nevoilor specifice, mobilier adecvat, material didactic* etc.), crearea unui mecanism pentru o evaluare periodică a stadiului infrastructurii educaționale existente, măsuri de creștere a siguranței în școli prin sisteme de supraveghere video.

1.3.2 Reabilitarea infrastructurii de sănătate

Prioritățile locale în domeniu se referă la reabilitarea, extinderea, dotarea cu aparatură și mobilier a Spitalului municipal, precum și realizarea unui heliport.

Măsurile ce pot fi luate în acest domeniu se referă la construirea / reabilitarea / modernizarea / extinderea spitalelor și ambulatoriilor / centrelor preventorii, altor tipuri de unități medico-sanitare: sanatorii, centre de sănătate, inclusiv dotarea cu echipamente și tehnologii moderne, crearea unor unități medicale mobile, în vederea asigurării accesului persoanelor imobilizate sau izolate la servicii medicale, dezvoltarea și dotarea cu echipamente a bazelor integrate pentru intervenții în situații de urgență, precum și dotarea cu mijloace de transport pentru pacienți (*ambulanțe, mini-bus-uri pentru pacienții de zi*), crearea de facilități (*de cazare*) pentru familiile pacienților (în special în cazul copiilor), realizarea unui audit energetic și transformarea spitalelor în unități eficiente din punct de vedere energetic, crearea unui program care are la bază eficiența (Centru de Eficiență) în ceea ce privește furnizarea serviciilor medicale, schimbul de bune practici și testarea calității, îmbunătățirea timpilor de realizare a intervențiilor, creșterea utilizării TIC în sistemul de sănătate, prin implementarea de soluții de tip e- sănătate, precum și utilizarea rețelelor de telemedicină.

1.3.3. Reabilitarea și modernizarea altor clădiri de interes public și privat

Prioritățile locale se referă la reabilitarea, extinderea și dotarea sălii ASTRA în vederea realizării unui centru de formare și dezvoltare continuă a capitalului uman în municipiul Orăștie, reabilitarea Casei de Cultura, reabilitarea clădirilor monument din strada Nicolae Balcescu nr.16 și 18 (Policlinica Veche, Spitalul Vechi), reabilitarea clădirii din Piața Victoriei, nr.8 (Școala de la Sfat), reabilitarea zonei Unității

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Militare - Dealu Mic pentru dezvoltarea de afaceri și/sau servicii sociale și/sau de agrement, extinderea sediului Primăriei, mansardarea și izolarea termică a clădirilor de utilitate publică și private, precum și extindere capela.

Măsurile ce pot fi luate pentru asigurarea de servicii sociale de calitate se referă la crearea/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea și dotarea serviciilor sociale cu cazare pentru toate categoriile de beneficiari: copii abandonți, copiii străzii, copii cu dizabilități, persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, victime ale violenței domestice, persoane dependente de droguri, persoane fără adăpost, victime ale traficului de persoane etc, crearea și dezvoltarea de centre de tip familial pentru copii (pentru maxim 10 copii) și dotarea acestora, crearea și dezvoltarea de locuințe protejate pentru persoanele vulnerabile (*persoane cu dizabilități, tinerii de 18 ani care părăsesc sistemul de ocrotire a minorului, etc*), crearea/ reabilitarea/ modernizarea și dotarea centrelor de zi multifuncționale pentru toate categoriile vulnerabile: copii abandonți, copiii străzii, copii cu dizabilități, persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, victime ale violenței domestice, persoane dependente de droguri, etc, dezvoltarea altor tipuri de servicii sociale fără cazare: centre și/sau unități de îngrijire la domiciliu, cantine sociale, servicii mobile, grădinițe sociale, creșe etc., sprijinirea dezinstituționalizării prin construcția/modernizarea infrastructurii pentru sprijinirea tranziției de la asistența instituțională la cea de proximitate, crearea/ dezvoltarea de locuințe sociale pentru persoanele aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, crearea/ reabilitarea/ modernizarea și dotarea unităților de asistență medico-socială, accesibilizarea mediului fizic pentru persoanele cu dizabilități (*crearea de rampe de acces în spațiile publice, clădiri de locuințe, spații de agrement, organizarea și semnalizarea spațiilor de parcare, montarea sistemelor de semnalizare sonore și vizuale, accesibilizarea toaletelor, accesibilizarea telefoanelor publice, etc*).

1.3.4 Reabilitarea și modernizarea zonei centrale – Etapa II

Această etapă include ca și **prioritate locală**, modernizarea Pieței Victoriei, respectiv canalizare, iluminat stradal, modernizare paviment, reabilitare fațade clădiri, semnalizare și punere în valoare monumente, zone verzi, fântâni, parcări, precum și punerea în valoare a zidului cetății medievale.

În general pentru această direcție strategică - reabilitarea și construirea de clădiri de utilitate publică și privată, **măsurile** trebuie să vizeze, cu ocazia reabilitărilor, eficientizarea termică și de iluminat inteligent a clădirilor, sistemele de alimentare cu căldura și apa caldă menajeră prin acțiuni de: anvelopare - reabilitare,

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

sisteme de izolații, etanșizare, iluminat eficient (ex. LED), introducerea sistemelor de ventilație, contorizare și management al energiei, implementarea de sisteme inteligente de monitorizare și control al energiei consumate și acoperirea cu verdeață a acoperișurilor, teraselor.

Direcțiile de acțiune

Măsurile identificate și prioritățile de investiții stabilite pot fi finanțate, prin accesarea Fondului European pentru Dezvoltare Regională, prin Programul Operațional Regional, Programul Operațional Capital Uman.

Prioritatea locala nr. 2 - Protejarea și îmbunătățirea calității mediului

Această prioritate locală se înscrie în provocarea națională – RESURSE – provocare ce se poate realiza prin obiectivele tematice nr. 4. Sprijinirea trecerii la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele, 5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor, 6. Protejarea și conservarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor.

În scopul corelării cu politicile regionale, prioritatea locală se circumscrie Axei prioritare nr. 5 - *Promovarea creșterii sustenabile prin sprijinirea tranziției către o economie verde în vederea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor*

Obiectivul strategic al acestei priorități locale este prezervarea resurselor naturale și îmbunătățirea calității factorilor de mediu în municipiul Orăștie pentru creșterea calității vieții locuitorilor, precum îmbunătățirea sistemului de colectare, depozitare, reciclare și valorificare a deșeurilor municipale.

Prioritățile de investiții identificate la nivel local, în acest sens, vizează reabilitarea și modernizarea sistemului de alimentare cu apa și a celui de epurare și evacuare a apei uzate, reabilitarea și modernizarea stației de epurare, reabilitarea și modernizarea stației de tratare a apei, înlocuirea rețelelor de apă potabilă și a conductei de aducțiune, înlocuirea și extinderea sistemului de canalizare, reabilitarea instalațiilor existente de-a lungul cursurilor de apă din municipiul Orăștie și amenajarea Parcului Tineretului.

Direcția strategică 2.1. Rezolvarea problemelor actuale din domeniul apei, aerului și solului

Obiectivele specifice:

2.1.1 Îmbunătățirea infrastructurii de mediu

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Prioritățile locale în domeniu, se referă la reabilitarea și modernizarea stației de epurare, reabilitarea și modernizarea stației de tratare a apei, înlocuirea rețelilor de apă potabilă și a conductei de aducțiune, înlocuirea și extinderea sistemului de canalizare, reabilitarea instalațiilor existente de-a lungul cursurilor de apă din municipiul Orăștie.

2.1.2 Gestionarea eficientă a deșeurilor din zona Orăștie

Prioritățile locale în domeniu, se referă la colectarea selectivă și gestionarea deșeurilor din municipiul Orăștie și zona învecinată, controlul depozitării materialelor rezultate din demolări și eliminarea depozitării necontrolate de deșuri, realizarea unui centru de reciclare și valorificare a deșeurilor, creșterea numărului de coșuri de gunoi pe străzi, în zonele publice și de agrement, înlocuirea celor uzate/ distruse și închiderea depozitului de deșuri.

Măsurile ce pot fi luate în cadrul acestei priorități locale sunt: implementarea de către companii a sistemelor de reținere a emisiilor, dezvoltarea de depozite ecologice de deșuri municipale, construcții/reabilitări de stații de transfer cu facilități de sortare – compactare, stații de recuperare și reciclare a deșeurilor din construcții atașate centrelor urbane, implementarea de sisteme de colectare selectivă pentru mai multe tipuri de deșuri, dezvoltarea capacităților operatorilor de servicii de a asigura reciclarea de calitate a deșeurilor din gospodării prin adoptarea de tehnologii moderne, instalații de valorificare de înaltă calitate a deșeurilor biodegradabile, inclusiv a nămolurilor provenite din epurarea apei, închiderea și amenajarea depozitelor de deșuri neconforme, decontaminarea și ecologizarea terenurilor afectate de activitatea industrială, construcția / reabilitarea de stații de tratare și alimentare cu apă, construcția / reabilitarea de stații de tratare a apelor menajere, dezvoltarea de laboratoare de analiză și monitorizare a factorilor de mediu, campanii de sensibilizare a opiniei publice pentru reducerea deșeurilor și sporirea ratei de colectare selectivă, implementarea de mecanisme de stimulare a colectării selective prin crearea de parteneriate între administrațiile locale, actori privați și societatea civilă, campanii de sensibilizare a opiniei publice pentru a spori utilizarea rațională a resurselor de apă și energie, acțiuni de identificare și evaluare a terenurilor afectate de activitatea industrială, programe de îmbunătățire a serviciilor edilitare sau dezvoltarea de programe bazate pe CDI de asistare a industriei și a operatorilor de servicii în identificarea de soluții tehnice de prevenire a poluării.

Direcția strategică 2.2. Implementarea unui sistem de management integrat al protecției mediului

Obiectivele specifice:

2.2.1 Integrarea în sistemele județene, regionale și naționale de protecție a mediului

Acțiuni de participare la programul managementului resurselor de apă și la planul de acțiune pentru îmbunătățirea calității apelor subterane, demararea unui masterplan în cadrul asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, implementarea unui management integrat al calității aerului, participarea la planul regional de gestionare a deșeurilor, participarea la sistemul județean de gestionare integrată a deșeurilor (colectare, transport, depozitare și reciclare), integrarea în sistemul regional de măsurare a calității aerului, solului și a apelor de suprafață și subterane, integrarea în structura județeană și regională de protecția mediului, de recuperare și reciclare a materialelor re folosibile, cât și a calității mediului, întărirea capacității instituționale în domeniul mediului, participarea la programe regionale și locale de educație privind mediul, încurajarea constituirii parteneriatelor de tip public-privat în activități de protecție a mediului, încurajarea și susținerea IMM-urilor care activează în domeniul mediului, implementarea unui management integrat al calității aerului pot conduce la atingerea acestui obiectiv specific.

2.2.2 Monitorizarea permanentă a zonelor de risc și a factorilor de mediu

Scopul acestui obiectiv este îmbunătățirea capacității de previziune și intervenție în situațiile de risc climatic și de mediu, prin utilizarea de tehnologii moderne de analiza, semnalizare, monitorizare, investiții în infrastructura de protecție, acces și tehnică de intervenție.

Prioritățile identificate la nivel local, se referă la realizarea unor hărți cu riscuri naturale (alunecări de teren, inundații, seism) și antropice, precum și harta de hazard (alunecări de teren, inundații, seism, antropice), determinarea zonelor în care se impune realizarea perdelelor de protecție, evaluarea stării actuale a factorilor de mediu și fundamentarea unei strategii pe termen lung, realizarea unor hărți a terenurilor cu risc de eroziune și alunecări de teren, evaluarea stării actuale a factorilor ecologici și fundamentarea unei strategii de dezvoltare pe termen lung în domeniul mediului, al resurselor regenerabile și neregenerabile, întărirea serviciilor de protecție a mediului și a consumatorului, identificarea și reducerea factorilor de poluare din municipiu, conștientizarea populației referitor la importanța protecției mediului și a reducerii factorilor de poluare, promovarea voluntariatului în rezolvarea problemelor de mediu locale și oferirea de programe de educație ecologică diferitelor categorii de populație.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Măsurile ce pot fi adoptate în acest domeniu se referă la crearea - dotarea capacități de previziune climatică și a sistemelor de comunicare a situațiilor de risc, achiziția de echipamente de intervenție în situații de risc, combaterea efectelor secetei și eroziunii solurilor prin crearea de perdele verzi în zone afectate, combaterea prafului datorat deșertificării prin crearea de perdele verzi și coridoare de protecție în preajma localității, consolidarea infrastructurii de protecție pentru situații de risc de mediu (inundații, alunecări de teren), decontaminarea terenurilor cu grad ridicat de risc, cartografierea zonelor cu situații de risc și elaborarea de scenarii de risc și intervenție, elaborarea de standarde de evaluare a poluării și inventarierea și analiza siturilor contaminate, acțiuni de cercetare a riscurilor climatice, pregătirea personalului implicat în gestionarea situațiilor de risc de mediu în vederea intervenției, informarea și educarea comunităților vulnerabile la riscuri de mediu cu privire la măsurile de intervenție și tipul de comportament abordat.

Directiile de acțiune

Măsurile și prioritățile de investiții identificate pot fi finanțate, prin accesarea Fondului European pentru Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Regional și/sau prin Programul Operațional Infrastructură Mare, după caz.

Prioritatea locală nr. 3 - Creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere

Această prioritate locală se înscrie în provocarea națională – COMPETITIVITATE – provocare ce poate fi pusă în aplicare prin fonduri alocate următoarelor obiective tematice europene 1. Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării, nr. 2. - Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informatice și de comunicare, nr. 3. - Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol și a sectorului, pescuitului și acvaculturii și nr.6, respectiv - Protejarea și conservarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor.

În scopul corelării cu politicile regionale, prioritatea locală se circumscrie axei prioritare nr. 1 - *creșterea competitivității regionale prin promovarea inovării și specializării inteligente și axei prioritare nr. 2 - dezvoltarea unei economii dinamice bazata pe creșterea productivității și antreprenorial*

Obiectivul strategic al acestei priorități locale este dezvoltarea capacității de cercetare/dezvoltare și inovare, prin crearea unei culturi a inovării și dezvoltarea sectoarelor cheie în scopul transformării rezultatelor cercetării în afaceri de succes și creșterea cooperării între actorii locali în domeniu, precum și

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

îmbunătățirea accesului la servicii de sprijin specifice pentru întreprinderile din sectoarele cheie, pentru a favoriza dezvoltarea lor în scopul creșterii competitivității și creării unui mediu de afaceri dinamic, cu firme competitive la nivel intern și internațional.

În acest sens, **obiectivele specifice** sunt coordonarea și specializarea structurilor suport pentru afaceri și dezvoltarea portofoliului de servicii pentru întreprinderi, reabilitarea fostelor situri industriale, dezvoltarea de noi structuri economico-sociale și valorificarea la maxim a potențialului TIC existent la nivel local.

Măsurile ce pot fi luate în scopul valorificării la maxim a potențialului TIC se referă la susținerea accesului la Internet și serviciile conexe, dezvoltarea rețelelor de Internet de banda larga, dezvoltarea de aplicații de tip: e-guvernare, e-sanatate și e-educatie, încurajarea relației cu IMM-urile prin dezvoltarea de aplicații specifice, sprijinirea proiectelor de cercetare privind activitățile de standardizare a interoperabilității, sprijinirea cercetării în domeniul securității serviciilor de tip cloud-computing, promovarea parteneriatelor public-privat în domeniul TIC, dezvoltarea de noi e-infrastructuri din domeniul TIC, sprijinirea e-comerțului și a e-economiei, precum și măsuri pentru "*alfabetizarea digitala*".

Prioritățile de investiții identificate la nivel local în acest sens, vizează crearea de facilități pentru zonele potențiale de atragere a investitorilor, identificarea zonelor potențiale de valorificare a forței de munca specializată pentru atragerea investitorilor și promovarea afacerilor locale (campanii de promovare a antreprenoriatului local /producătorilor locali).

Direcțiile de acțiune

Măsurile și prioritățile de investiții identificate pot fi finanțate, prin accesarea fondurilor din Programul Operațional Regional și/sau prin Programul Operațional Infrastructură Mare, Programul Operațional Competitivitate sau Programul Operațional Capital Uman, după caz.

Direcția strategică 3.1. Sprijinirea afacerilor existente și stimularea creării de noi afaceri

Obiectivele specifice sunt:

3.1.1. Reabilitarea infrastructurii de afaceri

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Prioritățile locale în acest domeniu se referă la identificarea zonelor potențiale și a forței de muncă specializată, pentru atragerea investitorilor, crearea de facilitati pentru investitori, în special amenajarea pieței Grădiștei - hala noua.

Măsurile ce pot fi luate se referă dezvoltarea de noi infrastructuri de afaceri specializate, sprijinirea structurilor suport pentru afaceri în dezvoltarea de noi servicii, încurajarea cooperării în rețea și dezvoltarea unor oferte integrate din partea structurilor suport pentru afaceri, promovarea locațiilor către firmele noi sau deja localizate, cu potențial de extindere, oferirea unor stimulente de natură financiară pentru localizarea firmelor, extinderea serviciilor oferite de incubatoarele și acceleratoarele de afaceri, inclusiv oferirea unor programe de mentorat.

3.1.2 Promovarea antreprenoriatului și oferirea de consultanță de afaceri

Prioritățile locale stabilite în domeniu se referă la promovarea afacerilor locale (campanii de promovare a antreprenoriatului local/producătorilor locali), crearea de parteneriate naționale și internaționale, inventarierea și revigorarea tradițiilor meșteșugărești locale (târguri, campanii), dezvoltarea unui centru de afaceri și a serviciilor de consultanță și formare pentru afaceri, inclusiv pentru managementul de proiect și accesarea Fondurilor Structurale și de Investiții, pentru perioada 2014 -2020.

Măsurile ce pot fi luate în domeniu se referă la implicarea autorităților locale în proiecte. strategice inițiate la nivel județean, regional sau național în scopul îndeplinirii priorităților stabilite.

La nivel local, un proiect strategic propus în domeniul dezvoltării economice are ca obiectiv dezvoltarea unor centre meșteșugărești în care să se producă obiecte cu specific tradițional. Scopul unui astfel de proiect ar fi creșterea prestigiului local și angrenarea mai multor tipuri de meșteșugari care există în zonă (blănari, prelucrători prin așchiere, artiști plastici etc.). Vânzarea produselor ar putea fi realizată la nivel local în zonele turistice (cetățile dacice, zona Geoagiu Băi), dar și internațional, on line sau apelând la susținerea orașelor înfrățite cu municipiul Orăștiei.

Crearea unui mediu de afaceri dinamic, cu firme competitive ar putea fi realizată prin acordarea de sprijin pentru dezvoltarea competitivității IMM-urilor locale: implementarea standardelor, accesul pe noi piețe și internaționalizare, sprijin pentru accesul al IMM-urilor la consultanță, susținerea investițiilor în tehnologii, echipamente, mașini, utilaje, capacități de producție pentru întreprinderile din zonă, diversificarea activităților economice în zonele rămase în urmă, încurajarea spiritului antreprenorial și

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

sprijin pentru start-up-uri, sprijin pentru marketingul și branding-ul produselor locale, acordarea de sprijin pentru diversificarea producției întreprinderilor locale și orientarea spre produse cu valoare adăugată ridicată, promovarea unor politici favorabile accesului la export al întreprinderilor locale, încurajarea și diversificarea exporturilor prin: inițiative orientate către oferta în vederea creșterii calității și a gradului de complexitate, stimularea legăturii între furnizorii interni și comercianții cu ridicata/ en gros, exploatarea mai multor oportunități în afara modelelor de export tradiționale, consolidarea serviciilor moderne de afaceri și promovarea politicilor favorabile pieței produselor și afacerilor la nivel național.

3.1.3 Modernizarea industriei agricole

Prioritățile locale stabilite în domeniu se referă la realizarea unui centru de achiziții, depozitare și desfacere a produselor agricole locale, realizarea de investiții în sisteme moderne de irigații, sprijinirea producerii de produse ecologice, valorificarea superioară a plantelor tehnice (soia, rapiță) și medicinale cultivate în zonă, dezvoltarea unor sisteme integrate pentru producția agricolă-industrializarea produselor primare-comercializare.

Măsurile ce pot fi luate în domeniu se referă la modernizarea exploatațiilor agricole prin: dotare cu echipamente moderne, introducerea de noi tehnologii, construirea/ modernizarea clădirilor operaționale, modernizarea și extinderea rețelei de conducte de irigații și adaptarea acesteia la cerințele agriculturii locale, crearea în regiune, a unor laboratoare independente de testare și certificare a produselor agricole și agroalimentare, modernizarea și extinderea infrastructurii existente pentru distribuția și comercializarea produselor agro-alimentare (piețe agroalimentare), modernizarea parcurilor de utilaje agricole și, nu în ultimul rând, încurajarea efectuării unor lucrări de îmbunătățiri funciare.

Direcția strategică 3.2. Atragerea de investiții străine directe

Obiectivele specifice sunt:

3.2.1. Promovarea avantajului comparativ al municipiului

Prioritățile locale stabilite în domeniu se referă la crearea de facilități fiscale pentru potentialii investitori, elaborarea unui plan de marketing pentru atragerea investițiilor și actualizarea anuală a profilului socio-economic al municipiului Orăștie.

3.2.2. Realizarea unui sistem informațional pentru investitori

Prioritățile locale stabilite în domeniu se referă realizarea unei baze de date cu spațiile și terenurile disponibile pentru dezvoltarea afacerilor și la realizarea unui parteneriat local pentru atragerea de noi investiții în municipiu.

Direcția strategică 3.3. Sprijinirea cercetării-dezvoltării-inovării cu impact efectiv la nivel local

Obiectivele specifice sunt:

3.3.1. Conștientizarea actorilor locali referitor la importanța dezvoltării tehnologice durabile

Prioritățile locale stabilite în domeniu se referă dezvoltarea unui centru de transfer tehnologic și conectare la rețele județene/regionale și/sau naționale, precum și la promovarea și introducerea criteriilor de eco-eficiență în activitățile de producție și servicii.

Măsurile ce pot fi luate se referă la dezvoltarea infrastructurilor specifice activității de cercetare – dezvoltare - inovare, în special consolidarea facilităților existente, dezvoltarea și promovarea centrelor de competență, dezvoltarea / achiziționarea și utilizarea de tehnologii și echipamente inovative, sprijinirea sistemelor inovative (produse, procese, servicii), sprijinirea parteneriatelor firme-universități/institute de cercetare, internaționalizarea activităților de cercetare – dezvoltare – inovare, încurajarea protejării proprietarii intelectuale, sprijinirea transferului tehnologic, promovarea ofertei de CDI accesibile în rândurile IMM-urilor.

3.3.2 Valorificarea resurselor regenerabile de energie pentru producerea energiei verzi

Prioritățile locale stabilite în domeniu se referă realizarea unui sistem de utilizare a biomasei ca sursă de energie neconvențională, la utilizarea energiei apei din coloana de aducțiune a apei și la utilizarea de echipamente ce valorifică resurse regenerabile de energie.

Măsurile ce pot fi luate în acest domeniu se referă la investiții pentru adoptarea de tehnologii, instalații, echipamente performante și sisteme cu consum redus de resurse în procesele de producție, încălzire, răcire, iluminat, mentenanța etc., investiții pentru modernizarea sistemelor de producere, distribuție și transport (Smart grid), investiții în implementarea de sisteme inteligente de monitorizare și control al energiei în sectorul privat și al serviciilor publice și, nu în ultimul rând, investiții în dezvoltarea infrastructurilor de afaceri pentru implementarea simbiozei industriale între companii sau companii și infrastructura urbana.

Prioritatea locală nr. 4 - Creșterea atractivității turistice a municipiului Orăștie și a zonei sale de influență

În scopul corelării cu politicile regionale, prioritatea locală se circumscrie Axei **prioritare nr. 7 - Dezvoltarea durabilă a turismului**.

Obiectivul strategic în acest sens este dezvoltarea durabilă a turismului în sensul îmbunătățirii performanței sectorului prin punerea în valoare a patrimoniului natural și antropic, respectiv activități de modernizare, promovare și diversificare a ofertei turistice, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice de cazare cu scopul îmbunătățirii și diversificării ofertei de servicii turistice propuse, precum și dezvoltarea unui sector competitiv al turismului prin îmbunătățirea performanțelor unor nișe de turism ce prezintă avantaje comparative cu potențial mare de valorificare.

În general, **prioritățile locale** identificate în acest domeniu sunt amenajarea și punerea în valoare a centrului istoric, a sinagogii, a zidului Cetății și reabilitarea/valorificarea ansamblului cetății medievale și a bisericilor reformate din incinta Cetății, realizarea traseului Mocanitei (obiectiv comun cu alte unități administrative) corelat cu centura de ocolire în zona de Est a municipiului Orăștie, susținerea financiară a formațiilor artistice și sportive pentru a participa la manifestările naționale și internaționale, reabilitarea și valorificarea Stadionului Mecanica și a zonei adiacente, realizarea unui muzeu în aer liber pentru promovarea tradițiilor, obiceiurilor, meșteșugurilor și artei locale, amenajarea unor terenuri de joacă și divertisment, precum și construirea unui bazin acoperit de înot, a unui patinoar, a unei galerii de artă, a unei popicării, precum și a unei mediateci.

Pentru a putea atinge obiectivele strategice au fost stabilite următoarele direcții strategice:

Direcția strategică 4.1. Diversificarea ofertei turistice și de petrecere a timpului liber a municipiului și a zonei de influență a Orăștiei

Obiectivele specifice sunt:

4.1.1. Crearea și modernizarea unor facilități pentru petrecerea timpului liber și de punere în valoare a obiectivelor turistice

În cadrul acestui obiectiv specific, au fost stabilite următoarele **priorități de investiții** ce ar putea veni în completarea dezvoltării urbane integrate, dar mai ales, în susținerea activităților turistice și, implicit,

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

în atragerea de turiști: amenajarea și punerea în valoare a centrului istoric, a sinagogii, a zidului Cetății, reabilitarea/valorificarea ansamblului cetății medievale și a bisericilor reformate din incinta Cetății, realizarea Mocaniței, amenajarea zonei în jurul Catedralei Ortodoxe, realizarea unui parc de distracții în zona de agrement „La Băltiuțe”, amenajarea zonei de agrement Șumuștău, realizarea unui muzeu în aer liber pentru promovarea tradițiilor, obiceiurilor, meșteșugurilor și artei locale, realizarea unui muzeu al Cărții/Bibliei și personalităților orăștiene, identificarea și amenajarea de noi zone verzi, reabilitarea și valorificarea Stadionului Mecanica și a zonei adiacente acestuia, amenajarea unor terenuri de joacă și divertisment, construirea unui bazin acoperit de înot, a unui patinoar, a unei săli de spectacole, realizarea unei galerii de artă, a unei popicări, a unei mediateci, înființarea unui teatru de păpuși, organizarea și derularea de competiții sportive, realizarea unei „Case a științelor și artelor” prin folosirea de materiale ecologice și de energie „verde”, cu muzee interactive, expoziții, săli de spectacole și alte spații care să se constituie într-un pol de atracție atât pentru cetățeni, cât mai ales pentru turiști, indiferent de vârsta acestora, realizarea unui „Oraș al copiilor/adolescenților/tinerilor” (structurat ca un oraș real -cu o stradă principală, primărie, facilități de recreere, educație și catering) care să ofere activități de învățare/recreere și care să permită dezvoltarea relațiilor dintre copiii de diverse etnii.

4.1.2. Oferirea de servicii turistice competitive

Prioritățile de investiții în acest scop vizează achiziționarea unui mijloc de transport modern, conform normelor UE, cu facilitate și pentru transportul persoanelor cu handicap, prin care să se suplinească lipsa "Mocăniței" oferind alternativă de transport pentru vizitarea Cetăților Dacice din Munții Orăștiei, marcarea traseelor turistice din centrul Orăștiei până la principalele obiective ale municipiului și ale zonei, realizarea de trasee montane sau de conectare a obiectivelor turistice din zonă (inclusiv marcarea acestor trasee), realizarea unor pensiuni turistice, suplimentarea spațiilor de cazare, și nu în ultimul rând, încurajarea oferirii de pachete de servicii turistice integrate (turism balnear și montan, situri istorice, muzeu de folclor, prezentarea tradițiilor populare acasă la cei ce le păstrează etc.).

Măsurile ce pot fi luate se referă la reabilitarea monumentelor istorice cu valoare turistică și culturală cu scopul (re)introducerii lor în circuitul turistic, restaurarea, protecția și conservarea obiectivelor din patrimoniul cultural UNESCO din zonă (cetățile din Munții Orăștiei), reabilitarea, reabilitarea drumurilor de acces la obiectivele turistice, modernizarea și crearea dotărilor de agrement, sprijinirea creării și

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

dezvoltării unor noi obiective turistice, implementarea unui sistem de marcaje turistice inscripționate în mai multe limbi, crearea și dezvoltarea infrastructurii corespunzătoare obiectivelor de interes turistic, parcurilor naționale și ariilor protejate, valorificarea și amenajarea obiectivelor turistice naturale pentru activități turistice: lacuri, peșteri, formațiuni geologice, chei, cascade, saline, mine, etc., dar și înființarea unor centre de informare turistică.

Măsuri se impun a fi luate și pentru promovarea zonei pe plan național și internațional prin mass-media, internet, broșuri, hărți turistice, ghiduri turistice, etc., crearea și promovarea resurselor turistice cu specific local, inventarierea tuturor resurselor turistice locale, încheierea de parteneriate între autoritățile locale și autorități din alte state europene, valorificarea apelor termale, sprijinirea dezvoltării muzeelor existente, sprijinirea evenimentelor culturale, dar și realizarea de studii în domeniu.

Direcția strategică 4.2. Promovarea oportunităților turistice și dezvoltarea mediului de afaceri în turism

Obiectivele strategice sunt:

4.2.1. Creșterea numărului de turiști în municipiul Orăștie

Prioritățile locale se referă la realizarea și promovarea unei baze de date cu informații turistice din municipiul și zona Orăștiei, cu posibilități de accesare de pe site-ul oficial al autorității publice locale, realizarea unor hărți/pliante/broșuri/ghiduri cu obiectivele turistice locale și din împrejurimi, stimularea / sprijinirea unui centru de creare și valorificare de suvenir-uri locale, crearea și promovarea unui brand local, susținerea și promovarea Festivalului „Călușerul Transilvănean” și a altor sărbători locale tradiționale, organizarea de serbări dedicate comunității sașesti și realizarea unor programe prin care să se valorifice experiența multiculturală, multietnică și ecumenică a locuitorilor municipiului Orăștie.

4.2.2. Implicarea actorilor locali în dezvoltarea turismului și promovarea municipiului

Prioritățile locale în domeniu se referă la susținerea formațiilor artistice și sportive, pentru a participa la manifestările naționale și internaționale, realizarea unui târg anual de turism pentru a încuraja promovarea serviciilor turistice, a produselor culinare, a produselor ecologice și a produselor specifice zonei, realizarea de parteneriate public-private pentru promovarea turistică a municipiului Orăștie, susținerea inițiativelor de formare a specialiștilor în domeniul turismului și participarea acestora la schimburi de experiență, implementarea unui sistem de dezvoltare și promovare turistică a zonei Orăștie

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

(turism cultural, de agrement, pe bicicletă, de vânatoare, de observare a faunei și florei, arheologic/istoric, religios, eco-turism etc.).

Direcțiile de acțiune

Măsurile și prioritățile de investiții identificate pot fi finanțate, prin accesarea Fondului European pentru Dezvoltare Regională, prin Programul Operațional Regional, a Fondului Social European, prin Programul Operațional Capital Uman și a Fondului European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, **prin Planul National de Dezvoltare Rurală.**

Prioritatea locală nr. 5 - Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării și a incluziunii sociale și întărirea capacității administrative

Această prioritate locală se înscrie în provocările naționale – **OAMENII ȘI SOCIETATEA**, ce poate fi pusă în aplicare prin fonduri alocate următoarelor obiective tematice europene, 2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informatice și de comunicare, nr.8. - Promovarea ocupării durabile și de calitate și sprijinirea mobilității forței de muncă, nr.9. - Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării, nr.10. - Investiții în educație, instruire și formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții și nr. 11. Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și părților interesate și o administrație publică eficientă și prin provocarea **nr. 5 – ADMINISTRAȚIA ȘI GUVERNANȚA** – ce se poate pune în practică prin obiectivele tematice nr. 2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informatice și de comunicare și nr. 11. Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și părților interesate și o administrație publică eficientă.

În scopul corelării cu politicile regionale, prioritatea locală se circumscrie axelor prioritare nr. 4 - *Dezvoltarea capitalului uman și creșterea calității în sectoarele educație, sănătate și servicii sociale și axei prioritare nr. 8 - Întărirea capacității administrative regionale.*

Obiectivul strategic al acestei priorități locale se referă la dezvoltarea capitalului uman din localitate, prin creșterea gradului de ocupare a forței de muncă, incluziune socială și acces crescut la educație, servicii de sănătate și sociale de calitate, modernizarea instituțiilor publice, precum și îmbunătățirea calității serviciilor furnizate de acestea, prin creșterea eficienței și transparenței mediului instituțional, pentru a oferi servicii de calitate cetățenilor municipiului.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Dintre necesitățile de investiții stabilite la nivel local, prioritare în acest domeniu sunt construcția de locuințe sociale, reabilitarea creșei municipale, reabilitarea cantinei de ajutor social, reabilitarea (inclusiv termica) a cladirilor disponibile pentru servicii sociale, inclusiv analizarea și înlocuirea sistemului convențional cu unul neconvențional în vederea eficientizării consumului de utilități, achiziționarea unui autobuz cu dotari pentru persoanele cu handicap, realizarea unor programe de motivare și fidelizare a forței de muncă, realizarea unor programe de reorientare și/sau reintegrare în muncă pentru persoane disponibilizate, inițierea unor programe de educație juridică și de prevenire a infracționalității în rândul romilor, modernizarea sediului SPAS.

Direcția strategică 5.1. Dezvoltarea și valorificarea potențialului uman local

Obiectivele specifice sunt:

5.1.1. Dezvoltarea capitalului uman

Prioritățile locale se referă la realizarea unor parteneriate public-private pentru formare profesională continuă, la oferirea de servicii de consiliere și orientare profesională elevilor și a forței de muncă, la realizarea unor programe de motivare și fidelizare a forței de muncă și la realizarea unor programe de reorientare și/sau reintegrare în muncă a persoanelor disponibilizate.

Pentru creșterea participării populației la educație și asigurarea unui proces educațional modern și de calitate, capabil să asigure resurse umane pregătite pentru piața muncii, **măsurile** ce pot fi adoptate se referă la crearea/ reabilitarea/ extinderea/ modernizarea grădinițelor, reabilitarea/ modernizarea/ extinderea infrastructurii educaționale: învățământul obligatoriu, liceal și a campusurilor pre-universitare, inclusiv dotarea cu echipamente specifice, crearea/ modernizarea/ reabilitarea/ extinderea centrelor de formare profesională continuă, inclusiv dotarea cu echipamente specifice, creșterea nivelului de dotare cu TIC în unitățile de învățământ și asigurarea conexiunii la internet, susținerea accesului la educație prin asigurarea facilităților de transport pentru elevi/studenti/profesori, precum și prin măsuri specifice pentru elevii, studenții și profesorii cu dizabilități (ex: *rampe de acces în instituție, grupuri sanitare adaptate nevoilor specifice, mobilier adecvat, material didactic etc*). Totodată, **măsuri** pot fi luate în sensul creării unui mecanism pentru o evaluare periodică a stadiului infrastructurii educaționale existente, analiza ofertei educaționale în relație directă cu cerințele actuale și viitoare de pe piața muncii și evaluarea diferențelor existente la nivelul deprinderilor și al educației, crearea unui mecanism permanent care să se ocupe de

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

adaptarea curriculei la nevoile existente pe piața muncii, reintegrarea în educație a celor care au părăsit timpuriu școala (*inclusiv programe de educație de tip "a doua șansa"*), dezvoltarea de programe integrate pentru creșterea accesului și participării în învățământul primar și secundar pentru persoanele aparținând grupurilor vulnerabile (*consiliere, mediere, programe de tip "școala după școala", educație remediata și învățare asistată, etc*), inclusiv sprijin financiar pentru familiile acestora, măsuri de creștere a siguranței în școli (*supraveghere video, paza sportivă, testarea psihologică a elevilor*) și campanii de prevenire a violenței în școli, încurajarea activităților extracuriculare ce utilizează metode de educație non-formală și informală, în sprijinul acumulării de competențe cheie, măsuri pentru facilitarea accesului la educația preșcolară și creșterea calității educației preșcolare (0-6 ani), îndeosebi a segmentului 0-3 ani, stabilirea unor criterii clare și transparente de evaluare a performanței și formularea unor măsuri care să facă posibilă aplicarea lor la nivel local și/sau utilizarea unor standarde europene, atragerea absolvenților cu rezultate bune în sistemul educațional prin stimularea mobilității (*cu posibilitatea de încadrare în sistemul privat*) și posibilitatea dezvoltării unei cariere în cadrul sistemului educațional, finanțarea educației în funcție de rezultate, punerea accentului pe materiile creative (*muzică, arte plastice*), sport (*inclusiv înot*) și competențe lingvistice și, nu în ultimul rând, implementarea de standarde de calitate educațională.

Măsurile trebuie să vizeze și utilizarea TIC în educație prin implementarea și utilizarea de tehnici și tehnologiilor moderne de predare și dezvoltarea de către profesori a abilităților specifice necesare pentru a putea să le pună în aplicare, introducerea și extinderea utilizării TIC în activitățile de predare și învățare, management și planificare în învățământul preuniversitar, promovarea unor metode moderne de învățare (de exemplu e - learning), dezvoltarea și implementarea soluțiilor/ instrumentelor software pentru îmbunătățirea proceselor și activităților educaționale, asigurarea accesului cadrelor didactice la programe de formare profesională continuă, inclusiv stagii de specializare realizate în cadrul firmelor și evaluarea periodică a competențelor acestora, și nu în ultimul rând, formarea profesională și creșterea competențelor manageriale ale personalului de conducere din unitățile de învățământ.

De asemenea, sunt necesare **măsuri** în ceea ce privește informarea, orientarea și consilierea elevilor în etapele de trecere de la un nivel educațional la altul, în funcție de aptitudini, abilități, capacitate de învățare și piața forței de muncă, dar și organizarea și derularea de campanii de conștientizare, precum și furnizarea serviciilor integrate de orientare și consiliere pentru copiii și părinții copiilor expuși riscului de părăsire timpurie a școlii.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Crearea unei piețe a forței de munca flexibilă și inclusivă în scopul creșterii gradului de ocupare a acesteia se poate realiza prin **măsuri** în sensul aplicării unor programe de tipul cea „*de-a doua șansa*” pentru cei care au părăsit școala fără să obțină o calificare, sprijinirea tinerilor și a persoanelor aflate în căutarea unui loc de munca/ șomeri/ persoane inactive, pentru deschiderea unei întreprinderi (*acordarea de servicii juridice, de marketing, financiare, metode și tehnici eficiente de management și alte servicii de consultanță, inclusiv stimulente financiare*), dezvoltarea unor tehnici și instrumente pentru îmbunătățirea capacității serviciului public de ocupare și a entităților private care acționează în domeniul formării profesionale și/sau al plasării forței de munca, de a evalua potențialul profesional al șomerilor/ persoanelor inactive aflate în căutarea unui loc de munca/ persoanelor din grupurile vulnerabile, organizarea burselor de locuri de muncă pentru șomeri/ persoane inactive aflate în căutarea unui loc de munca/ persoane din grupurile vulnerabile, furnizarea de programe de calificare/ recalificare pentru creșterea și diversificarea competențelor profesionale ale persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și corelarea programelor de calificare / recalificare adresate persoanelor aflate în căutarea unui loc de munca, cu cererea de pe piața muncii, crearea unui mecanism organizat pe baza unui program tematic-teritorial pentru finanțarea oportunităților de învățare și formare profesională care să aibă la baza cerințele pieței, sprijinirea furnizorilor de formare profesională pentru dezvoltarea și diversificarea ofertelor în conformitate cu cererea de locuri de muncă, încurajarea angajatorilor pentru a sprijini participarea a angajaților la formare profesională continuă, sprijinirea implementării metodelor de organizare flexibilă a muncii, încurajarea responsabilității sociale a întreprinderilor, inclusiv angajarea de persoane aparținând grupurilor vulnerabile, extinderea și flexibilizarea sistemului de stimulare a angajatorilor în vederea încadrării în muncă a tinerilor, crearea unor programe de pregătire suplimentară pentru inserția tinerilor pe piața forței de munca, prin plasarea tinerilor (*elevi, studenți, absolvenți*) în firme (*stagii de practică, programe de ucenicie, etc*), îmbunătățirea condițiilor de muncă și nu în ultimul rând, dezvoltarea de soluții pentru rezolvarea problemei șomajului neînregistrat.

Totodată, **măsuri** pot fi adăptate și pentru crearea unei platforme web cu informații despre piața forței de muncă locale, realizarea unui forum pentru găzduirea unui dialog eficient între sistemul educațional, mediul de afaceri și agențiile de ocupare/angajare, dezvoltarea de soluții electronice integrate (*baze de date interactive*) pentru monitorizarea situației cererii și ofertei de pe piața forței de muncă și a procesului de inserție a tinerilor absolvenți pe piața forței de munca, dezvoltarea unor servicii specializate la nivel local,

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

pentru studiul pieței muncii: realizarea unei analize cu privire la cele mai căutate 25 de locuri de muncă din localitate și crearea unei « panorame » a competențelor necesare găsirii unui loc de muncă în municipiu.

De asemenea, în domeniul consilierii și orientării pot fi luate **măsuri** în sensul furnizării de programe de formare profesională la locul de muncă pentru dezvoltarea competențelor angajaților, pentru creșterea performanțelor și a productivității acestora și pentru combaterea riscului de șomaj pentru lucrătorii mai în vârstă care sunt vulnerabili în mod special la restructurarea economică. Totodată, măsurile pot viza sprijinirea accesului oamenilor la învățarea de-a lungul vieții, pentru a se reorienta către sectoare cu înaltă valoare adăugată, derularea de campanii de conștientizare și sprijin pentru transformarea muncii nedeclarate în ocupare formală, realizarea de programe personalizate de mediere, consiliere și orientare pentru șomeri/ persoane inactivate aflate în căutarea unui loc de muncă/ persoane din grupurile vulnerabile și facilitarea accesului acestora la informații relevante privind piața forței de muncă sau programe de orientare și consiliere pentru tineri, în vederea asigurării unei tranziții line de la educație la viața activă.

5.1.2. Promovarea incluziunii sociale

Prioritățile locale se referă la realizarea unui centru de reabilitare socială pentru persoane toxico-dependente, realizarea unui centru de reabilitare socială pentru persoane victime ale traficului de persoane, realizarea unui centru de primire în regim de urgență pentru persoane în dificultate, înființarea de ateliere protejate pentru tinerii cu dizabilități, înființarea unui centru care să ofere servicii specializate copiilor și tinerilor care se confruntă cu consumul de droguri, alcool sau alte substanțe toxice, înființarea unui serviciu de primire în regim de urgență pentru copiii abuzați, neglijați și exploatați, oferirea de locuințe sociale pentru tinerii care părăsesc sistemul de protecție socială, furnizarea de servicii rezidențiale de tip familial pentru tinerii cu dizabilități care au împlinit 18 ani și nu urmează o formă de învățământ, achiziționarea unui autobuz cu dotări pentru persoanele cu handicap, inițierea unor programe de educație juridică și de prevenire a infracționalității în rândul rromilor, inițierea unor programe de informare, consiliere și educație a etnicilor rromi cu privire la sănătate, igienă, învățământ, familie, protecția copilului, accesul pe piața muncii, drepturile cetățenești, protecția socială, etc., sprijinirea activității asociațiilor de persoane cu dizabilități, stimularea participării etnicilor rromi la viața economică, socială, educațională, culturală, realizarea unor proiecte de autodezvoltare comunitară cu aplicație în comunitatea rromă, promovarea

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

voluntariatului în rezolvarea problemelor sociale locale și, nu în ultimul rând, multiplicarea unor proiecte de succes în domeniul combaterii excluziunii sociale implementate în România sau în alte state europene.

Pentru creșterea calității vieții grupurilor vulnerabile și a persoanelor din comunitățile defavorizate și asigurarea accesului la servicii sociale de calitate, adaptate nevoilor beneficiarilor pot fi adoptate următoarele tipuri de **măsuri**: crearea/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea și dotarea serviciilor sociale cu cazare pentru toate categoriile de beneficiari de servicii sociale: copii abandonți, copiii străzii, copii cu dizabilități, persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, victime ale violenței domestice, persoane dependente de droguri, persoane fără adăpost, victime ale traficului de persoane etc, crearea și dezvoltarea de centre de tip familial pentru copii (*pentru maxim 10 copii*) și dotarea acestora, crearea și dezvoltarea de locuințe protejate pentru persoanele vulnerabile (*persoane cu dizabilități, tinerii de 18 ani care părăsesc sistemul de ocrotire a minorului, etc*), crearea/ reabilitarea/ modernizarea și dotarea centrelor de zi multifuncționale pentru toate categoriile vulnerabile: copii abandonți, copiii străzii, copii cu dizabilități, persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, victime ale violenței domestice, persoane dependente de droguri, etc, dezvoltarea altor tipuri de servicii sociale fără cazare: centre și /sau unități de îngrijire la domiciliu, cantine sociale, servicii mobile, grădinițe sociale, creșe etc., sprijinirea dezinstituționalizării prin construcția/modernizarea infrastructurii necesare tranziției de la asistența instituțională la cea de proximitate, crearea/ dezvoltarea de locuințe sociale pentru persoanele aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, crearea/ reabilitarea/ modernizarea și dotarea unităților de asistență medico-socială, accesibilizarea mediului fizic pentru persoanele cu dizabilități (*crearea de rampe de acces în spațiile publice, clădiri de locuințe, spații de agrement și firme private prestatoare de servicii, achiziționarea de mijloace de transport în comun accesibile, organizarea și semnalizarea spațiilor de parcare, montarea sistemelor de semnalizare sonore și vizuale, folosirea limbajului mimico-gestual în instituțiile publice, accesibilizarea toaletelor și a telefoanelor publice, etc*).

În acest sens, mai pot fi luate și **măsuri** de diversificare și creștere a calității serviciilor oferite în cadrul centrelor sociale (*cu sau fără cazare*) prin eficientizarea utilizării resurselor financiare, umane și materiale, dezvoltarea unor programe sociale de integrare-incluziune personalizate, sprijinirea creării și dezvoltării de întreprinderi sociale și ateliere protejate, îmbunătățirea sistemului de selecție și pregătire a asistenților maternali, precum și îmbunătățirea și dezvoltarea sistemului de monitorizare a activității acestora, încurajarea adopției ca măsură specială de protecție a copilului aflat în dificultate, prin

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

simplificarea procedurilor, precum și prin campanii periodice de informare cu privire la procesul adopției, etapele și metodologia acesteia, derularea de programe de consiliere și educație/ formare profesională în vederea facilitării găsirii unui loc de muncă și integrării sociale a tinerilor care urmează să părăsească sau au părăsit sistemul de ocrotire a minorului, a persoanelor cu dizabilitati, a persoanelor provenind din comunități defavorizate și a altor categorii defavorizate, derularea de programe de consiliere/ mediere pentru familii și tineri, în vederea prevenirii existenței unor situații de abuz/ neglijență în familie/ abandon familial, derularea de campanii de informare și conștientizare a publicului cu privire la aspecte ce țin de incluziunea socială și non-discriminarea categoriilor vulnerabile, realizarea și implementarea unui sistem de tip "e-social" la nivel local - *baze de date interactive care să permită monitorizarea situației beneficiarilor (dosarul electronic al beneficiarului), cererea de servicii sociale, precum și serviciile sociale existente*, dezvoltarea și încurajarea parteneriatelor între furnizorii publici și furnizorii privați de servicii sociale/ ONG -uri din domeniul social, sprijinirea și dezvoltarea activității ONG-urilor din domeniul social, inclusiv prin asigurarea unor spații și dotări pentru desfășurarea activităților, revizuirea și actualizarea standardelor de calitate din sistemul serviciilor sociale, creșterea accesului la învățarea pe tot parcursul vieții pentru personalul implicat în furnizarea serviciilor sociale, asigurarea de intervenții integrate pentru creșterea accesului la servicii de educație, formare profesională, sănătate, servicii de igienă, cursuri de educație parentală, planificare familială, mese calde, dezvoltarea abilităților (*cel puțin pentru adolescenți*), precum și campanii de prevenire și combatere a discriminării.

În scopul creării la nivelul local, a unui sistem medical eficient, care să funcționeze în favoarea pacienților, contribuind la îmbunătățirea stării de sănătate a populației localității, pot fi luate **măsuri** de construire / reabilitare / modernizare / extindere a spitalelor și ambulatoriilor / centrelor preventorii, a altor tipuri de unități medico-sanitare: sanatorii, centre de sănătate, inclusiv dotarea cu echipamente și tehnologii moderne, de construire a unor funcționalități medicale locale (*specializări*) la nivelul spitalelor care să răspundă necesităților medicale din municipiu, crearea unui sistem integrat care să cuprindă unități de servicii "prespital", unități de primire și de gestionare a urgențelor, centre specializate pe servicii paliative, recuperare neuromotorie, boli cronice, astfel încât să se poată descarca presiunea actuală de pe unitățile de servicii de spitalizare, crearea unor unități medicale mobile în vederea asigurării accesului persoanelor din zonele izolate la servicii medicale, dezvoltarea și dotarea cu echipamente a bazelor integrate pentru intervenții în situații de urgență, precum și dotarea cu mijloace de transport pentru pacienți (*ambulanțe*,

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

mini-bus-uri pentru pacienții de zi), crearea de facilități (de cazare) pentru familiile pacienților (*în special în cazul copiilor*), realizarea unui audit energetic și transformarea spitalelor în unități eficiente din punct de vedere energetic.

De asemenea, **măsurile** se pot referi și la crearea unui program care are la baza eficiența (Centru de Eficiența) în ceea ce privește furnizarea serviciilor medicale, la schimbul de bune practici, la testarea calității, la îmbunătățirea timpilor de realizare a intervențiilor, la creșterea utilizării TIC în sistemul de sănătate, prin implementarea de soluții de tip e- sănătate și integrarea lor cu cele județene, regionale și naționale, la realizarea unui sistem electronic integrat de colectare a datelor privind starea de sănătate a populației (*în funcție de venituri, mediu de rezidență, educație*) și de monitorizare a indicatorilor de sănătate, la măsuri de stimulare și motivare a medicilor pentru a nu părăsi sistemul medical din localitate, la colaborarea/încurajarea parteneriatelor cu institutele de cercetare și facilitarea valorificării rezultatelor obținute, la îmbunătățirea abilităților de management ale personalului de conducere din spitale și evaluarea periodică a acestuia, la măsuri de încurajare a dezvoltării sectorului medical privat, la încurajarea dezvoltării unor asociații profesionale ale personalului medical și la creșterea rolului acestora, la creșterea accesului la învățarea pe tot parcursul vieții pentru personalul medical și dezvoltarea unor activități de training în ceea ce privește îngrijirea medicală, la utilizarea TIC, inclusiv pentru a pregăti personal specializat pentru a lucra pe unități mobile în zonele izolate, la asigurarea accesului la servicii medicale pentru categoriile defavorizate, inclusiv prin dezvoltarea unor programe gratuite de evaluare și monitorizare a stării de sănătate a acestora, la dezvoltarea opțiunilor de îngrijire la domiciliu, la asigurarea accesului real al tuturor categoriilor de populație la pachetul de baza de servicii medicale gratuite, la crearea și derularea unor programe de prevenire pentru reducerea riscului îmbolnăvirilor (*screening, vaccinare, informarea populației*), la crearea și derularea unui program de educație medicală a populației (*campanii de conștientizare*), prin toate canalele (*inclusiv prezentări în școli, în locuri publice, la locul de muncă*), mai ales în comunitățile sărace, orientat în special, pe metode de prevenție a îmbolnăvirilor, precum și pe informarea pacienților privind posibilitățile de tratament și îngrijire la domiciliu disponibile pentru bolile cronice, la creșterea rolului medicilor de familie și implicarea activă a acestora în programele de prevenție și educație, în tratamentul precoce al bolilor comune, precum și în promovarea unui stil de viață sănătos și, nu în ultimul rând, la facilitarea accesului la finanțările din fondurile structurale și de investiții ale Uniunii Europene.

Direcțiile de acțiune

Măsurile și prioritățile de investiții identificate pot fi finanțate, prin accesarea Fondului European pentru Dezvoltare Regională, prin Programul Operațional Regional și a Fondului Social European prin Programul Operațional Capital Uman.

Direcția strategică 5.2. Dezvoltarea capacității instituționale a autorităților publice locale

Obiectivele specifice sunt:

5.2.1 Dezvoltarea serviciilor publice locale

Prioritățile locale stabilite se referă la continuare schimburilor de experiență între administrațiile publice locale din municipiul Orăștie și orașele înfrățite privind serviciile, modul de gestionare a patrimoniului și modalități de accesare a fondurilor structurale și de investiții, la realizarea de schimburi culturale și economice cu alte orașe, la aprobarea planului urbanistic general și a regulamentului local aferent acestuia, la realizarea planurilor urbanistice zonale și a regulamentelor locale aferente acestora (*conform cerințelor de dezvoltare urbană: PUZ pentru zone construite protejate, PUZ pentru zonele centrale ale municipiului, PUZ pentru alte zone de interes, realizarea planurilor urbanistice de detaliu*), la continuarea lucrării de cadastru edilitar, ca parte integrantă a sistemului național, la implementarea unui Sistem Informatic Geografic (G.I.S.) și la realizarea băncilor de date pentru cadastru imobiliar-edilitar, la aplicarea planurilor de urbanism și amenajare a teritoriului, la implicarea cetățenilor în identificarea și rezolvarea problemelor locale, la creșterea transparenței decizionale și la dezbateră publică a unor hotărâri de interes, la întărirea serviciilor privind relația cu cetățenii printr-o structură logistică adecvată, la dezvoltarea, modernizarea și dotarea Poliției Comunitare (*înființarea unui punct de dispecerat integrat, întărirea ordinii și siguranței publice cu sprijinul Poliției și Jandarmeriei municipale*), la obținerea certificatului SN EN ISO 9001 pentru calitatea serviciilor prestate de către administrația publică locală, la actualizarea planurilor anuale de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în *Lista patrimoniului național și mondial*, la amplasarea unor lucrări de artă monumentală în oraș, la oferirea de servicii publice electronice moderne, la gestionarea problemei câinilor comunitari, la atribuirea unor responsabilități distincte (*desemnarea unor persoane sau crearea unor direcții*) pentru dezvoltare și statistică locală și, nu în ultimul rând, la realizarea unor programe de servicii școlare complete (*educație, pregătirea temelor, petrecerea timpului liber, catering et.*).

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Măsurile ce se impun a fi luate în domeniul dezvoltării capacității instituționale a autorităților publice locale trebuie să aibă în vedere și modernizarea instituțiilor publice și îmbunătățirea calității serviciilor furnizate de acestea, crearea mecanismelor și a unui cadru instituțional corelat cu realitățile și necesitățile locale, în scopul creșterii eficienței și transparenței mediului instituțional, dar și în scopul creării de mecanisme și instrumente de dezvoltare instituțională pentru completarea cadrului instituțional existent.

Astfel, **măsurile** identificate se referă la reabilitarea/ modernizarea sediilor instituțiilor publice și dotarea acestora (*inclusiv cu echipamente IT*), participarea funcționarilor publici la cursuri de formare profesională continuă și de dezvoltare a abilităților specifice ale acestora, la schimburi de experiență și bune practici cu personal din instituții similare, la implementarea unor proceduri și mecanisme de lucru unitare în cadrul instituțiilor, și nu în ultimul rând, la implementarea unor programe de tip e-guvernare.

Directiile de acțiune

Măsurile și prioritățile de investiții identificate pot fi finanțate, prin accesarea Programului Operațional Capacitate Administrativă.

5.2.2. Dezvoltarea sau reabilitarea infrastructurii sociale și oferirea de servicii sociale adecvate

Prioritățile locale stabilite vizează reabilitarea cantinei de ajutor social, a creșei din strada Pricazului, reabilitarea (inclusiv termică) a cladirilor existente pentru servicii sociale și crearea de noi servicii sociale, modernizarea sediului SPAS, realizarea de dotări pentru persoane vârstnice (mese de șah, bănci etc.), realizarea unui centru pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, dezvoltarea de servicii/centre de zi și de consiliere a familiei, extinderea serviciilor de planning familial de la nivelul municipiului prin dezvoltarea unei componente sociale și, nu în ultimul rând, construcția de locuințe sociale.

Directiile de acțiune

Măsurile și prioritățile de investiții identificate pot fi finanțate, prin accesarea fondurilor europene din Programul Operațional Capacitate Administrativă, din Programul Operațional Regional și din Programul Operațional Capital Uman.

CAPITOLUL 4. COERENȚA ȘI CONFORMITATEA CU POLITICILE NAȚIONALE ȘI EUROPENE

Prin prezentarea din secțiunea anterioară, prioritățile locale identificate și aprobate de autoritatea publică locală, au fost încadrate în prioritățile de investiții stabilite la nivel regional, în Strategia pentru Dezvoltare Regională a Regiunii Vest 2014-2020 și în provocările naționale stabilite în Acordul de parteneriat pentru perioada 2014 – 2020.

Prin urmare, coerența și conformitatea priorităților locale de investiții este asigurată atât cu obiectivele tematice europene stabilite în Strategia Europa 2020, cu politicile naționale structurate în cele cinci provocări naționale, dar și cu axele prioritare stabilite la nivel regional.

Sintetic, subsumate celor cinci provocări naționale de dezvoltare, fondurile alocate pentru atingerea obiectivelor tematice europene vor constitui fundamentul dezvoltării naționale și locale în perioada 2014 – 2020 și se prezintă după cum urmează:

Provocarea națională nr. 1 – COMPETITIVITATE va fi pusă în aplicare prin fonduri alocate următoarelor obiective tematice europene 1. *Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării*, nr. 2. - *Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informatice și de comunicare*, nr. 3. - *Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol și a sectorului, pescuitului și acvaculturii* și nr.6, respectiv - *Protejarea și conservarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor*.

Provocarea națională nr. 2 - OAMENII ȘI SOCIETATEA poate fi pusă în aplicare prin fonduri alocate următoarelor obiective tematice europene, 2. *Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informatice și de comunicare*, nr.8. - *Promovarea ocupării durabile și de calitate și sprijinirea mobilității forței de muncă*, nr.9. - *Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării*, nr.10. - *Investiții în educație, instruire și formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții* și nr. 11. *Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și părților interesate și o administrație publică eficientă*.

Provocarea națională nr. 3 – INFRASTRUCTURĂ poate fi dezvoltată în cadrul următoarelor obiective tematice europene, 2 - *Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informatice și de comunicare*, nr. 7 - *Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor apărute în infrastructura rețelelor importante* și nr. 9. - *Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării*.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Provocarea națională nr. 4 – RESURSELE – se poate realiza prin obiectivele tematice europene nr. 4 - *Sprijinirea trecerii la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele*, nr. 5. - *Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor*, nr. 6 - *Protejarea și conservarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor*, nr. 7 - *Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor apărute în infrastructura rețelelor importante* și nr. 9. *Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării.*

Provocarea națională nr. 5 – ADMINISTRAȚIA ȘI GUVERNANȚA – se poate pune în practică prin obiectivele tematice europene nr. 2 - *Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informatice și de comunicare* și nr. 11 - *Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și părților interesate și o administrație publică eficientă.*

Acestor provocări naționale, la nivel regional, ca urmare a analizei parteneriale, pentru perioada 2014 - 2020, au fost identificate și stabilite următoarele priorități de dezvoltare, denumite axe prioritare:

1. *Creșterea competitivității regionale prin promovarea inovării și specializării inteligente;*
2. *Dezvoltarea unei economii dinamice bazată pe creșterea productivității și antreprenoriat;*
3. *Îmbunătățirea accesibilității și mobilității într-o regiune conectată intern și internațional;*
4. *Dezvoltarea capitalului uman și creșterea calității în sectoarele educație, sănătate și servicii sociale;*
5. *Promovarea creșterii sustenabile prin sprijinirea tranziției către o economie verde în vederea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor;*
6. *Valorificarea specificului local al comunităților urbane și rurale;*
7. *Dezvoltarea durabilă a turismului;*
8. *Înăăarirea capacității administrative regionale.*

III. PORTOFOLIUL DE PROIECTE PRIORITIZATE

PRIORITATEA LOCALĂ NR. 1 - DEZVOLTAREA ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII

1. *Modernizarea Pieței Victoriei (canalizare, iluminat stradal, modernizare paviment, reabilitare fațade căadiri, semnalizare, parcări și punere în valoare monumente, zone verzi, fântâni)*
2. *Reabilitarea Casei de Cultura (demolarea sălii de spectacole și construirea unei noi săli)*

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

3. Reabilitarea, extinderea și dotarea cu aparatură și mobilier a Spitalului municipal Orăștie
4. Reabilitarea fațadei și a subsolului clădirii vechi a Liceului Tehnologic „*Nicolaus Olahus*”, reabilitarea cantinei și a internatului aceluiași liceu, reabilitarea și instalarea de microcentrale pentru fiecare corp de clădire, reabilitarea termică, amenajarea interioară a sălii festive și amenajarea unei minibaze sportive în curtea liceului.
5. Realizarea unui heliport
6. Reabilitarea zonelor din jurul blocurilor: strada Pricazului, strada Muresului și strada Viitorului
7. Modernizarea strazilor Horea, Dealul Mic, Dr I Mihi, Motilor, Targului, Viilor, Dominic Stanca, Dacilor, Ilarie Chendi, I B Deleanu, Luminii, Luncii, Erou Moraru, Muzicantilor, Plantelor, Nicolae Vaideanu, Octavian Goga (trotoare), Unirii (trotoare), Stelian Ivascu, V Alecsandri, Fundatura – 9 Mai, Codrului, Piața Gării
8. Amenajarea de piste pentru biciclete
9. Reabilitarea, extinderea și dotarea sălii ASTRA în vederea realizării unui centru de formare și dezvoltare continuă a capitalului uman în municipiul Orăștie
10. Reabilitarea strazilor Crisan, Gării, George Baritiu, Luminii, Nicolae Titulescu
11. Modernizarea și eficientizarea iluminatului public în zonele deficitare
12. Extinderea spațiilor de învățământ la Școala Generală „*Dominic Stanca*”
13. Reabilitarea fațadei, subsolului, cantinei și internatului Colegiului National „*Aurel Vlaicu*”
14. Reabilitarea și modernizarea interioarelor și curților instituțiilor de învățământ
15. Reabilitarea și modernizarea gradinilor și creșelor
16. Reabilitarea zonei unității militare - Dealu Mic - pentru dezvoltarea de afaceri și/sau servicii sociale și/sau agrement
17. Preluarea și reabilitarea cantinei din strada Viitorului pentru utilizarea acesteia ca și cantină școlară
18. Construirea unui parc fotovoltaic și/sau eolian care să completeze sursele de energie electrică
19. Realizarea unui drum de legătură cu autostrada A1(*continuare segment strada Luncii - Philips*)
20. Reabilitarea clădirii Policlinicii Vechi și a clădirii Spitalului Vechi
21. Extinderea sediului Primăriei municipiului Orăștie

PRIORITATEA LOCALĂ NR. 2 PROTEJAREA ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII MEDIULUI

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

1. Reabilitarea și modernizarea sistemului de apă și apă uzată, prin:
 - Reabilitarea și modernizarea stației de epurare
 - Reabilitarea și modernizarea stației de tratare a apei
 - Înlocuirea rețelelor de apă potabilă și a conductei de aducțiune
 - Înlocuirea și extinderea sistemului de canalizare
 - Reabilitarea instalațiilor existente de-a lungul cursurilor de apă din localitate

PRIORITATEA LOCALĂ NR. 3 CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE ȘI DEZVOLTAREA ECONOMIEI BAZATE PE CUNOAȘTERE

1. Crearea de facilitati pentru zonele potențiale pentru atragerea investitorilor și investițiilor
2. Identificarea zonelor potențiale și a fortei de muncă specializată pentru atragerea investitorilor
3. Promovarea afacerilor locale (campanii de promovare a antreprenoriatului local /a producătorilor locali).

PRIORITATEA LOCALĂ NR. 4 CREȘTEREA ATRACTIVITĂȚII TURISTICE A MUNICIPIULUI ORĂȘTIE ȘI A ZONEI SALE DE INFLUENȚĂ

1. Amenajarea și punerea în valoare a centrului istoric, a sinagogii, a zidului Cetății și reabilitarea/valorificarea ansamblului cetății medievale și a bisericilor reformate din incinta Cetății
2. Realizarea traseului MOCANITEI – obiectiv comun cu alte unitati administrative, corelat cu centura de ocolire în zona de est a municipiului Orăștie
3. Susținerea formațiilor artistice și sportive, pentru a participa la manifestările naționale și internaționale
4. Reabilitarea și valorificarea Stadionului Mecanica și a zonei adiacente
5. Realizarea unui muzeu în aer liber pentru promovarea tradițiilor, obiceiurilor, meșteșugurilor și artei locale
6. Amenajarea unor terenuri de joacă și divertisment
7. Construirea unui bazin acoperit de înot, a unui patinoar, a unei galerii de artă, a unei săli de popice și a unei mediateci.

PRIORITATEA LOCALĂ NR. 5 DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, PROMOVAREA OCUPĂRII ȘI A INCLUZIUNII SOCIALE ȘI ÎNTĂRIREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE

1. Construcția de locuințe sociale
2. Reabilitarea creșei municipale
3. Reabilitarea cantinei de ajutor social
4. Reabilitarea (*inclusiv termica*) a cladirilor existente pentru serviciile sociale și înlocuirea sistemului convențional de utilități publice cu un sistem neconvențional în vederea eficientizării consumului de utilități
5. Achiziționarea unui autobuz cu dotari pentru persoanele cu handicap
6. Realizarea unor programe de motivare și fidelizare a forței de muncă
7. Realizarea unor programe de reorientare și/sau reintegrare în muncă a persoanelor disponibilizate
8. Inițierea unor programe de educație juridică și de prevenire a infracționalității în rândul romilor
9. Modernizarea sediului Serviciului Public de Asistență Socială.

IV. CRITERII DE EVALUARE ȘI MONITORIZARE A IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI

Fiind o strategie pe termen mediu, procesul de implementare se va afla sub acțiunea factorilor din mediul intern, dar și din cel extern, factori ce pot produce efecte pozitive sau negative.

În aceste condiții, monitorizarea se va realiza pe tot parcursul procesului de implementare și la sfârșitul lui, prin compararea cantității și calității rezultatelor obținute cu cele planificate prin prezenta strategie. Anual, se pot realiza ajustări ca urmare a rezultatelor procesului de monitorizare.

Pentru evaluarea și monitorizare anuală, este indicată stabilirea unui grup de lucru local, format din reprezentanți ai instituțiilor implicate, dar și din reprezentanți ai societății civile, care vor produce un raport de monitorizare.

O evaluare a atingerii obiectivelor strategice se va putea realiza în anul 2020, printr-o comparație între rezultatele prezentei analize și situația unității administrativ – teritoriale la finele perioadei de implementare a strategiei. Evaluarea va putea aprecia, în egală măsură *performanța* - realizarea obiectivelor propuse, cât și *procesul* - modul în care au fost atinse obiectivele strategice.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Proiectele ce vor fi depuse spre finanțare trebuie elaborate ca răspuns la obiectivele asumate prin strategie, urmând să fie evaluate în cadrul unui proces transparent pe baza criteriilor de evaluare stabilite la nivel european, respectiv: *relevanța, eficiența, eficacitatea, impactul și sustenabilitatea* proiectelor.

Indicatorii de evaluare pentru activitățile instituțiilor implicate vor fi cei stabiliți și definiți prin acte normative, iar pentru conducerea politică unităților administrativ- teritoriale, indicatorii sunt cei stabiliți în programele cu care participă în alegeri.

Eventualele abateri constatate prin monitorizare vor impune luarea unor măsuri de corecție agreate de comun acord cu forurile decizionale ale comunității sau finanțatorii, după caz.

Întreg procesul de planificare strategică pentru dezvoltarea municipiului Orăștie, asumat la nivel local pentru perioada 2010-2014, trebuie să stea sub semnul consultării publice și al parteneriatului cu toți membrii comunității și toți actorii implicați în dezvoltare, sub semnul dialogului, al transparenței și al participării active a comunității astfel încât, împreună, autoritatea publică, actorii sociali și cetățenii să obțină beneficii prin creșterea accesului și a participării la viața publică în scopul explicit de îmbunătățire a calității vieții cetățenilor.

V. MODALITĂȚILE DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI – PLAN DE ACȚIUNE

<u>Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii</u>
Obiectivul strategic al acestei priorități locale este dezvoltarea urbană integrată pentru crearea și modernizarea de capacități și facilități municipale necesare îmbunătățirii condițiilor și calității vieții locuitorilor municipiului Orăștie, îmbunătățirea conectivității localității cu regiunea și principalele coridoare naționale și europene de transport, dar și valorificarea locală a resurselor regenerabile în vederea creării de energie sau suplimentării necesarului de energie deja produs din surse convenționale și utilizarea acesteia în vederea reducerii costurilor, creșterii nivelului de trai și stimulării activității economice și turistice.
Reabilitarea și modernizarea străzilor și a drumurilor publice
Obiective specifice: Reabilitarea drumurilor existente, construirea unor drumuri noi și reabilitarea/modernizarea infrastructurii de transport
Acțiuni

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Construcții noi	• drumul de legătură cu autostrada A1 (continuare segment str Luncii -> Philips)• centura de ocolire în zona de est a municipiului• strada Stelian Ivascu• continuarea centurii de ocolire de la fosta CT zona până la strada Gării
Reabilitări	strada Pricazului (canalizare pluviala CEC - Politie, retele apa bl.62 strada Pricazului – bl.14 str Muresului, retele apa bl.4 str Muresului – bl.26 str Pricazului -), strada Muresului, strada Viitorului, strada Crisan, strada Garii, , strada George Baritiu, strada Luminii, strada Nicolae Titulescu
Modernizări	strada Horea, strada Dealul Mic, strada Dr I Mihiu, strada Motilor, strada Targului, strada Viilor, strada Dacilor, strada Ilarie Chendi, strada I B Deleanu, strada Luminii, strada Luncii, strada Erou Moraru, strada Muzicantilor, strada Plantelor, strada Nicolae Vaideanu, strada Octavian Goga (trotuare), strada Unirii (trotuare), strada Stelian Ivascu, strada V Alecsandri, Fundatura – 9 Mai strada Codrului, Piata Gării și prelungirea străzii Dominic Stanca legatură cu strada Viilor, strada 1Mai
Transport urban	• reabilitarea zonelor din jurul blocurilor pe străzile Pricazului, Muresului, Viitorului și Avram Iancu• semaforizarea cu semnale sonore• realizarea unor piste pentru biciclete
Dezvoltarea utilităților publice urbane	
Obiective specifice: • Modernizarea sistemului de apă și canalizare, prin îmbunătățirea accesului populației la servicii publice și edilitare de calitate prin dezvoltarea și extinderea infrastructurii de alimentare cu apă și epurare a apelor uzate în scopul protejării mediului înconjurător.• Modernizarea și eficientizarea iluminatului public, prin valorificarea locală a resurselor	

regenerabile în vederea creării de energie sau suplimentarii necesarului de energie deja produs din surse convenționale și utilizarea acesteia în vederea reducerii costurilor, creșterii nivelului de trai și stimulării activității economice și turistice.

Acțiuni

- realizarea canalizării menajere și înființarea de ministatii de epurare zona N- NE
- realizarea canalizării menajere și pluviale pentru străzile Dacilor, Dr Ioan Miha, Digului, Romfruct, Muzicantilor, Dominic Stanca, Dealul Mic, Dr Stelian Ivascu, Horea (extindere), precum și realizarea canalizării menajere pentru strada Unirii în porțiunea strada Pandurilor – strada Libertatii
- realizarea rețelei de apă aferentă străzii I B Deleanu.
- construirea unui parc fotovoltaic și/sau eolian care să completeze sursele de energie electrică
- modernizarea și eficientizarea iluminatului public în zonele deficitare
- utilizarea de metode neconvenționale pentru iluminatul stradal, arhitectural, festiv sau peisagistic

Reabilitarea și construirea de clădiri de utilitate publică și privată

Obiective specifice:

- Reabilitarea infrastructurii de educație
- Reabilitarea infrastructurii de sănătate
- Reabilitarea și construirea altor clădiri sau zone de interes public și privat

Acțiuni

- Reabilitarea/extinderea/modernizarea unor gradinite cu program prelungit, în special a creșei municipale
- Reabilitarea fațadei, subsolului și internatului Colegiului National „Aurel Vlaicu”
- Reabilitarea fațadei și a subsolului cladirii vechi și a internatului Liceului Tehnologic „Nicolaus Olahus”, precum și instalarea de microcentrale pentru fiecare corp de cladire
- Reabilitarea termică și amenajarea interioară a sălii festive, a cladirii internatului Liceului Tehnologic „Nicolaus Olahus” și amenajarea unei minibaze sportive în curtea liceului
- Extinderea spațiilor de învățământ la Școala Generală „Dominc Stanca”
- Preluarea și reabilitarea cantinei din strada Viitorului pentru utilizarea ca și cantină școlară
- Reabilitarea Localului de Centru, reabilitari parțiale a locațiilor, amenajarea sălilor de clasă și

completari ale construcțiilor existente la Școala Generală „Dr.Aurel Vlad”

- Reabilitarea și modernizarea interioarelor și curților instituțiilor de învățământ
- Reabilitarea, extinderea și dotarea cu aparatură și mobilier a Spitalului municipal
- Realizarea unui heliport
- Reabilitarea, extinderea și dotarea sălii ASTRA în vederea realizării unui centru de formare și

dezvoltare continuă a capitalului uman

- Reabilitarea Casei de Cultura
- Reabilitarea clădirilor monument din strada Nicolae Balcescu nr.16 si 18 (Policlinica Veche,

Spitalul Vechi)

- Reabilitarea clădirii din Piața Victoriei, nr.8 (Școala de la Sfat)
- Reabilitarea zonei Unitatii Militare - Dealu Mic pentru dezvoltarea de afaceri și/sau servicii sociale

și/sau de agreement

- Extinderea sediului Primăriei
- Mansardarea și/sau izolarea termică a cladirilor de utilitate publică și private
- Extindere capelei
- Etapa a 2-a pentru reabilitarea si modernizarea zonei centrale, respectiv - modernizarea Pieței

Victoriei: canalizare, iluminat stradal, modernizare paviment, reabilitare fațade clădiri, semnalizare și punere în valoare monumente, zone verzi, fântâni, parcări

- Punerea în valoare a zidului cetății medievale.

Protejarea și îmbunătățirea calității mediului

Obiective specifice:

- Rezolvarea problemelor actuale din domeniul apei, aerului și solului, prin dezvoltarea infrastructurii de mediu, amenajarea și ecologizarea apelor/zonelor industriale și gestionarea eficientă a deșeurilor

- Implementarea unui sistem de management integrat al protecției mediului, prin integrarea în sistemele județene, regionale și naționale de protecție a mediului, precum și monitorizarea permanentă a zonelor de risc și a factorilor de mediu

Acțiuni

- Reabilitarea și modernizarea stației de epurare
- Reabilitarea și modernizarea stației de tratare a apei
- Înlocuirea rețelelor de apă potabilă și a conductei de aducțiune
- Înlocuirea și extinderea sistemului de canalizare
- Reabilitarea instalațiilor existente de-a lungul cursurilor de apă
- Colectarea apelor pluviale de pe versanți și amenajarea zonelor cu pericol de inundații la precipitații puternice pentru prevenirea unor asemenea situații
- Amenajarea pâ râului
- Amenajarea Parcului Tineretului
- Colectarea selectivă și gestionarea deșeurilor
- Controlul depozitării materialelor rezultate din demolări și eliminarea depozitării necontrolate de deșeuri
- Realizarea unui centru de reciclare și valorificare a deșeurilor
- Completarea coșurilor de gunoi de pe străzi din zonele publice și de agrement și înlocuirea celor uzate/distruse
- Închiderea depozitului de deșeuri
- Demararea unui masterplan în asociația de dezvoltare intercomunitara
- Participare la planul regional de gestionare a deșeurilor
- Participarea la sistemul județean de gestionare integrată a deșeurilor (colectare, transport, depozitare și reciclare)
- Întărirea capacității instituționale în domeniul mediului
- Derularea de programe de educație privind protecția mediului
- Încurajarea constituirii parteneriatelor de tip public-privat în activitățile de protecție a mediului
- Încurajarea și susținerea IMM-urilor ce activează în domeniul mediului
- Realizarea unor hărți cu riscurile naturale (*alunecări de teren, inundații, seism*) și antropice
- Realizarea hărții de hazard a județului (*alunecări de teren, inundații, seism, antropice*)
- Determinarea zonelor în care se impune realizarea perdelelor de protecție
- Realizarea unor hărți a terenurilor cu risc de eroziune și alunecări de teren

- Evaluarea stării actuale a factorilor ecologici și fundamentarea unei strategii de dezvoltare pe termen lung în domeniul mediului, al resurselor regenerabile și neregenerabile
- Identificarea și reducerea factorilor de poluare (aer, apă, sol, fonic) din municipiu
- Conștientizarea populației referitor la importanța protecției mediului și a reducerii factorilor de poluare
- Promovarea voluntariatului în rezolvarea problemelor de mediu locale
- Oferirea de programe de educație ecologică diferitelor categorii de populație

Creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere

Obiective specifice:

- Sprijinirea afacerilor existente, stimularea creării de noi afaceri, prin reabilitarea infrastructurii de afaceri, promovarea antreprenoriatului și oferirea de consultanță de afaceri
- Atragerea de investiții străine directe prin promovarea avantajului comparativ al municipiului și realizarea unui sistem informațional pentru investitori
- Sprijinirea cercetării-dezvoltării-inovării cu impact efectiv la nivel local, prin conștientizarea actorilor locali referitor la importanța dezvoltării tehnologice durabile

Acțiuni

- Identificarea zonelor potențiale și a forței de muncă specializată pentru atragerea investitorilor
- Crearea de facilitati pentru zonele potențiale pentru atragerea investitorilor
- Amenajarea pieței Grădiștei - hala noua
- Promovarea afacerilor locale (*campanii de promovare a antreprenoriatului local /producătorilor locali*)
- Crearea de parteneriate naționale și internaționale
- Inventarierea și revigorarea tradițiilor meșteșugărești locale (*targuri, campanii*)
- Dezvoltarea unui centru de afaceri și de asigurare servicii de consultanță și de formare pentru afaceri, inclusiv managementul de proiect și accesarea de Fondurilor Structurale
- Realizarea unui centru de achiziții, depozitare și desfacere a produselor agricole locale
- Sprijinirea dezvoltării de produse ecologice
- Valorificarea superioară a plantelor tehnice (soia, rapiță) și medicinale cultivate în zonă
- Dezvoltarea unor sisteme integrate pentru producția agricolă-industrializarea produselor primare-comercializare
- Crearea de facilitati fiscale pentru potențialii investitori

- Elaborarea unui plan de marketing pentru atragerea investițiilor
- Actualizarea anuală a profilului socio-economic al municipiului Orăștie
- Realizarea unei baze de date cu spațiile și terenurile disponibile pentru dezvoltarea afacerilor
- Realizarea unui parteneriat local pentru atragerea de noi investiții în municipiu
- Dezvoltarea unui centru de transfer tehnologic și conectare la rețeaua județeană și națională
- Promovarea și introducerea criteriilor de eco-eficiență în activitățile de producție și servicii
- Realizarea unui sistem de utilizare a biomasei ca sursă de energie neconvențională
- Utilizarea energiei apei din coloana de aducțiune a apei
- Utilizarea de echipamente ce valorifică resurse regenerabile de energie.

Creșterea atractivității turistice a municipiului Orăștie și a zonei sale de influență

Obiectivele specifice:

- Diversificarea ofertei turistice și de petrecere a timpului liber în municipiul și în zona limitrifă acestuia, prin crearea și modernizarea unor facilități pentru petrecerea timpului liber și de punere în valoare a obiectivelor turistice
- Promovarea oportunităților turistice și dezvoltarea mediului de afaceri în turism, prin creșterea numărului de turiști în municipiul Orăștie și implicarea actorilor locali în dezvoltarea turismului și promovarea municipiului

Actiuni

- Amenajarea și punerea în valoare centrului istoric, a sinagogii, a zidului Cetății și reabilitarea/valorificarea ansamblului cetății medievale și a bisericilor reformate din incinta Cetății
- Realizarea MOCANITEI – obiectiv comun cu alte unitati administrative, corelat cu centura de ocolire in zona de est a municipiului
- Amenajarea zonei din jurul Catedralei Ortodoxe
- Realizarea unui parc de distracții în zona de agrement „La Băltuțe”
- Amenajarea zonei de agrement Șumuștau
- Realizarea unui muzeu în aer liber pentru promovarea tradițiilor, obiceiurilor, meșteșugurilor și artei
- Realizarea unui muzeu al Cărții/Bibliei și al personalităților orăștiene
- Identificarea și amenajarea de noi zone verzi

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Reabilitarea și valorificarea Stadionului Mecanica și a zonei adiacente
- Amenajarea unor terenuri de joacă și divertisment
- Construirea unui bazin acoperit de înot, a unui patinoar, a unei săli de spectacole
- Înființarea unui teatru de păpuși
- Organizarea de competiții sportive
- Realizarea unei „Case a științelor și artelor” în care să se folosească materiale ecologice și energie „verde” și în care să fie organizate muzee interactive, expoziții, săli de spectacole
- Realizarea unui „Oraș al copiilor/adolescenților/tinerilor” structurat ca un oraș real (*cu o stradă principală, primărie, facilități de recreere, educație și catering*) care să ofere activități de învățare și recreere și dezvoltarea relațiilor dintre copiii de diverse etnii
- Achiziționarea unui mijloc de transport modern, conform normelor UE pentru transportul persoanelor cu handicap, prin care să se suplinească lipsa "Mocăniței"
- Marcarea traseelor turistice din centrul municipiului Orăștie până la principalele obiective turistice și marcarea traseelor montane
- Realizarea unor pensiuni turistice/ construcția de noi spații de cazare
- Oferirea de pachete/servicii turistice integrate care să includă *turism balnear și montan, situri istorice, muzeu de folclor, prezentarea tradițiilor populare acasă la cei care încă le păstrază* etc.
- Actualizarea și promovarea bazei de date cu informații turistice, cu posibilități de accesare de pe site-ul oficial al autorității publice locale
- Realizarea unor hărți/pliante/brosuri/ghiduri cu obiectivele turistice locale și din împrejurimi
- Stimularea / sprijinirea unui centru de creare și valorificare de suvenir-uri locale
- Crearea și promovarea brandului local
- Promovarea Festivalului „Călușerul Transilvănean” și a sărbătorilor locale tradiționale
- Organizarea de serbări dedicate comunității sașesti și realizarea unor programe prin care să se valorifice experiența multiculturală, multietnică și ecumenică a locuitorilor municipiului Orăștie
- Realizarea unui centru de informare și promovare a ofertelor turistice locale
- Susținerea financiară a formațiilor artistice și sportive pentru a participa la manifestările de profil
- Realizarea unui târg anual de turism pentru a încuraja promovarea serviciilor turistice, a produselor culinare, a produse ecologice și a altor produselor specifice zonei

- Realizarea de parteneriate public-private pentru promovarea turistică a municipiului Orăștie
- Susținerea inițiativelor de formare a specialiștilor în domeniul turismului și stimularea participării lor la schimburi de experiență
- Implementarea unui sistem de dezvoltare și promovare turistică a zonei Orăștie (turism cultural, de agrement, pe bicicletă, de vânatoare, de observare a faunei și florei, arheologic/istoric, religios, ecoturism etc.)

Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării și a incluziunii sociale și întărirea capacității administrative

Obiective specifice:

- Dezvoltarea și valorificarea potențialului uman local și promovarea incluziunii sociale
- Dezvoltarea capacității instituționale a autorităților publice locale, prin dezvoltarea sau reabilitarea infrastructurii sociale și oferirea de servicii sociale adecvate și prin dezvoltarea serviciilor publice locale

ACTIUNI

- Realizarea unor parteneriate public-private pentru formare profesională continuă
- Oferirea de servicii de consiliere și orientare profesională a elevilor și a forței de muncă
- Realizarea unor programe de motivare și fidelizare a forței de muncă
- Realizarea unor programe de reorientare și/sau reintegrare în muncă a persoanelor disponibilizate
- Realizarea unui centru de reabilitare socială pentru persoane toxico-dependente
- Realizare centru de reabilitare socială pentru persoane victime ale traficului de persoane
- Realizare centru de primire în regim de urgență pentru persoane în dificultate
- Înființarea de ateliere protejate pentru tinerii cu dizabilități
- Oferirea de locuințe sociale pentru tinerii care părăsesc sistemul de protecție
- Servicii rezidențiale de tip familial pentru tinerii cu dizabilități care au împlinit 18 ani și nu urmează o formă de învățământ
- Achiziționarea unui autobuz cu dotari pentru persoanele cu handicap
- Inițierea unor programe de educație juridică și de prevenire a infracționalității în rândul rromilor
- Inițierea unor programe de informare, consiliere și educație a etnicilor rromi cu privire la sănătate, igienă, învățământ, familie, protecția copilului, accesul pe piața muncii, drepturile cetățenești, protecția socială, etc.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

- Sprijinirea activității asociațiilor persoanelor cu dizabilități
- Stimularea participării etnicilor rromi la viața economică, socială, educațională, culturală
- Realizarea unor proiecte de autodezvoltare comunitară cu aplicație în comunitatea rromă
- Promovarea voluntariatului în rezolvarea problemelor sociale locale
- Multiplicarea unor proiecte de succes în domeniul combaterii excluziunii sociale implementate în România și/sau alte state europene
- Reabilitarea cantinei de ajutor social
- Reabilitarea creșei din strada Pricazului
- Reabilitarea (*inclusiv termica*) cladirilor existente pentru servicii sociale și înlocuirea sistemului convențional cu sistem neconvențional pentru reducerea consumului și costului utilităților
- Crearea de noi servicii sociale
- Modernizarea sediului SPAS
- Realizarea de dotări pentru persoane vârstnice (mese de șah, bănci etc.)
- Realizarea unui centru pentru prevenirea și combaterea violenței în familie
- Dezvoltarea de servicii/centre de zi și de consiliere a familiei
- Extinderea serviciilor de planning familial de la nivelul municipiului prin dezvoltarea unei componente sociale
- Construcția de locuințe sociale
- Continuare schimburilor de experiență între administrațiile publice locale din Orăștie și orașele înfrățite privind serviciile, modul de gestionare a patrimoniului și modalități de accesare a fondurilor structurale și de investiții
- Realizarea de schimburi culturale și economice cu alte orașe
- Aprobarea planului urbanistic general și regulamentului local aferent acestuia
- Realizarea planurilor urbanistice zonale și regulamentele locale aferente acestora
- Realizarea planurilor urbanistice de detaliu
- Continuarea lucrării de cadastru edilitar, ca parte integrantă a sistemului național
- Implementarea unui Sistem Informatic Geografic (G.I.S.) și realizarea băncilor de date pentru cadastru imobiliar-edilitar, urbanism și amenajarea teritoriului
- Implicarea cetățenilor în identificarea și rezolvarea problemelor locale

- Creșterea transparenței decizionale și dezbateră publică a unor hotărâri de interes general
- Întărirea serviciilor privind relația cu cetățenii printr-o structură logistică adecvată
- Dezvoltarea Poliției Comunitare – înființarea unui punct de dispecerat integrat
- Întărirea ordinii și siguranței publice cu sprijinul Poliției și Jandarmeriei
- Obținerea certificatului SN EN ISO 9001 privind calitatea serviciilor prestate de către administrația publică locală
- Actualizarea planurilor anuale de protecție și gestiune a monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului național și mondial
- Amplasarea unor lucrări de artă monumentală în oraș
- Oferirea de servicii publice electronice moderne
- Gestionarea problemei câinilor comunitari
- Atribuirea unor responsabilități distincte (desemnarea unor persoane sau crearea unor direcții) pentru dezvoltare și statistică locală
- Realizarea unor programe de oferire a unor servicii școlare complete (*educație, pregătirea temelor, petrecerea timpului liber, catering etc.*)

VI. PARTENERIAT ȘI CONSULTARE PUBLICĂ

În conformitate cu cerințele Uniunii Europene, parteneriatul este o noțiune cheie în perioada de programare 2014 – 2020, fiind aplicabilă la nivel european, național, regional și local, sens în care se recomandă ca fiecare stat membru să organizeze un parteneriat cu reprezentanții autorităților regionale, locale, urbane competente și ai altor autorități publice, cu partenerii economici și sociali și cu alte organisme relevante care reprezintă societatea civilă, inclusiv cu partenerii din domeniul protecției mediului, cu organizațiile neguvernamentale și cu organismele responsabile pentru promovarea incluziunii sociale, a egalității între femei și bărbați și a nediscriminării, inclusiv, după caz, cu „organizații-umbrelă” ale acestor autorități și organisme.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Scopul acestor parteneriate este asigurarea respectării principiului guvernantei eficiente și a principiilor subsidiarității și proporționalității, precum și asigurarea asumării intervențiilor programate de către părțile interesate și valorificarea experienței și a know-how-ului actorilor relevanți.

Statele membre trebuie să identifice partenerii reprezentativi. Printre aceștia ar trebui să se numere instituții, organizații și grupuri ce ar putea fi afectate de implementarea programelor și au capacitatea de a influența pozitiv pregătirea intervențiilor financiare.

Acordurile de parteneriat ar trebui să prevadă dispoziții prin care să se asigure corelarea și conformitatea dezvoltării naționale și locale cu Strategia Uniunii Europene în scopul unei creșteri inteligente, durabile și favorabile incluziunii.

La nivel național, pentru exercitarea atribuțiilor legale, autoritățile administrației publice locale au autoritatea să decidă și să dispună de resursele și mijloacele necesare realizării lor, iar în acest context, actele de administrare a activităților și patrimoniului public local se realizează potrivit principiilor enunțate în *Legea nr. 195 din 22 mai 2006, Legea-cadru a descentralizării, cu modificările și completările ulterioare*.

Printre aceste principii, consultarea și implicarea directă a cetățenilor în procesul de exercitare a competențelor exclusive ale autorităților publice locale este unul foarte important.

În contextul în care autoritățile publice municipale exercită competențe exclusive privind: administrarea domeniului public și privat al localității, administrarea infrastructurii de transport rutier de interes local, administrarea instituțiilor de cultură de interes local, administrarea unităților sanitare publice de interes local, amenajarea teritoriului și urbanism, alimentarea cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate și pluviale, iluminatul public, salubritatea, serviciile de asistență socială cu caracter primar pentru protecția copilului și pentru persoane vârstnice, serviciile de asistență socială cu caracter primar și specializate pentru victimele violenței în familie, gradul și modul de implicare a cetățenilor devin factori esențiali atât pentru a se asigura participarea, cât și pentru a determina ca această participare să devină una efectivă.

Din teoria și practica internațională a domeniului, se poate concluziona că funcționarea eficientă și efectivă a autorităților locale, prin implicarea activă și directă a cetățenilor, crește șansele de dezvoltare a localităților și scade nivelul de corupție la nivelul oficialilor și funcționarilor locali.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Chiar dacă există cadrul legal în acest sens, și chiar dacă transferul de putere și de fonduri financiare este desăvârșit, acestea trebuie susținute de informarea și participarea cetățenilor la acest proces, precum și de angajamentul lor în/și pentru problemele locale de interes public.

Această participare contribuie nu numai la dezvoltarea locală, ci și la îndeplinirea cerințelor și necesităților cetățenilor, la democratizarea societății la nivel local.

În România, cunoașterea de către populație a cadrului legal referitor la descentralizare și autonomie locală, cunoașterea drepturilor și obligațiilor sau a metodelor de implicare în rezolvarea problemelor locale etc., precum și stimularea cetățenilor pentru a participa efectiv în afacerile locale sunt necesare pentru că, în comparație cu alte state din centrul și estul Europei, rata de participare cetățenească în administrarea locală este, în general, scăzută.

La nivel local, transparența activităților desfășurate de către autorități publice este importantă și este reglementată prin *Legea nr. 544 din 2001 privind liberal acces la informațiile de interes public* și prin *Legea nr. 52 din 2003 privind transparența decizională în administrația publică*.

Conform prevederilor art. 3, al Legii nr. 544 din 2001, *asigurarea de către autoritățile și instituțiile publice a accesului la informațiile de interes public se face din oficiu sau la cerere, prin intermediul compartimentului pentru relații publice sau al persoanei desemnate în acest scop*. Astfel, se poate observa că legiuitorul impune două forme de informare, respectiv informarea din oficiu, realizată de autorităților și instituțiilor publice și informare la solicitarea explicită a cetățenilor.

Regulile procedurale minimale privind transparența decizională în administrația publică sunt stabilite în *Legea nr. 52 din 2003*. Scopul declarat al actului normativ, pe lângă cel de sporire a gradului de responsabilitate a administrației publice față de cetățean și de transparență la nivelul întregii administrații publice, este și, acela de a stimula participarea activă a cetățenilor în procesul de luare a deciziilor.

Principiile enunțate în acest sens, prin art. 2 al legii, sunt informarea în prealabil, din oficiu, a persoanelor asupra problemelor de interes public ce urmează să fie dezbătute de autoritățile administrației publice locale, precum și asupra proiectelor de acte normative.

Beneficiile posibile ale implicării active și inclusive a cetățenilor în procesul de elaborare a actelor normative și în cel de luare a deciziilor sunt multiple. Această implicare poate fi conceptualizată ca o formă de parteneriat între autorități/ instituții publice și cetățeni pentru realizarea unor deziderate comune la nivelul comunității.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Astfel, de exemplu, acest parteneriat poate contribui la crearea cadrului necesar pentru identificarea problemelor comunității și, astfel, să devină sursa principală de inspirație în procesul de identificare a priorităților de dezvoltare a comunității în cauză.

Totodată, participarea voluntară a cetățenilor poate deveni o resursă în procesul de implementare și de susținere a implementării planurilor de dezvoltare. Implicarea cetățenească este, de asemenea, un mijloc de socializare și de responsabilizare a cetățenilor față de problemele comunității.

Materializarea posibilităților beneficii ale implicării active și inclusive a cetățenilor este posibilă doar printr-o planificare atentă și prin efort constant pentru susținerea acesteia.

Formele de implicare și participare a cetățenilor în procesul politicilor publice sunt informarea, consultarea și participarea.

Principalele surse de informare ale autorităților publice locale despre atitudinile și părerile cetățenilor față de variantele de politici publice includ: sondaje de opinie, interviuri, focus grupuri sau întâlniri publice.

Metodele de implicare cetățenească sunt cele directe: *întâlniri regulate* între reprezentanții autorității publice și cetățeni, atât pe domenii specifice ale politicilor publice locale, cât și pe grupuri de cetățeni direct afectați de anumite măsuri de politici, *audieri publice* pentru identificarea problemelor de politici publice sesizate de cetățeni, *dezbateri publice* cu scopul identificării variantelor de politici publice agreeate de cetățeni și pentru selectarea alternativelor viabile și/sau evaluarea impactului implementării diferitelor politici publice și *încurajarea formării de comitete consultative cetățenești* în vederea identificării de soluții pentru diverse probleme de politici publice apărute la nivel local.

Participarea cetățenilor în procesul de luare a deciziei publice include nu doar metode specifice de implicare la nivel local, ci și modalități de asigurare a participării întregii comunități în proces, prin urmare managementul diversității devine astfel parte importantă a procesului de implicare a cetățenilor în viața publică.

Prin urmare, la nivel european, au fost stabilite noțiuni cheie, cu relevanță și impact major în utilizarea fondurilor europene pentru perioada 2014 – 2020, astfel:

Integrarea - „Oportunitatea de a participa în viața socio-economică în mod egal, fără a pierde identitatea distinctivă (lingvistică, culturală) și contribuirea, în mod simultan, la bogăția culturală a societății prin elementele distinctive individuale...” - United Nations Development Programme (2002). *The*

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Roma in Central and Eastern Europe. Avoiding the Dependency Trap., disponibil online la <http://roma.undp.sk/>

Integrarea este un proces de unificare, prin care majoritatea și minoritățile dezvoltă un nou mod de viață ce include valori ale tuturor grupurilor parte în proces. Integrarea și asimilarea sunt concepte ce adesea se confundă, însă, purtând consecințe diferite asupra minorității. Dacă prin integrare, identitatea de grup se păstrează, identificându-se modalități prin care aceasta să devină parte a întregului, asimilarea poartă clar o conotație negativă datorită pierderii identității de către minoritate și adoptarea elementelor identitare majoritare.

Integrarea politică bazată doar pe egalitate în drepturi așa cum decurge ea din cetățenie, nu va garanta oportunități egale și nici nu va preveni conflictele sociale. Oportunitatea de participare implică atât participarea, cât și consolidarea capacității pentru aceasta (spre ex.: a grupurilor ce au fost în trecut excluse și vulnerabile). Ca să nu devină un efort simbolic, integrarea comprehensivă trebuie să completeze participarea politică, socio-economică și culturală cu incluziunea și consolidarea capacității.

Incluziunea socială este procesul prin care persoanele cu risc crescut de sărăcie și excluziune socială obțin acces la oportunitățile și resursele necesare participării depline în viața economică, social și culturală și beneficiază de un nivel de viață considerat normal în societatea în care trăiesc.

Procesul implică o participare mai activă în procesul de luare a deciziilor care le afectează viața și le asigură drepturile. Altfel spus, incluziunea socială este procesul prin care se încearcă asigurarea șansei fiecărui individ de a se realiza în viață, indiferent de identitatea pe care o are sau de grupul de care aparține. În practică, realizarea incluziunii sociale înseamnă absența discriminării pe bază etnică, rasială, de gen etc., lipsa marginalizării sociale, a segregării etnice, rasiale.

Incluziunea implică participarea minorităților în procesele de elaborare de politici și consolidarea capacității lor pentru o mai eficientă participare, ea presupune recunoașterea și acomodarea grupurilor minoritare.

Astfel, în ceea ce privește definirea problemelor comunității, informația trebuie să includă definirea problemelor și a nevoilor tuturor și din perspectiva tuturor, majoritate sau minoritate.

Odată ce problemele sunt definite, ele sunt prioritizate și incluse pe agenda de lucru. Din nou, acest proces trebuie să se bazeze pe participarea tuturor grupurilor din comunitate, astfel încât agenda de lucru să reflecte problemele și nevoile comunității în ansamblu și nu doar ale unui grup.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

În participarea minorităților în aceste procese, atenție crescută trebuie acordată modului în care minoritățile sunt reprezentate. De cele mai multe ori problema nu este lipsa de reprezentare a minorităților în aceste procese, ci faptul că sunt reprezentate de un singur actor, trecând astfel cu vederea diversitatea de opinii care există în interiorul grupului.

Principiul deciziei majoritare nu trebuie să fie determinant în stabilirea priorităților și a agendei, nici în comunitate în ansamblu, nici în interiorul grupurilor.

Excluziunea socială înseamnă accesul limitat sau blocat la sistemele sociale (piața muncii, instituții politice, acces la educație, la serviciile sociale etc.). Accesul la aceste sisteme presupune, de obicei, interdependențe. Prin urmare, excluziunea dintr-un sistem face mai probabilă excluziunea din altul. Este un proces unde anumiți indivizi sunt împinși spre marginea societății și sunt împiedicați să participe pe deplin, ca rezultat al discriminării sau în virtutea sărăciei lor sau lipsei unor competențe elementare. Mecanismele de excluziune socială ar putea include: segregare geografică (izolarea rurală, zone urbane stigmatizate), bariere în accesarea resurselor (costuri de tranzacție și documentare, cunoașterea limbii ca un criteriu de eligibilitate pentru accesul la servicii, învățământ), corupție, intimidare, deseori, utilizată pentru a consolida stereotipurile și a fortifica relațiile de putere existente, violență fizică, uz arbitrar și discreționar al puterii.

Este important de accentuat că inechitățile sunt caracteristice democrației atât la nivel de reprezentare, cât și la cel de participare: grupurile etnice nedominante, inferioare numeric sau cele vulnerabile nu numai că ar putea fi neglijate, dar au și mai puțină putere de a influența regulile, procedurile și politicile.

Dacă acestea nu sunt luate în considerare și moderate prin măsuri speciale, ele duc la excluderea acestor grupuri din procesele de politici și cauzează inechități ulterioare.

Marginalizarea - Conform *Legii privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale*, marginalizarea socială se definește prin poziția social periferică, de izolare a indivizilor sau grupurilor cu acces limitat la resursele economice, politice, educaționale și comunicaționale ale colectivității; ea se manifestă prin absența unui minimum de condiții sociale de viață (art. 3, Legea nr. 116 din 2002).

Segregarea este separarea ilegală, fără consimțământ sau dorința exprimată a celor segregați. Ea înseamnă izolarea de societate prin refuzarea accesului la instituțiile majore sociale, politice sau economice. Segregarea în baza criteriilor etnice poate duce atât la stratificare „verticală”, cât și „orizontală”, unde diferite unități sunt separate în structuri proprii și reciproc incompatibile.

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Depășind domeniul teoretic al principiilor parteneriatului și participării/consultării publice, la nivelul municipiului Orăștie, a existat o preocupare permanentă a autorităților publice locale atât pentru planificarea strategică a dezvoltării sociale și economice locale, cât și pentru implicarea activă și consultarea cetățenilor din localitate.

În acest scop, pentru actualizarea strategiei de dezvoltare locală în scopul integrării priorităților de dezvoltare cu noile strategii europene, naționale și regionale, la nivel local a fost derulat, în perioada 26 – 27 mai 2014, un sondaj de opinie, cu următoarea metodologie:

• Universul cercetării	Populația municipiului Orăștie
• Volumul eșantionului	196 respondenți
• Perioada de culegere a datelor	26 – 27 mai 2014
• Beneficiar	Primăria municipiului Orăștie
• Tipul eșantionului	Eșantion stratificat bistadial, nespecializat, cu selecție probabilistă a grupurilor pe criterii de ocupație și educație (aleatoriu) și apoi a persoanelor (aleatoriu). Selecție Cluster bistadială. Eșantionul este reprezentativ pentru populația municipiului
• Marja de eroare	Eroarea maximă de eșantionare, la un nivel de încredere de 95%, este de +/- 3,05%
• Metoda culegerii datelor	Aplicarea directă a chestionarului standardizat, încercându-se a se acoperi majoritatea zonelor localității și a categoriilor de vârstă, sex și educație
• Ponderarea datelor	Criteriile de ponderare: sex, vârstă, educație, etnie, ocupație, regiune și mărimea localității
• Suma procentelor	Suma procentelor poate diferi uneori cu +/- 0,6 punct procentual față de 100% datorită rotunjirii fără virgulă a valorilor. În cazul

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

	întrebărilor deschise cu răspuns multiplu, suma răspunsurilor poate fi semnificativ mai mare de 100% datorită caracterului cumulativ al prezentării datelor
• Alte tipuri de erori	Pe lângă erorile de eșantionare, alte aspecte metodologice (modul de formulare a întrebărilor, dificultățile practice de culegere a datelor, mecanismele de apărare psihologică ale respondenților în cazul întrebărilor sensibile sau ce predispun la conformism soci a) pot induce erori suplimentare ce nu pot fi contorizate în marja statistică de eșantionare

STRUCTURA EȘANTIONULUI

		Nr. persoane	%
Sex	Masculin	93	47%
	Feminin	101	52%
	NR/NS	2	1%
Grupe de vârstă	15-22 ani	35	18%
	23-35 ani	46	23%
	36-49 ani	61	31%
	50-64 ani	38	19%
	> 65 ani	7	4%
	NR/NS	9	5%
Studii	gimnaziale	8	4%
	medii	102	52%
	superioare	76	39%
	NR/NS	10	5%
Profesie	Administrator SC	2	1,02%

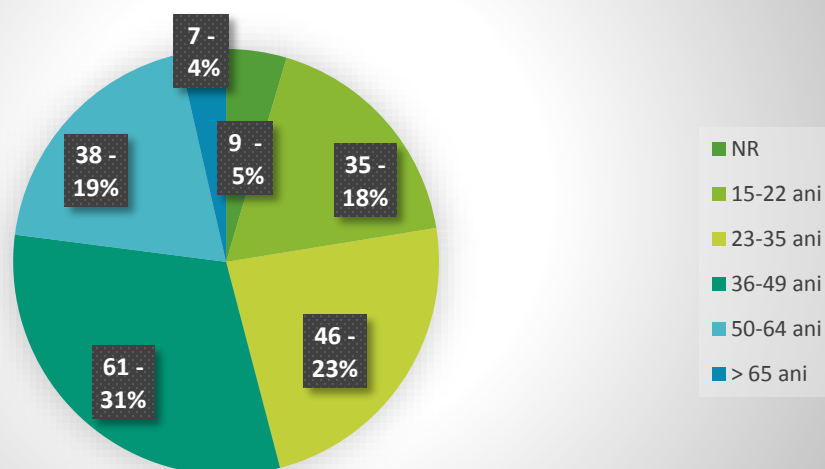

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

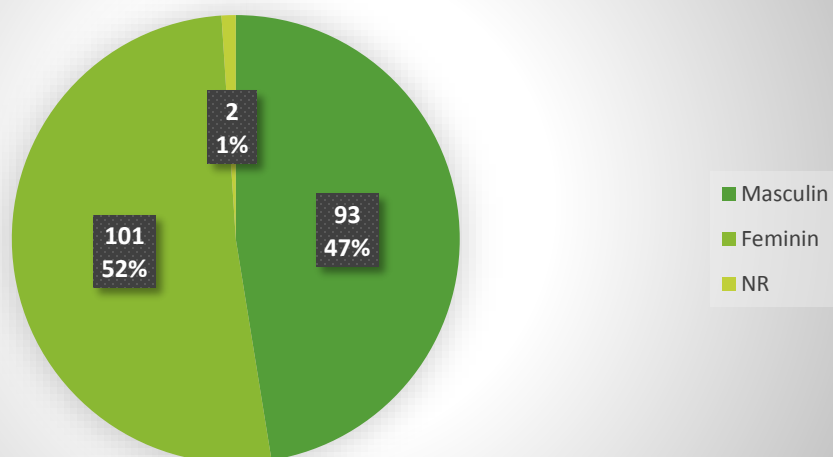
	Funcționar	18	9,18%
	Salariat privat	31	15,81%
	Liber profesioniști	4	2,04%
	Profesor	21	10,71%
	Domeniul medical	12	6,12%
	Economist	6	3,06%
	Domeniul social	3	1,53%
	Alte meserii (IT, psiholog, preot, inginer)	6	3,06%
	Muncitor	10	5,1%
	Elev/student	26	13,26%
	Pensionar	16	8,16%
	Șomer	14	7,14%
	NR/NS	27	13,77%
Locuință	Casă	81	41
	Bloc	99	51
	NR/NS	16	8
Zonă	Central	21	10,71%
	Pricazului/Mureșului	68	34,69%
	Unirii/N. Titulescu	12	6,12%
	Viilor/Căstăului	15	7,65%
	Dealul Mic	10	5,10%
	Primăverii/D Gherea/Eroilor	16	8,16%
	Libertății/Progresului	10	5,10%
	9 Mai/T. Vladimirescu/Plantelor	6	3,06%
	Altele	15	7,65%
	NR/NS	23	11,73%

Distribuția respondenților după vârstă

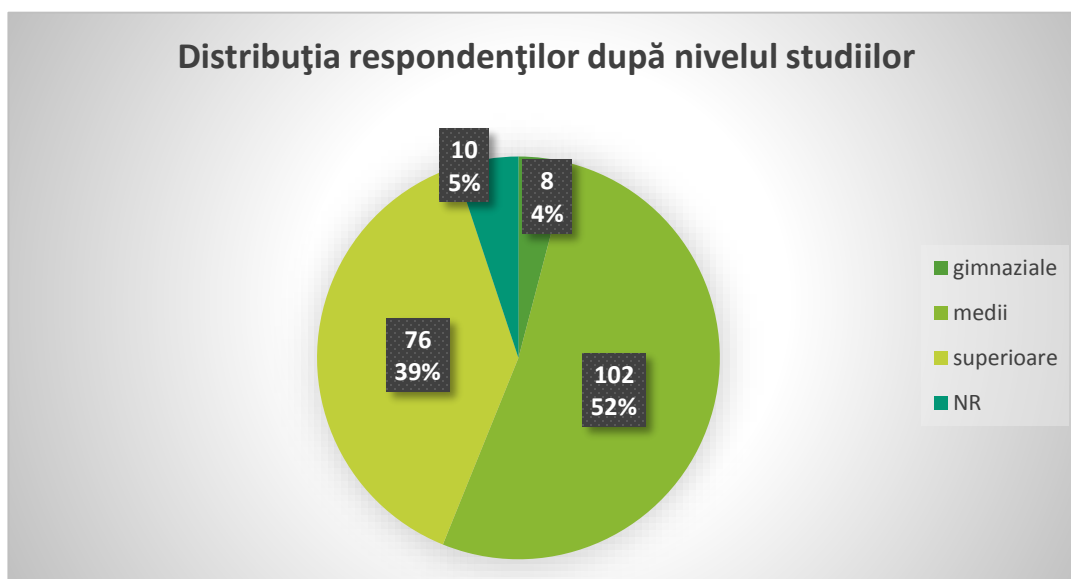
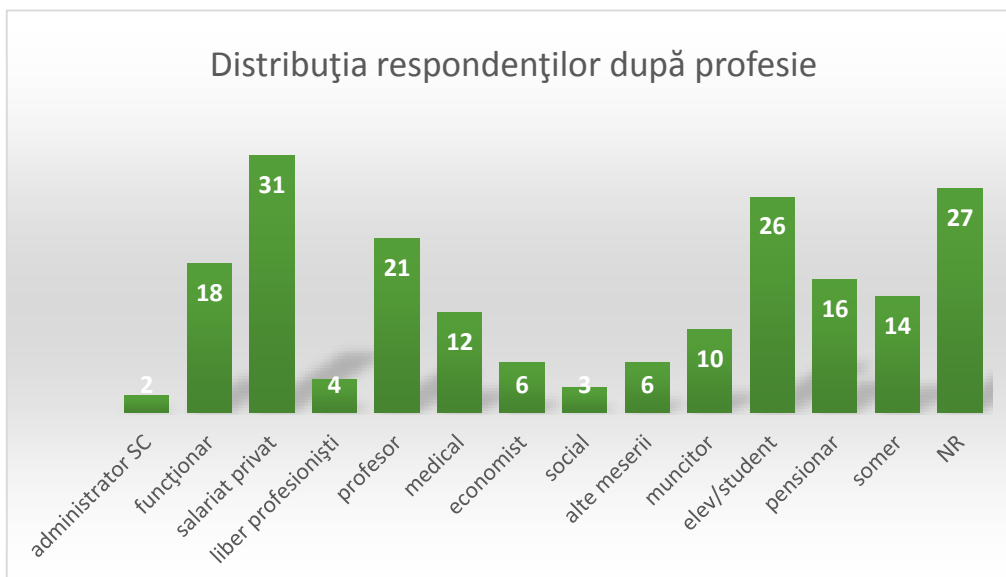

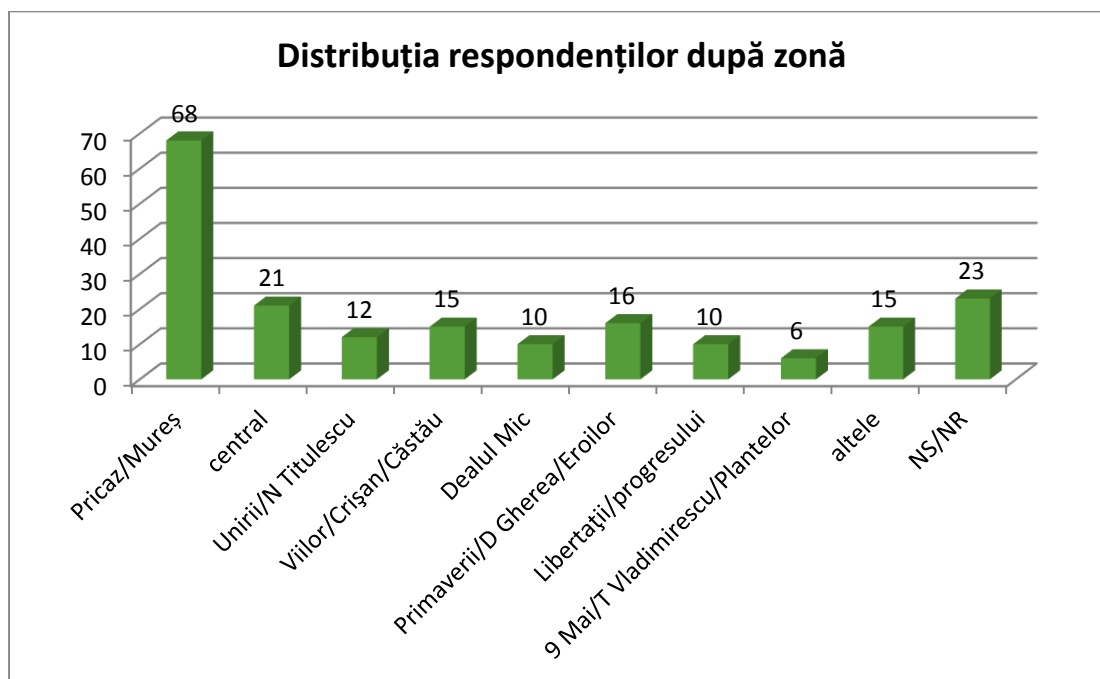
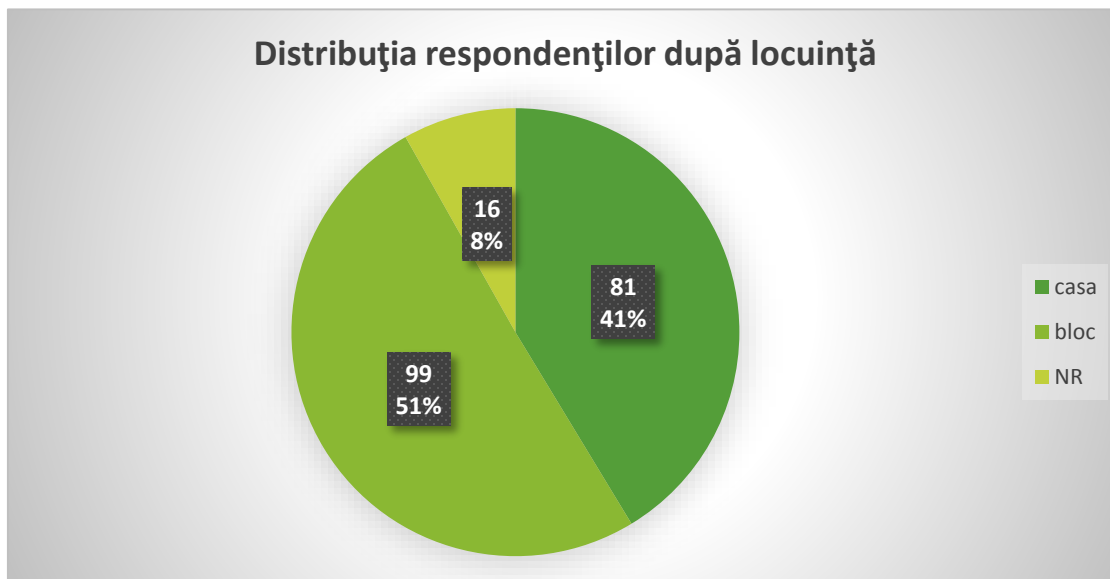
Distribuția respondenților după sex

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

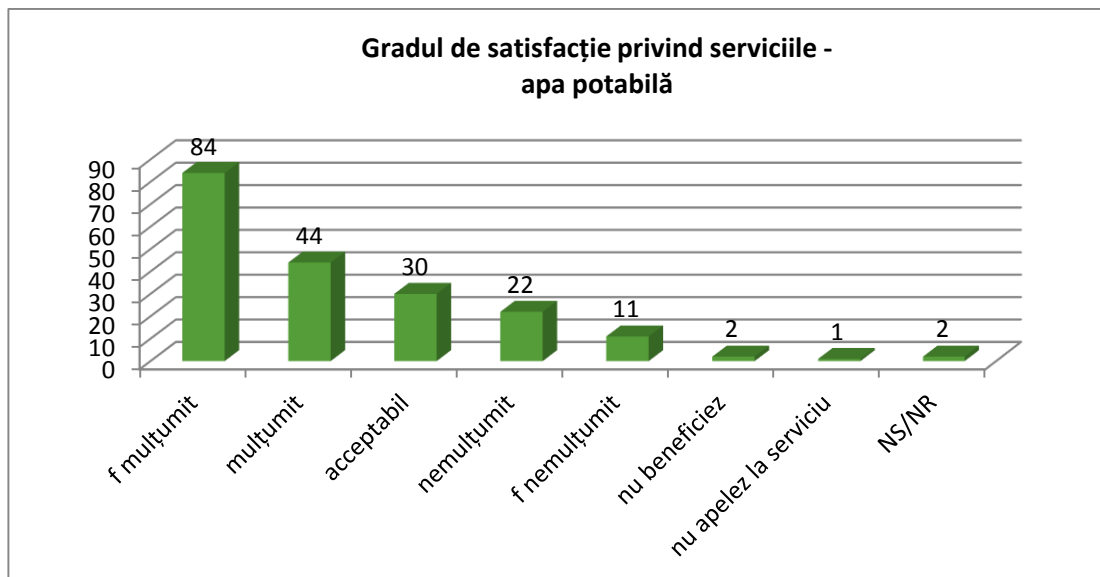

Gradul de satisfacție privind serviciile oferite cetățenilor

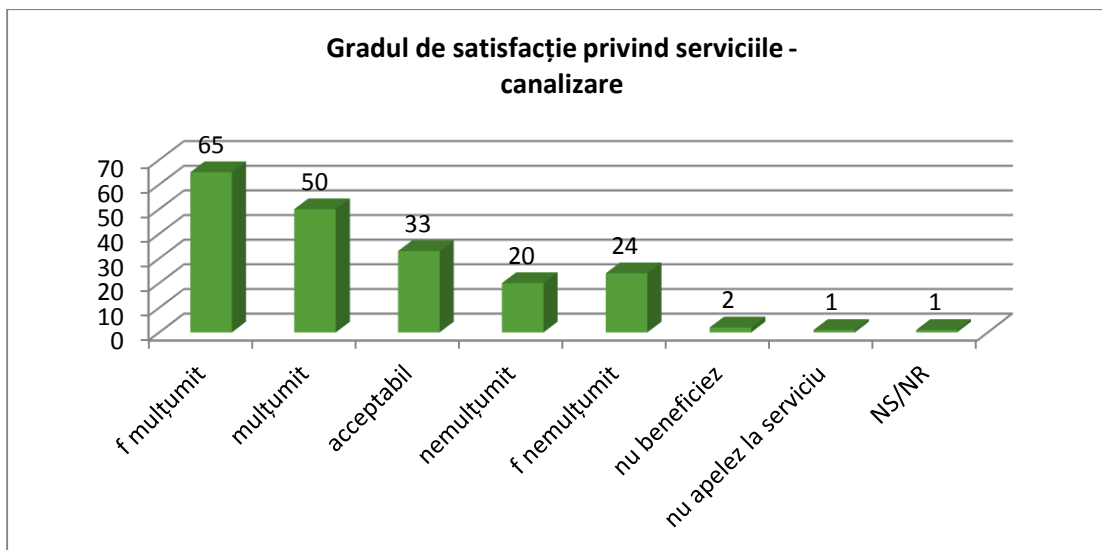
Apă potabilă – activitatea Goscom:

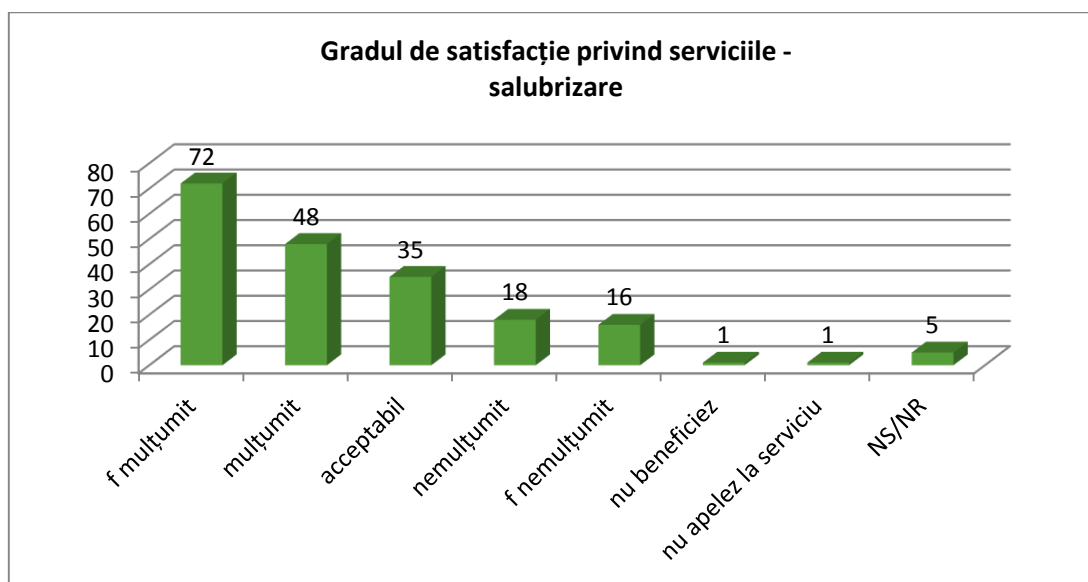
Canalizare – activitatea Goscom:

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

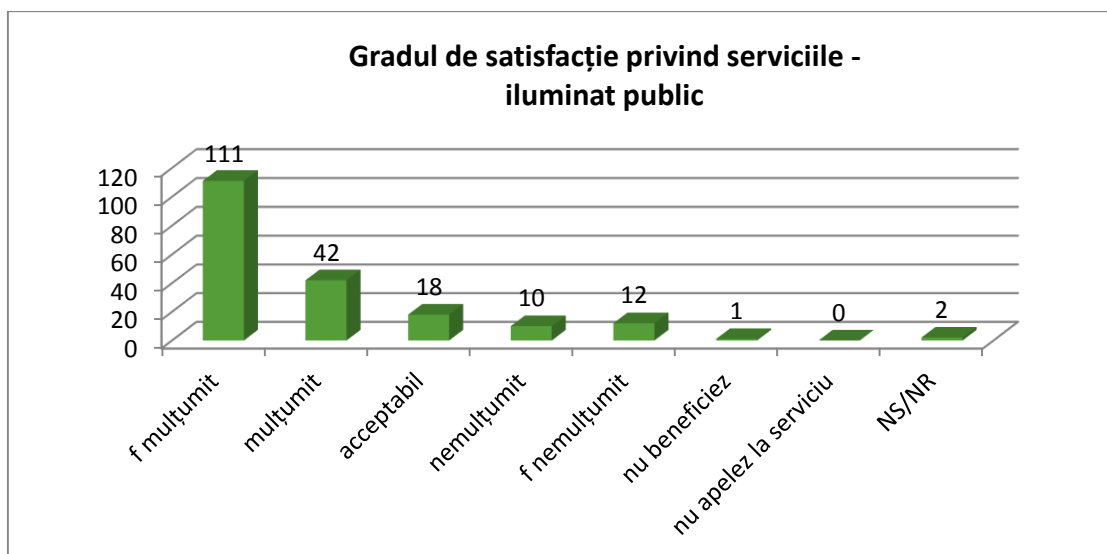
Salubritate (deșeurii menajere) – activitatea Goscom:

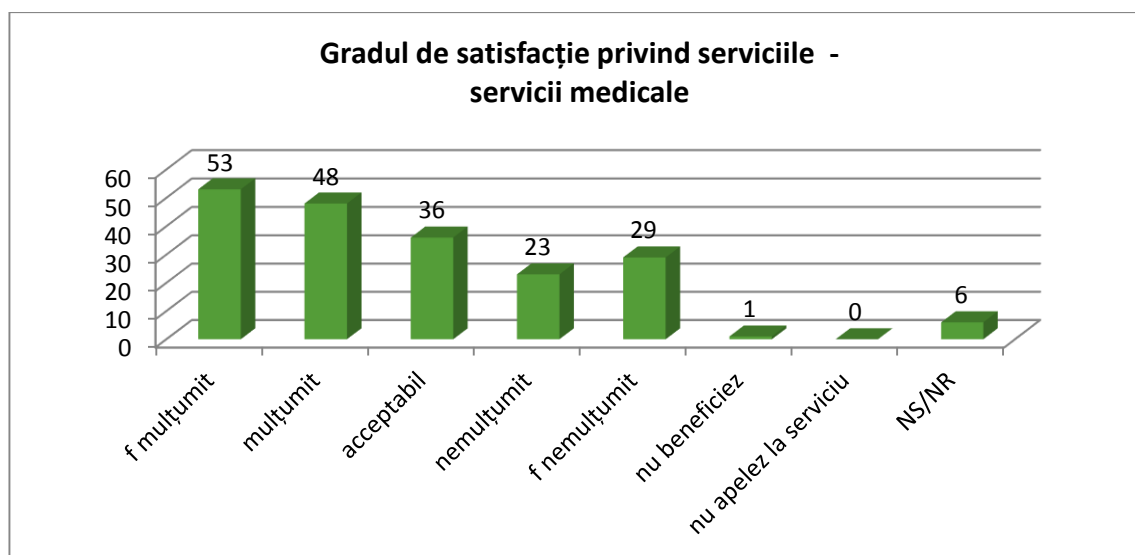
Iluminat public:

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

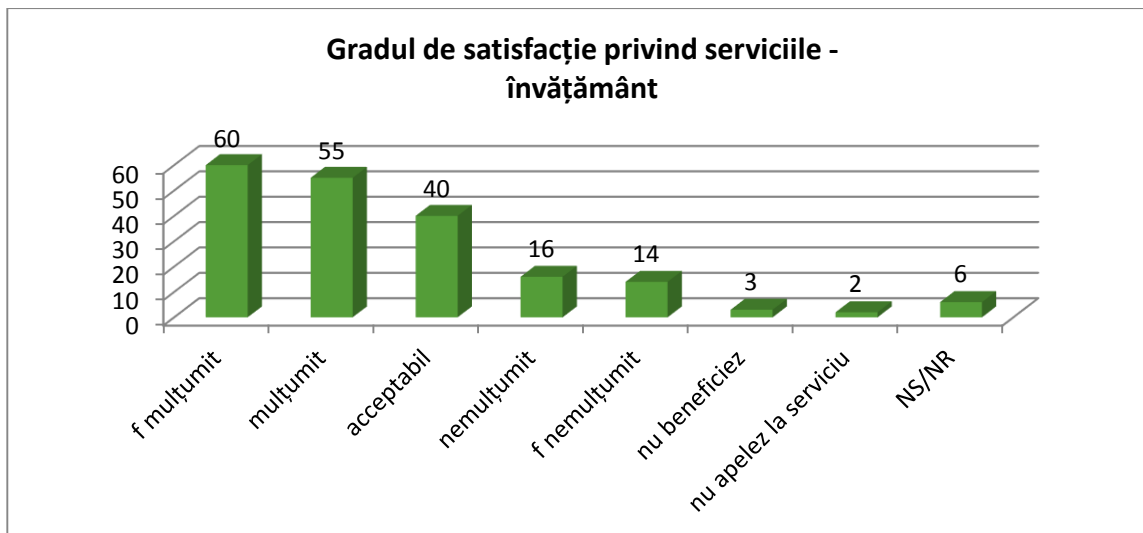

Servicii medicale:

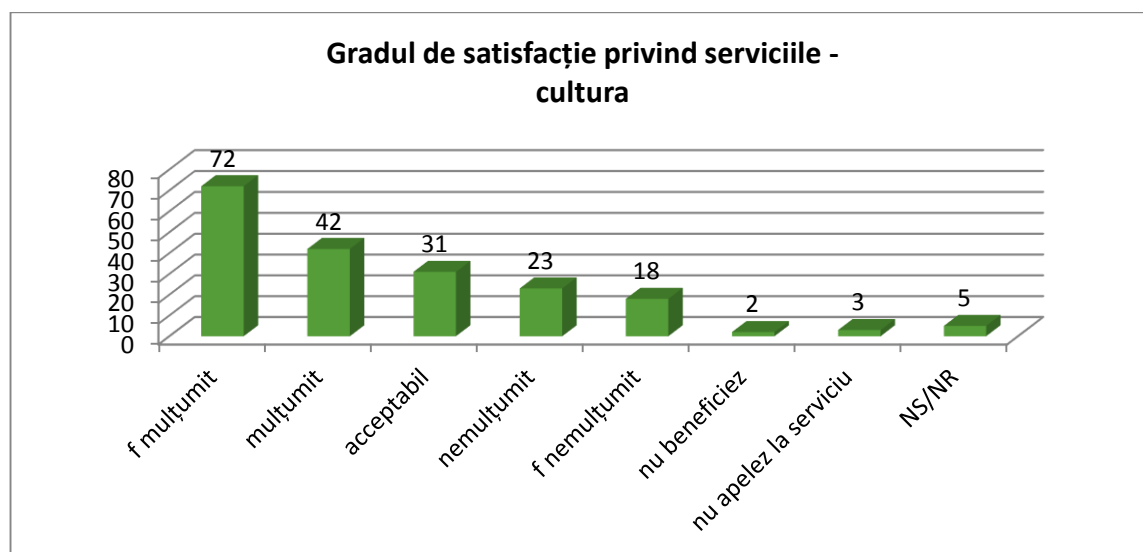

Învățământ:

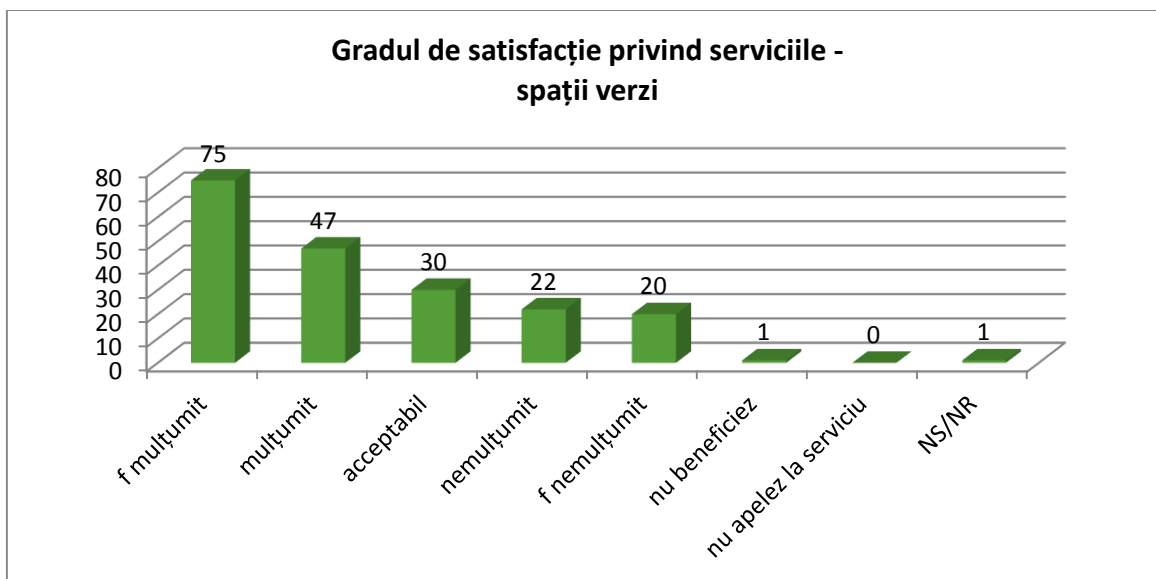

Cultură (Biblioteci/muzee/casa de cultură):

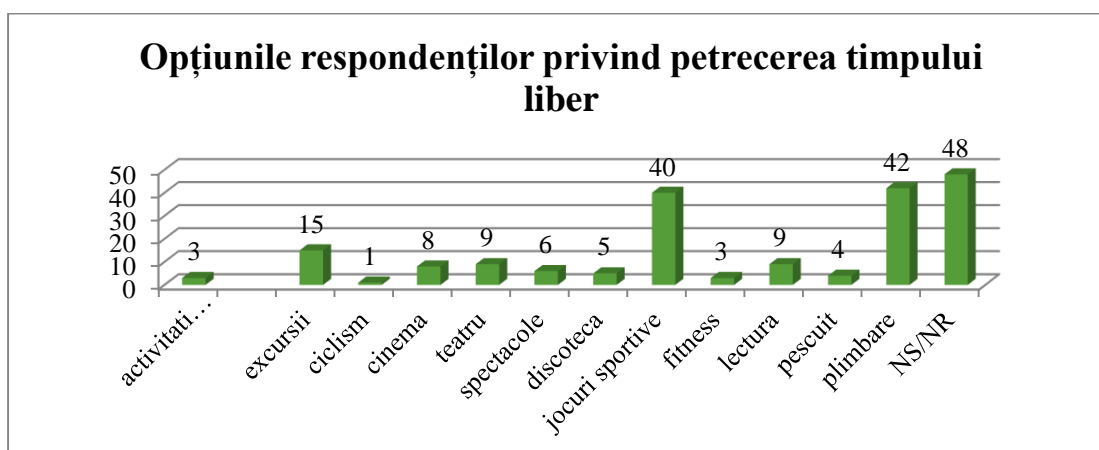

Spații verzi:

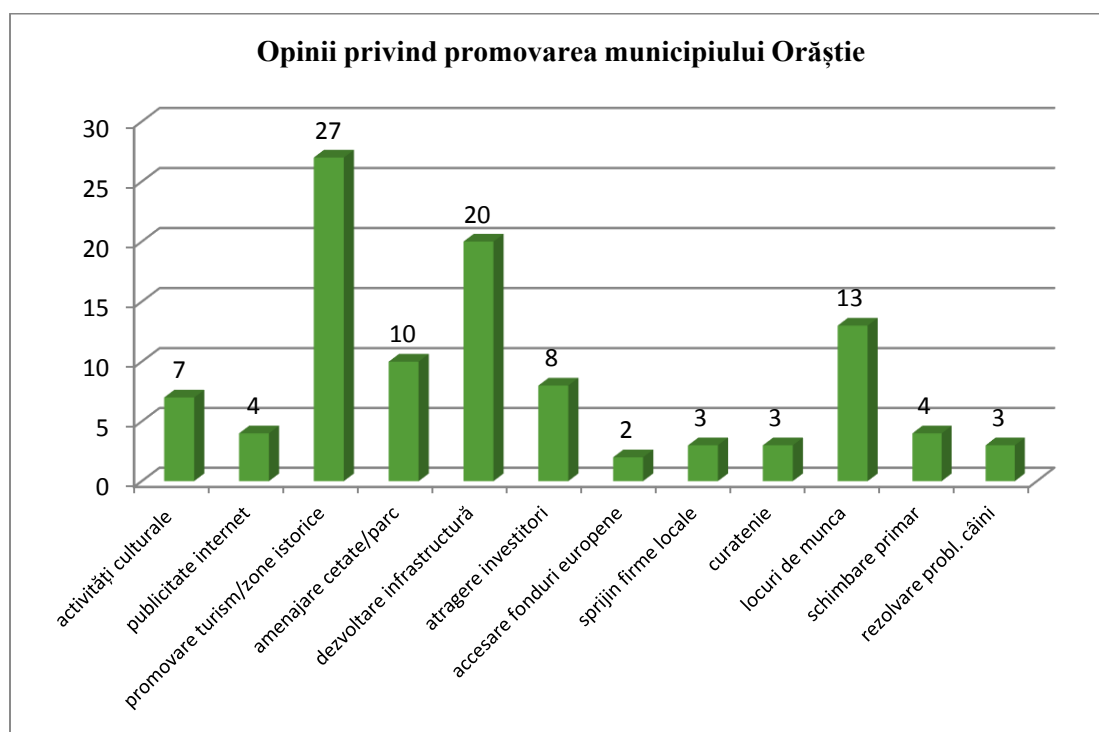

Preocupări în timpul liber

Promovarea municipiului Orăștie

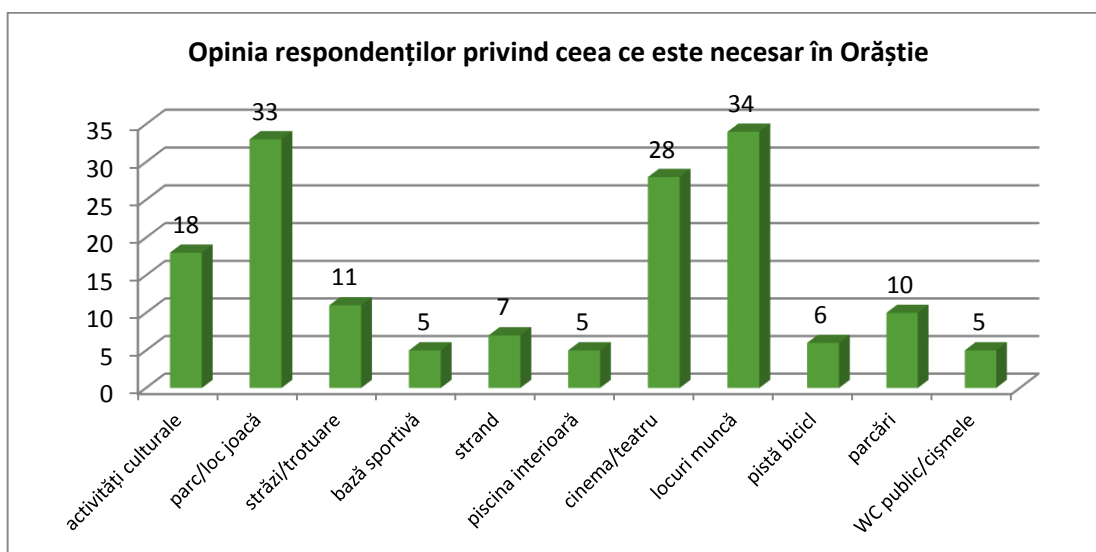
Din totalul respondenților, la întrebarea ”Ce ați face pentru o mai bună promovare a municipiului Orăștie” majoritatea au optat privind promovarea turismului (27 persoane) - în principal prin promovarea zonelor istorice din zonă - , dezvoltarea infrastructurii (20) prin consolidarea drumurilor spre obiectivele turistice, înfrumusețarea orașului, amenajarea pistelor de biciclete, ștrandurilor și a bazelor sportive. De asemenea, un procent important din cadrul eșantionului au optat pentru amenajarea cetății Orăștiei și a

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

parcului, atragerea de investitori, accesarea de fonduri europene, organizarea de spectacole și sprijinirea firmelor locale.

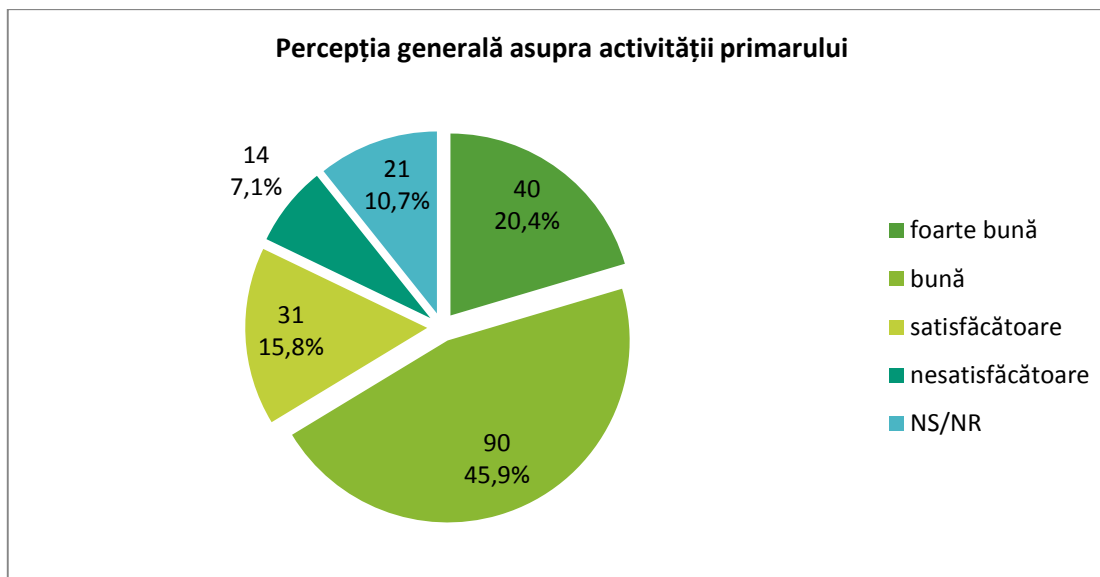
Ce lipsește în Orăștie?

Percepția asupra activității primarului municipiului Orăștie

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Percepția asupra activității primarului în funcție de vârstă:

	foarte bună	bună	satisfăcătoare	nesatisfăcătoare	NS/NR	Total
15-22 ani	8	12	7	2	6	35
23-35 ani	8	24	6	5	3	46
36-49 ani	13	25	10	3	10	61
50-64 ani	7	21	6	3	1	38
> 65 ani	1	4	1	0	1	7

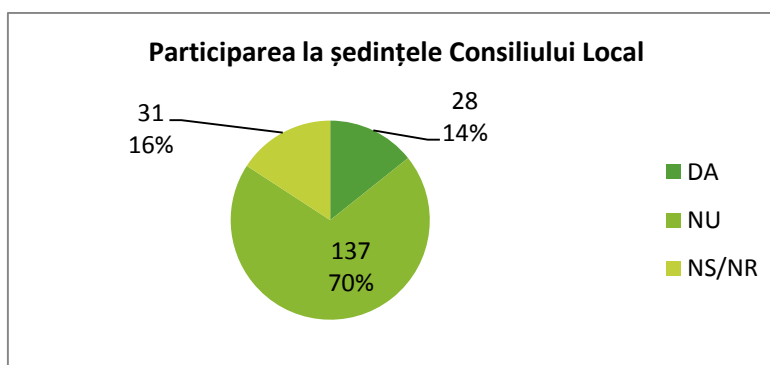
Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

NS/NR	3	4	1	1	-	9
Total	40	90	31	14	21	196

Percepția asupra activității primarului în funcție de studii:

	foarte bună	bună	satisfăcătoare	nesatisfăcătoare	NS/NR	Total
gimnaziu	1	5	1	1	0	8
medii	18	41	23	9	11	102
superioare	19	39	7	2	9	76
NS/NR	2	5	0	2	1	10
Total	40	90	31	14	21	196

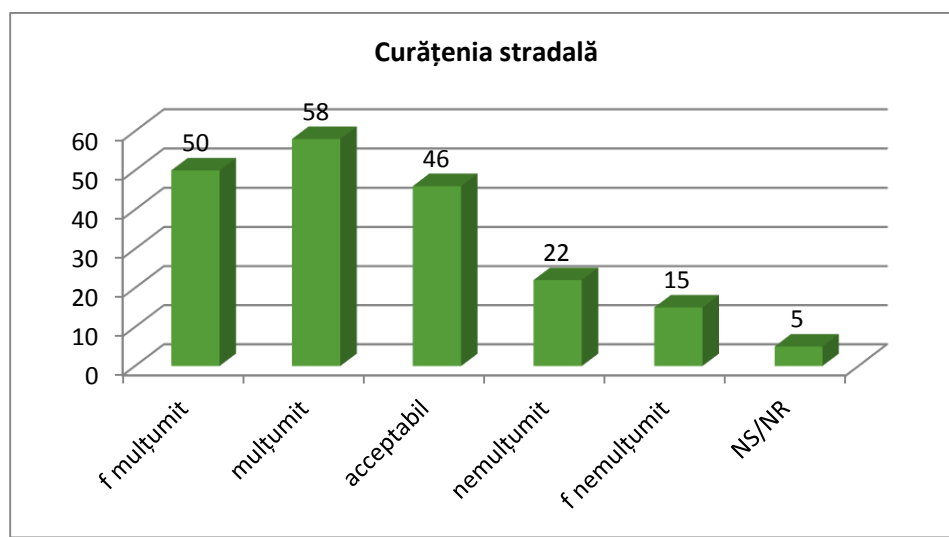
Participarea la ședințele Consiliului Local

Gradul de satisfacție privind aspectele de interes cetățenesc

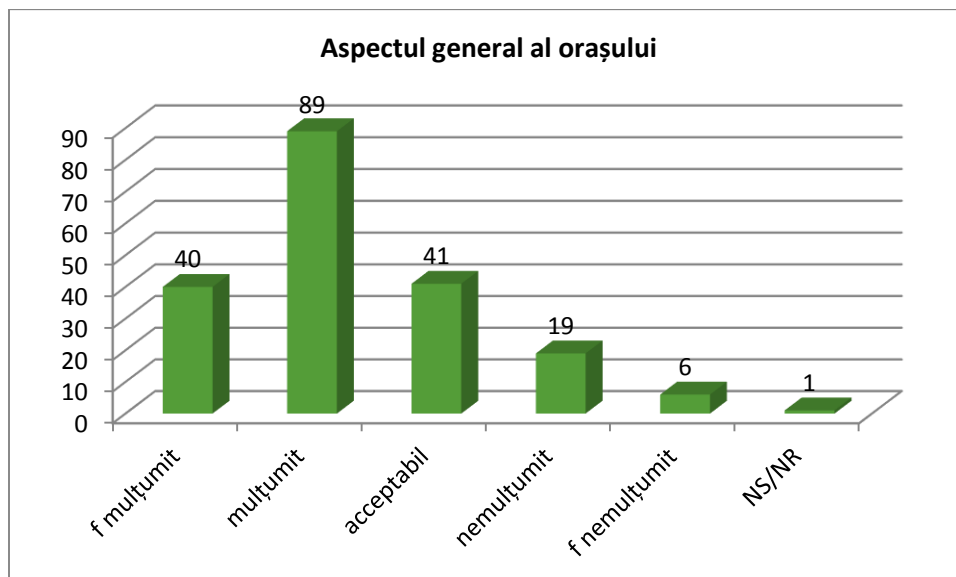
Curățenia stradală:

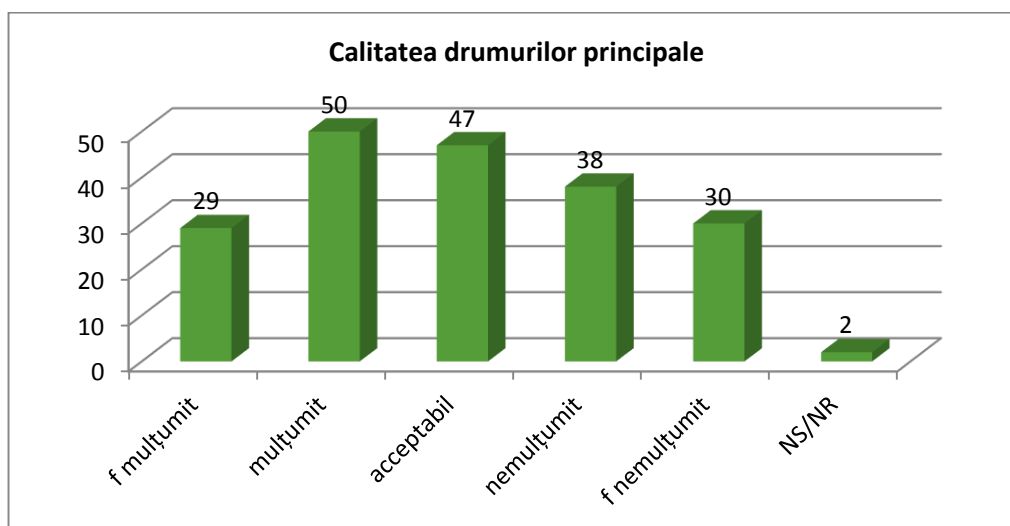
Aspectul general al orașului:

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

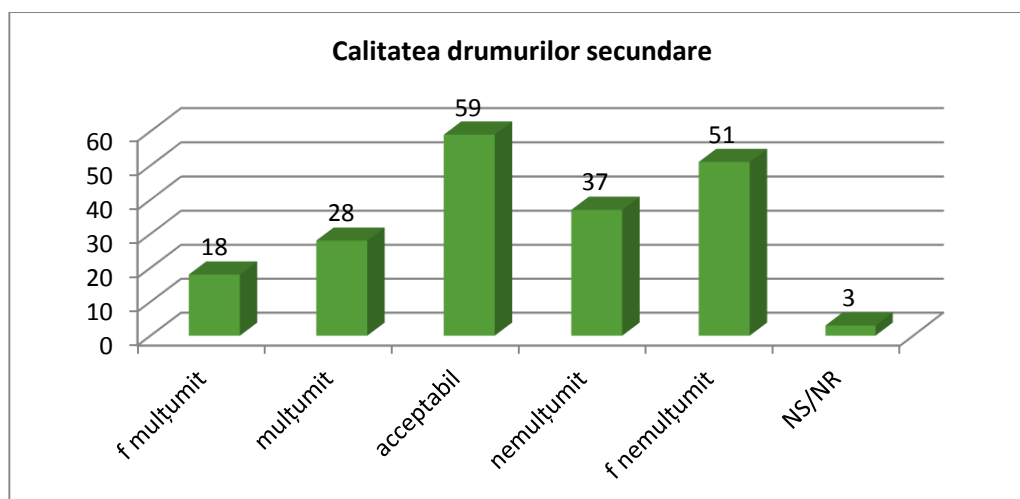

Calitatea drumurilor principale din oraș:

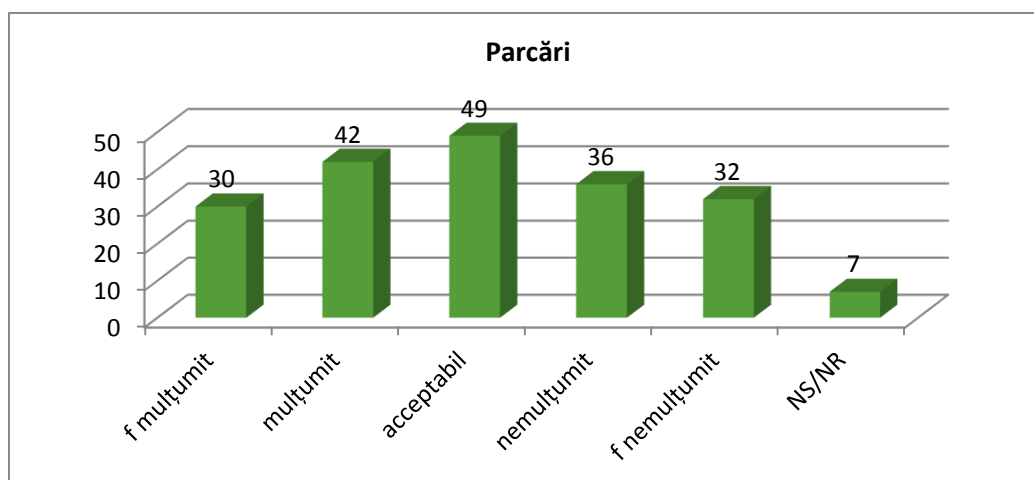

Calitatea drumurilor secundare:

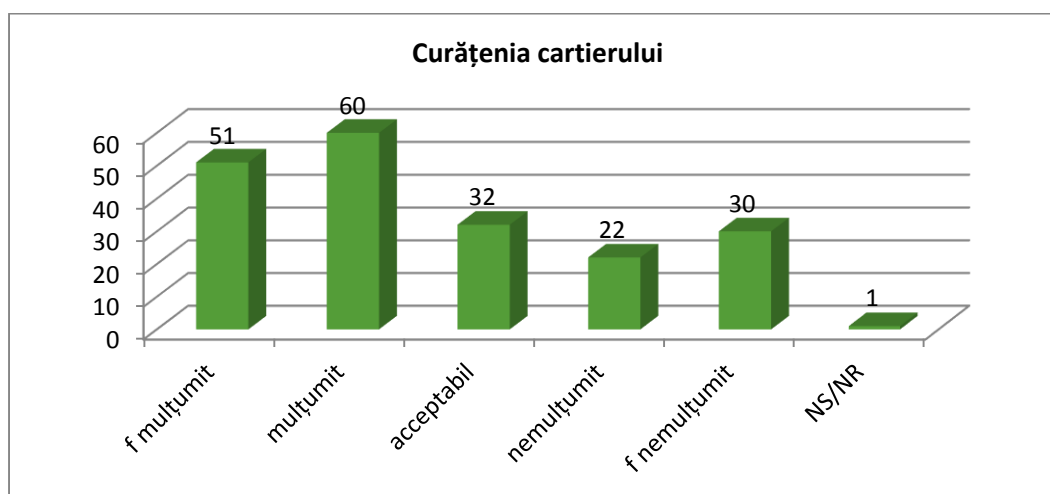

Parcări:

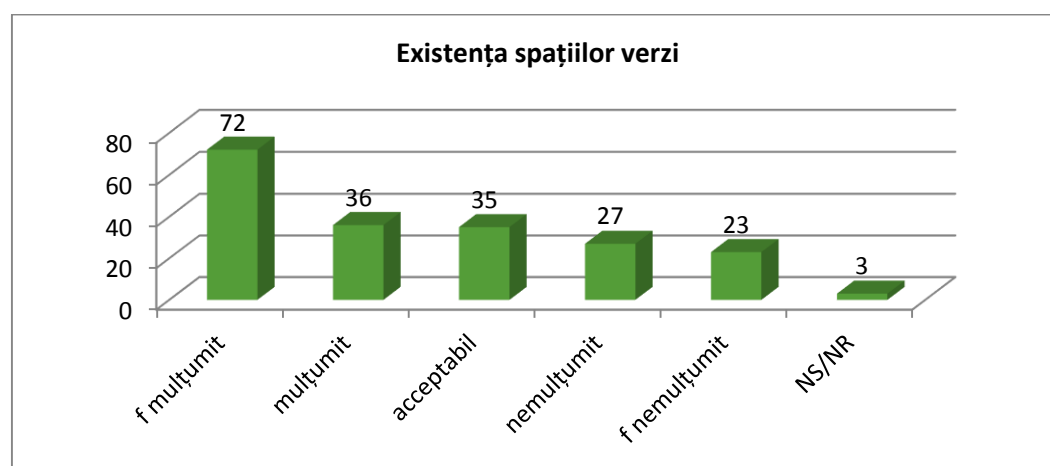

Curățenia cartierului:

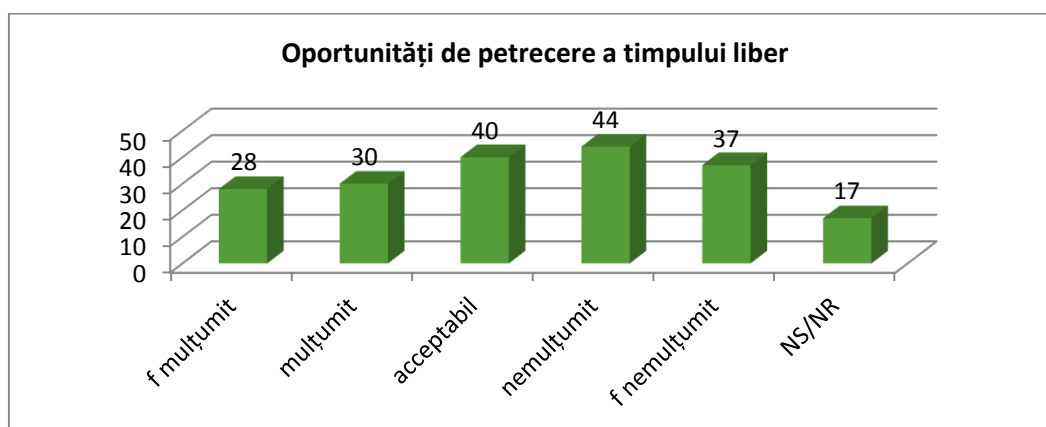

Situația spațiilor verzi:

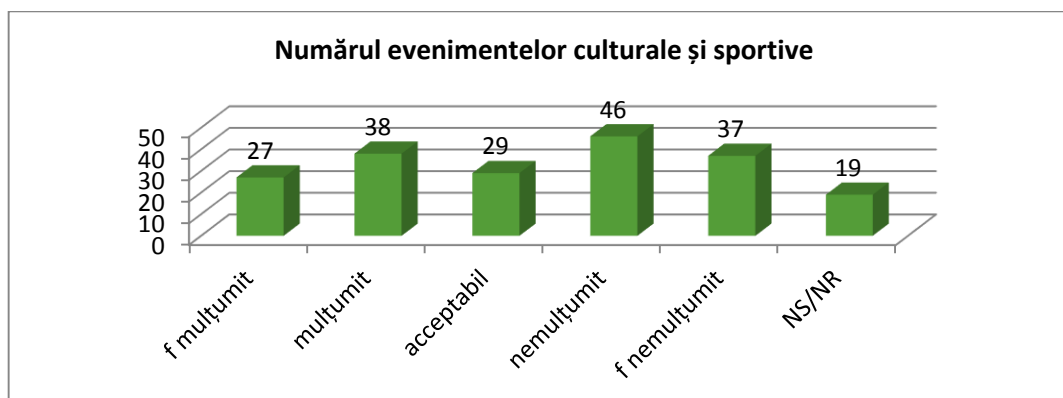

Oportunități de petrecere a timpului liber:

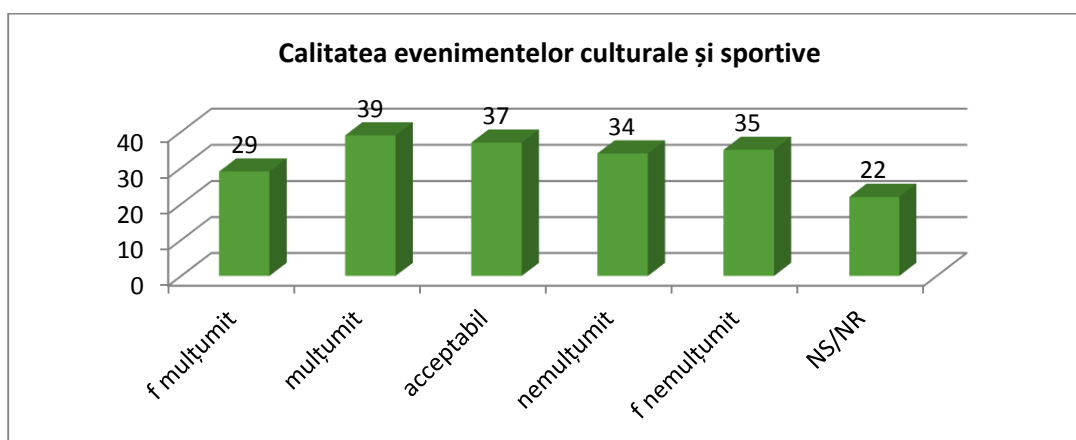

Numărul evenimentelor culturale și sportive:

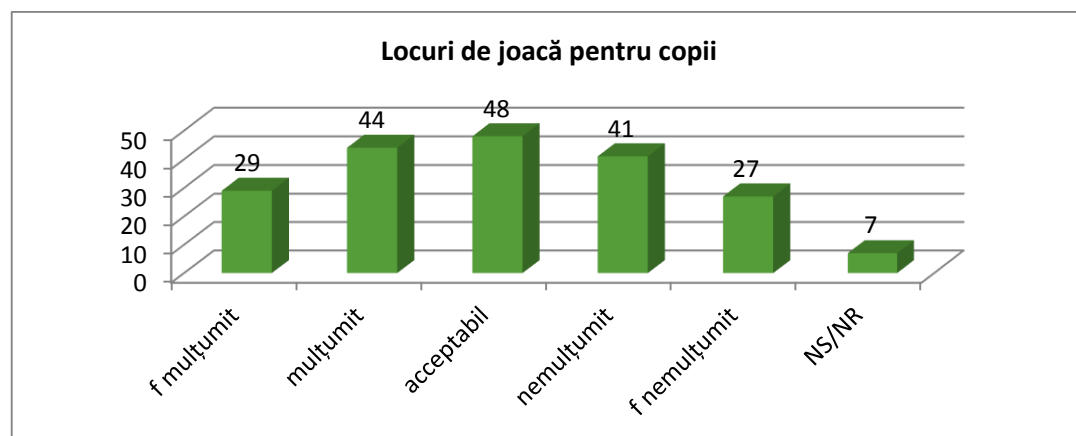

Calitatea evenimentelor culturale și sportive:

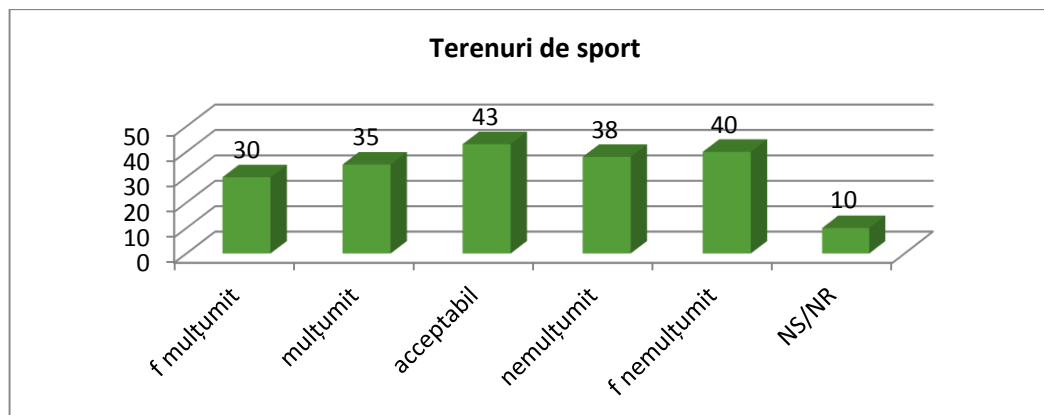
Locuri de joacă pentru copii:

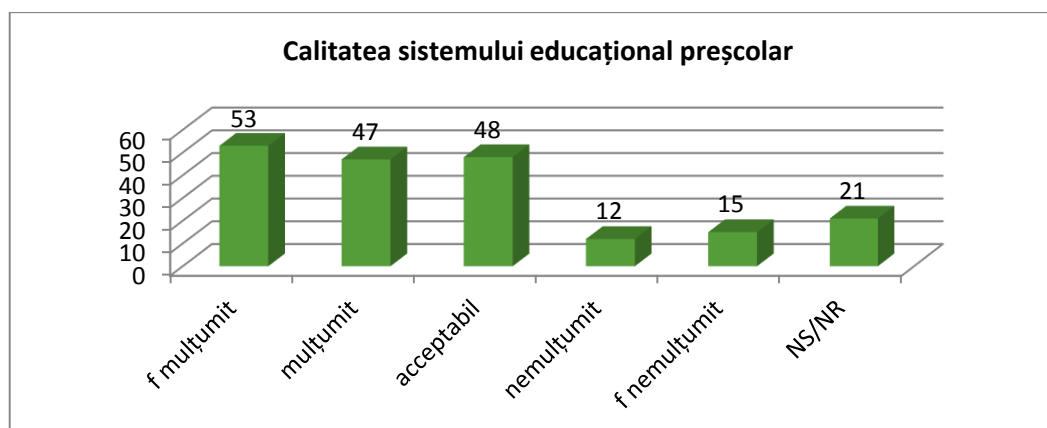
Terenuri de sport:

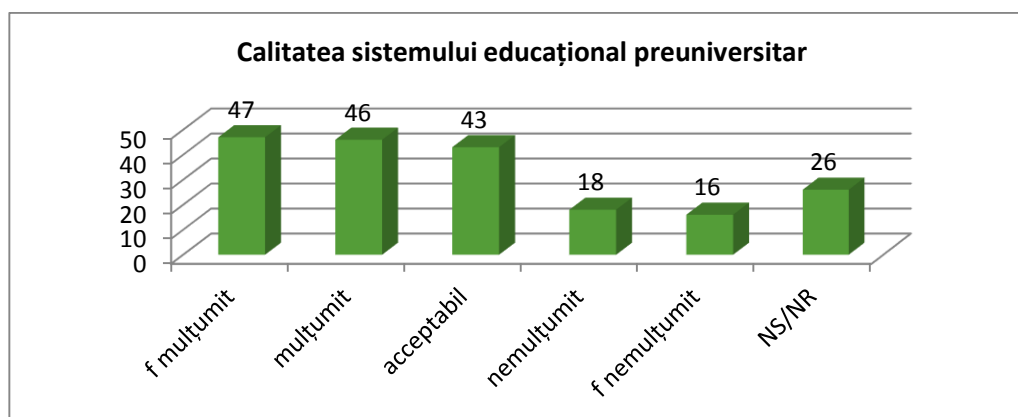
Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Calitatea sistemului educațional preșcolar:

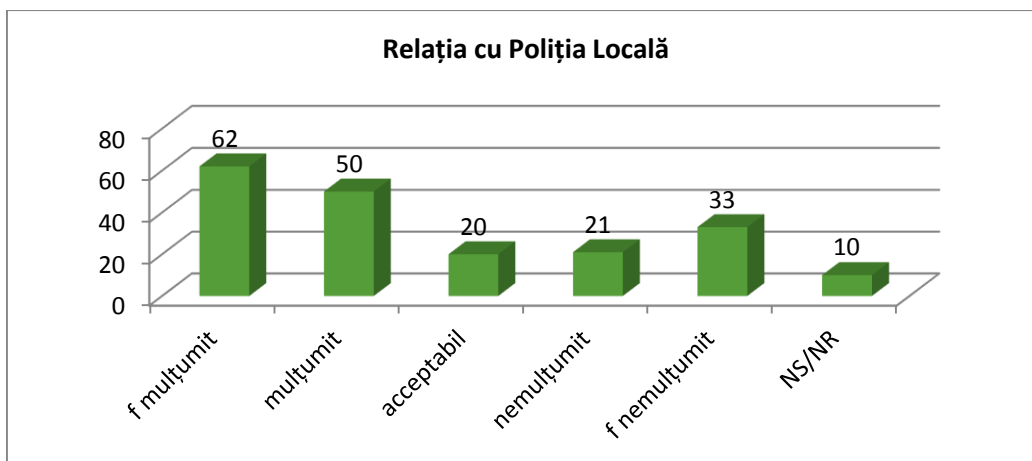

Calitatea sistemului educațional preuniversitar:

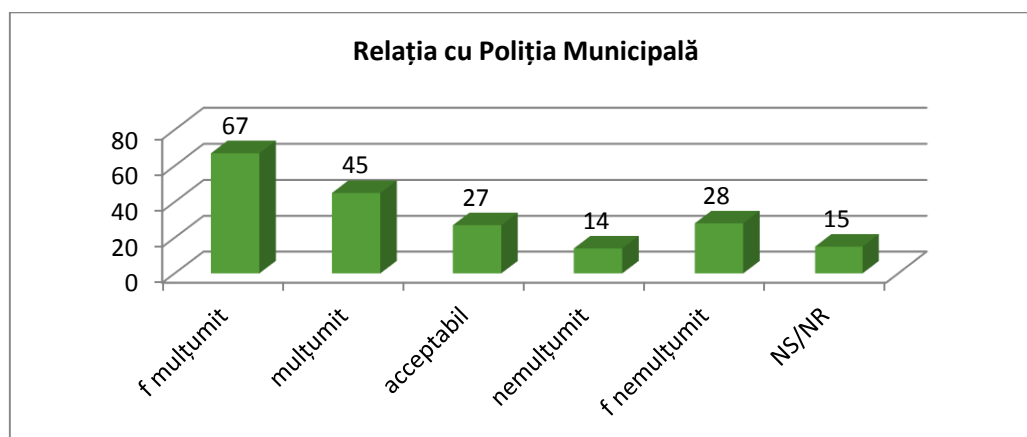

Relația cu Poliția Locală:

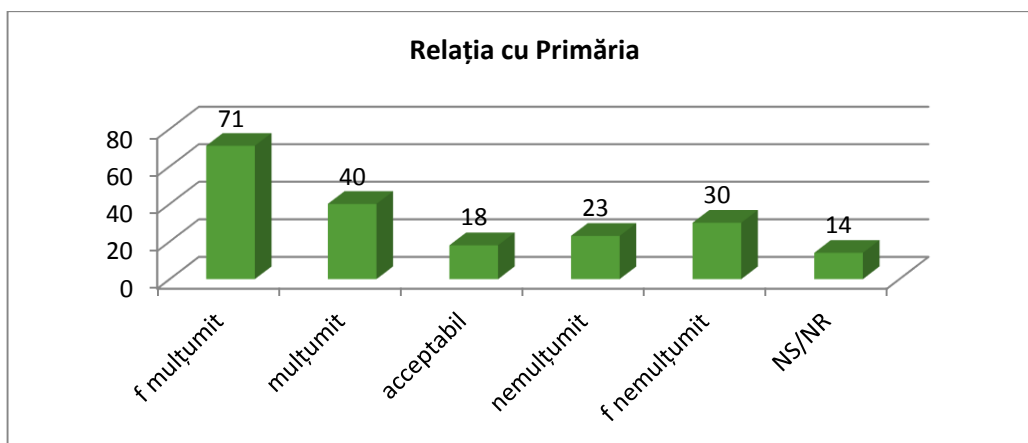
Relația cu Poliția Municipală:

Relația cu Primăria:

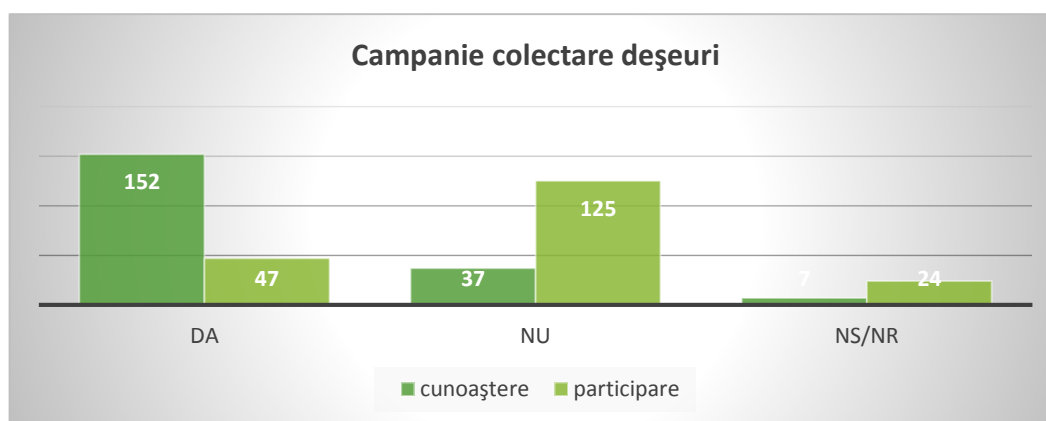

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Cunoașterea/participarea la campanii și evenimente organizate în Orăștie

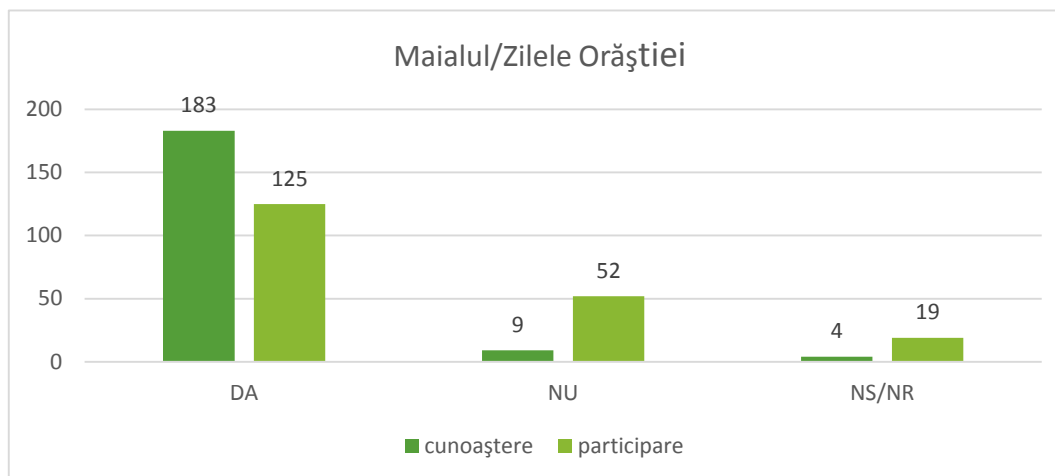
Campania de colectare a deșeurilor din echipamente electrice și electronice:

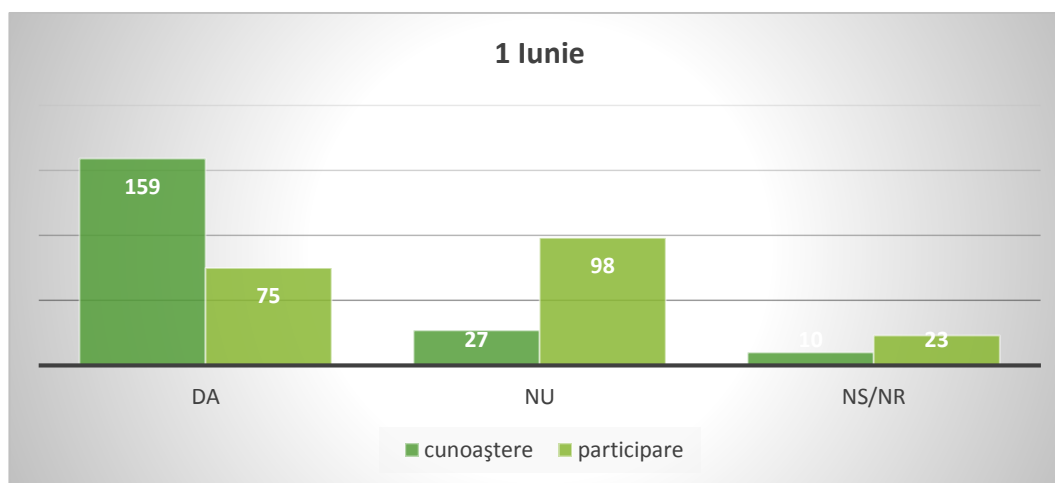
Maialul / Zilele Orăștiei:

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

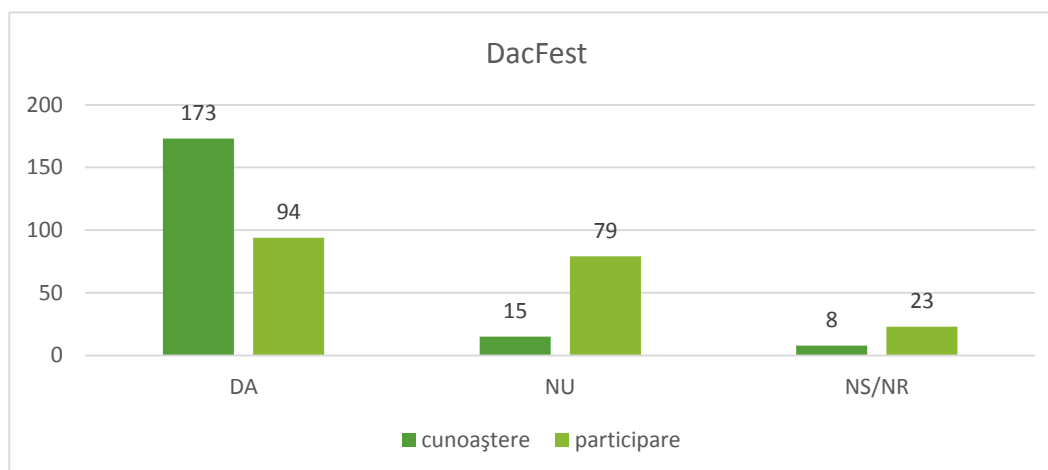
1 Iunie – Ziua internațională a copilului:

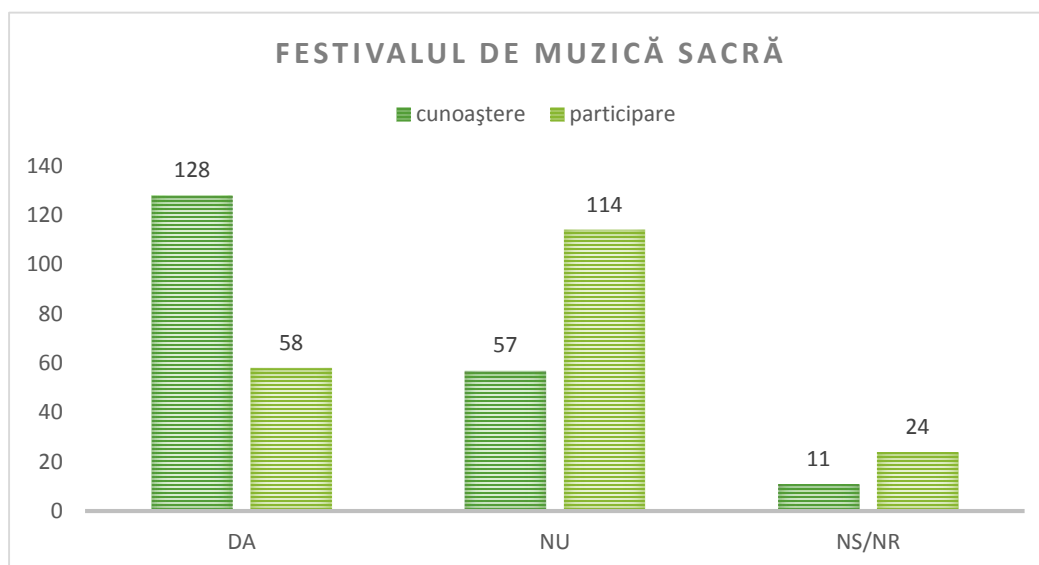
DacFest – Sărbătoarea dacilor:

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

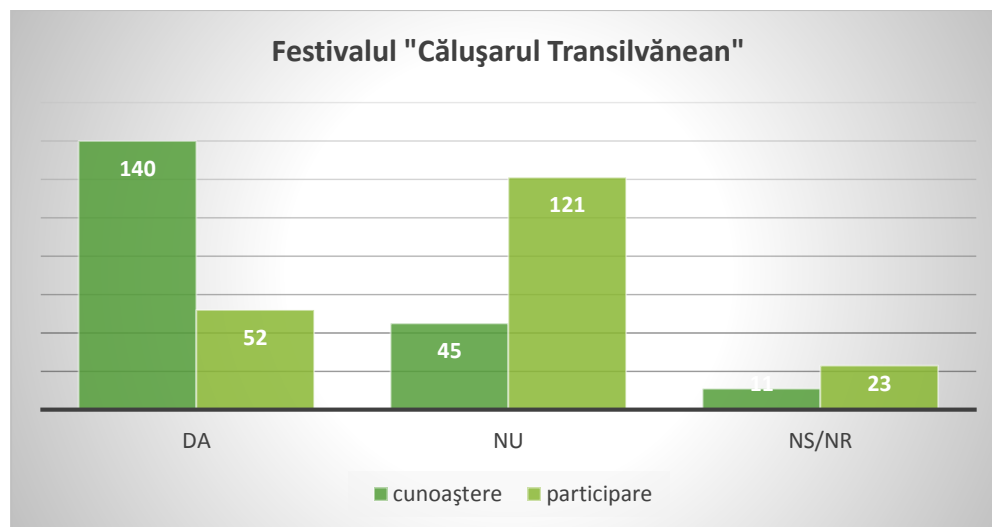
Festivalul de muzică sacră „Cu noi este Dumnezeu”:

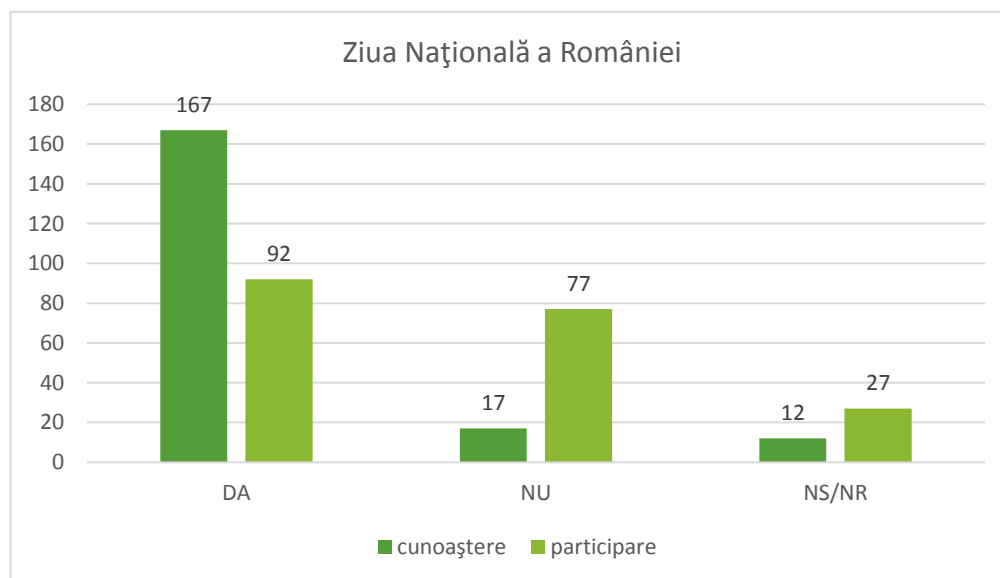

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

Festivalul „Călușarul Transilvănean”:

Ziua Națională a României:

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

BIBLIOGRAFIE

1. *Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene*
2. *Strategia Europa 2020*
3. *Codul european de conduită in materie de parteneriat*
4. *Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului*
5. *Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind Fondul european de dezvoltare regională și dispozițiile specifice aplicabile obiectivului referitor la investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006*
6. *Regulamentul (UE) nr. 1304/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind Fondul social european și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1081/2006 al Consiliului*
7. *Regulamentul (UE) nr. 1299/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind dispoziții specifice pentru sprijinul din partea Fondului european de dezvoltare regională pentru obiectivul de cooperare teritorială europeană*
8. *Regulamentul (UE) nr. 1300/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind Fondul de coeziune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1084/2006*
9. *Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului*
10. *Acordul de Parteneriat 2014-2020*
11. *Programul Operațional Capital Uman 2014-2020*
12. *Programul Operațional Competitivitate 2014-2020*
13. *Programul Operațional Asistența Tehnică 2014-2020*
14. *Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020*
15. *Programul Operațional Regional 2014-2020*
16. *Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020*
17. *Programul de guvernare 2013-2016*
18. *Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020 - 2030*

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie

19. *Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor*
20. *Strategia Națională Cercetare Dezvoltare Inovare*
21. *Strategia pentru Dezvoltare Regională a Regiunii Vest 2014 -2020*
22. *Planul pentru Dezvoltare Regională Regiunii Vest 2014 -2020*
23. *Strategia de dezvoltare economico-socială a municipiului Orăștie, 2008*
24. *Strategia și Planul de dezvoltare economică și socială a municipiului Orăștie 2005 – 2008*
25. *Studiu privind mediul de afaceri, dezvoltat în cadrul proiectului „Fii propriul tau sef !” , proiect cofințat din Fondul Social European prin Programul Operational Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013 „Investește în oameni! ”*
26. *Ghid de bune practice în implementarea politicilor publice locale, Monica Călușer, Iulia Dezsö, Daniel Pop, Mariana Sălăgean, István Szabó*
27. *Potențialul geografic al Culoarului Depresionar Strei-Cerna-Orăștie și posibilități de valorificare, Denisu, Filip, Teză de doctorat, Universitatea din Oradea, Facultatea de Istorie, Geografie si Relații Internaționale, Departamentul de Geografie, Turism și Amenajarea Teritoriului, Oradea, 2010.*
28. *Atlasul Bioclimatic al României, Ionac, Nicoleta; Ciulache S. (2008), Editura Ars Docendi, Universitatea din Bucuresti, Bucuresti, 2008.*
29. *Studiu geoecologic al exploatărilor miniere din zona sudică a Munților Apuseni, Munții Poiana Ruscă și Munții Sebesului, Duma, S. (1998), Editura Dacia, Cluj- Napoca*
30. *Geografia regională a României, Cocean, P., Filip, S. (2008) , Editura Presa Universitară Clujană, Cluj- Napoca.*
31. *Organizarea, amenajarea și dezvoltarea durabilă a spațiului, Candea, Melinda, Bran, Florina, Cimpoeru, Irina (2006), Editura Universitară, București.*
32. *România. Potențial turistic și turism, Candea, Melinda, Erdeli, G., Simon, Tamara (2000), Editura Universității din Bucuresti, Bucuresti.*
33. *Potențialul turistic al României, Candea, Melinda, Simon, Tamara (2006), Editura Universitară, Bucuresti.*

Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 a Municipiului Orăștie